Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

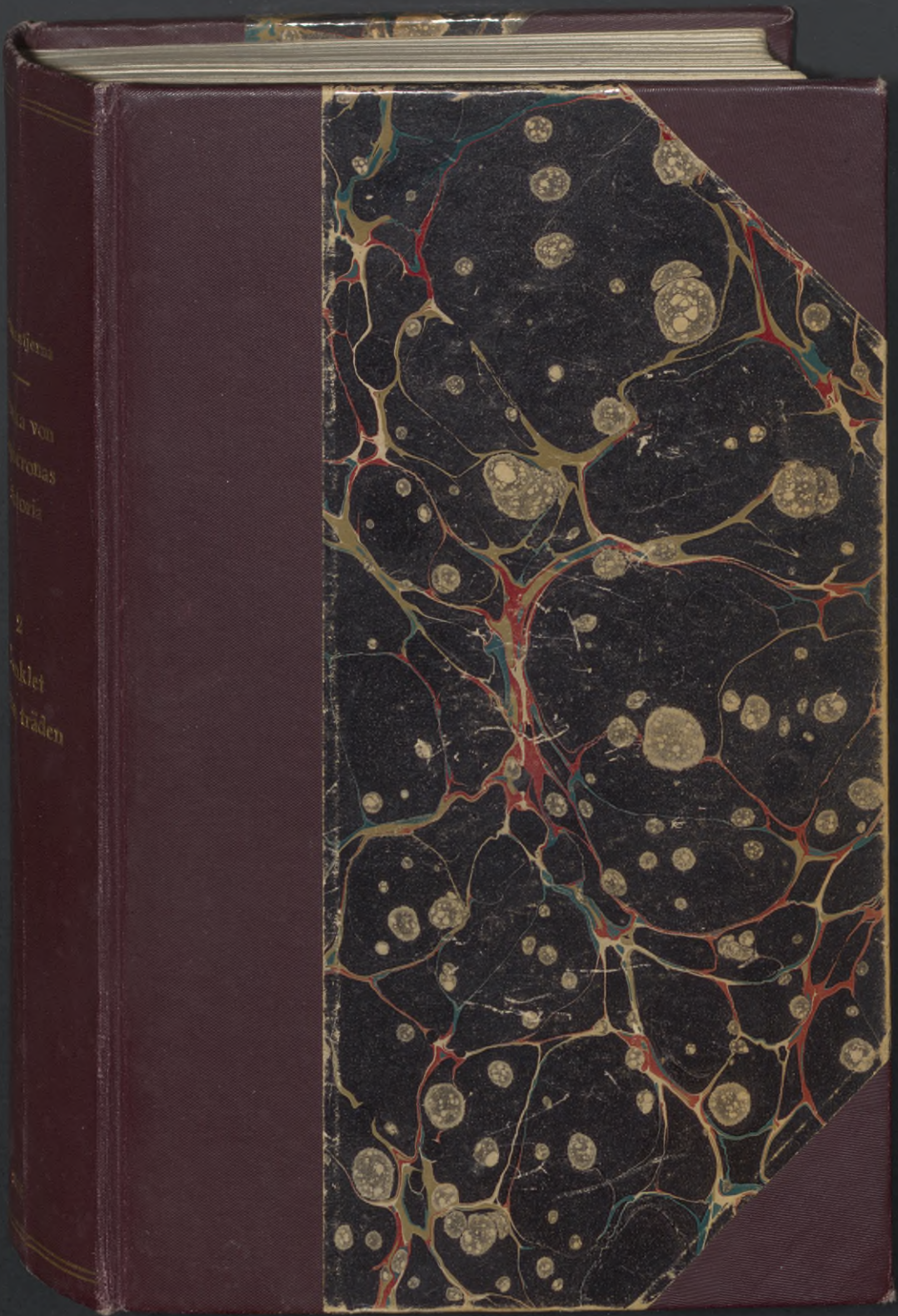

BIBLIOTEK · GÖTEBORGS · UNIVERSITETS

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

AGNES VON KRUSENSTJERNA

Litt. Sv.

DUNKLET MELLAN TRÄDEN

FATTIGADEL II

BONNIERS

KUNGL. JUSTITIE DEPARTEMENTET

AGNES VON KRUSENSTJERNA

FATTIGADEL

* *

Här fortsätter Viveka von Lagercronas historia:

Cursus vitæ et miseriæ meæ

[VIVEKA VON LAGERCRONAS HISTORIA]
[2.]

AGNES VON KRUSENSTJERNA

DUNKLET MELLAN TRÄDEN

ROMAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

FÖRSTA KAPITLET.

Baron Joachim Rosenhielm, bruksägare, Igelfors. — Jacquette sov alltjämt. Vad den flickan sov gott!

Viveka von Lagercrona vaknade flera gånger under natten av stångjärnshamrarnas slag. Tyst smög hon sig fram till fönstret och lyfte på gardinen. Då såg hon på andra sidan gården en blå flamma stiga upp i den mörka rymden. Det var masugnen som brann. Hon stod alldeles stilla, rädd att väcka sin kusin Jacquette som sov där borta i sängen. En underlig oro rörde sig i hennes hjärta. Den där blå flamman som likt en tunga slickade åt sig mörkret runt omkring snuddade också vid någonting inom henne, och hon tyckte sig sugas närmare och närmare den, som om också hon varit en del av mörkret och natten. Mellan stångjärnshamrarnas slag hörde hon kluckandet från vattnet i ån, som flöt tätt under fönstren på herrgårdsbyggnadens andra sida. Det där ljudet från den bruna ån lät milt och vänligt.

— Käre Gud, låt mig bli en god människa, bad Viveka och ryste för nattvinden som slog in genom det öppna fönstret.

Hon förnam mörkret och ensamheten som något överväldigande och stort, som hon inte kunde värja sig

emot. Därför måste hon be till någon. Men hon kände att Gud var mycket långt borta. Kanske berodde det helt enkelt på att hennes föräldrar inte voro här. För första gången var hon ensam på resa. Och hon var bara elva år.

Moster Eveline Macdougall hade denna sommar bjudit henne att följa med kusinerna till Igelfors' bruk, och fastän överste Lagercrona hellre hade velat ha Viveka med sig uppe i Ramstadland, hade han till slut givit vika för sin hustru som övertalat honom att låta dottern resa.

— Det kommer att göra henne gott, hade Sofia sagt, och hon kan ju senare komma efter oss till Backa.

Det sista hade bestämt översten. Han hade inte velat vara utan Viveka hela sommaren.

Nu hade Viveka varit på Igelfors ett par dagar. Ännu hade hon inte hunnit vänja sig vid allt det nya som mötte henne, och hon vaknade ofta om natten av stångjärnshamrarnas slag. Jacquette som hört det ljudet sedan hon var barn sov lugnt. Hon skulle vaknat upp om stångjärnshamrarna för ett ögonblick tystnat.

En doft av kaprifolium kom Viveka att dra efter andan. De båda flyglarna voro nästan täckta av kaprifolium, och blommorna hade nyss slagit ut.

Gruset på gården rasslade. En fet katt smög sig över det. Viveka urskilde den svagt i mörkret. Det var Joachim Rosenhielms katt som var ute på jakt när andra sovo. Vivekas mor hade berättat för Viveka om moster Evelines bror den besynnerlige Joachim,

som alltid hade en grå katt liggande över skuldrorna. Den här var väl en ättling i nedstigande led av den Sofia skrämts av i sin ungdom. Så underligt att Vivekas mor också varit här som ung flicka! Men fastän man visat Viveka fotografier av Sofia från den tiden, kunde hon ändå inte tänka sig hur hon sett ut. Det var ju så länge sedan.

Viveka hade ännu inte träffat Joachim, han hade varit borta de här två dagarna, men hon var nyfiken på att lära känna honom.

Katten försvann nu som en av nattens skuggor bakom flygeln där nere. Viveka hade gärna velat varna alla småfåglar som när gryningen kom skulle hoppa ned på trädgårdsgångarna och inte varsna katten, det odjuret, som med lysande ögon och färdig till språng vaktade på dem. Viveka kastade en sista blick på den blå flamman och kröp åter ned i sin säng. Så somnade hon.

När hon vaknade var det redan morgon och solen lyste på den ljusa gardinen som fläktade fram och tillbaka. Jacquette sov alltjämt. Vad den flickan sov gott!

Viveka höjde sig på armbågarna och tittade på sin kusin. Jacquette var nu över fjorton år och i den lilla Vivekas ögon föreföll hon redan vuxen. Hennes bleka ansikte hade under sömnen fått en svag rodnad. De fylliga läpparna logo. Hon hade lagt ena handen under kinden som ett fromt barn. Den som sover verkar alltid främmande. Ögonlocken äro slutna över ögonen, som under dagen ge ansiktet liv och uttryck. Kroppen är så onaturligt stilla under täcket. Var vistades väl hon nu i drömmen? Här låg Jacquette så nära Viveka, och

kanske vandrade hon just nu i drömmen på stigar som Vivekas vakna blickar inte kunde skönja.

Men Viveka hade ännu barnets oro och nyfikenhet om morgnarna. Hon klädde sig och sökte plaska så litet som möjligt med vattnet i handfatet. Så smög hon sig ut och ned på gårdsplanen, som var fuktig och brun av dagg. När hon såg på den runda klockan som satt högst uppe på byggnaden, fann hon till sin häpnad att den bara var halv sju. Men hon var glad att hon ensam var vaken. Hon ville se sig omkring ordentligt. Snart skulle fönster öppnas och människor titta ut och röra sig innanför gardinerna. De skulle kanske ropa på henne. Nu var hon fri att riktigt grundligt titta sig omkring.

Hon stod där mitt på gårdsplanen, liten och mager med håret i en fläta ned på ryggen och klädd i en blårandig bolstervarsklänning med vit nedvikt krage om halsen. De blanka fönstren med neddragna mörka rullgardiner återgåvo hennes bild från alla håll. Men det märkte hon ej. Byggnaden tycktes med ett förstulet leende betrakta henne.

Viveka tittade på den, skuggande med handen för ögonen. Solen sken redan så starkt.

Det var en låg vit herrgårdsbyggnad med vindskupor och ett brutet högt tak beklätt med svarta handskurna spånor. Breda stentrappor ledde ned från dörren. Under salongsfönstren voro några trädgårdsmöbler placerade. En kvarglömd sykorg stod på bordet av spjälor. I rabatterna på ömse sidor om dörren växte rosor och penséer. En ros hade nyss slagit ut och lyftes stolt fram på sin gungande gröna stjälk.

Det var något obeskrivligt fridfullt över denna vita gamla herrgårdsbyggnad, där den sträckte sig i morgonsolen. Från flyglarna kom kaprifoliumdoften som Viveka känt under natten svepande över den vida gårdsplanen.

Viveka tittade åter upp på den runda klockan. Den slog aldrig. De gyllene visarna rörde sig framåt, men gledo tyst över timmarna. Man visste därför aldrig vad klockan var utan att se på den. Det var ingen brådska. Tiden gick lugnt framåt, och inga klingande klockslag brydde sig om att förkunna att en timme på nytt glidit undan.

På andra sidan järnstaketet som omgav gården reste sig masugnen och den gamla hammarsmedjan. Marken utanför var täckt av avfall från masugnen. Somliga stycken voro klart ljusblå och nästan glacerade. De liknade smycken när solen lyste på dem. Viveka hade redan plockat en mängd sådana ljusblå stycken och tänkte ta med sig dem och ge till Antonius som säkert skulle bli förtjust.

Viveka gick över gården och ned i trädgården. Daggen glittrade på grönskan och blommornas kalkar. När Viveka försiktigt rörde vid en blomma, föll ett regn av klara droppar ned i gräset. Den lugna ån flöt förbi. Längre bort bildade den en liten fors som vänligt och pratsamt larmade.

Över ån ledde en smal valvformad bro. Och mitt på bron stod en mörk gestalt med ett metspö. Viveka undrade vem det kunde vara. Kanske någon av gårdsfolket som ville överraska husets matmor med ett par fiskar till frukost? Men när hon kom närmare, för-

stod hon att det inte var någon av gårdsfolket. Det måste vara Joachim Rosenhielm, den nu femtioettårige baron Joachim Rosenhielm.

Viveka ställde sig bredvid honom på bron. Han tittade inte på henne, som om han inte märkt hennes närvaro. Hans blickar voro fästade på metspöet, vars flöte gungade lätt och rött en bit ifrån bron. Viveka kunde därför i lugn granska honom. Det var en liten undersätsig figur med breda axlar och svag underkropp. Han var barhuvad, och det tätt vuxna mörka håret stod rätt upp som på en igelkott. Pannan var djuriskt låg, näsan liten, munnen smal som ett streck, och på hakan sköt en skäggtofs fram som på ett darrande och grälsjukt sätt pekade uppåt. Han var klädd i en alltför vid grå vadmalskostym. Den ena handen stödde han mot broräcket, den andra höll hårt om metspöet, och dessa händer drogo ovillkorligt Vivekas blickar till sig. De voro korta och trubbiga och täckta av röda sträva hårstrån. Hon blev rädd för händerna som om de varit något självständigt, något ont och styggt som skulle kunna göra henne illa.

Plötsligt skrek Viveka ofrivilligt till. Den grå katten som hon under natten sett glida fram som en skugga kom, hon visste inte varifrån, hoppade upp på broräcket och tog därifrån ett skutt till Joachims axlar. Där kröp den ihop och fixerade flötet i vattnet med listigt lysande gröna ögon. Det var som om den lilla undersätsiga figuren på bron med katten på sina axlar inte hört samman med den sköna sommarmorgonen — som om den på något vis spräckt dess klara, genomskinliga yta och nu höll till inne i det dunkla hål

den åstadkommit. Det föreföll inte som om solskenet nådde fram till den. Solstrålarna kröpo skyggt i en cirkel omkring den, rädda att trampas till mörker under de klumpiga fötterna i alltför stora stövlar.

— Har du sett mig nu då? sade en pipig röst alldeles intill Viveka.

Var det skäggtofsen som talat? Den skälvde häftigt som om orden varit en vindbris som farit över den.

— Jag är Joachim Rosenhielm, alldeles riktigt, fortsatte rösten, och du heter förstås Viveka von Lagercrona.

Joachim hade inte vänt sig mot Viveka, medan han talade. Hans ögon voro alltjämt fästade på metspöet. Men så med ens stack hans blick henne. Hon for till och blev röd i ansiktet. De små ögonen granskade henne noga med en slug blick.

— Du är inte lik din mamma, sade Joachim och återvände till sitt metspö.

Lät det som ett klander eller som ett beröm? Det var omöjligt att avgöra. Viveka hade ingenting att säga.

Plötsligt gick en darrning genom Joachim, katten sträckte ut en tass med blanka klor, flötet sjönk. Då drog han upp spöet. En liten mört sprattlade på sin krok och blänkte till i solen. Joachim slängde den över sin axel, krokade av den lilla ynkliga fisken och slog den mot bron så att den dog. I detsamma gled katten ned från hans axlar och satte sig att gnaga på fisken med underfundig min. Morrhåren skälvde vällustigt. Allt var ett ögonblicks verk: ett drama som utvecklades nästan alltför hastigt och var slut i och med att katten svalde sista munsbiten.

— Jag fiskar nu för Moses' skull, sade Joachim, som med en obeskrivlig min av belåtenhet åsett fiskens försvinnande. Men jag dödar kräken dessförinnan. Jag tycker inte om tanken att Moses skall leka med maten först som han dess värre vill. Jag är en mycket human person.

Han uttalade sitt: jag, jag, som han ideligen upprepade, som om han njutit av det lilla ordet. Nu satte han en ny mask på kroken och lade på nytt ut metspöet.

Viveka ville gå. Katten hade åter hoppat upp på Joachims skuldror. Hon kände rädsla både för Moses och Joachim. Men hon fann något skrattretande i att han hade samma pipiga röst som hennes kusiner.

— Gå inte, sade i detsamma Joachim. Det är väl roligt att se på när jag fiskar.

Då måste Viveka stanna av artighet.

Han frågade henne om hennes föräldrar och bröder. Till sin förvåning förstod hon att han hade reda på varenda en av dem, deras ålder och namn, ja till och med födelsedagar. Men hon visste ju inte att den enda bok han läste, utom några broschyrer från lantbrukssällskapet, var adelskalendern. Han var själv som en levande uppslagsbok i fråga om data, årtal och namn, och det roade honom alltid att bravera en smula med sina genealogiska kunskaper liksom även med ett slags cynisk floskelfilosofi, inströdd med ett litet antal ofta återkommande tillgjort studentikosa uttryckssätt, vilka han lärt sig som ung, ehuru han ju aldrig lyckats avlägga någon studentexamen. Halvt som en Diogenes,

halvt som arrogant aristokrat duade han också gärna genast alla människor.

— Ser du hur grund ån är här vid stranden? sade han till Viveka.

Viveka lutade sig över räcket. Vattnet var här gyllene och genomskinligt, och man kunde se den leriga bottnen och gröna alger där nere.

— Ja, sade Viveka skyggt.

Hon hade också märkt ett stim av små mörka mörtar simma förbi, och hon ville inte att de skulle fastna på hans krok. De sågo så glada och levnadspigga ut och svängde med stjärtarna.

— Ja, ån är grund, sade Joachim tankfullt, och ändå drunknade min far här. Tycker du inte det är besynnerligt?

— Jo, viskade Viveka.

— Du har förstås hört historien om att det var några av bruksfolket som läto flytta ut stockarna som min far hade satt för att märka ut hur långt han kunde gå. Det är nämligen som en bråddjup ränna mitt i ån. Han sjönk ned i den och drunknade. Det får vara hur det vill med det där. Jag älskar i alla fall mina underlydande.

Det lät så löjligt när han sade "mina underlydande". Han såg sig stolt omkring som om han ägt ett rike.

— Så länge min mor lever, fortsatte hans pipiga röst, är det ju hon som härskar, men vänta till dess jag kommer till makten. Då skall jag lägga om hela rörelsen. Äst tu förbannad?

Viveka förstod inte vad han pratade om. Hon

kände sig utan att veta varför obehagligt berörd av hans ton.

— Och då när jag blir herre och brukspatron här, skall jag kanske gifta mig med dig, min lilla docka, slutade han med en plirande blick. När jag var yngre, tänkte jag hålla till godo med Sofia. Äst tu förbannad?

Viveka for tillbaka, ty Moses sträckte just ut en tass och rörde vid hennes axel alldeles som han nyss sträckt ut klorna när den lilla fisken svängde i luften.

— Moses är svartsjuk, sade Joachim och skrattade ett kurrande skratt.

Men när han sagt det, var det som om han själv blivit rädd för Moses. Han smekte honom med sin håriga näve och talade ord på ett obegripligt och kuttrande språk.

Viveka smög sig ifrån honom. Kommen till trädgården igen kastade hon en förskräckt blick bakom sig som om hon fruktat att han skulle sprungit efter henne. Men han stod där orörlig med sitt metspö i handen och katten på axeln.

Viveka satte sig då på en bänk i trädgården. Hon tyckte att ett moln med ens gått över himlen och att det mörknat. Men när hon såg upp var det ljust omkring henne. Små vita skyar hade stigit upp och foro med flygande fart över det blå. De snuddade vid solskivan och drogo som ett tunt flor över den, men lämnade den i nästa ögonblick på nytt och foro tanklöst vidare.

ANDRA KAPITLET.

Det måste hänt Aimée Macdougall något. — Gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm.

Gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm, som höll på att klä sig uppe på sitt rum, hade sett Viveka och Joachim tillsammans på bryggan.

När Viveka försvunnit fortsatte hon att betrakta sin son med ett litet förvridet småleende. Hon hade ännu inte fått på sig sitt tandgarnityr, och munnen trycktes på ett obehagligt vis inåt när hon log. Hon var sjuttiosju år nu, men där hon rörde sig fram och åter i rummet och ibland stannade framför fönstret i sina pösande stärkta underkjolar, över vilka ett gredelint snörliv stack upp, hade hon en rak och ungdomlig hållning. Hennes hår var kritvitt utan ett grått strå och högt uppkammat över en valk på hjässan.

Pannan var lika låg som sonen Joachims, men den var genomskinlig och liksom upplyst av ett tunt ljus inifrån, vilket befriade den från varje drag av djuriskhet. De mörka ögonen som en gång varit det vackraste hon ägde hade nu mattats i sin glans. De hade oftast en allvarsam och forskande blick, som gärna länge dröjde kvar på den hon talade med. Näsan var fint böjd, kinderna vackert rundade.

Moder till fyra döttrar, som i sin första ungdom varit berömda för sin fägring och utgjort traktens stolthet, hade hon själv ännu kvar något av den formens och linjernas stränga klarhet som kännetecknar ett starkt och väl gjutet gods, trots att det med åren kan ha fått sprickor och brister.

Oemotståndligt drogs friherrinnan Joséphine åter och åter till fönstersmygen för att betrakta sin son. Han var den ende hon hade kvar nu. Hans två bröder hade i tidiga år farit till Amerika och sedan inte hörts av. Fadern hade genom sin hårdhet nästan drivit dem ur hemmet. Oroliga andar som de voro hade de ej kunnat foga sig under gamle baron Ottokars vilja. Nu fanns Joachim kvar. Och Joachim?

De månader hon burit på honom hade hon känt sig osedvanligt lycklig och glad. Bruksrörelsen befann sig i ett tillfälligt uppsving. Man hade inte ont om pengar, och framtiden såg hoppfull ut efter tider av oro och betryck. Hennes make hade varit på gott lynne, nästan vänlig, vilket var sällsynt. Och så hade hon fött Joachim.

Han hade även som spädbarn varit ful, men de flesta spädbarn äro väl små fulingar. Allteftersom han växte upp utvecklades emellertid hans besynnerliga lynne. Hans far började avsky honom, när han såg att han inte hade någon hand med honom. Han talade aldrig till Joachim.

Joachims fyra år yngre syster Eveline retades med honom och föraktade honom. Mellan de två syskonen rådde en fiendskap som inte mildrades med åren. De båda äldre, ogifta systrarna, Ottilia och Alida, försökte

vara vänliga mot honom på sitt blida vis. Det egendomliga var att gäster som besökte herrgården brukade tycka synd om Joachim. Det var som om de ansett att familjen gjorde orätt i att skämmas för honom och vilja hålla honom i skymundan.

Men så hade de honom icke heller ständigt omkring sig, tänkte friherrinnan Joséphine Rosenhielm melankoliskt.

När Joachim slutat skolan, som han dock knagglade sig igenom ända fram till studentexamen, vilken han inte lyckades taga, drev han omkring och slog dank på Igelfors. Han hittade på ofog och ställde till obehag för dem. Helst höll han sig till bruksfolket. Här kunde han visa sig överlägsen och ingen iddes säga mot honom.

När friherrinnan Joséphine Rosenhielm tänkte tillbaka på Joachims ungdom, upptäckte hon att hur hon än letade i sitt minne kunde hon inte komma med några allvarligare anklagelser mot honom. Det var inte så mycket vad han gjorde eller sade som väckte familjens motvilja mot honom, det var hela hans väsen de opponerade sig emot. Han var inte lik de andra. Systrarna voro glada och lustiga och hade många spratt för sig. De behärskades av en älskvärd stämning som fyllde huset med skratt och glada röster. Hans bröder togo studenten i Västerås. Det var bara Joachim som inte hade några framtidsprojekt. Man kunde inte heller planera något för honom. Han kullkastade alla planer genom att envist neka att taga sig något för. Han bara brydde sig om dessa evinnerliga katter som avlöste varandra hos honom. Han lyfte

upp dem på sin axel och gick med en stolt min fram och tillbaka på gården, medan katten lömskt blickade omkring sig från sin upphöjda plats.

De andra älskade allt som var vackert på Igelfors, och Joachim var ful, en dunkel punkt som gjorde att solen inte tycktes lysa så klart.

Friherrinnan Joséphine fick ofta samvetskval då hon tänkte på hur glad hon varit tiden innan Joachim föddes. Hade hon då begått någon synd som hon sedan straffats för genom att föda denna besynnerliga unge?

Emellertid blev Joachim retad av de ständiga jämmervisorna över att han gick där utan sysselsättning. En vacker dag köpte han upp ett parti strömming, skaffade sig en kärra och drog omkring med den i bygden och sålde strömmingen. Och därmed fortsatte han. För folket blev det en liten sensation att köpa strömming av den till ursinne bistre och ondskefulle gamle baron Ottokars son. Han dök upp vid gårdarna illa klädd och med stövlar högt upp på benen, orakad och med de små grunda ögonen lysande på ett olycksbådande sätt.

— Köp strömming! skrek han med sin skrattretande pipiga röst.

På axeln satt alltjämt katten, pösig av de goda mål strömming den nu varje dag förplägades med. Joachim bjöds på mat i gårdarna, han var förtjust i god mat, och han glupade i sig den vid köksbordet, utan att vilja stiga in i förmaket som de erbjödo honom och spridande en lukt av rå fisk omkring sig.

Familjen var förtvivlad. Den goda Alida, som då började närma sig de trettio, talade med Joachim. Man kan säga att hon förde diplomatiska underhandlingar,

fastän den snälla flickan långtifrån var någon diplomat. Hon föreslog att de båda skulle flytta till en vacker utgård under Igelfors och där ha hushåll tillsammans. För sin brors skull uppoffrade hon en friare, som just den tiden träget besökte Igelfors.

Joachim småskrattade elakt och gick in på att flytta ihop med sin syster.

Under ett år bodde nu de båda syskonen på utgården, allt tycktes gå bra och på Igelfors andades man ut.

Men en morgon uppenbarade sig Joachim med katten igen vid frukostbordet och förklarade i skrikig ton att han nu hade nog av det "fördömda livet" på utgården och att Igelfors åter skulle få den glädjen att hysa honom:

— Äst tu förbannad?

Sedan den dagen hade han stannat på Igelfors.

Friherrinnan Joséphine suckade när hon tog på sig sin svarta klänning. Efter sin mans död bar hon alltid mörka färger. Det höga spetskråset runt halsen stack henne en smula, och hon fick tårar i ögonen. Men det var Joachims fel. Hon hade förstört sin morgon genom att tänka på honom.

Hon satte sig med ryggen åt fönstret och slog upp sin bibel, i vilken hon varje dag läste ett kapitel. Om vintrarna brukade hon alltid hålla morgonbön för sina två ogifta döttrar, men nu med så mycken ungdom på gården var det omöjligt att innan frukosten samla dem alla.

Bibelns ord hugsvalade hennes värkande hjärta. Hon knäppte de ådriga händerna över boken och blun-

dade trött, medan hennes tankar sökte höja sig mot himlen, som välvde sig över en jord där hennes son Joachim klampade omkring med en katt hängande över sina skuldror likt en däst syndabörda.

I de två vindskuporna på andra sidan trappan som ledde upp från bottenvåningen voro Alida och Ottilia sysselsatta med att klä sig. Den spartanska Ottilia hade nyss tagit sin sedvanliga hastiga kalla avrivning, som varje morgon fick hennes hud att knottra sig. Ottilia var vid denna tid femtiosex år. Hon hade moderns raka och smärta figur som hos henne hade blivit en smula kantig. Hon bar inte hårvalk som de andra utan hade det lätt grånade håret mittbenat och slätt och blankt borstat över öronen. Detta sätt att kamma håret kom huvudets aristokratiska och fina form att framträda, ehuru ingen skulle tänkt på att anklaga Ottilia för koketteri. Hennes ansikte var rödlätt och magert. De blå ögonen hade ännu en ljuv daggfrisk glans och de smala läpparna buro alltid ett litet förstucket leende.

Medan hon vred upp knuten i nacken och fäste den med krusiga hårnålar, funderade hon på sin systerdotter Aimée, som för ett par dagar sedan kommit från Karlskrona, där hon en tid vistats hos amiral Ankarlods. Hade det hänt hennes guddotter något? Ottilia som brukade vara alla ungdomars förtrogna kände sig en smula sårad över att Aimée inte nu genast kommit till henne och berättat om sig själv. Något måste det vara. Den tjuguåriga Aimée var sig inte alls lik.

I en fladdrande ström av ord hade den eljes så tystlåtna unga flickan berättat om baler och fester

hon varit med om där nere, om hur roligt hon haft och hur omsvärmad och firad hon blivit. Det var första gången som någon av systrarna Macdougall hade fått resa bort på egen hand, och det hade varit en stor händelse. Men under det att Aimée pratat så livligt hade hennes ögon haft en frånvarande blick och ibland fått en öm glans som om en het blodvåg stigit upp direkt från hennes hjärta och värmt blicken. Men när hennes moster Ottilia försiktigt frågat sig för, hade Aimée bara leende skakat på huvudet.

Dörren öppnades nu och Alida trippade in. Alida hade så små fötter att hennes feta kropp alltid hade svårt att hålla balansen. Den goda aptit som alla Rosenhielmarna ägde i hög grad hade hos Alida fått kroppen att svälla ut nästan oroväckande. Tre år yngre än den smärta Ottilia var Alida redan en liten gumma utan midja och med trivsamma fettdynor på höfterna. Hennes ansikte, en gång så poetiskt och smalt, hade nu hängande påsar av fett under ögonen. Dessa försvunno innanför dynorna och blickade fram som om de kunnat förtälja en mystisk hemlighet. Hon hade samma pipiga stämma som Joachim. När hon talade lät det som när en katt lockar och jamar om natten.

— Vet du vad det är med Aimée? sade hon nästan jämrande.

Hennes ord voro en så direkt fortsättning av Ottilias tankar att denna kunde blivit förvånad, men Ottilia ryckte inte ens till. De två systrarna som alla fyra årstiderna ständigt voro så nära varandra hade till slut fått samma tankar och samma uttryckssätt. Otti-

lia som var den starkare påverkade väl i detta fall den ofta vankelmodiga och oroliga Alida.

— Jag sitter just och tänker på Aimée, svarade Ottilia lugnt. Det måste ha hänt henne något, och jag får nog snart veta vad.

— Berätta det då för mig, älskade Ottilia, sade Alida och lade huvudet på sned.

— Kanske det är någon kärlekshistoria, grubblade klagande Ottilia.

Ordet kärlek kom dem att bävande titta på varandra. Det flöt ut i det prydliga, flickaktigt ordnade rummet med dess vita herrgårdsmöbler och hade en svag doft av kaprifolium.

Ottilia blickade in i spegeln och mötte sina egna ögon. Den gången David Macdougall gästat Igelfors som Evelines fästman hade också Ottilia förälskat sig i honom. Hon kunde inte hjälpa det, fastän hon ansåg det som en stor synd eftersom han var bunden vid hennes yngre syster. Men han var underbar, fullkomligt oemotståndlig för ett obevakat flickhjärta. Ottilia hade alltid stått i skuggan för Eveline, och hon ansåg det på sitt ödmjuka sätt alldeles naturligt att Eveline vunnit den ende man Ottilia kunnat älska. Med åren överflyttade hon denna sin kärlek på Davids och Evelines barn.

Dessa fingo en egendomlig förnimmelse av att Ottilia var deras egentliga mor. Till sin egen vågade de aldrig komma med sina bekymmer och glädjeämnen, dem öste de i stället i Ottilias knän. Och hon tog emot dem, öppnande armarna. De voro ju alla en liten del av hennes ungdoms älskade, och även om hon inte fått

den glädjen att föda dem, fylldes hennes milda hjärta av en mors känslor när de lade sina armar om hennes hals.

Alida gick in till sig för att fullborda sin klädsel. Ottilia dröjde mot sin vana tankfullt kvar framför spegeln. Hon tänkte fortfarande på Aimée och såg inte sitt ansikte som fått en djupare färg än vanligt.

Ett av fönstren som stod öppet i flickorna Macdougalls rum sände en liten vänlig solkatt upp utefter väggarna. Än darrade den som en vit ballong i taket, än hoppade den lekfullt utefter väggarnas rosenknoppar så att dessa tycktes börja leva och växa som rosorna i rabatten nedanför fönstren. Slutligen upplyste den Aimées ansikte, där hon satt på sängkanten i färd med att dra på sig strumporna.

Aimée vid tjugu år hade alltjämt kvar den fyllighet som utmärkt henne vid femton. Barmen hade blott blivit mera utvecklad och hullet fastare. Hennes ansikte hade fått en intim skönhet, icke den skönhet som genast slår en åskådare som frappant och lysande, men en skönhet som för dem som älskade henne tycktes för varje dag mer förklarad och andlig. Och ändå hade Aimée varken någon stark intelligens eller vaken själ. Just i dessa dagar var hon uppfylld av svärmiska och veka känslor, vilka gåvo hennes ögon den där särskilda glansen.

Hon kunde inte besluta sig för att dra upp de tunna bomullsstrumporna över knäet, utan satt där bländad med solreflexen över sitt ansikte och log vekt och drömmande. Nyss hade hon drömt att hon promenerade arm i arm med löjtnanten vid flottan Manne

Carlbom. Ännu kände hon den varma tryckningen av hans arm mot sitt bröst. Hon tänkte på den korta tid av fest hon varit med om där nere i Karlskrona. Det hade hänt henne något, men ännu kunde hon inte förtro sig åt någon på Igelfors. Aimée hade aldrig varit förälskad förr, och nu var hon förälskad i två män samtidigt.

Flickorna Macdougall hade råkat så få män. Deras nu tjugutreårige bror Jan-Guy hade någon gång tagit med sig ett par kamrater hem till slottet i Ramstaden, men då hade systrarna skockat sig samman, undrande, viskande och kritiserande de unge männen med små, som de själva tyckte, kvicka och träffande anmärkningar. De hörde samman med varandra, och ingen främmande man skulle vågat tränga sig innanför denna kedja av sammanslingrade runda systerarmar.

Men Aimée ensam, utan det skydd som hennes systrar utgjorde, hade varit helt och hållet värnlös och med famnen tveksamt öppnad.

I Karlskrona upptäckte hon till sin häpnad att hon ansågs vacker, och hon omvärvdes av solbrända officerare som ivrigt uppvaktade henne. Då glömde hon sin blyghet som fötts i det klosterlika hemmet och släppte sig lös.

Löjtnant Manne Carlbom hade redan från början med en van kurtisörs grepp tagit sig an henne. Fastän det stötte Aimée rätt mycket att han var ofrälse, hon hade ärvt något av sin mors adelshögfärd, fann hon honom tilldragande, och snart nog blev hon förvirrad och ljuvligt berörd av hans närmanden. Han talade aldrig om giftermål, oskyldig och oerfaren som hon

var tog hon för givet att han skulle fria. Han var en levnadsglad ung och rik redareson, som såg utomordentligt bra ut och var van att göra erövringar.

Som hans fullkomliga motsats tedde sig då amiral Ankarlods son Herman. Han var liten och satt med ett stort huvud, ett allvarsamt, en smula dumt ansikte. Uppe i pannan hade håret redan börjat glesna. Också han hade förälskat sig i Aimée, men på ett stillsamt och tungt sätt som hade svårt att finna uttryck. Han blev på baler helt och hållet överflyglad av den lättsinnige Manne, som kastade glänsande kaskader av skämt och ömma ord omkring sig. Kanske hade det varit både landshövdingskan Macdougalls och amiralskan Ankarlods mening med Aimées vistelse i amiralshemmet att de två unga skulle fatta tycke för varandra. Mödrar ha ju ofta sådana små hemliga uträkningar och göra upp partier utan ungdomens vetskap.

Aimée tyckte bra om Herman, men hon blev bestört då han bad henne bli hans hustru. Hon svarade varken ett bestämt ja eller nej. Sanningen var att hon inte visste vad hon ville. Men hon förstod att hade Manne Carlbom frågat henne detsamma hade hon flugit i hans armar. Carlbom frågade henne emellertid aldrig. I stället grep han efter henne när hon vid ett tillfälle ilade nedför en hotelltrappa, det var den kvällen en stor bal på Karlskronas stadshotell, och han drog henne in i något dunkelt hörn och kysste henne girigt på läpparna. Aimée hade aldrig blivit kysst av en man, och hon fylldes av skräck och en stor lycka så att hon darrade som en liten fångad fågel i hans

famn. I sista stund rusade hon ifrån honom och mötte i trappan sin kusin Sebastian Lagercrona. Med en blick såg han hur det stod till med henne, och resten av balen tog han hand om henne, svärande över Manne Carlbom, även därför att han själv var smått förälskad i sin unga kusin.

Aimée strök sig över läpparna, där hon satt på sängen. Den där obetänksamma kyssen, som en lättfärdig ung man skänkt henne, brände ännu. Hon drömde om den. Och om aftnarna när hon lagt sig smekte hon varligt sin kudde som om den varit ett levande och varmt väsen. Hon visste inte vem hon var kär i, Herman eller Manne. I sin fantasi gav hon dem nu båda, med det förklarande skimmer som avståndet alltid har förmågan att ge, vackra drag och oemotståndliga egenskaper. Manne hade kysst henne, Herman hade friat. Vilket vägde tyngst? Helt visst den manliga beröringen som hade något självsäkert hos sig och hade tagit henne i besittning mer än förälskade ord från den fromsinte och beskedlige Herman kunnat göra det. Det var en njutning att så här i hemlighet vackla mellan dem båda.

Nu dunkade Julie i väggen.

— Aimée, är du inte färdig snart? hördes hennes muntra, klara röst. Frédrique och jag äro redan uppe.

Aimée, väckt ur sina drömmar, drog rädd strumporna upp över sina runda knän, som om hon velat dölja något.

Frédrique och Julie voro mycket nyfikna på sin förändrade syster, men de höllo sig inte finkänsligt avvaktande som Ottilia. De överöste henne med frå-

gor, lade armarna om hennes hals och blickade forskande in i hennes ögon för att uppdaga de hemligheter de gömde. Den långa, magra Julie med sin glänsande fläta av kastanjebrunt hår över hjässan öppnade dörren till Aimées rum och tittade in.

— Å, har du inte kommit längre? sade hon då hon såg systern sitta oklädd på sängen.

Hon vände på huvudet och gjorde en hemlighetsfull min åt Frédrique, som skulle betyda att Aimée tydligen varit sysselsatt med att drömma.

Aimée hade eget rum, men Julie som var den äldsta och tjuguett år bodde denna sommar tillsammans med den sjuttonåriga Frédrique. Det var Julie som varit god nog att låta Aimée få rummet. När Aimée kommit från Karlskrona så tydligt uppfylld av något hon inte kunde berätta, hade Julie ansett att denna djupa hemlighetsfullhet krävde ett ensamt rum. Och så hade systrarna bytt sovplatser. Sådana små anordningar visste aldrig deras mor om. Hon gick sällan uppför trapporna till flickornas rum. Om morgnarna nöjde hon sig med att fråga hur de sovit, sedan de vid frukostbordet kysst henne på kinden.

Frédrique stod mitt i rummet och besvarade på sitt städse frånvarande sätt Julies leende och huvudskakning. Om Julie var den aktiva av systrarna, alltid helt ivrigt sysselsatt med något och marscherande omkring på gården med sina pojkaktiga, slängiga rörelser som om slynåldern ännu suttit i henne, var Frédrique den evigt passiva med ögon som tycktes se något långt bortom det tarvliga nuet. Hennes ansikte hade så rena och klara drag, som man

endast får se på de italienska madonnabilderna. Huvudet på den vackra halsen var gärna framåtböjt som lyssnade hon till en fjärran musik som inte nådde någon annans öron. De smala fulländade händerna borde omslutit ett leende Kristusbarn, de skulle hållit barnet med samma opraktiska grepp, varmed de prerafaelitiska madonnorna omfatta sina barn. I stället brukade de sluta sig om penslar och pennor. Frédrique målade och tecknade efter naturen. Hon avbildade blommorna i trädgården och den lugnt förbiflytande ån. När hon sökte teckna en människa någon gång, fick denna på papperet ett blomlikt och overkligt utseende som hade sitt behag, men som högeligen förvånade den som suttit en stund för henne.

— Men så ser jag ju inte alls ut, kunde den avporträtterade utropa.

Då tittade Frédrique på henne med en drömmande blick och log.

Julie hade gått till fönstret. Nu viftade hon ivrigt mot flygeln.

— God morgon, Charlotte, ropade hon.

Där på andra sidan gården i den kaprifoliumomvuxna flygeln drog en ung flicka just upp gardinen. I sitt vita nattlinne lutade hon sig ut genom fönstret och blickade med ett leende, som kom de vita tänderna att lysa i solen, över till Julie.

— God morgon, ropade hon. Så vackert det är i dag!

Även Frédrique kom fram till fönstret och viftade åt henne. I detsamma måste någon ha ropat på Charlotte, och hon försvann hastigt.

I flygeln bodde om somrarna grevinnan Christine Macdougall, änka efter Davids två år yngre broder, den som helt ung kapten i flottan avlidne Gilbert, och yngsta dotter till friherrinnan Joséphine Rosenhielm. Om vintrarna vistades hon med sina tre barn, tjuguåringen Carl-Mårten, som nyligen tagit studenten, Eugénie som var i samma ålder som Julie och den femtonåriga Charlotte, i Stockholm. Hon hade mycket tidigt blivit änka, då hennes Gilbert hastigt dog av nikotinförgiftning. Han hade varit en omåttlig rökare och hade dessutom från barndomen lidit av svagt hjärta.

Charlotte gick in till sin mor som ropat på henne. Där fann hon Eugénie i färd med att sätta upp Christines hår.

— God morgon, lilla du, sade grevinnan Christine med denna pipiga röst, som var kännetecknande för Rosenhielmarna.

Charlotte såg sin mor i den stora tredelade toalettspegeln och måste ovillkorligt le. Där hon satt i en vit penjoar med skära rosenknoppar på, återgavs hennes bild i alla tre speglarna och intrycket var fullkomligt överväldigande. Christine hade ända från sin tidiga ålder varit lättjefull och obenägen för de långa promenader i skog och mark, vilka hennes systrar voro så begivna på. Ett stillasittande liv hade gjort henne kolossalt fet och de obarmhärtiga spegelglasen voro fyllda av hennes vita gestalt som tycktes vilja spränga och tränga utanför ramarna. Men på denna otympliga gestalt satt det vackraste huvud. Håret som hennes äldsta dotter hjälpte henne att sätta upp var

kolsvart och föll i mjuka naturliga vågor. I det ena spegelglaset syntes hennes profil, som påminde om en fint utskuren kamé. Hon hade varit en stor skönhet, och nu vid fyrtiofem års ålder var hon alltjämt vacker med en bibehållen skär friskhet som trots gestalten kom henne att verka mycket ungdomlig.

Eugénie vände sig snabbt om, när Charlotte kom in.

— Sjusoverska, sade hon hastigt med skarp röst. Du sover alldeles för mycket, Charlotte.

Men grevinnan Christine sade vänligt:

— Låt barnet sova.

Hon sträckte ut sina svällande armar och slöt Charlotte i en varm omfamning. Hon tyckte bäst om denna rödblommiga fylliga Charlotte med den litet enfaldiga blicken i de blå glänsande ögonen. För Eugénie, som hade gott huvud och en flödande lätthet för att tala, var hon alltid en smula rädd. Eugénie tänkte bli lärarinna och gick i Stockholm på ett seminarium. Hon hade en kraftig, tidigt utvecklad figur, en pikant näsa, friska läppar och en bred intelligent panna, som dock förfulades av att hon ständigt och häftigt rynkade den. Det ansågs att hon var lik Mariana von Leijon som ung.

— Jag undrar om Carl-Mårten skall komma i dag? sade grevinnan Christine och rättade litet på en hårlock som hon tyckte föll illa.

Carl-Mårten hade nu ett par dagar varit ute på en längre fotvandring tillsammans med sin farbror landshövding David och sin kusin Jan-Guy.

Knappt hade hon uttalat orden förrän de klara, upprymda tonerna från ett jakthorn fyllde luften. De

sprungo genast till fönstret och tittade ut. I huvudbyggnadens vindskupor slogos fönstren upp på vid gavel. Överallt syntes ivriga och strålande flickansikten.

— Hurra, far kommer! ropade Julie över de andra.

Och där kom han marscherande över kolstybben borta vid hyttan. Med en ståtlig gest slog han upp järngrindarna och steg in på den grusiga, solbelysta gårdsplanen. Han stannade och svängde hatten som det satt en grann fjäder i.

— God morgon, mina barn, ropade han så att det skallade och ett eko vaknade i skogen på andra sidan ån.

— God morgon, far! ropade flickornas glada röster. Välkommen tillbaka!

Han hade en grön sportkostym på sig och de präktiga benen voro lindade. Där han stod med det grå håret resande sig för vinden och det friska ansiktet uppåtriktat mot flickorna i vindskuporna, såg han verkligen ut som en hövding och de två unga männen Jan-Guy och Carl-Mårten, vilka buro ryggsäckarna, som hans vasaller. Det var en doft av skog och mark omkring honom. Hans ögon lyste som om sommarhimlen stigit in i dem. I hans knapphål satt en blå blomma från ängen.

Hans son Jan-Guy, som höll sin lilla figur mycket rak, log sitt intagande leende och kastade med en självsvåldig gest av sig ryggsäcken så att den skramlande föll till marken. Det lät som om något gått sönder inne i den, och Carl-Mårten ryckte förskräckt till.

Carl-Mårten, en blek ung man med ett ansikte som

kolsvart och föll i mjuka naturliga vågor. I det ena spegelglaset syntes hennes profil, som påminde om en fint utskuren kamé. Hon hade varit en stor skönhet, och nu vid fyrtiofem års ålder var hon alltjämt vacker med en bibehållen skär friskhet som trots gestalten kom henne att verka mycket ungdomlig.

Eugénie vände sig snabbt om, när Charlotte kom in.

— Sjusoverska, sade hon hastigt med skarp röst. Du sover alldeles för mycket, Charlotte.

Men grevinnan Christine sade vänligt:

— Låt barnet sova.

Hon sträckte ut sina svällande armar och slöt Charlotte i en varm omfamning. Hon tyckte bäst om denna rödblommiga fylliga Charlotte med den litet enfaldiga blicken i de blå glänsande ögonen. För Eugénie, som hade gott huvud och en flödande lätthet för att tala, var hon alltid en smula rädd. Eugénie tänkte bli lärarinna och gick i Stockholm på ett seminarium. Hon hade en kraftig, tidigt utvecklad figur, en pikant näsa, friska läppar och en bred intelligent panna, som dock förfulades av att hon ständigt och häftigt rynkade den. Det ansågs att hon var lik Mariana von Leijon som ung.

— Jag undrar om Carl-Mårten skall komma i dag? sade grevinnan Christine och rättade litet på en hårlock som hon tyckte föll illa.

Carl-Mårten hade nu ett par dagar varit ute på en längre fotvandring tillsammans med sin farbror landshövding David och sin kusin Jan-Guy.

Knappt hade hon uttalat orden förrän de klara, upprymda tonerna från ett jakthorn fyllde luften. De

sprungo genast till fönstret och tittade ut. I huvudbyggnadens vindskupor slogos fönstren upp på vid gavel. Överallt syntes ivriga och strålande flickansikten.

— Hurra, far kommer! ropade Julie över de andra.

Och där kom han marscherande över kolstybben borta vid hyttan. Med en ståtlig gest slog han upp järngrindarna och steg in på den grusiga, solbelysta gårdsplanen. Han stannade och svängde hatten som det satt en grann fjäder i.

— God morgon, mina barn, ropade han så att det skallade och ett eko vaknade i skogen på andra sidan ån.

— God morgon, far! ropade flickornas glada röster. Välkommen tillbaka!

Han hade en grön sportkostym på sig och de präktiga benen voro lindade. Där han stod med det grå håret resande sig för vinden och det friska ansiktet uppåtriktat mot flickorna i vindskuporna, såg han verkligen ut som en hövding och de två unga männen Jan-Guy och Carl-Mårten, vilka buro ryggsäckarna, som hans vasaller. Det var en doft av skog och mark omkring honom. Hans ögon lyste som om sommarhimlen stigit in i dem. I hans knapphål satt en blå blomma från ängen.

Hans son Jan-Guy, som höll sin lilla figur mycket rak, log sitt intagande leende och kastade med en självsvåldig gest av sig ryggsäcken så att den skramlande föll till marken. Det lät som om något gått sönder inne i den, och Carl-Mårten ryckte förskräckt till.

Carl-Mårten, en blek ung man med ett ansikte som

liknade ett av de gamla porträtten på väggen inne i salongen, höll sig bakom landshövding Davids breda rygg som om han haft lust att gömma sig för de leende kusinerna. När grevinnan Christine, som nu hunnit få på sig klänningen, slog upp dörren till flygeln, började han gå åt hennes håll för att hälsa, men i detsamma kom gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm ut på trappan i sin svarta prydliga dräkt och stod där som en väntande drottning, och han stannade rådvill. När han såg att hans farbror gick fram och ridderligt kysste henne på handen, ändrade han kurs och följde efter honom. Det stod en tvekan skriven i hans ansikte om hur han skulle göra som nästan var pinsam.

Men Jan-Guy hann före honom. Trotsande alla lagar om att mormor skulle behandlas som ett högre väsen, rusade han fram till henne, slog armarna om henne och kysste henne mitt på munnen. Systrarna ovanför honom klappade i händerna. Friherrinnan Joséphine rättade på sin spetsmössa som hon bar ovanför hårknuten och gav honom förebrående ett litet slag på hans solbrynta kind. Hon såg inte åt Carl-Mårten som bockade sig nedanför trappan. Jan-Guy var hennes älskling och gav henne ersättning för den son hon förlorat i Joachim.

Nu kommo flickorna rusande nedför den inre trappan och stormade ut och omfamnade sin far. Han försökte sluta alla fyra i sin väldiga famn, men då i detsamma Eveline slog upp sitt fönster i nedre våningen och spydigt och förvånat leende betraktade honom, släppte han hastigt sina döttrar.

— Jag kommer genast, Eveline, sade han, fastän hon ej yttrat ett ord, och gick hastigt in genom den öppna dörren.

Det var som om solen slocknat, när han försvunnit. De som stodo på gårdsplanen sågo en smula förvirrade ut. Viveka von Lagercrona, som kommit från trädgården där hon suttit vid den första signalen från jakthornet och på avstånd åsett hemkomsten, smög sig fram för att hälsa på friherrinnan Joséphine, vilken hon liksom Evelines och Christines barn kallade mormor. Och plötsligt innan de visste hur det gått till stod Joachim där mittibland dem med den grå katten på axeln och metspöet i handen. Han såg från den ena till den andra med ett flin som gav ansiktet med skäggstubben en sned grimas.

— Jaså, den efterlängtade har kommit tillbaka, pep han. Moses, äst tu förbannad?

Han smekte över kattens rygg och Moses svarade med ett ljudligt spinnande.

De nyss så glada unga flickorna fingo ett bekymrat och generat uttryck i sina ansikten. I en hast fingo de annat att tänka på. Arm i arm i en lång rad började de vandra ned mot trädgården. Charlotte och Eugénie kommo springande från flygelns trappa och hakade fast sina armar i de andras. De försvunno om ett hörn med de ljusa sommarkjolarna viftande om sig. Viveka gick långsamt efter dem. Jan-Guy drog sig med sin ränsel uppför trappan till sitt rum. Carl-Mårtens mor ropade på honom från flygeln, och då han till slut ändå glömt att hälsa på henne gick han med små springande steg tillbaka över gården.

Nu var det bara den gamla friherrinnan Joséphine och Joachim kvar.

— Kunde du inte släta till håret en smula och raka dig? sade hon med en min av otålighet.

— Den förlorade sonen äter frukost med legohjonen i köket som vanligt, pep Joachim i falsett. Där besvärar han ingen.

Han visste att det retade henne att han alltid åt sina frukostar i köket. De andra måltiderna intog han tillsammans med familjen, men till frukosten hade han varken tid eller lust att göra sig snygg. Det hade hänt att han också kommit till middagen orakad och med smutsiga händer, men då hade han utsatts för så många pikar och stickord från sin syster Eveline att det dröjde länge innan han glömde sig och gjorde om det. Långsamt och tölpigt började han nu gå mot den andra flygeln där köket var inrymt.

— Joachim, ropade friherrinnan Joséphine Rosenhielm till.

— Vad var det mamma?

Han vände tillbaka och stod åter framför henne. Men när friherrinnan Joséphine mötte kattens sura och begrundande ögon, svalde hon de vänliga ord hon haft på läpparna. Hon gjorde en liten trött åtbörd med handen som om hon avskedat Joachim, Moses och det långa metspöet och ej mera ville se dem för sina ögon. Så försvann hon in i förmaket.

TREDJE KAPITLET.

Greve Carl-Mårtens tempel.

Vid måltiderna iakttog Viveka med en smula undran sin kusin Carl-Mårten. Han teg medan de andra pratade i munnen på varandra. Hans mandelformade, ljusblå ögon fingo ofta en stirrande blick. Då kunde han sitta och se på någon av de närvarande utan att ändå tyckas se den han riktade blicken på, till dess föremålet skrattande bad honom ha artigheten att för omväxlings skull titta åt annat håll. Då log han förstrött och vände bort huvudet. Han var utsatt för många speglosor, särskilt från sin moster Eveline. Hon gycklade obarmhärtigt med honom för att han varken förtärde kött eller kunde förmås att smaka ett enda glas vin. Fanns det inga andra grönsaker, fyllde han sin tallrik med potatis och åt den med god aptit.

— Varför äter inte Carl-Mårten kött? hade Viveka försiktigt frågat honom. Då hade han vänt sin tankspridda blick mot henne.

— Skulle jag äta upp mina bröder, mina små syskon? hade han förebrående svarat.

Det var sådana svar som gjorde att Eveline Macdougall behandlade honom som om han varit en dåre. Nu när Jan-Guy var på Igelfors på en tids permission från sitt regemente, måste man ju också ovillkorligen

göra jämförelser mellan de två enda unga männen på herrgården, och jämförelserna utföllo naturligtvis till Carl-Mårtens nackdel.

Jan-Guy var så frisk, så sprudlande av liv, så helt och hållet lyckligt jordisk. Det var en fröjd att se honom äta mat och dricka vin. Måltiderna satte honom alltid på ett strålande humör som om födan genast ingått en harmonisk förening med hans eget kött och blod. Han dominerade bland systrarna och de kvinnliga kusinerna och visade gärna sin makt över dem. En spegel kunde han inte gå förbi utan att rikta en blick in i den. Då föll han i ett slags naiv beundran över sitt som han själv tyckte underbara utseende. Han stannade framför glaset, rättade på sin halsduk, slätade till sin kavaj, men detta ordnande med klädseln var bara en förevändning för att han skulle kunna få betrakta sitt vackra ansikte och sin smidiga kropp.

Ändå var han ingen snobb och hade en likgiltighet för kläder som var gemensam för syskonkretsen. Visst var han nyckfull. I sin karaktär hade han många av sin mors fel, hos honom förstorade genom själva styrkan i hans manlighet. Han kunde råka i dåligt humör för en småsak, helst om det var något som sårade hans fåfänga. Då förvreds hans ansikte i en stygg grimas och han brydde sig inte om att svara på frågor eller överhuvudtaget att säga något alls. Men i nästa stund kunde ett skämt få honom att lysa upp, och man glömde hans obehagliga sätt nyss för den charm hans väsen utstrålade. Han var en förtjusande slarver som oförskräckt gjorde skulder på sitt regemente och sedan kom till sin mor, som var ytterligt svag för honom,

och bad henne lägga sig ut för honom hos fadern. Landshövding David betraktade honom ofta med en barsk och bekymrad blick, men även han veknade inför denna oemotståndliga ungdom och kände en smula avundsjuka vid tanken att för honom själv voro äventyrens år förbi.

Carl-Mårten måste te sig löjlig och besynnerlig bredvid sin ett par tre år äldre kusin. Men fastän de voro så alldeles olika varandra, tycktes de egendomligt nog komma väl överens de korta tider de träffades. Detta berodde på att Carl-Mårten om också med förbehåll beundrade Jan-Guy och Jan-Guy fann behag i att bli beundrad.

Kanske log Carl-Mårten när Jan-Guy på sitt impulsiva och uttrycksfulla sätt berättade för honom om sina kärleksäventyr, vilka inte voro inbillade då Jan-Guy hade starkt kvinnotycke. Samtidigt suckade dock den bleke drömmaren och önskade att han varit i den andres kläder. Men Carl-Mårten hade aldrig ägt en kvinna och kämpade dessutom principiellt för att förbliva ren och obesmittad. Hans kropp och ande måste tjäna andra ändamål.

När han lyssnade till Jan-Guy och kände den kraft som strömmade ut ifrån honom som om den groende jorden själv tagit sitt säte i honom, tyckte Carl-Mårten många gånger att det växte upp en hög mur emellan dem och att ingen av dem skulle kunna riva ner den muren. På Jan-Guys sida av muren lekte livet och äventyren och tusen tillfällen att tillfredsställa ärelystnaden yppade sig överallt, men på Carl-Mårtens sida fanns en stilla äng med blommor som sågo ut som

halvöppnade munnar och djur som tiggde honom om något med ångestbävande ögon fyllda av själiskt liv. Särskilt var det de små kalvarna som Carl-Mårten älskade. I deras dunkla ögon fann han något som gav ett darrande gensvar hos honom själv, och han avskydde den stund då steken uppenbarade sig på Igelfors' middagsbord bestående av en sådan liten älsklig kalvs döda lekamen. Han menade vad han sade, att han inte ville äta sina döda små bröder.

Han kunde inte nöja sig med den vanliga fadda kristendom som han och systrarna uppfostrats i genom att varje kväll be aftonböner till en sorts grotesk gudagubbe som majestätiskt höll till bortom moln och stjärnor. Han lånade eller köpte för sparade slantar böcker om olika trosläror och tog åt sig det i religionsåskådningarna som bäst passade hans egen inre läggning. Han berördes starkt av teosofien därför att han älskade djuren och gärna skulle velat återvända i en djurkropp till jorden.

Han föreställde sig att hans egna ögon då skulle bli lika dunkelt trånande som de små kalvarnas och han skulle lära sig det språk dessa använde sinsemellan. Det misshagade honom inte att tänka på hur han skulle avbeta en grön, saftig äng och fri från alla bekymmer göra krumsprång vid åsynen av en väldig sol, som om morgonen steg upp i hans värld av grönt gräs, vajande blommor och skuggor under hundraåriga trädkronor. Gud fanns i allt levande. I minsta blomma vid vägkanten, i djurens ögon, i stammen på ett växande träd. Men han bodde också i stenarna och i havets vatten som slog mot stranden och i den smala

bruna ån som flöt förbi under Igelfors' herrgårdsfönster.

Även stenarna hade för Carl-Mårten liv. De syntes döda, men på uppståndelsens dag skulle det bli ett dån av fallande block och ett rassel av strändernas vita kiselstenar då de skyndade sig framåt för att betyga Herren sin vördnad och sitt nit att tjäna.

På detta Igelfors, så fyllt av sorlande ungdomar, var det mycket svårt för Carl-Mårten att få vara för sig själv och tänka. Allt skulle företagas gemensamt. Ingen fick dra sig undan då det gällde en utflykt eller då man planerade sällskapsteater. Friherrinnan Joséphine Rosenhielm höll mycket strängt på att alla skulle vara tillsammans. Men hon utövade knappast något tryck härvidlag. Kusinerna önskade att vara tillsammans och att ha allt gemensamt. De voro ju dubbelkusiner och det var nästan som om de varit syskon. Under dessa somrar på Igelfors kommo särskilt de unga flickorna i så innerlig gemenskap med varandra att de ofrivilligt härmade allt i varandras uttryckssätt och åtbörder. När man såg dem vandra arm i arm fram och tillbaka på gårdsplanen, som de gärna gjorde, var det svårt att inte tro att de alla hade samma mor. Igelfors' gamla gård blev under somrarna och julferierna som en avskild plats, en förtrollad ö, dit människor som älskade varandra och voro förenade genom blodets band dragit sig undan för att få vara lyckliga tillsammans. Skilde sig då någon från de andra och ville hålla sina tankar för sig själv, blev han eller hon betraktad med undran och misstro.

— Tycker du inte om oss? Varför går du ensam? hördes då från alla håll.

Högt uppe i flygeln där köket var inrymt fanns en vindskammare och denna hade Carl-Mårten med gamla friherrinnan Joséphines tillåtelse fått ordna åt sig själv. Den var så obekväm och trång att ingen av jungfrurna velat bo där, och därför hade den till för två somrar sedan inte varit till något gagn.

När Carl-Mårten för två år sedan bett sin mormor att få använda den hade hon skarpt mönstrat honom som om hon trott att han tänkte företaga sig något otillbörligt.

— Vad skall du ha vindskammaren till? hade hon frågat.

En djup rodnad steg upp i Carl-Mårtens bleka ansikte.

— Den skall bli ett tempel, hade han viskande svarat.

Då skrattade friherrinnan Joséphine litet besvärat, som om hon fruktat för att hennes dotterson inte varit riktigt klok.

— Gärna för mig, hade hon sagt och vänt sig bort.

Där uppe i vindskammaren hade Carl-Mårten tillbringat många stilla stunder i ensamheten.

När han öppnade fönstret kom visserligen från köket stanken av köttsoppor och stekar som fyllde hans hjärta med bekymmer — men också sådant måste en tempeltjänare kämpa sig igenom. Hörde han någon komma i den branta och rankiga trappan och förstod att det var en syster eller en kusin som tänkte sig upp till honom för att spionera på honom, öppnade

han sakta dörren, slöt den bakom sig och blev stående framför den, till dess den nyfikna hunnit upp. Han såg då på inkräkterskan med en djupt sorgsen och förebrående blick som kom denna att skyndsamt ge sig av igen.

I lårar som stodo uppe på herrgårdens vind hade Carl-Mårten hittat en del saker som han släpade upp till sig. Dessa lårar stodo ständigt öppna för dem som ville låna något av deras brokiga innehåll. Det var alltid på Igelfors någon som ville klä ut sig och i lårarna funnos schalar och gamla klänningar som under åratal tjänat sådant ändamål.

Över ett gammalt skröpligt bord hade Carl-Mårten brett en violett sidenkjol som en gång varit spänd över en krinolin. Nu blev den en vacker altarduk. Han hängde upp ett par schalar på väggarna, och en gammal taburett klädd med röd, maläten sammet ställde han nedanför bordet. Av sin mor hade han en jul fått ett par ljusstakar, och dessa prydde nu bordet som skulle föreställa altare. Där låg en svart bibel med ett kors på, och i en antikvitetsbod hade Carl-Mårten kommit över ett vackert radband med svarta kulor och ett glänsande elfenbenskrucifix som han hängde på den ena ljusstaken. Han tyckte om vackra färger, och trots att det mesta han letat upp var en smula maskstunget eller malätet och somliga hål stoppade med väl synliga stoppar var han nöjd med det utseende han fått på kammaren.

När han hängt ett skynke för fönstret uppe i taket och tänt de två ljusen, skimrade siden och sammet på ett mystiskt vis och lätta fladdrande skuggor kommo

rummet att leva. Då sjönk han på knä framför bordet med den violetta krinolinen och sökte göra sitt hjärta till ett genomskinligt klart kärl, där endast goda och sköna tankar finge ha sitt tillhåll. Ljuslågorna brunno på ett stilla och ljuvligt sätt. Nerifrån köket hördes slamret av grytor och pannor och knastrandet av elden som brann i den stora spisen. Ute i naturen öppnade blommorna sina kalkar mot solen, och en pigg liten ekorre svängde sin rödbruna, yviga svans från trädgren till trädgren, blickande ned på gården med klara och uppmärksamma ögon. Systrarna och kusinerna pratade och skrattade högljutt där de promenerade på gårdsplanen. Men här inne i Carl-Mårtens tempel var det tyst, och en stämning av outsäglig frid sänkte sig över honom.

Vad bad han om? Denne Gud som fanns i allt levande och även i de ting som syntes döda var icke alltid lätt att nå. Han var en och millioners millioner. Hans tunga blod rann genom minsta småsak. Han fanns inne i Carl-Mårten och inne i de där två gråstenarna som han lagt på bordet. Hans underligt lysande ögon träffade en från grenen, där ekorren just nu satt, och skimrade på daggbeströdda blad. Hans fingrar tecknade sig i blommornas mönster och hans kropp bildade stommen i tjocka gamla trädstammar. Hans andedräkt for genom vinden som om nätterna svepte över den gamla gården, och hans tankar gåvo färg åt den blå flamman som steg upp från hyttan. Han var en jäst som genomsyrade hela jorden så att den ständigt kokade och höjde sig, och ibland rämnade bergen av hans manliga och gudomliga styrka och heta lava-

strömmar sprutade upp och begravde hela byar i aska. Den mänskliga tanken förmådde icke följa honom på alla hans vägar och icke fatta honom. Man fick ödmjukt böja sig för det ofattbara och vara mycket stilla för att kunna förnimma den gudomlige röra sig inom en.

En gång när Carl-Mårten låg försjunken i tankar och förnimmelser på sin röda taburett, hörde han steg i trappan. Han spratt till, men rörde sig inte. Stegen kommo närmare, och slutligen hörde Carl-Mårten att dörren öppnades. Då han vände sig om fick han se Joachim stå på tröskeln. Hans fula ansikte hade liksom spruckit i ett flin, och på axeln vaggade spinnande hans katt av och an och riktade sina underliga falska ögon mot Carl-Mårten. Men Carl-Mårten steg inte upp.

Joachim hade aldrig varit uppe i hans kammare. Kanske hade han länge förtärts av nyfikenhet att få veta vad hans systerson hade för sig. Medan han stod och såg sig omkring i rummet gled flinet långsamt bort från hans ansikte och efterträddes av en min av förvåning.

— Vad gör du, Carl-Mårten? frågade han med sin pipiga stämma.

Men Carl-Mårten som ville att han skulle gå brydde sig inte om att svara.

— Har du blitt katolik? pep Joachim som fått syn på radbandet och krucifixet. Äst tu förbannad?

Moses hoppade ned på golvet och började nosande tassa omkring, misstänksamt vädrande i alla hörn av rummet.

Joachim slöt dörren bakom sig och klumpade fram till bordet. Och plötsligt föll han på knä bredvid Carl-Mårten på golvet och riktade sitt uppåtvända ansikte med den djuriska pannan mot de fladdrande ljusen.

Carl-Mårten sneglade litet förskräckt på honom. Han hade aldrig tyckt om Joachim och fann honom också nu avskyvärd. Men medan han stirrade på honom såg han ett litet ljussken glänsa inne i Joachims ögon. Det var endast en reflex av ljusen på bordet, men Carl-Mårten tog det som ett tecken på att även inne i Joachim under den låga, föraktliga pannan hade Gud låtit en skärva av sitt mäktiga väsen taga sin bostad. Man kan länge gång på gång betrakta en tavla och vara ur stånd att finna någon skönhet hos den till dess en dag ett penseldrag, en kontur tilldrar sig ens uppmärksamhet, och denna enda sköna linje som man förut inte ens lagt märke till förvandlar plötsligt målningen inför ens ögon så att man varsnar dess skönhet. Så förhöll det sig nu också med Carl-Mårtens syn på sin morbror Joachim. Denna svaga ljusglimt inne i Joachims ögon, något som han själv icke var medveten om, förvandlade den fule mannen så att Carl-Mårten i denna stund fann honom skön. Inne i den misslyckade Joachims ögon bodde alltså också Gud. Carl-Mårten fann detta vara ett större under än det att Gud kunde trivas i gråstenarna.

Men medan Carl-Mårten grubblade över detta, än stirrande in i ljuslågorna, än på den knäböjande Joachim, glömde han bort Moses, som nu på sin rumssyn hunnit fram till bordet. Med ett språng var katten uppe på bordet. Klorna raspade mot det violetta sidenet.

Tjock och väldig, med en välborstad päls som tycktes gnistra, sköt den rygg stående mellan de bägge ljusen. Carl-Mårten som förfärad betraktade djuret tyckte att dess ögon med ett hånfullt uttryck av hycklat medlidande iakttogo honom och Joachim som lågo på knä.

— Så ta då bort katten, viskade Carl-Mårten illa berörd till Joachim.

— Äst tu förbannad?

Joachim knäppte endast ihop sina händer med de korthuggna fingertopparna och blickade med en min av fånig beundran på sin älskling.

Då föreföll det Carl-Mårten som om katten själv upphöjt sig till det högsta väsendet, fordrande de rädda människornas dyrkan. Den började spinna av välbehag över sin makt. Den sträckte ut en tass med utspärrade klor som hade den velat gripa ett rov och pressa det blodigt i en kärvänlig omfamning. Carl-Mårten kände sig som en fågel som med stela och skrämda pupiller förgäves kämpade för att undvika denna grönglänsande, sugande blick.

Slutligen försökte han fatta tag i djuret och sträckte ut en darrande hand, men då for det ned från bordet och strök i förbifarten omkull ljusstakarna så att lågorna slocknade med ett litet fräsande.

Det blev mörkt i rummet. För Carl-Mårten var det som om hans tempel slagits i stycken av Satan själv. I mörkret hörde han sin morbror Joachim locka på sin hjärtevän med söta och kurrande läten. En varm päls strök förbi hans kind. Han hörde dörren öppnas och slutas igen. Då steg han upp med skälvande knän, tre-

vade efter ljusstakarna, och sättande dem på deras platser tände han dem.

Han såg sig omkring. Men rummet var tomt. Carl-Mårten frös. Något oförklarligt och vidrigt hade hotat hans ro. En främmande makt hade varit nära att inskrida. En underlig lukt som utdunstat från odjurets päls hade lägrat sig över rummet. En klibbig och oren andedräkt hade blåst över tingen. Carl-Mårten tände några rökelsekorn som han hade i en tennskål. När rökelsen höjde sig mot taket, sändande en tung och behaglig doft omkring sig, lugnade sig Carl-Mårten.

Men många dagar efter Joachims besök på vindskammaren höll sig Carl-Mårten på avstånd från honom. Såg han honom på gårdsplanen, slogo hans steg en vid cirkel omkring honom för att ej komma honom nära. Efter detta låste Carl-Mårten sin dörr varje gång han gick ifrån vindskammaren och behöll nyckeln ständigt i sin ficka. Om aftnarna lade han nyckeln under sin huvudkudde liksom en girig Skylock inte känner sig trygg, förrän han om natten känner den knöliga penningpåsen under sin kind.

Också Carl-Mårten hade en skatt att vaka över och bevara. Hans tempel blev honom efter detta äventyr än mer dyrbart. Nu visste han att livet som skapat så många motsättningar även hade i beredskap fiender mot allt det som syntes ens hjärta rent och ljust. Han borde i ett obevakat ögonblick kastat katten, vilken han betraktade icke såsom ett oskyldigt djur utan såsom en demon från Gehenna, i den fridfulla ån och låtit den ömkligen drunkna där — liksom behjärtade män

en gång dränkt hans morfar i dess bruna vatten. Men Carl-Mårten ägde inte så mycken handlingskraft.

På herrgården smög det ondas väsen omkring förkroppsligat i en fet katt med gröna ögon och klor inne i de mjuka tassarna. Solen sände ut små blixtrande skarpa pilar för att förgöra det onda, men det sträckte endast ut sig i solskenet dragande åt sig all dess värme, medan ögonen aldrig upphörde att lura på småfåglarna som voro nära att spränga struparna med sin jublande sång.

FJÄRDE KAPITLET.

Aimée älskar.

En natt vaknade Aimée vid att månskenet föll rätt på hennes säng. Hon hade glömt att dra ned rullgardinen och månen lyste upp de ljusa lätta sommargardinerna och bildade en liten darrande silverbäck över trägolvet.

Hon låg stilla, fången av nattens skönhet. Genom det öppna fönstret smög sig suset från träden in och fyllde rummet med hemlighetsfulla viskningar. Hon tyckte att hon slöts i nattens famn som var öm och moderlig. Sängen gungade som en vagga, och hon hade en förnimmelse av att den nyss när hon sov gungat ut med henne bland de susande träden och att hon förts på en svindlande färd genom världar av ljus.

Var har jag varit? försökte hon tänka. Men den vaknande hjärnan ville inte säga henne det. Varje natt sökte man sig bort till främmande länder, och när man vaknade om morgonen kunde lösryckta flikar av det man sett för några sälla och tveksamma sekunder fladdra förbi ens syn. En lilja hade brunnit med ett förklarat ljus, en äng hade varit beströdd med vallmor som liknat bloddroppar, en smal spång hade lett över ett farligt och svart bråddjup, en ängel hade böjt sig fram över det med ett småleende fyllt av med-

lidande och en outsäglig kärlek, ett tordön hade rullat långt borta och svarta moln liknande trolls huvuden hade farit över en himmel som var oändlig och utan gräns, en hand som man kände igen och älskade hade sträckts fram mot den strålande liljan, men när man velat trycka handen, få krypa in i den, ty man var alltid liten som en fågel, var den försvunnen och hjärtat ville slitas sönder av en saknad efter något man kanske aldrig skulle äga.

Aimée steg upp och gick på bara fötter fram till fönstret. Silverbäcken for över hennes nakna hud. Där nere flöt ån, ett brett band av ljus som vred sig bort mot en skugga som glupskt åt upp det.

När Aimée lyfte huvudet och månskenet gled över hennes ansikte, mindes hon så tydligt Mannes kyss att hon knäppte ihop händerna. En mans skugga tycktes falla in i detta jungfruliga rum, där allt var vitt och skimrande och där denna unga flickas kläder lågo prudentligt hopvikna på en stol, ännu kvarhållande rundningen av hennes lemmar. Aimée blev blyg och räddes för denna manliga skugga som tog en sådan plats. Då drog hon det tunna linnet tätare om sitt bröst, sprang till dörren, öppnade den och skyndade fort nedför trappan som knakade litet som om den velat förråda henne.

På nedre botten funnos utom den stora avlånga salen och Davids och Evelines sängkammare och toalettrum två små förmak, vilkas dörrar alltid stodo öppna så att man kunde få en överblick av båda rummen. Till ett av dessa förmak tog Aimée sin tillflykt som om hon sökt skydd undan en fara. Även här lyste månen in

och gjorde de låga taken kritvita. Aimée slog sig ned i en röd stoppad soffa och såg sig förundrad omkring, som om hon inte riktigt känt igen sig, och ändå voro dessa rum henne välbekanta sedan barndomen.

De behöllo ännu den kanske tvivelaktiga charm de ägt sedan mitten på 1800-talet, och de voro lika varandra som tvillingsystrar eller två äkta makar som i sakta ro åldrats tillsammans. Stolarna voro av betsad björk med ryggstöd som konvulsiviskt snodde sig, hårt stoppade och med runda sitsar överklädda med mörkrött tyg. Stora knappar, också de klädda med tyg, klämde fast stoppningen i jämna mellanrum och gjorde därigenom sitsarna rutiga. Framför soffan i vardera rummet var ett divansbord av mahogny placerat. Dess fot vred sig som en tjock boaorm nedåt golvet, där den hamnade på en fyrkantig bastant mahognyplatta. Den vackra blanka bordytan täcktes av en virkad brun duk som såg ut som ett glest sländnät, och över den voro skära och mörkröda jätterosor broderade med grovt silke. Barnen Macdougall hade alltid älskat dessa dukar och funno dem mycket fina och dyrbara. När jungfrun icke dammat ordentligt syntes i de hål nätet lämnat ett fint ljusgrått damm som tycktes melankoliskt förråda att de skönaste ting ändock till sist skulle skatta åt stoftet.

I bägge rummen fanns en étagère, på vilkens hyllor en del småsaker, minnen från resor, voro uppradade. Genom dessa småsaker var det gemaken, i övrigt så fullkomligt lika, skilde sig från varandra, då det ena rummet, det som låg närmast salen, på sin étagère samlat de dyrbaraste minnena. Kanske friherrinnan

Joséphine haft en tanke på nattliga tjuvar då hon försiktigtvis placerat de största dyrbarheterna i det inre rummet. Här på en av hyllorna stodo två urnliknande vaser av förgyllt porslin med en tavla målad i mörkblått och svart infälld som ett fönster i förgyllningen. Dessa tavlor föreställde en krusig sjö, över vilken en roddbåt framfördes av späda damer och herrar med huvudbonader och hårprydnader sådana de brukades i slutet av 1700-talet. Studerade man figurerna genom förstoringsglas, fann man att deras ansikten buro ett uttryck av leende lycka. En solfjäder av elfenben med det Rosenhielmska namnchiffret och friherrlig krona tecknade i svart stod uppfälld mot väggen. Mormor Rosenhielm hade använt den som nygift på stora fester, men den räknade sina anor mycket längre tillbaka. Den var gulnad som pergament, och det yttersta faneret var en smula bräckt. En luktdosa av silver från Wiesbaden som baron Ottokar och friherrinnan Joséphine besökt våren 1848 hade ännu kvar en svag, nästan andlig parfym, när man drog upp dess kupiga silverpropp. En emaljerad snusdosa stammade också från denna resa. En hop medaljer och gamla mynt lågo kringströdda på en av hyllorna. En vas av sachsiskt porslin med en förälskad herde och herdinna syntes på en annan. Och högst uppe på étagèren tronade en sjuarmad silverstake som brukade tändas om jularna och då sattes på julbordet.

Framför fönstren hängde tunga gardiner kantade med tjocka tofsar. Inte ens på sommaren utbyttes dessa gardiner mot några av lättare tyg, och därför kändes luften ofta kvav och tryckande inne i de små

förmaken, men det var kanske inbillning. På divansborden stodo fotogenlampor med fötter i form av smala pelare av onyx, och mot den vita runda kupan tryckte sig en röd ros av krusigt silkestyg. Vaser med konstgjorda blommor funnos också på ett par byråar.

Rummen voro ju fullproppade med möbler och småsaker, men här i det vita månskenet fingo till och med de tyngsta något lätt och älvalikt över sig. Det var kanske därför som Aimée, som satt i soffan, inte riktigt kände igen sig. Men hade hon själv icke också blivit en annan efter sin resa? I den ovala spegeln mellan fönstren såg hon skymten av ett blekt ansikte, där ögonen voro skuggor och där hon inte kunde finna deras uttryck. Då blev hon rädd för spegeln och tittade bort. Hon avundades herden och herdinnan som sågo så förälskade ut. De fortsatte i åratal med sin lek sträckande sina välformade porslinshänder mot varandra. Då kände sig Aimée så tung av kött och blod att hon ville gråta. I natten stego åter Mannes och Hermans ansikten upp framför henne. Hon skälvde av ångestfull kärlek till Manne och visste innerst i sitt hjärta, där man ändå vet allting, att hon skulle gifta sig med den hygglige och tråkige Herman därför att han var adelsman och hade friat. Hennes mor skulle bli nöjd, alla skulle bli nöjda, och till sist skulle hon lära sig tycka om honom och glömma den bedårande Manne. Hon var ju inte säker på att hon inte redan tyckte om Herman.

Medan hon dröjde där på förmakssoffan i sitt tunna nattlinne, het av tankar, hörde hon steg i trappan. Hon ryckte till, men reste sig inte upp. Nu tassade det så

försiktigt i salen, och plötsligt förmörkades dörröppningen av en gestalt. Det var hennes moster Ottilia som vaknat och kommit ned. Hon hade sett att Aimées dörr stod öppen och därför anat att Aimée gått ned i förmaket. Över nattlinnet med långa ärmar hade hon svept en röd filt.

— Är du där, Aimée? sade hon svagt.

Men innan Aimée hunnit svara uppenbarade sig moster Alida bakom Ottilia med en tjock virkad schal över sina kullriga skuldror. Aimée måste le. De båda gamla fröknarnas ansikten hade ett uttryck av moderlig oro. Ja mera än så, de sågo uppskrämda ut. Nu kommo de skyndsamt över mattan och satte sig på var sin sida om Aimée i soffan.

— Kära barn, vad gör du här? pep Alida och lade en varm hand över Aimées knän.

— Är det något som oroar dig? frågade Ottilia och smekte lätt Aimée över håret.

Denna vänlighet fick Aimées underläpp att darra. Hon kastade sig intill Ottilia, som hon höll mest av, och gömde sitt ansikte vid hennes bröst. Ottilia blickade över Aimées axel bort på Alida, som såg en smula avundsjuk ut över att systerdottern genast vänt sig mot Ottilia.

— Vad är det som hänt dig där nere i Karlskrona, lilla Aimée? frågade Ottilia och smekte åter Aimées hår.

Då berättade Aimée i en ström av ord om Manne och Herman. Hon talade till och med om hur Manne kysst henne. Det var så ljuvt att få tala tätt intill detta

hjärta, som hon visste älskade henne. Hon såg inte hur häpna och förfärade Ottilia och Alida blevo.

— Men kära då, viskade Alida bakom Aimée. Hur kunde du låta den unge mannen kyssa dig när ni inte ens voro förlovade?

— Hu, så förskräckligt, stönade i sin tur Ottilia. Stackars lilla Aimée!

Hon gladde sig åt att känna Aimée mellan sina händer. Hade hon inte sett henne växa upp från en liten flicka som knappast kunde stödja på sina ben till denna unga kvinna, som nu gått rätt in i en mans famn? Nu måste hon skyddas. Nu måste man vara försiktig. Hennes ömma känslor måste ledas i rätt fåra. Naturligtvis vore det bäst att hon gåve Herman sitt ja. Den andre var varken adlig eller av någon fin familj. För dem var hans namn helt och hållet obekant. Efter vad de hört skulle han vara förmögen. Men Rosenhielmarna som aldrig hade behövt lida nöd hade ännu inte mycken känsla för pengar, det skulle de få först senare. Den man lilla Aimée skulle ha måste ha ett anrikt, ett gott namn och en god uppfostran, eljes skulle hon aldrig kunna bli lycklig.

— Du är alltså kär, lilla Aimée? sade Ottilia.

— Ja, men jag vet inte i vem, suckade Aimée och lyfte åter upp ansiktet.

En strimma av månskenet föll på det, och de båda mostrarna funno henne outsägligt skön. För dem var detta en högtid. Ack, de måste höra mer om denne förtjusande Manne! Hur såg han ut? Dansade han bra? Vad talade han om? De frågade så försiktigt med skygga leenden. Deras praktiska förstånd er-

kände utan tvekan Herman, men deras hjärtan klappade redan av en viss frisinnad och djärv sympati för Manne.

Finns det inte alltid en oemotståndlig Manne som med stolthet spänner sitt skärp behängt med åldrande och unga kvinnohjärtan kring sitt liv? Han är varken god eller kvick, denne Manne, men han härskar i en värld av kvinnor genom sin fullkomliga manlighet och sitt intagande leende.

Fröknarna Rosenhielm hade velat trycka Aimée denna natt i sin famn och behålla henne där. Efter år av väntan skulle livet och den underliga kärleken då komma till dem. De skulle taga till sig en ung kvinnas kärlekslust och göra den till sin egen. Hennes hjärta skulle droppa sitt röda blod in i deras egna kallnande hjärtan. Ålderdomens höst skulle kanske då bli vår. Månskenets silverströngar spelade upp till dans för dem. De hade velat föra fötter, som redan blivit tunga och trötta, i lätta danssteg och känna en ung mans arm om sitt liv. Allt blev så uppnåbart i detta månljus som till och med hade förmågan att förvandla deras välkända förmak och få det att skimra av poesi. Lilla Aimée som för första gången varit borta från hemmet kom tillbaka till dem med famnen full av det stora äventyrets brokiga och blossande blommor. Hon delade med sig av sitt överflöd. En röd ros satt redan bakom örat på moster Ottilia, och en nejlika prydde Alidas virkade schal. De båda damerna darrade av nattens frossa och skälvde en smula av hjärtats oroliga slag.

Då knarrade åter trappan av steg. Frédrique, Julie

och Jacquette kommo smygande över salsgolvet i vita nattdräkter. Julie som gick först hade ett tänt ljus i handen. De hade vaknat av en känsla att något ovanligt var på färde, och då Frédrique öppnat dörren hade hon sett att fröknarna Rosenhielms dörrar stodo öppna mot trappan. Jacquette som sov inne hos Viveka hade också vaknat och förenat sig med systrarna. De måste ta reda på vad som hänt.

När Julie kom in i förmaket höjde hon ljuset. Månskenet bleknade. De tre som sutto i soffan ropade svagt till. De tyckte ljusskenet var bländande.

Julie satte ljusstaken på den virkade duken och dess silkesblommor började leva. Dockorna av sachsiskt porslin tryckte varandras händer. Paren i roddbåtarna på de urnliknande vaserna logo hemlighetsfullt. Rosen av siden på lampan tycktes röra sig för ett luftdrag.

— Vad är det? Varför sitta ni här mitt i natten? frågade systrarna och slogo sig ned runt bordet.

Så plägade de sitta om aftnarna med lampan tänd och med handarbeten mellan flitiga händer. Gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm brukade läsa högt ur någon bok med sin åldriga och ändå så klara röst. Nu vid denna nattliga sammankomst voro de avklädda sina vanliga kläder. Fötterna voro nakna och sökte oroligt den ulliga mattans värme. De tunna nattdräkterna röjde ett långsträckt ben eller ett runt litet bröst. Hårflätorna hängde nerför ryggen. Ögonen hade skuggor av drömmar omkring sig. De öppnade famnen för Aimées hemlighet. De liknade de fåvitska jungfrurna som här i nattens tystnad gnedo sina oljelampor blanka i väntan på brudgummen.

En berättelse blir olika för var och en man berättar den för. Åhörarna inspirera alltid. Tankarna ändra färg, uttrycken likaså. Händelseförloppet är detsamma som nyss, men liksom ljuset på divansbordet kommer de avlägsnaste hörn av förmaket att få skenet från en liten fladdrande låga över sig, så tvinga glimtarna från uppmärksamma och vidöppna ögon hittills orörda minnen, som man själv inte kommit ihåg, att plötsligt flamma upp. Så var det också med Aimées berättelse. Den började vidga sig, den flammade, den fyllde rummet. Hennes veka röst fick klangen av en sång.

Fröknarna Rosenhielm hade livet bakom sig, men framför systrarna Macdougall sträckte sig en lång vit väg, där inga fötter ännu trampat och där en fjäril med guldstoft på vingarna kunde snudda mot ens kind och kärlekens röda blomma växa upp ur gruset. De hade vant sig vid att ha allt gemensamt. De andra systrarnas hjärtan rymde ännu icke någon man. Nu delade Aimée med sig av Herman och Manne. Det var som om hon haft de fem bibliska fiskarna i sina knän, och se, de blevo flera och större och mättade alla!

— Aimée är kär, viskade systrarna Macdougall till varandra. Aimée älskar.

Det var så besynnerligt, ett nytt element hade kommit till i atmosfären kring Igelfors. Det lyste som av eld, men det var ändå inte eld, det rasslade som av vatten, men det var ändå inte vatten, och det blåste som vinden, men var ändå inte vindens andedräkt. Det hade luftens lätthet och ljusets snabbhet, men det var större, starkare och snabbare och hetare än eld, vatten, vind, ljus och luft.

De båda fröknarna Rosenhielm började frysa och svepte filt och schal tätare omkring sina skuldror. De hade kommit i skuggan. Kanske hörde de inte hit. Ungdomen har heta lemmar. Ungdomar ha brinnande blod. De kunna sitta uppe en hel natt, men ålderdomen får vackert akta sig för snuvan och lunginflammationen.

De sågo tveksamt på varandra som blygdes de plötsligt över sin iver nyss. De klappade varsamt Aimée på kinden och frågade om man inte nu åter borde krypa till kojs. De unga bådo ivrigt om en stund till. Men plötsligt sutto de alla tysta. Hela natten hade stångjärnshamrarnas slag dunkat, men de hade knappt lagt märke till dem. Nu i den vaknande morgonen då de, upptagna av Aimées berättelse, icke varsnat att solens första strålar redan jagat undan månskenet och strimmade den ljusblå himlen med röda ådror, kommo slagen från hyttan med fördubblad styrka. Hela herrgården klappade av den, som om den varit ett stort hjärta, varigenom blodet rann.

De lyfte upp huvudena och lyssnade.

Julie böjde sig fram och blåste ut ljuset. Utan att de förmådde uttrycka tanken i ord kände systrarna att här, där stångjärnshamrarna dånade och bultade, var deras hem och att det skulle bli svårt för en främling att tränga sig in i deras lyckliga krets och föra med sig en av dem bort till någon avlägsen och tyst plats, dit ljudet från stångjärnshamrarna icke kunde nå och där hyttans blå flamma icke drog blicken till sig.

De troppade i sina vita nattlinnen uppför trappan igen, sist gingo Alida och Ottilia med sina schalar och

filtar. Dörrar öppnades och stängdes, ett gångjärn skrek till, det lät som när någon trampade på Joachims katt, så blev allt tyst och stilla. Solen speglade sig leende i åns lugna vatten, och efter några timmar kom Joachim med sin Moses på axeln och sitt metspö ned till bron.

FEMTE KAPITLET.

Nere i trädgården intill ån.

Nere i trädgården tätt intill ån var ett stort soltält uppsatt. Under heta sommardagar brukade familjerna på Igelfors ta sin tillflykt hit. Tältets gula och vita bredrandiga duk skyddade för solen, och där under dess tak härskade en ljus, skimrande och hemlighetsfull dager, som om man befunnit sig inne i en jätteblommas kalk. Man kunde vika undan tältets väggar, och då hade man hela den gröna trädgården omkring sig och ändå tak över huvudet.

En vacker dag i juni voro synålarna och tungorna i full verksamhet där nere i tältet. Landshövding David Macdougall och hans son Jan-Guy hade rest på morgonen, Jan-Guy till sitt regemente och landshövdingen tillbaka till Ramstaden. För någon vecka sedan hade unionsupplösningen blivit verklighet. Det var oro i landet, och landshövdingen ville vara på sin plats om något skulle hända. Hela denna tid hade han kommit och rest igen ur stånd att finna sig i att vara i ro och maklighet på Igelfors när så mycket hände runt omkring.

Eveline satt vid bordet i tältet i en vit linneklänning som gjorde hennes gestalt större än vanligt. Hon var emellertid vacker denna dag. Morgonens skilsmässa

från mannen och det tidiga uppstigandet hade höjt färgen på hennes kinder. Ögonen skimrade. Det var något drottninglikt över denna mäktiga gestalt i vit klänning och med det grå, glänsande, yppiga håret högt uppsatt, bildande en ram kring det blommande ansiktet. Hon visste efter en blick i spegeln att hon hade sin "vackra dag", och det gjorde henne på gott humör. Hon talade förbittrade ord om de otacksamma norrmännen, och stramaljnålen som hon förde ut och in genom tyget i sitt handarbete raspade högljutt som för att instämma i hennes uttryck. Hon lånade sitt vetande från mannen som ofta i sängkammaren talade politik med Eveline. Gärna antydde hon också för de ödmjuka, ogifta systrarna att hon visste bra mycket mera än hon kunde berätta, djupa statshemligheter som hennes läppar aldrig skulle förråda. Då knep hon ihop munnen och blickade rätt framför sig med ett fjärrskådande uttryck som var obeskrivligt retsamt för de omkringsittande, som i dessa ögonblick miste varje betydelse och nästan allt existensberättigande.

— Ja, vår stackars gamle konung, suckade friherrinnan Joséphine Rosenhielm och lät sin virkning vila i knäet. Nog borde han fått ha ro och lugn på gamla dar. Och så som han älskade vårt brödraland!

— Säg inte brödraland och brödrafolk, mamma, avbröt Eveline friherrinnan Joséphine otåligt. De äro skurkar och pack och borde straffas som skurkar och pack.

— O ja, tänk jag önskar det skulle bli krig, ropade den unga Jacquette, som lyssnat med blossande kinder.

Eveline gav sin dotter en liten gillande nick. Hen-

nes egna sympatier voro helt och fullt för ett krig mot Norge och hon tyckte om att Jacquette visade liknande känslor. Själv vågade hon inte högt rösta för ett krig därför att hon visste att konung Oskar var emot det, och hon hade stor vördnad för allt vad kunglighet heter. Sådana kvinnor som Eveline Macdougall önska alltid krig. I sina hjärtan veta de att det är för dem männen kämpa och de älska att ta emot blodiga offer som en tribut till deras kvinnlighet och i synnerhet av dem själva uppskattade skönhet.

Men Alida och Ottilia Rosenhielm ville denna dag inte höra talas om krig och norrmän. Ur tidningar som nyss kommit läste de högt om prins Gustaf Adolfs förmälning på Windsors slott med prinsessan Margaret av Connaught. De läste om prinsessans "okonstlade och enkla" väsen, men gledo snart över detta för att sluka namnen på gästerna och beskrivningen på deras toaletter. Den snälla Ottilia, vilkens eget väsen om någons var "okonstlat och enkelt", lågade dock av förtjusning över allt som rörde kungliga familjer. Nu flämtade hon i extas över den unga engelska prinsessan och önskade att hon kunnat få fara till Stockholm för att få vara med vid hennes ankomst till sitt nya hemland.

Aimée föll i drömmar över prinsessan Margarets lycka. Hennes vackra händer vilade sysslolösa i knäet. Hon såg sig själv i brudslöja och krona böjande knä framför altaret med Manne vid sin sida.

— Vad tänker du på, Aimée? frågade hennes mor, irriterad över Aimées brist på flit.

Aimée blev röd i ansiktet och skyndade att trä på

en nål. Men hennes händer darrade en smula och hon hade svårt att få tråden genom det smala nålsögat. Julie som såg hennes förvirring erbjöd sig medlidsamt att hjälpa henne.

Eveline kastade en forskande blick på de båda flickorna. Hon visste ännu ingenting om Aimées hemlighet. Ingen hade givit henne något förtroende. Men hennes huvud var så fyllt av unionsupplösningen och den nya arvprinsessan Margaret av Sverige att det under den låga, breda pannan knappast fanns rum för hennes egna döttrars små bekymmer. Hon ville känna sig i världens centrum, och med en självkänsla som närmade sig högfärdsgalenskap tyckte hon sig intimt lierad med de lysande utländska namn Ottilia läste upp från tidningsbladet. Hur skulle hon från denna höjd kunna sänka sig ned för att ta del av en liten dum svensk herrgårdsflickas kärlekstankar och funderingar?

Viveka blickade oroligt från den ena till den andra. Hon höll på att sy på en nåldyna som hon skulle ge gamla friherrinnan Joséphine i present, och hon höll den dold i sitt knä under bordsskivan för att ingen skulle uppmärksamma den. Jacquette hade berättat henne en kväll om Aimées kärlekshistoria, och efter den kvällen betraktade Viveka Aimée med känslor av vördnad. Hon såg hennes ögon lysa och visste att det var kärleken som tände denna eld. Också nu märkte hon spänningen i luften och hatade instinktivt landshövdingskan Eveline som satt där och tronade som en drottning.

Rädd vände Viveka då blicken åt annat håll. Tyget kring tältets väggar var denna dag uppfästat. Den lilla ån lyste i solskenet. Dess porlande vatten blandade

sig silverklingande med de andras röster. Syrenhäcken utmed landsvägen hade nyligen blommat ut. En och annan klase lyste ännu violett, men marken under häcken var täckt av syrenblad, en ljust blå och violett matta för älvorna att trampa på. Utmed gången som ledde fram till tältet växte penséerna, vilkas olikfärgade ansikten ha ett så tankfullt uttryck. Vid deras fötter slingrade sig en rad av små blå blommor med samma färg som sommarhimlen. De hade ännu inte skakat av sig morgonens dagg som tindrade och blänkte på deras blad. En tung humla surrade entonigt mellan blommorna. Sommarens första fjärilar darrade fram och tillbaka över rabatten som sökte de okända skatter. En droppe av ljus gul söt honung skulle tillfredsställa dem och göra dem lyckliga för ett dagskort liv.

Även Vivekas hjärta blev plötsligt tungt av lycka. Den kom till elvaåringen liksom till fjärilen med en smak av söt honung och en doft av blommor. De otäcka, orättfärdiga norrmännen, den ljuva prinsessan Margaret, vilkens porträtt hon nyss sett, den kärlekstörstande Aimée, trängdes undan för glansen över sommardagen och en stjälks svaga lutning under sin tunga blomkrona. I denna stund kände sig Viveka i samklang med rymden, med det växande gröna gräset och med de svarta svalorna som veno förbi.

Nu kom grevinnan Christine nedför gången med sin brokiga sypåse under armen. Hon hade Charlotte med sig, men hon hade inte hunnit långt förrän Charlotte skickades tillbaka till flygeln igen efter något som hon glömt. Den livliga, glada Christine glömde

ständigt saker efter sig. Sina många olika handarbeten, som alltid voro nyss påbörjade och ofta avslutades av den energiska Eugénie, ströddes på olika platser i huvudbyggnaden, flygeln och tältet. Ja, en gång hade man hittat en liten halvfärdig lysduk flytande i ån som ett muntert litet lustskepp. Hur den kommit dit var för Christine en gåta, och hon lyfte beskärmande sina feta händer när systrarna förebrådde henne hennes stora slarv.

— Vilken ljuvlig dag, kära ni, ropade hon redan på långt håll.

Medan hon gick svepte hennes klänningskjortel över de små blommorna utmed sandgången och kom dem att gråta tårar av dagg. Men det märkte hon inte. Stor och glad och varm slog hon sig ned på en stol vid bordet inne i tältet och började plocka upp sina sysaker.

— Hålla ni på att läsa om prinsessan Margaret? sade hon ivrigt.

Hon rev åt sig tidningen och tittade uppmärksamt på fotografiet av prinsessan.

— Ja, hon är söt, avgjorde hon. Och prins Gustaf Adolf skall ju vara så kär i henne. Ja, ja, måtte de bara bli lyckliga!

Och hon såg sig strålande omkring.

Charlotte kom nu tillbaka med en garndocka som modern glömt.

— Tack skall du ha, sade grevinnan Christine. Jag undrar, Ottilia, vad vi få till middag i dag? Det luktade så gott från köket när jag gick förbi.

— Det blir korvkaka med lingonsylt, sade Ottilia.

Det var Ottilia som förestod hushållet, och hon gick alla de hungrandes begär till mötes genom att ge dem bastant och god kost.

— Och i går var det fläskpannkaka, log Eveline. Du göder oss, Ottilia. Det är självisk av dig, eftersom du ju inte behöver tänka på din egen figur.

Ottilia blev ledsen. Om det så endast var på skämt, var det inte snällt av Eveline att säga att hon, Ottilia, var självisk, då hennes tankar ständigt sysslade med hur hon skulle ställa det på bästa sätt för de andra.

— Ack, ack, pep Christine, jag är nöjd med en liten frukt.

Alla skrattade. De visste att så snart Christine satt sig vid bordet kunde hon inte motstå en enda läckerhet. Hon älskade mat, till och med mera än de andra.

Så sutto de tysta, var och en upptagen av sitt handarbete. I hemlighet saknade de landshövdingen och Jan-Guy. De voro så många fruntimmer, och de behövde ha en man ibland sig som kommenderade dem en smula och skämtade med dem. Ibland blevo de trötta på sina egna pipiga stämmor.

Frédrique hade placerat sig nere vid ån med sitt staffli. Hon vände ryggen åt de andra och var sysselsatt med att måla ån och skogen där bakom.

— Går det bra, Frédrique? frågade Eveline från sin plats inne i tältet.

— Ja mor, kom svaret frånvarande.

Men det gick inte alls bra. De andras prat störde henne. Hennes mor hade bett henne att inte jämt försvinna med sitt staffli utan sitta i närheten av dem. Vad Eveline bad sina döttrar om kom alltid som en

befallning. Det fanns icke något annat val än att lyda. Frédrique suckade. Hon lät penseln sjunka och tittade på det rinnande, glänsande vattnet och bron med tårar i ögonen. Att det skulle vara så svårt att med några penseldrag avbilda det där! Men vatten är svårt att fånga. Det glider undan, det speglar jorden i sitt djup, det är ett rörligt spegelglas, så alltför levande.

Nu vred sig en liten ljusgrön björk med vit stam i spiral ända ned till bottnen, där småfisken simmade. Den stod på huvudet där nere, och ån blev fantastisk av detta linjespel. Två svalor snuddade vid vattenytan, och strax syntes bilden av dem i det rinnande vattnet. Bilden splittrades så att man tyckte sig se tusen spetsiga vingar och myriader av blinkande ögon. På andra sidan stranden lekte en solfläck med en trädstam, stack plötsligt hål i den och gjorde den genomskinlig. I toppen av trädet satt en fågel och sjöng så att den darrade.

Hur skulle man kunna tolka allt det naturens under som ständigt skiftade? Satte man en blomma i en vas och beredde sig att måla av den, höll inte heller den sig stilla. Ståndare och pistiller arbetade inne i kalkens mörker. Ett blad böjde sig lättjefullt åt sidan, en rysning skakade det, stjälken drack vatten så att det hördes. Frédrique kunde inte finna att uttrycken "den fridfulla naturen" och "naturens ro" voro riktiga. Naturen var aldrig stilla. Den var besatt av ett sjudande liv som längtade att spränga alla gränser. Det var en ständig oro och en ständig rörelse som man omöjligt kunde fästa på ett stycke papper.

Nu knastrade sanden på nytt. Det var Carl-Mårten som kom. Han hade varit uppe i sitt tempel, och det satt rökelse kvar i hans kläder.

— Gå inte så krokig, Carl-Mårten, ropade hans mor genast till honom.

Han ryckte till och rätade på sig med en besvärad min. Det var alltid obehagligt att komma ensam till tältet, varför skulle då hans mor därtill genast rikta uppmärksamheten på honom? Redan på långt håll kände han de andras ögon klibba vid sig. Han visste ju att de ansågo honom omöjlig, och det gjorde honom ännu omöjligare. Händerna blevo kallsvettiga. Vad skulle han också åt det här hållet att göra? Men han visste av klockan, som han verkligen besvärat sig att titta på, och kanske också av ljudet av tekoppars skramlande från köket, att förmiddagsteet strax skulle serveras, och han var hungrig. Förmiddagsteet var kanske den enda måltid han inte plågades av, därför att det inte då fanns några assietter med uppskuret kött på.

— Kom och sitt här bredvid mig, Carl-Mårten, spann hans moster Eveline.

Motvilligt närmade han sig henne. Han tyckte att hon hade ögon som Moses. Och ändå hade hon för honom en sällsam dragningskraft. Hon hånade honom och gjorde narr av honom, men då hon var vänligt sinnad kunde hon plötsligt ta honom i famnen och smeka över hans hår, och den där smekningen kom honom att frysa av förtjusning.

— Har du haft din lilla andaktsstund nu? frågade Eveline, halvt inställsamt, halvt spydigt.

— Ja, det har jag, mumlade Carl-Mårten.

— Jag tycker du borde bli präst, fortsatte Eveline leende med öppet gap. Tänk, en greve på predikstolen! Kyrkan skulle bli full av folk.

— Retas inte med honom, sade Christine. Jag är glad att Carl-Mårten i alla fall har högre intressen än att fiska och slåss och dricka som andra unga herrar bruka.

Det skulle vara en liten pik åt Evelines son, men eftersom Christines röst aldrig förmådde rymma något slag av ironi eller elakhet, blev den lilla slängen utan verkan.

— Säg, Carl-Mårten, inföll nu Jacquette, som otåligt fixerat honom. Tycker inte du också att vi skulle slåss mot norrmännen?

Hans ögon fingo det där stirrande uttrycket, som hans systrar avskydde och voro rädda för. De tyckte inte att han såg riktigt klok ut, när hans ögon blevo så där stillastående.

— Skulle vi kriga? sade han. Varför det? Vi äro ju alla bröder, och varför skulle vi sticka ihjäl varandra?

— Du är ju bror med kalvarna också, sade Eveline och stötte honom i sidan för att han skulle vakna upp.

— Ja, sade Carl-Mårten. Och det gör jag mig en heder av.

Så blev hans bleka ansikte eldrött. Han förstod att hans moster drev med honom igen, och nu kunde ingen få ett ord ur honom. Men han sneglade bort mot Jacquette. Vad han tyckte illa om henne! Där satt hon så frisk med knubbiga lemmar och leende, röda läppar och pratade om krig och död. Hon hade aldrig

sett en död människa, det visste han, och ändå såg hon ut som hon haft lust att sticka ett spjut i någon. Hennes lilla starka näve, som just nu höll om den bräckliga synålen, darrade ju av mordlust. Förra sommaren hade han ännu haft ett visst inflytande över henne, och hon hade till och med en tid övertalad av honom försökt att låta bli att äta kött. Men en middag när han hade kommit bara några minuter för sent, hade hon suttit där med en halv kyckling spetsad på gaffeln. Hon hade med kisande ögon tittat på honom, medan hennes skarpa små tänder huggit in på kycklingbenen. Då tog han sin hand ifrån henne. Hon hade mordlusten i blodet.

Åter knastrade gruset på gången, och den gamla trotjänarinnan Lina kom vaggande med tebrickan på bräckliga händer.

I motsats till Carl-Mårten tyckte den åldriga jungfrun om att man kunde se henne från långt håll ifrån tältet. Hon visste nog att för herrskapet var hon innerligt välkommen. Från brickan steg en svag doftande ånga upp från tekannans pip. Över det nyrostade tebrödet låg en vit servett. Osten bredvid brödet var ljusgul med små fettdroppar på, det färska smöret lyste i solen och likaså de målade blommorna på honungsburken.

— Det skall bli gott att få en kopp te, sade friherrinnan Joséphine Rosenhielm och lade bort handarbetet.

Av gammal vana mönstrade hon tebrickan med en skarp blick ur sina mörka ögon för att se om något fattades. Hon hade ju visserligen överlåtit hushållet

på Ottilia, men hon övervakade ännu alltsammans noga, som om hon fortfarande skulle kunna få en fläck på sig, om ej allt var som det skulle. Det var en vana från den tid hennes man levde. I hennes öron susade ännu ett svagt eko av baron Ottokars rytande om något fattades i serveringen. Lina neg i sin randiga bomullsklänning.

— Ät nu ordentligt, fröknarna, sade hon på en gång vördnadsfullt och uppfordrande.

I åratal hade hon så uppmanat de matfriska damerna Rosenhielm att äta ordentligt. Hon hade sett baron Ottokars och friherrinnan Joséphines barn växa upp, eftersom hon själv kommit till Igelfors som helt ung flicka. Nu var hon snart lika gammal som friherrinnan Joséphine och hennes ögon hade inte längre sin forna skarpa syn. I den dimma som med åren uppstått omkring henne såg hon alltjämt i de åldrande grevinnorna och fröknarna de unga döttrarna Rosenhielm som förr sprungit omkring hennes kjolar och vuxit upp till fina damer. Hon tyckte att hon tillsammans med sin gamla matmor delade ansvaret och modersglädjen för dessa döttrar. Särskilt hade dock hennes hjärta alltid ömmat för den besynnerlige Joachim. Hon hade nog sett att han varit olika de andra barnen, men hon hade satt sin stolthet i att försvara honom mot gamle baron Ottokars elaka utfall och hon brukade säga i köket:

— Sanna mina ord, av Joachim kan det en gång bli något stort.

Hon väntade alltjämt på det undret och gömde godbitar åt honom och kelade så smått med honom.

Hennes ansikte var brynt av solen, men eftersom det även på vintern bibehöll samma bruna färg, trodde man att det kunde bero på någon sjukdom i blodet. Gestalten var lång och otroligt kantig. Höfterna voro som knivblad, de kantiga armarna påminde om grenarna hos en gammal en. Ögonen voro som två pistolmynningar, och där inne i de djupa ögonhålen brann elden med allt mattare glans.

När hon åter gick nedför gången tittade de äldre damerna efter henne med leende miner.

— Lina börjar allt bli gammal, sade friherrinnan Joséphine, som om hon äntligen funnit ett litet fel i serveringen.

Hon tänkte inte på att hon själv var äldre än trotjänarinnan. Det var ett stänk av missnöje i hennes röst. Gamla människor tycka inte om att se andra åldringar omkring sig. Är jag själv redan så rynkig och grå? rysa de när de blicka in i en annans grå och rynkiga ansikte. Det är som att se sig själv i en spegel. De förskräckas. De vädra misstänksamt omkring sig, som om den lukt av sen höst och vissnade löv som är ålderdomens plötsligt fyllt rymden. Då ty de sig till ungdomen. De glömma sin egen skröplighet vid åsynen av friska rosiga ansikten och klara ögon och runda lemmar som ännu inte börjat rassla av knotor likt torra skelett. Barnbarnens livsglädje är den klara källa, varur de vilja dricka. Då de känna ungdomens hud mot sin, rister deras egen av ljuva minnen som åter vakna upp. Ack, att de kunde draga ungdomens hud över sig på nytt och få nya pupiller som skulle sticka igenom en mörknande värld med lysande strålar! De få nöja

sig med att stryka över en rosig kind och som gamla spinnande kattor maka sig litet närmare ett runt knä. Snart äro de barn på nytt, men små skrumpna vissna barn med skumma blickar och torra lemmar som i blindo treva efter en ung moders barm.

Frédrique kom nu dröjande till tebordet. Hon hade målarfärg på det stora förkläde hon satt framför sig. Hennes ögon voro sorgsna. Hon hade varken kunnat måla åns vatten eller björken som slingrat sig nedåt bottnen. På ritblocket fanns ännu endast bron tecknad, och den svävade i luften utan stöd.

— "Brinner snillets låga, Hanna?" frågade Julie glatt, utan att märka systerns nedslagna min.

Uttrycket var hämtat från en av deras älsklingsböcker, "Unga kvinnor" av Alcott.

— Nej, i dag kan jag ingenting, suckade Frédrique och bredde honung på det rostade brödet.

— Du kanske sitter för nära oss? frågade Ottilia milt.

Men då slog Frédrique endast ned ögonen och vågade inte svara av rädsla för sin mor.

Efter teet återtogo de sina handarbeten och sitt prat. Ingen av dem tycktes ha lust att avlägsna sig från tältet. Eugénie, som nu kommit till, beordrades att läsa högt. Hon var ofta deras smakråd i fråga om lektyr. Nu hade hon i det ganska sparsamma biblioteket hittat en svensk översättning av Don Quijote. Eftersom hon själv behövde den för höstens litteraturkurser i seminariet, tyckte hon det passade utmärkt att förena nytta med nöje och läsa den högt under förmiddagarna.

Ottilia och friherrinnan Joséphine Rosenhielm hade läst den för länge sedan, men för de andra var den ny.

Allesammans vinnlade de sig om att lyssna, glada över att få till livs något som ju hörde till allmänbildningen, men de blevo sömniga av att höra på Eugénies entoniga röst. Vana som de också voro vid lättare och mer eller mindre konventionella engelska romaner, funno de Don Quijote en smula tung och rätt svårförståelig. I sommarhettan blevo hans ströv-tåg över den brännande kastilianska slätten ganska ansträngande.

Aimée försjönk i egna drömmerier och hörde inte på alls. Utan att de andra märkte det lade hon ihop sitt handarbete och smög sig bort. I förbifarten snuddade hon vid Viveka, och Viveka som trodde att Aimée ville att hon skulle följa henne sprang på tå utefter gången och hann fatt sin kusin vid bron som ledde över ån.

— Jaså, är det du, Viveka? sade Aimée stillsamt och tog hennes hand.

Och så vandrade de båda in i den svala skogsparken på andra sidan bron.

SJÄTTE KAPITLET.

Jag älskar två män. — Aimée, kom tillbaka.

Den som, ung och uppfylld av svärmiska drömmar om kärlek, en sommardag vandrat genom skogen vet hur deltagande träd och växter äro. Mossan smyger sig som en lätt smekning intill ens fot. Träden sjunga sin sång, böjande samman sina grenar över ens huvud. Den balsamiskt mättade luften är som kyssar mot läpparna. Den älskade tycks komma en till mötes ur dunklet mellan träden.

Aimée gick långsamt med lilla Viveka bredvid sig. Hon steg så varsamt som hade hon varit rädd att trampa på ett hjärta.

Viveka tittade sig skyggt omkring. Efter solskenet nyss föreföll henne skogen alltför mörk. Den var henne plötsligt skrämmande som om hon kommit in i ett okänt land. Den bruna skogsstigen som slingrade sig mellan mossa och lingonris såg ut som en orm. En fågel som plötsligt lyfte och med ett rassel av vingslag flög sin väg kom henne att rycka till. Hon försökte rätta sina steg efter Aimées, men Aimée, i detta lik alla medlemmar av familjen Macdougall, tog alltför långa steg och gick fort. Viveka fick halvspringa och snubblade ibland över förrädiska trädrötter.

Med ens stannade Aimée och tittade ned på Viveka med ett av sina strålande leenden.

— Jag går kanske för fort? sade hon med en ömhet i rösten som om hon talat till sin älskade.

— Nej då, det gör du visst inte, skyndade Viveka sig att försäkra.

Men Aimée saktade ändå farten, och nu promenerade de långsamt framåt hand i hand.

— Längtar du kanske redan hem, Viveka? frågade Aimée.

— Nej, jag har ju så roligt här på Igelfors, svarade Viveka ivrigt.

Men så blev hon tyst. Hon trodde nog att hon ibland hade hemlängtan, fastän hon naturligtvis inte ville erkänna det. Särskilt om kvällarna när hon lagt sig och Jacquettes djupa andetag redan susade genom luften tänkte hon mycket på föräldrarna och bröderna där uppe på Backa. Hon bad sin aftonbön och nämnde dem allesammans och viskade högt Sandras namn.

Då borrade sig Sandras trogna bruna blick genom sommarnatten och fick hennes hjärta att klappa och ögonlocken att kännas tunga som om tårarna velat fram. Men hon trängde dem modigt tillbaka. Så underligt det kan låta, men överste Lagercronas käraste häst Sandra blev för Viveka denna tid en symbol för hemmet. Sandra som brukade stå där så tåligt nedanför trappan och vänta på att de skulle komma och klappa henne och ge henne sockerbitar! Sandra som tog ett par steppande steg framåt, som om hon, det gamla stoet, velat öva sig i dans när pappa svingade sig upp i hennes sadel. Sandra som svängde manen och

satte av i kort trav utefter landsvägen, rörande upp små moln av damm med sina hovar. Nej, en sådan häst som Sandra hade ingen annan! Viveka glömde sin mors otåliga utrop, Antonius' obehagliga sätt att retas, faderns mullrande åska vid frukostbordet, för att liksom krypa in i Sandras silkeslena hud och känna hennes hovar stampa under sig. Dessa tråfyllda kvällstimmar, innan sömnen kom på allvar, blev Viveka själv Sandra som väntade vid hemmets dörr för att fånga en skymt av de olika familjemedlemmarna och slutligen dansa av glädje, då hon kände tyngden av sin husbondes kropp på sin rygg.

Nu hörde hon att Aimée talade igen. Hon vände sig inte mot Viveka.

— Jag vet inte vem av dem jag älskar mest, sade hon drömmande. Å, han var så intagande, Manne, jag vet inte vad jag skall göra.

Viveka förstod att Aimée nu talade om det hon hela dagarna gick och tänkte på, och hon ryste till litet av längtan att få höra mera. Men Aimée såg ned på Viveka och hennes mun slöt sig igen.

— Du är nog för liten att förstå, sade hon milt.

Å, vad Viveka blev ledsen. Varför var hon för liten? Hon borde varit stor och lång, så att hon nu kunde slagit armen om Aimées axler och Aimée skulle viskat sina hemligheter i hennes öra. Hon blickade spejande upp i Aimées ögon och såg drömmarna som tätnade till en skugga inne i dem. Ja, det var en djup och mörk skugga inne i Aimées ögon.

Viveka tittade snabbt omkring sig för att se om den där skuggan föll från träden, men nej, just nu kom

en solstråle spelande mellan grenarna och lyste upp skogen.

— Vad här är vackert, mumlade Aimée.

Ja, det var vackert. Aimées ord och röst fingo Viveka att se skogens skönhet på ett särskilt sätt. Man blev sorgsen av det och glad på en gång. När solskenet bröt igenom grenverket, spratt hjärtat till helt uppsluppet, som om en liten silverhammare knackat på det, och när ett moln for över himlens blå där uppe och drog sig över den lysande solen så att hela skogen plötsligt slocknade, blev hjärtat kallt och frös.

Nu kommo de ut i skogsbrynet, och nedanför dem på den kala sluttningen där en skogsbrand en gång farit fram, så att marken nu låg där bränd med svartnade trädstubbar, hade ett zigenarfölje slagit upp ett par grå vida tält.

Zigenarna plägade komma till bruket på sina vandringar någon gång om sommaren, men Aimée visste inte att de nu voro här. Kanske hade de anlänt föregående natt. Aimée var ända sedan barndomen rädd för dessa svarthyllta zigenare, som då brukat stryka omkring i närheten av herrgården med sina småttingar på ryggen. En enfaldig jungfru hade någon gång skrämt henne för dem, och sedan dess hade hon gärna gått en omväg för dem. Men nu när hennes hjärta var fyllt av oro och oviss kärlek blev hon med ens glad, då hon varsnade de grå tälten och röken som trängde sig upp genom deras öppningar. Hon slog sig ned på en stubbe med Viveka bredvid sig.

— Det är zigenare, sade hon hemlighetsfullt.

— Å zigenare, utropade Viveka och hennes ögon vidgades.

Hon hade nog sett dem både i Ramstaden, då de någon gång lyst upp de tråkiga gatorna med sina brokiga halsdukar och smycken, och uppe vid regementsplatsen, där de dragit förbi med spotska, hårda miner betraktande soldaterna som kastat glåpord efter dem.

Några småbarn tumlade ut från ett av tälten och rullade sig på marken tillsammans med en hundvalp med raggig päls. Hundvalpen tycktes tro att de små svartingarna voro av samma ras som han själv. Han kastade sig vänligt och högljutt gläfsande över de små byltena och nafsade dem i öronen och gav dem små hårda smällar med sina tassar. De tjöto av fröjd, men en började gråta. Den ljusa rymden fylldes och tycktes vilja sprängas av skrik och gråt och en hunds uppsluppna skall.

Nu syntes en kvinna i tältöppningen. Med händerna på de breda vaggande höfterna stod hon stilla och betraktade barnens lek, guldringarna i hennes bruna örsnibbar blänkte, i hennes mörka ögon brann solen som en olycksbådande eldsflamma. Aimée fick en känsla av att denna kvinna skulle kunna fara härjande som en vådeld fram över den delen av skogen som ännu icke brunnit och att om hon blott för en sekund släppte händerna från höfterna skulle en orkan brista lös. Hon var en naturkraft, som endast unnade sig en minuts vila och som bakom de svällande blodröda läpparna dolde ett rovdjurs vassa huggtänder.

När hon fick se Aimée och Viveka böjde hon sig inåt tältet och sade något till dem där inne. Strax där-

efter kommo ett par unga zigenerskor ut och styrde stegen upp mot skogsbrynet.

Aimée och Viveka flyttade sig ej från stället. De voro fulla av spänning inför vad som nu skulle hända. I den karga svenska skogsbacken, som blivit rövad på sin grönska av elden, tycktes dessa unga zigenerskor växa upp framför dem som färggranna exotiska blomster. De hade en snabb, glidande, smidig gång som de få, som alltid måste vara på sin vakt mot fiender. Deras mörka blickar spejade fågellikt åt alla håll.

Nu stannade de framför Aimée och Viveka och skrattade med röda gap. Den ena hade ett par balskor av blankt silvertyg på fötterna. De hörde inte till hennes dräkt och skulle snarare passat i en slottssal på en stor mottagning än i skogsbacken. Det märktes att hon var mycket förtjust i de vackra skorna. Då och då tittade hon ned på dem med ett triumferande leende.

De slogo sig ned på ömse sidor om Aimée och Viveka.

— Jag har sett dig förr, sade hon med silverskorna till Aimée. Du bor på herrgården.

— Ja, viskade Aimée.

Aimée Macdougalls blå ögon drunknade då med ens i den andras nattsvarta. Hon kände det som om hennes själ smälte bort och försvann i detta dunkla, mystiska sugande som fanns i den andras blick.

Innan Aimée visste hur det gått till, hade zigenerskan redan hennes hand i sin. Hon böjde sig snabbt ned över den som om hon velat bita i detta vita kött, men i stället strök hon med en van åtbörd över innersidan av handen, som om hon strukit bort en skymmande hinna.

— Jag skall spå dig, sjöng hon.

— Tack, mumlade Aimée, nästan från sina sinnen av förvirring.

— Inte tacka, log zigenerskan. Du skall inte tacka. Du skall lägga en blank slant här på linjerna så bringar den lycka.

Aimée trevade med sin lediga hand i sin klänningsficka och fick upp en krona. Den var alldeles ny. Hon hade fått den av sin far, innan han for tillbaka till Ramstaden.

Nu lade hon den i sin handflata, och en blixt for över zigenerskans ögon. Hon gav Aimées hand ett lätt slag och fångade slanten i luften, så försvann den i något skrymsle av hennes dräkt.

Med ett sällsamt leende, främmande och fantastiskt, tittade hon upp på Aimée, när hon föll på knä framför henne för att bättre kunna tyda framtidens linjer. Aimée tyckte att hon skulle kunna älska denna underliga flicka, så olika alla hon sett. Den andra zigenerskan satt stilla och stirrade framför sig som om hon ej velat störa.

Zigenerskan med silverskorna följde med sitt finger linjerna i Aimées hand. Det kändes som om en insekt med fladdrande vingar plötsligt tagit sin bostad där.

— Ditt liv blir långt, sjöng zigenerskan. Du är rik, och guldet fortfar alltjämt att falla över dig. Och se här, denna lilla linje: du älskar...

— Jag älskar, upprepade Aimée, som om den andra förestavat henne orden.

Viveka flyttade litet oroligt på sig. Hon var en smula skrämd av att den andra zigenerskan stirrade

på henne med blickar som glödde. Hon var också skrämd av Aimées blekhet. Men så böjde hon sig närmare Aimée. Nu skulle hon kanske få höra hennes hemligheter.

— Du älskar två män, sjöng zigenerskan och gav Aimée en plötslig lurande blick, som om hon kastat en dolk och ville se om klingan gled in. Ja, klingan gled in ända till fästet.

— Jag älskar två män, sade Aimée tonlöst.

Viveka lyssnade. Aimée och den vackra zigenerskan med silverskorna utförde en besynnerlig växelsång. Det den ena med klingande röst ropade ut, slitande åt sidan framtidens slöjor och nuets dimmor, svarade Aimée på med en låg och liksom avlägsen stämma.

Aimée älskade två män och skulle bli gift med den ene, den trogne och nyktert skötsamme. Men först skulle hon bli mycket olycklig. Zigenerskans ögonbryn drogo sig smärtsamt samman. Hon började mumla fort och på ett olycksbådande sätt om en mörk väg, en flykt, en natt utan stjärnor och månens lysande lykta, en skog fylld av villsamma stigar. Men plötsligt blev hennes röst glad, och stämman fick flytande guld i sig.

— Sedan blir du lycklig och älskad och välbärgad, sade hon.

— Älskad och välbärgad, viskade Aimée.

Hon slöt ögonen, och när hon öppnade dem igen såg hon sig omkring med förvirrad och förlägen min, som om hon vaknat och haft ett minne av att hon talat i sömnen.

— Tack... tack, stammade Aimée konventionellt.

— Tacka inte! Tacka inte! skrek zigenerskan och kastade sig bakåt så att silverskorna blixtrade i solskenet.

Hest skrek zigenerskan:

— Tacket jagar lyckan på flykten och spådomen slår inte in.

Hon nöp av en liten enslig blåklocka som skyggt ringde med sin ljusblå klocka vid stubben bredvid och stack den med en åtbörd av sträv gratie i Aimées öppna hand.

Aimée reste sig långsamt, alltjämt som i en dröm.

— Kom, Viveka, sade hon och beredde sig att gå.

Men nu ville den andra zigenerskan äntligen också spå "den lilla fröken."

— Hon är ännu för liten, sade då Aimée nästan moderligt och tog om Vivekas arm liksom för att skydda henne.

Där borta vid tältet dröjde den äldre zigenerskan ännu i öppningen med händerna på vaggande höfter. Den svarta hunden tumlade om med barnen. En gubbe, krokig som ett förvuxet träd, stapplade framåt med ett böljande skägg blåsande för vinden. Längst borta stod en hög vagn, som Aimée inte förut lagt märke till, och bakom den skymtade den breda bringan av en häst, som gick och betade av det torftiga gräset. Nu steg en ung man i kort jacka besatt med blänkande knappar ut och gick fram till kärran. Ett eldrött sidenskärp knutet i en rosett svajade ut från hans smärta midja.

Zigenarna hade blåst sin ande över skogsbacken, så svensk i sitt armod och i sitt enkla behag. På en kort natt hade de gjort den till sitt hem. De hade fått denna plats med svartnade stubbar och kort gräs att blixtra av tusen färger och genljuda av röster som lik-

nade kuttrande djurs kärleksbetygelser och väste och skällde som besvärjelser. De hade fått den att myllra av barn, av otämda livmödrars växtlighet, och bulta av hårda och vilda hjärtan.

Aimée blev stående där hon rest sig, utan att märka att de båda zigenerskorna närmat sig henne än mer och djärvt tagit hennes händer. Där stannade de på ömse sidor om den svenska herrgårdsflickan som de höllo emellan sig, som om de fångat henne och tänkte föra henne med sig bort.

Viveka blev åter rädd då hon såg deras blänkande ögonkast.

Nu blickade Aimée ned och fann sina båda händer fängslade av de andras bruna. En ström av värme fördes från deras hud över till henne. En sällsam längtan vaknade hos henne. O, att få dra bort med zigenerskorna till fjärran länder! tänkte hon. Hur gärna skulle hon icke glömma syskon och föräldrar och ett ombonat och lugnt hem för att följa dessa flyttfåglar.

I detsamma mindes hon, hur hon för flera år sedan då hon, med Jacquette, Julie och Frédrique lekt kurragömma på slottet i Ramstaden, sprungit undan från. systrarna och gömt sig på allvar uppe på vinden och då så helt önskat att ingen skulle finna henne. Så ville hon också rymma nu. Redan hade hennes hemligheter delats mellan systrar och mostrar. Hon skulle rycka åt sig åtminstone skärvorna och fly med dem i famnen. De skulle såra hennes bröst så att blodet började rinna. Men detta varma rinnande blod skulle kanske skänka hennes hjärta tröst. De voro tryckande, dessa fina silkesband som systrarna och hennes närmaste virat om

hennes handleder och hals för att hålla henne kvar. Hon skulle spränga dem och bli en annan, en friboren gitana, som slog upp sitt tält under himlens stjärnor och vandrade till nästa plats så fort den hon just varit på ej mera behagade henne. Ständigt till nya platser!

Ack, hur många svenska, unga flickor ha ej drömt samma oroliga drömmar då de sett en skymt av zigenerskornas brokiga halsdukar och det röda sidenskärpet kring en mörkögd roumis smärta midja! Zigenarna förkroppsliga all längtan, alla drömmar, alla äventyrliga hugskott. Zigenerskornas dansande fötter krossa hjärtan under sina silverklackar. Den blå röken som stiger upp ur öppningen av deras tält för med sig löften om snar befrielse från det beklämmande bofasta. Se, den stiger rätt upp till himlen, där alla österländska vandrares landstrykargud ler milt och sympatiserande åt dessa mörka barn, som veta att de besitta den jord han skapat, i och med att de hemlöst irra över den och lägga sina trötta huvuden till några korta timmars vila mot dess mossiga stenar.

De bruna händerna som höllo fast om Aimée började långsamt dra henne nedför sluttningen. De båda zigenerskorna utbytte ett par hastiga ord på sitt eget språk. Deras andedräkt fläktade över Aimées oskyddade ansikte. Deras långa, smidiga fingrar pressade sig mot hennes bultande pulsar. Hade hon fått feber? Vandrade hon mitt inne i en vild dröm, då hon nu motståndslöst började gå ned mot de grå tälten? Hon tyckte att kvinnan i tältöppningen, som aldrig upphörde att vagga sina yppiga höfter, betraktade henne med befallande blickar. Hon måste lyda. Hon måste

gå rätt in i denna väldiga famn där hon skulle försvinna och glömma att hon var Aimée Macdougall, landshövding David Macdougalls älskade dotter. De skulle bryta upp och genast föra henne med sig. Den höga vagnens hjul skulle börja rulla under henne, barnen skulle kasta sig mot hennes bröst och girigt söka efter den mjölk som ännu icke runnit till i hennes jungfrubarm, den svarta hunden skulle lägga en fuktig nos mot hennes knän och se på henne med ögon, där främmande vidder vidgade sig och blånade. Zigenaren där borta skulle pryda henne med sin röda gördel, och de vackra flickorna skulle låta sitt hår kittla mot hennes öra.

Men Aimée hade inte hunnit långt, förrän Viveka ropade på henne.

— Aimée! Aimée! Kom tillbaka, skrek Viveka ängsligt.

Då stannade Aimée. Vart var hon på väg? Hon mötte åter en blick från kvinnan där borta i tältöppningen. Nu tycktes hennes svarta ögon locka och bönfalla. Det bruna i ögonen rann utåt sidorna som smältande guld i solskenet. Det var som om en sjö svämmat över sina bräddar och nu porlande sökte sig upp mot Aimées fötter.

Förvirrad, med febern jagande genom blodet, tog hon åter ett par steg framåt. Då nådde henne ett välbekant ljud som hon glömt och inte tyckte sig ha hört på åratal. Stångjärnshamrarnas slag pressade sig fram genom den klara luften från den flitigt arbetande hyttan. De sjöngo sin sång i hennes öron. De ropade att hon skulle komma hem igen: hem till systrarna och

modern och mostrarna och mormodern och det oavslutade handarbetet som låg på trädgårdsbordet inne i tältet.

Då lösgjorde Aimée långsamt sina händer ur zigenerskornas grepp. Det kändes smärtsamt, som om deras fingrar redan grävt ett djupt sår i hennes kött. Men en gång fri sprang hon med flyktande steg upp i skogen. Den ljusa klänningen fläktade om henne. En hårlock lossnade och flög för vinden som slog mot hennes ansikte.

Viveka följde henne. När de väl kommit in i skogen och ur sikte för zigenarna, saktade Aimée farten och grep flämtande efter Vivekas lilla hand.

— O, jag vet inte vad som tog åt mig, suckade hon.

Viveka trippade tyst vid hennes sida. Hon var glad att de nu vände tillbaka. Hon hade varit rädd att bli lämnad ensam kvar.

Den lilla åns vatten porlade dem till mötes. De gingo hand i hand långsamt över bron som knakade en smula under deras steg. De tyckte att det var länge sedan de varit här. Aimée knep hårt tag om Viveka då de närmade sig det stora soltältet. Mot himlen steg sorlet därinifrån som surret från en stor bikupa när bina svärma.

— Var ha ni varit så länge? frågade landshövdingskan Eveline med en skarp blick på Aimée, då de två flickorna åter intogo sina platser vid bordet.

Men Aimée, eljes så lydig, svarade inte. Hon lutade sig över sitt handarbete och valde ut en blodröd silkestråd av samma färg som den unge zigenarens skärp och sydde in den i en blomma, som strax började flamma.

SJUNDE KAPITLET.

Zora Mikaelson kommer. — Varför aldrig någon herre?

— Zora kommer hit, sade Ottilia vid frukostbordet och vek ihop ett brev som hon just läst.

Eveline, som hade en hel bunt brev bredvid sitt kuvert, såg upp.

— Varför aldrig någon herre? smålog hon. Mina döttrar tyckas verkligen inte utöva någon större dragningskraft.

Friherrinnan Joséphine Rosenhielm såg en smula generad ut. Hon hade vant sig vid Evelines sätt att tala, men hon var alltid lika chockerad.

— Hur kan du säga något sådant, Eveline? protesterade hon och färgen steg på hennes kinder.

Men så avbröt hon sig då hon märkte att flickorna Macdougall intresserat lyssnade. Hon var den sista som ville förstöra en mors myndighet. Därför teg hon.

— Vad skriver David? frågade hon tvärt.

— Jag skall läsa upp hela brevet, sade Eveline. David var i Stockholm då urtima riksdagen öppnades. Tänk vi ha bara i Sverige haft två urtima riksdagar förut, 1871 och 1892. Nu var det ju för Norges skull. Det hade varit roligt att få vara med.

Eveline började läsa upp sin mans brev med en låg, nästan jollrande röst, som hon brukade använda då

David och hon voro ensamma med varandra i sängkammaren. Denna jollrande röst gjorde den urtima riksdagen för de lyssnande till ett barnkammarspektakel. De viktiga händelser och intressanta samtal David med sin vanliga entusiasm skrev om miste genom Evelines löjliga betoning all betydelse. Och ändå läste hon upp brevet för att visa sin mor och sina systrar vilken smickrande tillit till hennes förstånd David ådagalade genom att inviga henne i alla dessa högpolitiska interiörer från de inre kretsarna och i all denna serafiska och svårfattliga statsmannavisdom.

Då Eveline kommit till slutet av brevet tystnade hon och rodnade vackert.

— Ack, det här kan jag inte läsa, sade hon, det är bara för mig, förstå ni.

— Jaså, behåll det då för dig själv, sade friherrinnan med ovanlig skärpa.

Hon hade ständigt avskytt Evelines hemlighetsfulla, nästan dolska sätt och försök att mystifiera, så olika allt hos henne själv. Hon visste att Eveline gjorde sig till. Säkert stod det inga ungdomliga kärleksförklaringar på den där sidan som Eveline låtsade att det gjorde, så att det var omöjligt för henne att fortsätta att läsa högt.

— Jaså, Zora kommer hit? sade friherrinnan och vände sig till Ottilia.

— Ja, sade Ottilia, som älskade att ta emot gäster, och hon fortsatte högt och glatt:

— Hon och Adolfine och Donald komma. Det skall bli så roligt att träffa lilla Zora. Det är ju så sällan hon vågar sig bort.

— Jag är trött på hennes eviga klenhet, mumlade Eveline. Bryr man sig bara inte om att känna efter om man är opasslig, blir man genast frisk och kurant. Det har ständigt varit min metod.

Eveline som i det längsta åtnjöt en förträfflig hälsa hade inte något förbarmande med sjuka människor. Klagade Julie, som ofta led av nervös huvudvärk, över denna, vände Eveline henne helt enkelt ryggen.

— Ta dig en långpromenad och visa dig inte, förrän huvudvärken är borta, brukade hon säga. Jag tål inga griniga miner.

Julie fick på detta sätt lära sig en "behärskning" som senare visade sig inte ha varit i allo nyttig. Som en följd av att modern tvingat henne att missköta sig blev hennes huvudvärk med tiden kronisk.

— Stackars lilla Zora, mumlade Alida blitt och överskylande. Hon hade ju sina missfall de där första åren, innan Adolfine kom till. Och hon har aldrig repat sig efter lilla Sidonias födelse. Det är ju ändå ganska allvarligt eftersom det är hjärtat som krånglar.

— Archibald bråkar för mycket med henne, sade Eveline. Han skriker överallt om hennes hjärtsjukdom. En person som har hjärtfel skall väl inte få det skrivet på näsan jämt. För resten är jag säker på att Zora pjåskar för mycket med sig själv. Hon proppar sig också med medicin. Det luktar medicin i hennes rum, så att man mister andan när man kommer in till henne.

Eveline lät irriterad. Hon hade aldrig tyckt om att Archibald Macdougall gift sig med denna kristnade judinna. Eveline sade att det luktade medicin om henne, men menade att det luktade klädstånd. Archibald Mac-

dougall och hans familj som bodde i Uppsala där han var häradshövding hade ett sommarnöje i Västmanland ett par timmars järnvägsresa från Igelfors. Något livligare umgänge mellan familjerna förekom dock inte eftersom Zora nästan ständigt låg i en vilstol, för trött att vistas ute bland människor. Det var alltså en riktig händelse att hon beslutat sig för att fara till Igelfors.

— Zora kommer redan i eftermiddag, sade Ottilia och reste sig från frukostbordet i det hon ursäktade sig för sin mor att hon måste gå.

— Jag måste ordna med rummen, tillade hon. Donald få vi väl hysa in i flygeln.

Christine, som här kände sig uppfordrad att säga något, ropade livligt:

— Vi få naturligtvis flytta ihop oss. Donald kan ligga i samma rum som Carl-Mårten. Och det går nog att laga så att Adolfine får ett rum också.

— Adolfine ligger hos sin mamma, svarade Ottilia som redan tänkt på allt. Jag flyttar naturligtvis ur mitt rum och Adolfine och Zora bo där. Jag skall nog göra det så trevligt som möjligt så att Zora kommer att känna sig som hemma.

Det var ingen som satte i fråga annat än att Ottilia skulle flytta ut ur sitt rum. I åratal hade de nu missbrukat hennes godhet och tjänstvillighet. Under somrarna då det ofta kom gäster flyttade hon ur rum i rum. Ibland låg hon till och med i salen och kördes tidigt upp för att där skulle städas och dukas. Herrgården föreföll ibland som om den vore gjord av gummi, en sådan förmåga hade huset att liksom

tänja ut sig och vidga sig för att gästfritt kunna rymma alla. Ingen var gladare än Ottilia när hon hörde röster från alla rum och ingen kunde som hon ordna det trevligt för gästerna så att de trivdes. Hon hade med åren skaffat sig den intima kännedom om vars och ens egenheter och vanor som endast en snäll människa, vilken vill alla väl, förmår göra det.

Viveka fick på eftermiddagen följa med sin tant Ottilia i den lilla trevliga korgvagnen till stationen som låg fyra kilometer från Igelfors' bruk. Landsvägen, ömsom kantad med vajande hängbjörkar, ömsom med granar som sågo svarta ut, var förtjusande. Folk från bruket som gick förbi hälsade vänligt och vördnadsfullt. Ur de fattiga stugorna steg röken rätt upp mot den blekblå himlen. Smultronplantorna hade ännu inte blommat ut. De bildade vita kanter utmed landsvägen, förebådande den härliga tid då man skulle kunna plocka röda söta smultron när man vandrade förbi i dammet.

Viveka hade inte mycket minne av sin moster Zora, som hon endast träffat en gång då hon varit mindre. Hon blev därför en smula både rädd och förvånad då hon fick se denna sin moster stiga av tåget tungt stödd på den sextonårige Donald, vilken ömt med ena armen om hennes liv hjälpte henne nedför det höga trappsteget.

Zora Macdougall bar en lång, löst sittande kappa med broderier av snodder på kragen och broderierna fortsatte ända till nederkanten av plagget. Alla dessa broderier gjorde ett överlastat och nervöst intryck. Högt uppe på hårvalken satt en svart stråhatt med ply-

mer kring den breda kullen. Och under hatten och hårvallen blickade hennes ansikte fram, och det var detta ansikte som skrämde Viveka därför att det var så tydligt stämplat av en inre tärande sjukdomsprocess. De mörkgrå ögonen voro outsägligt milda med en glimt av vänlig och överseende humor som lyste upp dem. Näsan var litet för röd och ganska klumpig och kring de tunna, nästan blå läpparna hade lidandet koncentrerat sig. Vid mungiporna ryckte det smärtsamt, även när munnen log. Det var detta judiska leende, som snabbt blottar en blixtrande tandrad och som är så bestickande och samtidigt alltid så förrädiskt.

Nu log grevinnan Zora mot Viveka och lät sig villigt slutas i Ottilias varma öppnade famn.

— Jag är så glad att jag orkade komma, sade hon.

Hennes röst hade som en svag brytning, fastän hon ju egentligen ej var utländska.

— Du kommer väl inte ihåg mig? sade hon strax därpå till Viveka och grep hennes lilla hand med sin svaga.

Under tiden stodo hennes båda barn, Adolfine och Donald, bredvid och sågo från Ottilia till sin mor med en min som om de vaktat en dyrbar skatt och voro ängsliga för att den skulle få någon fläck.

De kommo nu fram och hälsade i sin tur.

Adolfine var en mager sjuttonåring med otroligt smala ben i svarta trådstrumpor. Huvudet vickade på en alltför tunn och knotig hals. Det var något av ruggig havstrut över henne, tyckte Ottilia ömkande, som ej sett Adolfine på länge. Läpparna sköto spetsiga fram alldeles som på en fågelnäbb och den kullriga pannan

såg hård och envis ut. Hon hade moderns grå ögon, men det fanns ingen försonande humor i denna blick som uttryckte en nästan hätsk nyfikenhet och vetgirighet.

Hon drog sig ur Ottilias famn, som om hon vantrivts där, en brist på sympati som stötte den ständigt kärlekstörstande Ottilia, vilken var bortskämd med att ungdomar tyckte om henne.

Donald bockade sig artigt och en smula reserverat. Han föreföll att vara så oblandat av moderns kött och blod som om hon fött honom med någon broder Salomon eller Marcus Mikaelson i stället för med en greve Archibald Macdougall.

Stackars Archibald! tänkte Ottilia ofrivilligt.

Hon tyckte inte det skulle vara så roligt för Archibald Macdougall, som var så triumferande stolt över sin avkomma, att ständigt ha sonens kritiska, spörjande blick riktad på sig. Redan nu syntes det att denne skulle komma att se mycket bra ut, fast på ett äkta judiskt sätt.

Lilla Viveka blickade med tankfull beundran upp på sin främmande kusin. Hennes hand dröjde sig kvar i hans kraftiga, som om den velat taga litet åt sig av den blodets värme som strömmade ut från den.

Nu satte sig alla upp i korgvagnen som gungade under deras tyngd. Hästen vände på huvudet och betraktade dem en sekund med en sorgsen blick som påminde Viveka om Sandra. Ottilia körde själv. Det vita flor hon knutit om sin enkla sjömanshatt fladdrade käckt ut för vinden. David brukade skrattande säga att ingenting passade hans ödmjuka och försynta

svägerska mera illa än att köra en häst. Hon var så övervägande kvinnlig att man tyckte tömmarna i hennes händer borde förvandlats till en garnhärva.

— Jag har glömt hur vackert här är, mumlade Zora med en liten suck.

Adolfine såg sig omkring, vändande och vridande huvudet på den smala halsen åt alla håll. Hon makade sig närmare Donald, där de sutto på baksätet.

— Vad tycker du om det? frågade hon honom, som om hans mening vore det viktigaste av allt.

Men Donald hörde inte på henne. Lutande sig framåt höll han moderns ena hand i sin som om han varit ängslig för att hon skulle kunna falla ur vagnen.

Viveka mellan moster Zora och tant Ottilia fortsatte att se på honom. Svävade det inte en doft av apelsin genom luften? Viveka mindes plötsligt det ljuva ögonblick då hon lämnat Ulf af Steen den där apelsinen som han vunnit av henne på filippin. Hon höll att än en gång på ett barnsligt och oskyldigt sätt förälska sig — men nu i sin kusin. Han tycktes dock inte lägga märke till henne efter den första handtryckningen.

Nu närmade de sig Igelfors. Redan på långt håll skymtade ljusa klänningar framme på stora trappan.

Ottilia svängde med korgvagnen in på gården. Åter steg Zora mödosamt ur den låga vagnen, liksom förut vid stationen stödd på sin sons arm. Gamla friherrinnan Rosenhielm gick emot henne och klappade henne vänligt på kinden. Christine och Alida omfamnade henne hjärtligt. Zora som redan kände sig matt av alla dessa ömhetsbetygelser var tacksam mot Eveline som ej gjorde den minsta min av att vilja krama henne.

— Hur mår du, kära Zora? sade hon blott och räckte fram sin feta, vita hand.

Zora, som var något mindre än Eveline tittade upp i hennes ansikte. Hon varsnade där ett uttryck av fientlighet, som kom henne att dra undan sin hand.

Hon hatar mig, tänkte hon med en känsla av starkt obehag.

Nu fördes hon av Ottilia uppför trappan till sitt rum. När Ottilia märkte hur Zora flämtade efter uppstigningen förebrådde hon sig att hon, som alltid brukade vara så omtänksam, inte tänkt på att Zora naturligtvis borde bott på nedre botten. Men vem skulle i så fall kunnat få Eveline att avstå från sin sängkammare? Ingen! Hon skulle, om det behövts, försvarat den till sista blodsdroppen, så att nu var det ingenting att göra åt saken.

Till supén måste Zora åter stiga nedför trappan.

Donald som kommit upp till henne försökte övertala henne att i stället gå och lägga sig.

— Mamma måste äntligen vara försiktig, varnade han.

Han stod lutad över hennes stol och försökte förmå henne att stanna på rummet. Hon smekte som en förälskad kvinna sakta över hans hand. Å, vad hon älskade honom! Med åren hade hennes man Archibald allt mera makats i bakgrunden för dessa barn som hon givit sitt liv. Hon älskade dem med en nästan desperat kärlek och vakade svartsjukt över att ingen annan fick närma sig dem. Satt hon inte här just nu och var orolig för sin yngsta flicka, Sidonia, Archibalds älskling, som hon lämnat kvar tillsammans med fadern? Skulle

den lilla flickan på denna korta tid glömma henne och slösa all sin ömhet på Archibald? Redan brände marken under Zoras fötter. Det var Archibald som yrkat på denna resa. Han ville att hon inte alldeles skulle komma ifrån hans egen släkt och hans vänner. Hon höll sig för mycket för sig själv, en följd av hennes sjuklighet. Men någon gång måste hon väl ändå krypa ur det snigelskal som hon gjort sitt hem till och som så helt tycktes omsluta henne.

— Jag går ned till kvällen, sade hon med så mycken bestämdhet hon kunde uppbringa inför Donalds bedjande blickar. Du vet ju att din far . . .

Men Donald lät henne inte fortsätta. Då hon nämnde hans far ryckte han lätt på axlarna och slog ut med händerna.

Zora försökte dölja sitt leende. Den där axelryckningen som var ämnad åt fadern var så typisk för Donald. Han var överseende och smått otålig mot denne svenske far som fyllde hemmet med sin smattrande stämma och ljudet av ett dovt dunkande, när han slog sig för sitt bröst. Han var sin mors son och för sin far stod han helt och hållet främmande.

Adolfine, vilken sysslade i bortre ändan av rummet och som med sin skarpa, forskande blick lagt märke både till Donalds åtbörd och moderns lilla förstulna leende, som hon omöjligt lyckats dölja, sade:

— Jag tycker att både mamma och jag kunde stanna här uppe.

— Vad nu då, frågade Zora blitt. Trivs du inte?

Adolfine kom fram till fönstret. Hon hade hållit på att byta blus och hade ännu inte hunnit sätta på sig

den nya som låg på en stol. Hennes magra armar och vassa armbågar gjorde ett nästan skrämmande intryck.

— Jag tycker kusinerna verka så ointelligenta, sade hon med en knyck på nacken. Och vilket pipande sedan! När vi kommo fram till trappan var det som om en kull kycklingar flaxat emot oss.

Åter måste Zora dölja sitt leende. Hon var stolt över Adolfines intelligens och uppmuntrade flickan att sluka böcker för att sedan med ödmjukhet lyssna till hennes omdömen. I själva verket hade Adolfine hittills tillbringat hela sitt unga liv med att uppkrupen i en länstol i biblioteket, vilket hennes mor nästan ensam samlat ihop, sitta försjunken i dessa böcker, döv och blind för den omgivande verkligheten. Hon hade inte blivit vackrare av det. Hennes ögon voro redan överansträngda och röda som på en gammal kvinna.

— Sätt på dig nu i alla fall, så gå vi ned, avgjorde hennes mor.

Ett svagt misslynt mummel hördes från de båda syskonen, men de voro vana att foga sig efter moderns önskningar.

Medan denna lilla konferens försiggick uppe i Ottilias före detta rum, sysslade Ottilia där nere i salen med kvällsmaten.

Julie hade ordnat blommor i en hög vas och Ottilia skulle sätta den på den vita duken, då hon upptäckte att den ej fick plats någonstädes. Mitt på bordet stod sedan gammalt en rörlig bricka av mahogny med avdelningar för de olika assietterna. Man snurrade på brickan och fick därigenom den assiett man önskade

mittemot sin plats. När barnen Rosenhielm voro små hade det varit deras största nöje att sätta fart på brickan. Ibland hade det hänt att det uppskurna hoppat av eller dansat omkring i luften och hamnat på bordsduken. Då hade baron Ottokar, om han varit vid gott lynne sagt: "Sakta, sakta, mina barn, strömmingarna hoppa." Ett uttryck som sedan blivit bevingat på Igelfors. Det hade till sist inte bara gällt den rörliga brickan, utan om någon var alltför ivrig eller hade alltför bråttom, sade man mysande: "Sakta, sakta, mina barn, strömmingarna hoppa."

Ottilia såg bekymrad på brickan och satte undan blommorna i ett hörn. Men så kom hon att tänka på något, bröt försiktigt av en lysande blomma och lade den vid Zoras kuvert.

Nu ringde gonggongen. Joachim som alltid var den förste stod redan i dörren. Hans hår reste sig envist på huvudet. Hans små listiga ögon granskade assietterna i det han vädrade som ett djur omkring sig i luften. Han var ständigt hungrig och vid måltiderna behärskad av en enda tanke: att lyckas hinna proppa magen så full som möjligt.

Han vände sig till systern.

— Kommer inte Zora snart, så att vi få börja? frågade han med förargelse i rösten.

Ottilia vände sig mot honom och smålog lugnt.

— Jag hör henne ju redan i trappan, sade hon.

Joachim hade inte varit med bland dem som välkomnat gästerna ute på gården och Ottilia granskade honom misstänksamt som om hon varit rädd för att han ej vore riktigt presentabel. Hon märkte till sin

förvåning att han satt på sig en eldröd halsduk. Förmodligen för att fira Zora, tänkte hon smått förtvivlad över sin brors omöjliga utseende. Zora hade inte sett honom på mycket lång tid och Ottilia hoppades att hon ej skulle bli alltför mycket obehagligt berörd vid åsynen av honom.

Stackars Ottilia!

Vad hon dessa år ständigt bävat för vad gästerna skulle få för intryck av Joachim! Hur hon suttit som på nålar då han låtit sin pipiga, elaka röst ljuda över bordet, medan hon ångestfullt hoppats att han inte skulle yttra något stötande! Hon kände sig ansvarig för honom, samma blod rann ju genom deras ådror. Ibland undrade hon om de obehagliga karaktärsdrag han blottade kanske lågo slumrande hos dem alla, även hos henne själv, fläckar som man inte kunde tvätta bort och som i systrarnas hjärtan allt djupare grävde sig in, förstörande själva grunden, medan de hos brodern slogo ut och visade sig synliga för alla. Då bannade hon sitt eget blida jag för att det blygdes över Joachim.

I detsamma Zora Macdougall, följd av sina två missnöjda barn, steg in i salen kommo de andra från salongen i en samlad skara. Ottilia tyckte, där hon redan stod vid bordskanten, att det såg ut som på en teaterscen då klockan ringt och alla löpa till och fylla platsen med sorl och tramp av fötter. Hon och Joachim hade varit betjänten och kammarjungfrun, tänkte hon småleende åt sin idé, som ett ögonblick innan pjäsen börjar utbyta små enfaldiga meningar om ditt och datt.

Innan Zora hunnit till bordet steg Joachim fram och bockade sig.

— Hur står det till, kusin Zora? sade han med en plirande blick. Lilla Zora Mikaelson!

Han envisades alltid att kalla den sju år yngre grevinnan Zora Macdougall "lilla kusin", fastän de ju endast voro släkt med varandra genom släkten. "Mikaelson" tillade han av pur elakhet, allt under det han låtsades att det var för att visa hur väl han kände till hennes kära familjeförhållanden.

— Tack, tack så mycket, sade Zora och stirrade med stora förfärade ögon på honom.

Hon hade nästan förgätit honom. Nu dök han efter åratal upp som ett otäckt troll.

De satte sig, Zora bredvid friherrinnan Joséphine, som artigt anvisade henne platsen vid sin sida, men Zora kunde inte ta sina blickar från Joachim. Som de flesta klena människor, vilka ha ringa motståndskraft, blev hon likt en liten fågel när den fångas av ormögat fascinerad av det obehagliga och frånstötande så att hon oupphörligt måste se tillbaka på det.

En gång, hon hade då varit nyförlovad med Archibald och som hans fästmö tillsammans med hans bror David besökt Igelfors, hade Joachim skrämt henne så att hon aldrig helt förmått glömma det. Minnet därav hade med åren suddats ut och bleknat, men nu dök det upp igen. Som nutidens förlovade självskrivet göra närhelst de få lust därtill, hade Archibald och hon så ofta det varit dem möjligt då sökt sig bort från de andras sällskap. Särskilt hade de undvikit Eveline som med svartsjuka blickar vakade över Zora,

nästan som om hon varit rädd för att Zora också skulle inta hennes egen man, David. Ingenting hade varit mera fjärran från Zoras tankar. Hon hade varit mycket lycklig denna första tid, svävande fram på kärlekens rosiga moln, så lätt till själ och kropp.

Emellertid hade hon och Archibald om förmiddagar och eftermiddagar arm i arm strövat omkring i skogen. De hade funnit små undangömda platser där mossan var sällsamt grön och mjuk och där granarna skyddande sänkt sina grenar över deras huvuden. Det ansågs inte passande på den tiden att förlovade på detta enträgna sätt höllo sig för sig själva, men släktingarna gjorde kanske, ehuru ogärna, ett undantag för Zora, därför att hon ju var av en främmande ras och alltså kunde förmodas ha andra vanor än de.

En eftermiddag hade Archibald och Zora så sjunkit ned i mossan hand i hand under en yvig gran. De talade lågmält och ömt om sitt blivande hem. Archibald särskilt var barnsligt ivrig att uppgöra storartade planer. Han hade ju hittills varit en fattig ung man, nu skulle han genom giftermålet med den rika Zora med ens bli förmögen. För honom hade ett sagoland med oanade möjligheter öppnat sig.

Denna eftermiddag byggde de tillsammans upp sitt hem bit för bit, stycke för stycke. De hade planer på ett eget hus i Uppsala, något som då var ganska ovanligt för nygifta unga par. Ännu var allt detta hemligheter för de andra på Igelfors. De njöto särskilt av att ännu ingen anade något av allt det de planerade och om hur de ämnade inrätta sig.

Medan de sutto så, ibland hårt tryckande varandras

händer, ibland växlande en varm kyss som tycktes sätta den gamla granens grenar i dallring över deras huvuden, hörde Zora något röra sig bakom dem.

Ett djur från skogen, tänkte hon, kanske en hare som smugit sig hit för att se vad som kunde vara på färde eller en räv som dykt upp från sin lya för att snoka och lyssna?

Hon vände en smula på huvudet och skrek till. Joachims röda ansikte med de små sluga, plirande ögonen och med kinderna betäckta av glesa hårstrån dök fram, skiljande ett par grenar åt med sin ondskefulla panna. Han låg på knäna och stack plötsligt huvudet emellan de båda nyförlovade.

De stirrade häpna på honom. Han vände och vred sig och kom Zora så nära att hon kände hans onda unkna andedräkt mot sin kind.

— Tack för allt vad jag fått veta, små turturduvor, nästan sjöng han högt i falsett. Nu kan jag sätta upp arkitektkontor och möbelfirma när som helst. Äst tu förbannad?

Archibald höjde handen för att slå till honom, men då drog han sig snabb som en vessla tillbaka, och de hörde grenar som knakade och små stenar som rullade när han banade sig väg genom skogen. Zora tyckte att någon smutsat i deras drömda bo.

Samma kväll visste redan alla på Igelfors om att de skulle bygga ett hus åt sig och vad de skulle möblera det med. Det var naturligtvis Joachim som talat om det. Men ännu långt efteråt dök detta röda ansikte med sin glesa hårväxt upp i Zoras drömmar och hon vaknade med ett skrik som om maran ridit henne.

— Du äter ju ingenting, Zora, anmärkte friherrinnan Joséphine vänligt.

Zora ryckte häftigt till och förde en liten munsbit kalvkotlett till munnen. Hon var förut trött och måltiden blev som Donald ju förutsagt en plåga för henne.

Ottilia från sin bordsända satt och undrade om Zora skulle märka den vackra blomman vid sitt kuvert. Hon var för blyg att göra henne uppmärksam på den. De fyra systrarna Macdougall försökte inleda en kvittrande konversation med Adolfine, men hennes alltför reserverade hållning stötte dem tillbaka. Julie och Aimée hade denna afton bytt klänningar, vilket de ofta roade sig med för att få litet omväxling i sin enkla garderob. Men Aimées former voro alltför runda för Julies klänning. Det ljusröda lätta bomullstyget satt spänt över hennes bröst och hon blev stel i sina rörelser av rädsla att spränga blusen. Detta väckte Jacquettes skrattlust. Hon fnissade till så snart Aimée skulle sträcka sig efter en smörklick. Adolfine fäste då sin hätska blick på kusinen misstänkande att det var åt henne kusinen skrattade.

Adolfine levde alltid i oro för att folk gjorde narr av henne. Hennes starka självmedvetenhet blev till en svår pina för henne. Hon såg även de beundrande blickar Viveka fäste på hennes bror. Också detta ökade hennes misshumör. Hon ville ha brodern för sig själv. Vid hennes andra sida hade Carl-Mårten vid åsynen av alla kalvkotletterna fallit i den stirrande trance som var Charlottes och Eugénies förskräckelse. Stämningen vid kvällsmåltiden var ej vad den borde vara då tre kära gäster kommit på besök.

Den gamla friherrinnan Joséphine kände det och tittade från den ena till den andra med undrande blickar.

När teet serverades reste sig Joachim plötsligt tjänstvilligt, tog Zoras tekopp ur den förvånade Ottilias hand och gick fram till hennes plats för att servera henne koppen vari teet rykte. Kanske snuddade plötsligt minnet av att han en gång ej burit sig väl åt mot sin kära "lilla kusin Zora Mikaelson" vid det dunkel som var hans hjärna. Kanske ville han därför nu visa sig särskilt artig mot henne.

Men när han böjde sig fram bakom hennes rygg och hon plötsligt blickade in i hans små ludna ögon gjorde hon en häftig rörelse som sopade bort Ottilias vackra blomma. Den föll till golvet och Zora reste sig skälvande i alla leder.

— Ack, förlåt mig, sade hon med ynklig röst.

Donald var genast vid hennes sida.

— Jag tror mamma behöver vila, sade han och slog åter armen om hennes liv.

Under de andras tystnad förde han henne ut ur rummet. Utan att på något sätt ursäkta sig reste sig då också Adolfine och ilade därifrån på smala ben. Dörren till salen flög med en liten smäll igen efter henne.

— Zora hade nog ont i hjärtat, yttrade Ottilia med sin milda stämma.

Eveline höjde på sina fylliga axlar.

— Jag avskyr allt pjåsk, sade hon och såg småleende på de andra, medan hon lyfte sin fyllda tekopp mot munnen.

Joachim stod kvar bakom Zoras stol. Han förstod att hon flytt för honom. Han slog upp ett av dessa sina bullrande skratt som alltid kommo hans släktingar att fara samman åtföljt av det automatiska utropet som de hatade ända till döden:

— Äst tu förbannad?

— Det är bäst du nu går och lägger dig, Joachim, sade friherrinnan Joséphine med stränghet till honom som om han varit ett litet olydigt barn.

Då gick också Joachim sin väg och lät de andra fortsätta sin avbrutna måltid.

ÅTTONDE KAPITLET.

Gyllne sommardagar.

De gyllene sommardagarna gledo framåt. När man vaknade sken solen in igenom fönstren och en luft mättad av blomdoft strömmade in i rummet. Jasminerna blommade, och det luktade sött av smultron överallt.

Zora satt med de andra om förmiddagarna under det stora tältet. Det syntes att luften gjorde henne gott. Hon hade fått litet färg på läpparna. Hon pratade vänligt med de andra och lyssnade uppmärksamt till vad de sade. Men hade Donald eller Adolfine varit borta från hennes sida länge och hon ej visste var de voro blev hon orolig, fastän hon försökte dölja sin oro så gott hon kunde. Då vred hon oupphörligt på huvudet och såg sig ängsligt omkring. Hon gav förvirrade svar på frågorna och när hon märkte det, skrattade hon nervöst.

Eveline var aldrig sen att göra narr av henne vid dessa tillfällen.

— Kära Zora, nu tror du väl att Adolfine och Donald blivit uppbrända i hyttan som Hans och Greta hos häxan, kunde hon säga.

Men då blev Zora så blek, som om hon verkligen trodde detta, och hennes hand flög i en vanemässig rörelse mot hjärtat.

Ottilia sände då i all hemlighet Viveka för att leta efter kusinerna. Viveka löpte gärna i väg. Hon brydde sig aldrig om att söka efter Adolfine, som hon var smått rädd för, utan alltid var det Donald hon försökte finna. Ibland var han inne i skogen, ibland i närheten av hyttan, som mycket intresserade honom, stundom stod han helt enkelt på den lilla bron över ån och stirrade ned i det förbiflytande vattnet.

Då närmade sig Viveka honom med smygande steg som om hon varit rädd att störa honom. Tafatt, nästan ömt, trevade hennes hand mot hans kavaj. När han då raskt vände sig om och leende tittade ned på henne, blev Viveka röd som om hon varit på otillåtna vägar. Hon såg inte att hans leende var självbelåtet och hörde inte heller att hans röst var fylld av högfärd. För Viveka var hans leende solsken och hans röst musik.

En flicka på elva år måste ha någon att dyrka: en hund, en lärarinna eller en några år äldre manlig kusin. Hjärtat, så fullt av sommarens skönhet och blommans behag, måste tömma sina skatter. Eljes är det fara värt att det spränges.

När Viveka på detta sätt utskickad av Ottilia sökt upp Donald, dröjde hon en stund innan hon kunde förmå sig till att säga att Donald skulle komma till tältet. Stod han på bron, som det så ofta hände, höjde hon sig på tå, stödde sina barnsligt runda armar mot räcket och stirrade som han ned i vattnet. Det att deras ögon i detta nu sågo samma saker: det flytande vattnet, som var lätt krusigt, en glänsande fisk som slog med stjärten, en liten fågel som ytterst på algre-

nen som gungade över ån ansträngde sin strupe i en drillande sång, ägde för Viveka sin särskilda tjusning. Hade hon inte i denna lilla småsak omedvetet funnit en av kärlekens hemligheter?

Skyggt snuddade då hennes blick uppåt. Hon såg återspeglingen av det glittrande vattnet, av fisken som slog, av algrenens grönska och den sjungande fågeln i Donalds grå ögon. Han hade ju landskapet inne i sina ögon och hon fann det landskapet ännu underbarare än det verkliga omkring dem. Då trevade hennes hand åter vid en flik av hans sommarkavaj, utan att han märkte det. Du skulle säga till honom att gå till sin mamma i tältet, påpekade hennes samvete. En liten stund till, bad hon tyst för sig själv.

Och hon unnade sig ännu några sekunder av en lycka som först långt senare i livet ännu starkare skulle komma tillbaka till henne.

När han sade några likgiltiga ord, lyssnade hon drömmande. Hans röst klappade på hennes hjärta och det dunkade oroligt till svar.

Vid ett tillfälle tappade Donald en liten anteckningsbok han hade i fickan. Viveka böjde sig snabbt ned, tog upp den och räckte honom den. Den var varm efter att ha vilat i hans ficka och hennes fingrar smekte den. Kanske såg han den dyrkan hennes ögon uttryckte när hon gav honom anteckningsboken tillbaka. Då skrattade han road.

— Du är allt en liten konstig en, sade han.

Och det låg gillande i hans röst.

Även en yngling på sexton år kan i nåder ta emot beundran från en elvaårig flicka. Hon blev inte sårad

av hans ord. Hon hade genast uppfattat att han menade dem som ett beröm, och hon rodnade av glädje. När de så gingo tillbaka till tältet, där Zora oroligt väntade på honom, försökte Viveka gå i takt med honom, men det lyckades inte. För att kunna följa hans långa steg måste hon i stället småspringa.

På detta sätt blevo för Viveka de gyllne sommardagarna fyllda av intresse och spänning. Doften från jasminerna smekte hennes heta kinder. Hon dansade fram när hon rörde sig. Hon var så lätt att hon tyckte sig kunna sväva liksom de vita ulliga molntapparna där uppe på den blå himlen. Hon hade ingen tanke på att göra sig särskilt fin för sin älskades skull, en sak som en Dess Jegerfelt genast skulle funderat på. Gick Viveka där nere i de små förmaken förbi en spegel såg hon en skymt av sig själv i sin bomullsklänning och flätan som hängde nedför ryggen, men hon vände genast bort ansiktet som om hon skämts. I hemlighet fann hon sig själv ful. Hon beundrade kusinernas regelbundna ansikten och fina händer, men hon sysselsatte sig så litet med sitt eget utseende att hon ej ens gav sig tid att vara avundsjuk på de vackra flickorna Macdougall. Hennes mor hade alltid klätt henne med en sträng enkelhet som inte uppmuntrade fåfängan.

Om morgnarna borstade Viveka håret, som under nattens oroliga drömmar blivit trotsigt och ostyrigt, tillbaka från pannan. Det skulle ligga slätt åtsnipat över huvudet och flätan flätades obarmhärtigt hårt och knöts med en liten rosett nertill. Bomullsklänningen, skär eller blå med en vit krage av perkal, var

enkel och rätlinjig, och om midjan spändes ett skärp av samma tyg som klänningen. På fötterna trädde lågklackade skor och på benen svarta bomullsstrumpor, vilka fästes med strumpebanden som sutto fast i det vita eller röda livstycke som knäpptes med stora knappar framtill. När solen sken alltför starkt satte Viveka en matroshatt på huvudet. Så utrustad gick hon med bävan i hjärtat att möta sin älskade Donald.

Här på Igelfors fick Viveka nya, icke alltid så välkomna, tillökningar i sin garderob.

— Den här klänningen har jag vuxit ur, den kan du få, kunde Jacquette säga, eller: Tror du inte att de här skorna passa dig?

Klänningen var något för lång, skorna något för breda i tårna, men Viveka tog naturligtvis emot gåvorna. Hon var ej så glad heller när Aimée kom med ett par bomullsbyxor som blivit för trånga för hennes knubbiga former och gav dem till Viveka. Byxorna måste fästas med snoddar för att kunna sitta fast kring Vivekas midja.

O, plågsamma barndom då kusinernas avlagda kläder tyngde ens kropp och deras brunbrända gamla sommarhattar, nötta i kanterna, tryckte ens huvud! Det är svårt att med hjärtat fullt av drömmar dansa fram i alltför stora skor som man skall växa i.

För dessa avlagda kläder och dessa kippande skor måste Viveka varje gång kyssa och tacka moster Eveline, som med ett leende av stor välvilja mottog hennes tack.

— Din mamma kommer att bli förvånad när hon

får se hur mycket nytt du fått, sade vid dessa tillfällen moster Eveline nådigt.

Då visste inte Viveka varför hon ryste.

Fastän Viveka ibland längtade hem efter föräldrarna och bröderna blev tiden henne aldrig lång. Det var så mycket människor i rörelse på Igelfors från tidigt på morgonen till sent på kvällen. De unga flickorna Macdougalls röster ljödo som fågelskrin i luften. Ekot av många fotsteg hördes i trappan och över knakande renskurade trägolv. Över de andra svepte ibland som en orgelton den gamla friherrinnan Joséphines djupa stämma. Viveka lade märke till allt, hörde allt, men hennes unga hjärta förmådde inte rymma det. Hon tydde sig än till den ena, än till den andra av de unga flickorna Macdougall, men eftersom hon var så mycket yngre än de, kände hon ibland som en tunn ring av tomhet omkring sig utan att förstå varför.

Tillsammans med Ottilia Rosenhielm fick hon om morgnarna före frukosten gå och plocka blommor till alla vaser. Där fanns ett överflöd av blommor i trädgården och Ottilia gick före Viveka med en stor flat korg på armen. Tant Ottilia hade ett sätt att gå bland blommor så försiktigt och ömt som bad hon om ursäkt för att hon störde dem. Hon lyfte upp en blommas kalk som om det varit ett barns ansikte hon vänt mot sig. I barn och blommor levde hon sitt djupaste liv.

— Blommorna ha säkert en själ också de, förklarade hon andäktigt.

Och ändå bröt hon dem för att de skulle pryda frukostbordet.

Det fann Viveka besynnerligt.

Vid dessa små expeditioner i trädgården bar Ottilia en väldig solhatt som nästan dolde hennes ansikte. Den vaggade och vajade på hennes huvud. Viveka hade roligt åt den där hatten. Hon tyckte den såg ut som en jättelik kabbeleka, som plötsligt växte upp och ville tränga undan sina mera hyfsade och aristokratiska släktingar, ännu med något av dikenas framfusighet i sig. Hattens karaktär var så olik tant Ottilias som möjligt.

Men då Viveka vandrade efter tant Ottilia på de smala gångarna mellan rabatterna eller utmed en rikt blommande häck tyckte hon också, glömmande den löjliga hatten, att tant Ottilia trollade fram blommorna ur marken. De växte ymnigare, bredde ut sig grannare, doftade starkare när blott Ottilia kom i deras närhet.

Viveka kände sig bada i färg och doft. Hennes ögon glänste. Kinderna började glöda. Hon fann jorden outsägligt skön. Hon betraktade drömmande de fladdrande fjärilarna och hörde på humlorna som surrade och brummade. Lyfte hon blicken mot himlen försvann den så högt, högt över henne. Detta ljusa genomskinliga blå var icke något tak över jorden, det var bara ett ljust moln som dolde Guds ansikte, en slöja som gjorde att man inte kunde blicka rätt in i himmelens salar och skåda Herrens tron, som var av rent guld. Men närmade sig då Viveka en blomma och tittade in i dess kalk tyckte hon att också den gömde stora hemligheter. Himlen och blommorna växlade betydelsefulla blickar förbi Vivekas lilla person. Då var hon åter utanför liksom hon var det när hon för-

sökte blanda sig i kusinernas samtal. Hon tyckte jorden skälvde under hennes fötter och att det var en osäker mark hon trampade på.

Hon följde också ibland med Donald till hyttan för att se på utslaget. När järnet likt brinnande guld strömmade fram, tryckte hon hårt Donalds hand. Karlarna som rörde sig som svarta skuggor framför denna brinnande guldflod, det rasslande ljudet av det rinnande järnet, själva den dunkla hyttan där arbetarnas redskap hemlighetsfullt skymtade, gjorde ett starkt intryck på henne. Denna glödande, rinnande, brinnande massa, som liknade en sagokungs rika skatt, stelnade och kallnade sedan till grått och dött järn. En förvandling som gjorde en beklämd. Det var som om en grann fjäril som nyss fladdrat där ute i solen med guldstoft på vingarna plötsligt drabbats av det hårda ödet att åter bli en ful och oansenlig puppa. När järnet brann tyckte Viveka att hon tillsammans med Donald upplevde ett under.

Men Donald var inte känslig för under. Han talade och frågade med uppmärksamma blickar. På dessa timmar i hyttan lärde han sig med judisk snabbhet nära på lika mycket om järnhantering som någonsin en toddyröd bruksägare. Han märkte nog att de gamla erfarna arbetarna roat stirrade på honom och utbytte några spefulla ord om honom emellan sig, men det brydde han sig inte om. Varje gång något nytt mötte honom, måste han dra nytta av det, lära sig något, öka sitt kunskapsförråd. Hans livliga ande fick aldrig någon ro. Inom honom värkte det: kanske just nu i denna stund något går mig förbi! Så måste han fånga

ting och människor i flykten och krama musten ur dem. Också Viveka behövde han, icke så mycket för att det lönade sig för honom att lära känna ett sådant litet oskrivet blad som ett barn med orätt förmenas vara, utan därför att han kände sig upplyftad av den beundran hennes ögon utstrålade.

— Donald tycker så mycket om barn, sade Zora när hon såg Donald och Viveka komma hand i hand över den grusiga gårdsplanen.

De andra logo vänligt och instämmande, men Eveline sade:

— Det är Viveka som söker upp Donald. Hon är ju alldeles tokig i honom.

När Viveka då kom in i tältet, strök Zora vänligt över hennes huvud. Hon fann behag i Viveka endast därför att Viveka älskade hennes son.

I skogsparken på andra sidan ån fanns en gammal lekstuga som hade en riktig liten spis som man kunde laga mat på. Aimée som roades av allt som hörde till hushållet var en mästare i att laga till plättar och pösmunkar. Pannor och kokkärl voro ju beräknade för ett leksakshushåll och plättarna och munkarna blevo så små att man slukade dem i en munsbit.

Viveka tyckte mycket om att vara med kusinerna i lekstugan. Hon och Jacquette städade och dammade där, medan Aimée med kinder blossande av spisvärmen lagade till något åt dem. Kopparna de ibland drucko te i, då de rymt från de äldre i tältet, voro tunna som löv och så små att de försvunno i handen. Men det var en sällspord njutning att dricka ur dem.

Viveka och kusinerna satte sig ute på trappan med de låga trappstegen och skämtade om att den lilla lekstugan var deras riktiga hus.

Aimée, som på sista tiden blivit så tyst och drömmande, sade inte mycket. Hon brukade sitta överst på trappan med händerna korslagda i skötet och se in i skogen där skuggorna och solstrålarna lekte under träden. Då önskade hon på ett drömmande och osäkert sätt att zigenerskorna med sina granna halsdukar och sina silverskor skulle komma vandrande över tuvorna och ta henne med sig. I tanken ledsagade hon zigenarbandet på dess färd i den klumpiga vagn som var dessa hemlösas hem. Hjulen rasslade med ett ljud av klingande och lockande bjällror i hennes öron. Nu for den med sin last av svartögda brunhyllta män genom milsvida skogar, nu vilade den under de otaliga stjärnorna i natten. Nya vidder, nya städer döko ständigt upp vid horisonten. Kvinnorna tydde drömmar och öden i mötande människors händer, medan deras egna händer rymde linjer och kors av outsäglig och kanske olyckssiande betydelse.

— Vad tänker du på? frågade de andra Aimée.

Men Aimée knep ihop läpparna och förrådde inte sina tankar. Skulle någon kunna förstå hennes längtan efter den rullande zigenarvagnen? Hon hade flytt den, men i sina tankar vände hon ständigt ändå tillbaka till den.

Adolfine, som ibland var med dem i lekstugan, hörde inte på kusinernas prat eller tycktes inte alls ägna dem någon uppmärksamhet. Hon kom dröjande gående med en bok under armen och slog sig sedan ned på ett

trappsteg och läste, oartigt sättande händerna för öronen. Hennes svarta stripiga hår föll då ned över pannan och hon satte knäna på ett kobent sätt emot varandra så att de magra benen spretade ut åt var sitt håll. I denna ställning föreföll det som om hon vore döv och okänslig för sin omgivning.

Varför kom hon då dit, när hon inte intresserade sig för någon av dem? De andra visste ju inte att hon långa stunder lättade en smula på handflatornas tryck mot öronen och girigt och i smyg lyssnade till pratet och skrattet. Så lurade hon i all hemlighet på att få veta något om sina kusiner och deras liv. Och hon var stött över att ingen vände sig direkt till henne med en fråga eller i begär efter upplysning. Hon föraktade dem och kände sig själv stå på ett högre plan, späckad med lärdom som hon ansåg sig vara. Men hon kunde omöjligt förmå sig till att ändå behandla dem vänskapligt.

Med Eugénie som den övriga släkten beundrade som synnerligen intelligent förde hon en hätsk strid. Eugénie var den enda Adolfine någon gång talade med. Deras meningar bröto sig i allting och deras käbblande röster kunde höras från ena ändan av huset till den andra, då de skreko sina olika åsikter i öronen på varandra och boktitlar och författarnamn smattrade som hagelkorn om dem.

Adolfine bara fnyste då hon hörde talas om Aimées lilla kärlekshistoria. Hon fann den fånig och kunde inte förstå varför systrarna sysselsatte sig med den.

I själva verket levde Aimées systrar denna sommar på Aimées förälskelse. De voro lyckligt upprörda av

förnimmelsen att så nära dem frodades känslor som de själva aldrig erfarit eller ens snuddat vid. När brevbäraren kom, omringade de i sina ljusa bomullsklänningar honom, sträckande fram sina rodnande ansikten och tittande ned i den djupa svarta väskan i hopp om att finna ett brev från Aimées friare. Men varken Manne eller Herman hade ännu hörts av.

I det gamla biblioteket letade de reda på diktböcker. Bland baron Ottokars samlingar av torr brukslitteratur och friherrinnan Joséphines svarta små andliga böcker kunde de hitta någon diktsamling, kanske Björcks versberättelser eller Thekla Knös' små tunna volymer. Då buro de dessa i triumf till Aimée. Poesi passade för älskande, även om allt ej var kärleksdikter. Med nöje sågo de från fönstret hur Aimée strövade till parken med boken i handen och gladde sig åt att hon sedan kanske på en bänk i skuggan av ett träd hade en ensam stund av begrundan, så sällsynt för dem som vistades på Igelfors i ständig och tröttsam gemenskap med varandra.

Om förmiddagen innan middagen begåvo sig alla de unga flickorna ned till badhuset vid ån. I en svärm plaskade de ut i vattnet ropande och skrattande medan somliga togo kraftiga simtag och simmade fram och tillbaka från strand till strand av den smala ån. Här kom Adolfine ohjälpligt till korta. Hon hade aldrig lärt sig simma, eftersom deras eget lantställe icke låg vid något vattendrag. Inte heller hade hon sörjt däröver förrän nu, då hon såg de andra leka i vattnet och behärska det med smidiga lemmar.

Liten och kutig stod Adolfine utanför badhuset, där det ännu var grunt. När hon rörde på sig slammades den gyttjiga bottnen upp och vattnet omkring henne blev grått och smutsigt. Det kändes förnedrande för henne att stå omgiven av detta grå vatten, medan hennes kusiner muntert simmade omkring och stänkte klara kaskader av droppar omkring sig när de döko och kommo upp igen med de yviga badmössorna glänsande av väta. Hennes smala axlar sågo ynkliga ut och hon drog ihop dem som hade hon alldeles velat försvinna. Hennes ögon glödde som eldkol. De magra armarna slog hon omkring sitt insjunkna bröst, som om hon velat hålla fast sig själv i en krampaktig omfamning.

Eugénie och Julie beslöto att de skulle lära henne simma. Adolfine var mer än villig att lära sig. Hon skälvde av otålighet att bli lika skicklig i konsten som kusinerna. Då lade de henne på en bred gördel, vid vilken de fästat ett långt starkt rep. På detta sätt förde de henne från bron fram och tillbaka genom vattnet. Adolfine sprattlade med armar och ben lydigt följande deras högljutt utskrikna anvisningar och råd. Ibland doppade de henne av misstag och hon flöt upp till ytan igen med ett förbittrat sammanbitet uttryck i ansiktet, som om hon hatat sina plågoandar, ty som sådana betraktade hon sina kusiner, även om hon var tacksam för att hon på detta sätt skulle lära sig simma.

Där hon kravlade i vattnet stridande mot det, under det att det rann in i hennes näsa och mun och trängde sig under badmössan, kämpade hon en förtvivlad kamp som om hon trots gördeln om sitt liv verkligen vore i begrepp att drunkna. Den fasa hon utstod, och som

de andra som skrattade och ropade där uppe på bron inte hade en aning om, skapade hos Adolfine, redan förut osympatiskt stämd mot dessa kusiner, ett livslångt hat som aldrig kunde övervinnas.

Främst var det kanske deras överlägsenhet i denna enda sak som pinade henne. Hon lärde sig inte simma på denna korta tid och hon lärde sig det underligt nog aldrig. Det var en fysisk feghet som hindrade henne från att våga släppa gördeln. Hon var rädd för den bruna ån och om nätterna drömde hon att hon sjönk och sjönk ned i denna lera som inte tycktes ha någon botten så att hon slutligen skulle hamna på jordens andra sida.

De klädde sig efter badet helt ogenerat framför varandra, blottande sig med en oskuld som för Adolfine var oblyghet. Hon hade alltid haft ensamt rum hemma och hon ville inte klä sig i de andras närvaro. Hellre satt hon i sådant fall och väntade på att de skulle gå, frysande i sin baddräkt och med ben och armar blå av kylan.

— Varför klär du inte på dig? kunde då någon fråga i det hon vände sig mot Adolfine med bröstet ännu blottat innan livstycket och blusen kommit på.

Då vände Adolfine mumlande och skamsen bort ansiktet. Hon fann luften i badhytten avskyvärd. Hon tyckte det steg upp en lukt från alla dessa kvinnokroppar som var kvävande.

De andra troppade av en efter en svängande med sina våta badhanddukar. Då klädde sig Adolfine snabbt, tog fatt i den bok hon gömt i ett hörn under sina kläder, och med den under armen kom hon långt efter

de andra upp till byggnaden. Det var som om hon hållit fast sig vid boken, ett stöd som hon hade svårt att släppa.

Den femtonåriga Jacquette var inte alltid så nöjd att ha sin lilla kusin Viveka i sängen bredvid. In i det sista ville hon prata med sina systrar. När hon tagit på sig sin nattdräkt grep hon hårborsten i handen och gick in i Julies och Frédriques rum, där redan Aimée satt på sängkanten och tankfullt lät borsten glida genom sitt långa hår.

Dessa kvällar medan systrarna pratade med varandra om vad som hänt under dagen blev deras hår mjukt och glänsande av hundra borsttag. Deras mor var mycket noga med att de skulle borsta håret ordentligt. När de voro små borstade deras barnjungfru det och nu måste de själva ta hand om det. Eftersom proceduren var långsam och tråkig samlades de hos varandra.

Det var besynnerligt, tyckte Viveka, som någon gång tittade in, att se de fyra unga flickorna i sina vita nattdräkter sitta uppkrupna med håret utslaget över axlarna. Borstarna rörde sig rytmiskt och vant glidande uppifrån hjässan och ända ned till hårspetsarna under det att systrarna ivrigt pratade och logo. Ibland beskrev en borste en liten båge i luften, ibland stannade den eller föll i golvet, så återtog den sitt arbete. Håret började spraka och gnistra, hade det varit mörkt skulle man kunnat se små glödande gnistor stiga upp från de fyra huvudena.

Men vanligtvis fick Viveka ligga för sig själv. Hon somnade inte förrän Jacquette åter smög sig tillbaka

till deras lilla rum med de vita luftiga gardinerna för fönstren.

Viveka hade gärna velat fråga:

— Vad talade ni om?

Men det vågade hon inte.

Jacquette släckte ljuset, vände sig i sängen och somnade strax. Viveka lyssnade till hennes jämna andetag och försökte andas i takt med henne. Men det gick inte. Då blundade hon och dagens små händelser lekte i mörkret under de slutna ögonlocken. Hon såg Adolfine sprattla i vattnet på sin gördel som en fisk på en krok, i nästa sekund kunde utslaget från hyttan flyta förbi i en bred flod av lysande guld och strax därpå mötte hon Donalds grå leende ögon, övermänskligt skinande.

Då log Viveka och knäppte samman händerna, men knappast hade hon börjat på sin aftonbön förrän sömnen kom, grep på svartkantade vingar de framviskade orden till Gud i flykten och förde dem bort med sig ut i den dunkla sommarnatten.

NIONDE KAPITLET.

Småkryp över diket.

Zora började nu göra små promenader i parken. Hon gick långsamt, gärna med armen vilande på någon av sina släktingar, om inte Donald var med henne. Hon som för det mesta hemma brukade tillbringa tiden uppe i sitt rum utsträckt på en schäslong eller på verandan i en vilstol tycktes nu ha blivit stimulerad av det livaktiga sällskapet omkring sig. Kanske frånvaron av hennes man och lättnaden av att slippa tyngas av de vanliga hushållsbestyren också gjorde sitt till. Hon var glad när hon fann att hennes fötter hade nog styrka att bära henne. Hennes svaghet hade också sina rötter i nerverna, och känslan av glädje lyfte henne.

En strålande vacker sommardag sade Eveline med ett av sina insmickrande leenden:

— Vill du inte i dag göra en liten promenad med mig, Zora?

Zora såg tveksamt upp. Hon hyste ett misstroende som många gånger visat sig befogat mot Evelines vänliga miner. Hon tittade sig om för att söka hjälp hos Donald. Men Donald fanns olyckligtvis inte i hennes närhet.

— Ja, gärna det, Eveline, sade hon slutligen med spelad glättighet.

— Då gå vi genast innan det blir för hett, kvittrade Eveline.

Ottilia och Alida sågo en smula förskräckta ut, när Zora nu reste sig. De kände till Evelines promenader, som ofta kunde sträckas ut i timmar, och de voro rädda om den ömtåliga Zora.

— Jag skall gå med, inföll Ottilia hastigt och sköt ivrigt åt sidan det handarbete hon just tagit fatt.

— Nej, det skall du visst inte göra dig besvär med, sade Eveline i befallande ton. Du är ju alltid så upptagen, kära Ottilia.

Van att lyda Eveline sjönk Ottilia motvilligt åter ned på sin stol.

Eveline tog kärvänligt Zora under armen och spatserade med henne över bron in i skogen. Zora kastade spanande blickar omkring sig, som om hon hoppats att något av hennes barn ännu kunde komma till hennes räddning. Sedan gammalt tyckte hon illa om sin svägerska och fann sig obehagligt berörd av att känna hennes arm tryckt mot sin egen.

Vad ville Eveline med henne? Var det bara en av hennes vanliga nycker att hon nu så plötsligt föreslagit henne sitt sällskap? Zora kunde ju inte förstå att svägerskan helt enkelt tänkte träna henne litet. Zoras sjuklighet ansågs ju av Eveline som pjåsk och inbillning och hon trodde eller ville tro att en lång promenad skulle göra henne gagn.

Sedan de gått en stund på skogsstigen, där svalkan under träden ännu kändes ljuvlig, började Eveline för

att distrahera Zora göra henne frågor om hennes barn. Efter en blick på Zora, vilkens ögon genast strålade upp, log Eveline i mjugg. Hon hade träffat rätt: nu skulle Zora inte på länge lägga märke till vart de gingo, så ivrigt skulle hon tala om sina barn. Hon beskrev med feberaktig glöd deras olika karaktärsdrag utan att bry sig om att det var Eveline som lyssnade. Hon hade alltid ett obetvingligt behov av att tala och berätta om barnen. Det var med skygg beundran hon nämnde deras namn: Adolfine, Donald, Sidonia, som om de varit gudar och hon legat på en pall nedanför deras fötter med knäppta händer och i stilla hänryckning. Att hennes egen klena kropp kunnat framföda dem var för henne en ständig källa till häpnad och gränslös lycka.

Hon märkte inte att hon ibland snavade över en sten eller var nära att halka på de hala barren. Hon kände inte heller att Eveline varje gång med ett häftigt ryck knep tag i henne för att hon inte skulle falla omkull.

Framför henne i skogsdunklet skymtade bilderna av hennes tre barn. Deras lemmar voro skuggorna och solstrålarna som lekte mellan träden. Såg hon en sekund upp mot himlen mötte hon deras ögon. En röd blomma som växte upp vid en sten var deras röda hjärta. Så dyrka panteisterna sin Gud som de se i varje blad och blomma, liksom de skönja hans stolta växt i en rak fura, medan den ljumma vinden som slår mot deras ansikten är fläkten från hans andedräkt. Deras Gud är allt som lever och andas, och på samma sätt såg Zora sina barn överallt i naturen när hon ej för stunden hade dem hos sig.

Om Zora vänt litet på huvudet skulle hennes strömmande ordflöde hämmats av Evelines elaka och ironiska minspel.

Eveline gick där och hade roligt på den stackars Zoras bekostnad. Herregud, den där smalbenta fula Adolfine, den där löjlige högfärdige Donald, vad voro de mot hennes Jan-Guy och hennes vackra och väluppfostrade flickor! Svarta ankungar bredvid vita svanar! Hon hade dessa dagar roat sig med att göra små jämförelser, vilka varje gång utfallit till hennes egna barns fördel.

Så roa sig mödrar, sådana som Eveline Macdougall. De sitta i lugn och ro med blida småleenden spelande över sina ansikten och med armarna korslagda i knäet under ett soltält en vacker sommardag, och under tiden löpa blickarna mellan deras egna barn och de andras. Hos de andras finna de tusen fel. Adolfine har en finne på hakan och en stopp vid armbågen. Hennes röst är inte vidare behaglig, och se, så hon knycker på nacken då hon svarar en äldre person. Donald tror att han är ett snille och märker inte från sin höghets torn att man skrattar åt honom. Hennes blick smeker de egna barnen där de så flitigt och artigt lyssnande till de äldres samtal sitta vid sina handarbeten. Men råkar någon av dem att se upp låter det genast från den goda modern: "Sitt rak i ryggen, Jacquette! Sy jämnare styng, Frédrique!" Så håller hon respekten vid liv fastän det ju inte alls är nödvändigt eftersom Jacquettes rygg är rak som ett ljus och Frédriques styng äro oklanderliga.

Hon är svartsjuk om sina döttrars kärlek, men skryter alls inte med deras förtjänster. Hon anser sig vara i besittning av deras hjärtans hemligheter och låtsas inte märka att moster Ottilia i själva verket har deras förtroenden. Vore hon säker på att Ottilia rövat dem ifrån henne, skulle hon rasa som ett vilddjur. Men hon finner det lugnast och angenämast att inte vara säker på någonting. Så kan hon leva i det sköna medvetandet att ha gjort sin plikt mot barnen och att hon skall fortsätta att göra det.

Hur röd om kinderna hade inte Zora blivit där hon fortsatte att promenera framåt, under det att hennes kärlek till barnen sprutade i små förtjusta utrop över hennes blekblå läppar! Hon märkte sannerligen inte hur Eveline förde henne allt längre bort, att skogen mörknade tätare omkring dem och att luften blev kylig i den svala skugga som utbredde sig under träden.

Plötsligt stannade hon och såg sig förvirrad omkring.

— Men var äro vi? sade hon. Ha vi inte kommit bra långt hemifrån?

Eveline ryckte på sina fylliga axlar.

— Du är väl inte trött redan? frågade hon med falsk vänlighet.

Zora tittade sig om. Vägen de tillryggalagt löpte smal och barrig och stenig in i dunklet mellan träden. Hon visste inte hur länge de vandrat och hur lång sträcka de tillryggalagt. Hennes hjärta slog med ojämna och upprörda slag, ett säkert tecken på att hon ansträngt det för mycket.

— Är det inte bäst att vända nu? viskade hon.

— Om vi bara gå ett litet stycke till, ivrade Eveline, så komma vi till en vacker äng, där kan du ju vila ut.

Zora slöt trött ögonen. Ögonlocken skälvde. Hon kände lust att gråta av den plötsliga mattighetskänsla, som smugit sig över henne, men hon ville inte visa sin svaghet för svägerskan.

Eveline gick nu före henne och Zora promenerade efter, slappt släpande benen med sig. Med avund betraktade hon gestalten framför sig. Eveline hade lyft upp kjolen för att den ej skulle stöta mot marken, blottande en kraftig vad i ljus känga. Hennes breda rygg gungade på ett självmedvetet sätt, ja övermodigt. Det grå krusiga håret hade lossnat en smula och fläktade vid öronen. Hon bar alltid ett halsband av äkta pärlor, en familjeklenod som David såsom varande äldste sonen ärvt efter sin mor, landshövdingskan Johanna Macdougall. Dessa pärlor lyste mot hennes mjälla vita skinn. Zora kände ett bittert hat svälla inom sig mot denna friska starka människa, vilken marscherade framåt med en soldats taktfasta steg utan att mera bry sig om att lyssna till det svaga sorlet av ett uttröttat hjärta än hon skulle lyssnat till en klar bergbäcks fall. Gällde det andra var hon döv på bägge öronen. Hon tycktes njuta av sin kropps berghälsa och sin överlägsenhet över den sjukliga svägerskan.

— Komma vi då aldrig fram? flämtade Zora nära att svimma av trötthet.

Eveline vände inte ens på huvudet.

— Den där ängen är alldeles här i närheten, ropade hon tillbaka.

Zora höll sin ena hand över hjärtat, som om hon trott att hon därmed kunde dämpa dess häftiga slag.

Nu gjorde de små uppstickande stenarna hennes fötter illa. Fastän hon gick så fort hon förmådde skakade hon av köld, och ändå var luften ju mild och ljum. Hon var rädd för Eveline och rädd för skogen. Men mest av allt var hon rädd för det budskap hennes slitna hjärta bringade henne.

Äntligen ljusnade det omkring dem och genom glänten i skogen sågo de en grön äng där prästkragar vajande för vinden utbredde sig. En lärka drillade uppe i skyn, ekorrar flydde kilande utmed grenarna, i ett brett dike blänkte brunaktigt vatten och ett otal av luftens små kryp surrade över det.

Zora sjönk ned på ängen, obekymrad om att hon skrynklade ned sin klänning. Eveline såg belåten ut.

— Där ser du att jag hade rätt. Är inte ängen förtjusande?

Zora böjde på huvudet. Hon orkade inte ens svara. Den doftande luften strök i smekningar över hennes panna. Men Eveline som alls inte var trött av promenaden gick omkring i gräset, trampande ned det under sina tjocksulade skor, och plockade en bukett prästkragar. Stjälkarna brötos obarmhärtigt under hennes händer. Zora ömkade blommorna. Hon kände det som om Eveline fattat om henne själv och med en knyck av sin starka hand brutit av henne. Hon orkade inte ens tänka på att gå tillbaka. Här på ängen skulle hon kanske långsamt vissna ned. Trött sänkte hon huvudet och knäppte händerna i knäet.

På Igelfors hade man under tiden blivit orolig över

Evelines och Zoras långa frånvaro. När förmiddagsteet serverades i tältet hade de ännu inte kommit tillbaka.

— Det är inte rätt av Eveline att dra ut Zora på en långpromenad, sade Christine bekymrat.

Hon knaprade på en käx med marmelad och hennes runda ansikte hade svårt att, om blott för en sekund, fasthålla ett bekymrat uttryck.

Donald som kom gående mot tältet sökte som vanligt med blicken sin mor, men då han inte fann henne blev han ängslig. Han hade inte hört talas om sin mors utflykt eftersom han hela förmiddagen varit ute och botaniserat. Från hans axel hängde i en rem en portör där slokande växter stucko fram över det halvöppna locket.

— Var är mamma? frågade han genast, utan att ta emot den tekopp som räcktes honom.

— Hon gick ut på en promenad med Eveline, mumlade Ottilia med skyldig min.

Nu insåg hon för sent att hon borde gått med, hur mycket hennes syster än varit emot det.

Adolfine var tillsammans med de andra flickorna uppe i lekstugan, endast Viveka hade just infunnit sig i tältet. Hon tittade uppmärksamt på Donald, vilkens ansikte mörknat som om ett åskmoln kastat sin skugga över det.

— Jag skall gå och söka rätt på dem, sade han och gick åter mot tältöppningen.

Viveka sprang upp från sin stol.

— Låt mig följa med, utropade hon och blev med ens röd om kinderna av iver.

— Om du vill så, svarade Donald likgiltigt och var redan ute i trädgården.

Viveka följde honom. Han glömde att lyfta av sig portören. Den skramlade mot hans sida under det att han med raska steg promenerade över gårdsplanen och fortsatte ned mot bron. Viveka hann fatt honom på andra sidan ån.

Tysta gingo de bredvid varandra på den smala skogsstigen där förut Eveline och Zora vandrat, Zora med sin arm motvilligt stödd mot Evelines.

Viveka hade av misstag kommit på den sida där Donald hade portören. Den stötte oupphörligt till henne och hon kände dess kyla mot sin hand. Då blev hon nedstämd som om denna kyla strömmat ut mot henne från kusinens eget väsen. Hon smög sig till hans andra sida och var åter på ett hemlighetsfullt sätt lycklig.

Dagen hade blivit het. Skuggorna som skyddat Zora för solen hade alltmera glidit undan. Långa stycken promenerade de två i solskenet och Viveka kastade längtansfulla blickar in mot skogen där skuggorna ännu dröjde över mossan som blev mörkgrön av dem. Hon hade velat gå med Donald på denna mjuka mossa. De skulle långsamt strövat genom skogen hand i hand, kanske skulle de funnit underbara blommor som växte där inne i djupet: nattvioler, som lyste som vita ljus och spredo en sällsam doft, pyrolan som var så blyg och sammetslen och kärrväxter, vilkas kronor brukade sväva som fjärilsvingar över den gungande dyn.

Men Donald gick bara rätt framåt utan att ens se sig om. Han hade en bister hopknipen min och por-

tören skramlade hotfullt mot hans höft. Så drar en krigare ut för att försvara en förtryckt skara mot fienden! Han var rasande på sin faster Eveline och orolig för sin mor som hans far innan avresan bett honom ta särskilt hand om. Nu hade han svikit henne för att jaga efter dessa eländiga växter som redan vissnade i hans portör.

Plötsligt stannade han, lyfte portören och slungade den in i skogen. Hans rädsla och vrede måste utlösa sig på något. Den oskyldiga portören hamnade mot en sten, växterna föllo ut och blevo liggande bredvid den. Viveka såg förvånad och darrande upp på honom.

— Kom nu, sade han och fortsatte skyndsamt sin vandring.

Viveka fick halvspringa. Hennes lilla hjärta bultade häftigt. Hon grep efter hans hand och fick den i sin. Det kändes ändå tryggt och gott på något sätt. Hans hand vredgades inte. Varm och mjuk vilade den mot hennes.

Nu tyckte hon att hennes hjärta var i hennes hand och med små ivriga slag dunkade mot innersidan av hans hand. Så bjuder man sitt hjärta till sin hjälte. Man rycker det ur bröstet och lägger det i hans öppna hand. Vad skall han göra med det? Skall han kasta det in i skogen som portören nyss och låta det förblöda mot en sten? Men Donald tog ej sin hand ur Vivekas. Under ögonfransarna sände han henne en liten blick som hon ej märkte. Tänkte han på att en gång om några år skulle han erövra kvinnor som han nu, utan att ens vilja det, erövrat Viveka? Ofrivilligt saktade han sina steg något.

— Det är vackert i skogen, sade han.

— O ja, svarade Viveka andfådd, glad att han äntligen talade.

— Jag undrar hur långt de gått, fortfor han. Jag förstår inte att mamma orkat ens så här långt, hon som är så ovan att gå. Det är faster Evelines fel.

Båda sågo de för sig Eveline Macdougalls rödlätta leende ansikte.

— Jag tycker inte om henne, viskade Viveka.

— Det gör inte jag heller, svarade Donald med stark övertygelse.

Dessa utbytta förtroenden voro för Viveka höjden av lycksalighet. Hon och Donald hade samma smak. Båda avskydde de Eveline Macdougall. Ack, att han velat säga något mera! Men han blev åter tyst och den sammanknipna minen kom tillbaka.

Med ens sågo de nu ängen framför sig och stannade. Där mitt på ängen bland bugande prästkragar och grässtrån halvlåg Zora med händerna för ansiktet för att skydda sig mot solen, medan Eveline slagit sig ned bredvid henne och tycktes ivrigt och otåligt försöka övertyga henne om något.

Zora hade inte orkat gå tillbaka. Eveline hade först blivit ond och bannat henne. Vad var nu detta för griller? hade hon utropat. Hade Zora kunnat gå till ängen, borde det ju inte heller vara någon konst att promenera den lilla biten tillbaka, till och med lättare eftersom stigen nu sluttade nedåt mot ån.

Men Zora hade uttröttad inte ens orkat svara. Då hade Eveline satt sig bredvid henne. För att ha någon sysselsättning hade hon ideligen och som i tankarna

lätt slagit mot Zoras kjol med sin stora blomsterkvast. Det var som om hon längtat efter att slå henne riktigt. I Zoras inbillning hade kvasten förvandlats till ett ris i den andras feta, knubbiga hand, och hon tyckte att slagen svedo som eld. Hon hoppades hela tiden att Donald skulle komma och befria henne. Och när hon nu tog handen från ögonen, som om hon instinktivt känt hans närhet, gav hon till ett litet förtjust utrop då hon fick syn på honom där han dröjde i skogsbrynet med Viveka vid sin sida.

— O Donald, min gosse, slapp det med en kvävd suck ur hennes plågade bröst.

Strax var han vid hennes sida. Varsamt lade han armen om hennes liv och reste henne upp.

— Stackars mamma, sade han ömt.

Med en näsduk som icke var alldeles ren torkade han henne över pannan där små pärlor alstrats av svett och svaghet.

Hon suckade igen och såg på honom genom tårarna som plötsligt fyllde hennes ögon.

— Så bra att du kom, viskade hon. Jag visste nog att du skulle komma, min älskade vän.

Eveline hade långsamt rest sig. Med ett litet ironiskt småleende tittade hon ned på gruppen av mor och son.

— Så rörande, mumlade hon. Så i sanning rörande!

Donald rusade upp.

— Faster Eveline vet mycket väl att mamma inte orkade med en så här lång promenad, utropade han. Se, så hon ser ut! Hon är ju alldeles förstörd och det är faster Evelines fel.

— Hur vågar du . . .? fräste Eveline.

Hon tycktes svälla av förtret över att bli bannad av denna tuppkyckling. Hennes kropp vaggade. Huvudet sköts fram. Hon såg ut som om hon ville bitas.

— Men tyst då, Donald, tyst då, jämrade sig Zora och grep i luften efter honom.

Men Donald gick tätt inpå sin faster. Han var blek i ansiktet. De mörka ögonen blixtrade.

— Gör inte om det bara, sade han. Hädanefter skall jag inte lämna min mors sida.

Eveline brast i skratt. Hon höll händerna i sidorna och skrattade honom rätt i ansiktet.

— Nej, gör inte det, nästan sjöng hon fram. Jag tänker inte ha besvär med att gå ut med din mamma vidare. Zora måtte i alla fall inte uppfostrat sina barn så väl som hon ständigt skryter med. Så där talar man inte till sin faster, min bäste Donald.

Ännu en stund flödade hennes ord.

Viveka tyckte att landshövdingskan Eveline var mera skräckinjagande, när hon nu på detta sätt lät sitt skratt slippa lös, än förut då hon väst fram orden.

Viveka drog sig då några steg skyggt tillbaka, rädd att också hon skulle råka ut för hennes vrede. Hon stirrade på den stora, vaggande gestalten, det rödlätta, friska ansiktet som skuggades av yvigt ljusgrått hår, och hon fick ett intryck av något överväldigande ondskefullt och gäckande. Träden tycktes upphöra med sitt susande när hennes röst hördes, molnet av småkryp som rörde sig över diket stod stilla som lyssnade det.

Donald sade ingenting mera. Kanske hade han själv blivit skrämd efter sitt häftiga utbrott nyss.

Oändligt försiktigt hjälpte han upp sin mor och följde henne med armen om hennes liv, för varje steg stödjande henne tillbaka till skogsstigen.

Eveline stod en sekund och såg efter dem, så lyfte hon raskt sin kjol med ena handen medan hon alltjämt höll sin blomsterkvast i den andra. Hon skyndade efter paret, gick förbi det och försvann in i skogen på väg tillbaka till herrgården.

Viveka kom dröjande allra sist. Nu hade Donald ryckts ifrån henne, han som förut hållit hennes hand i sin. Hans mors huvud föll trött ned mot hans axel. Han nästan bar henne framåt. Vivekas ögon dröjde vid de båda gestalterna. Ack, vad hon önskade att hon vågat sig fram för att också hjälpa till! Men det tordes hon ju inte.

När de kommo till det ställe där Donald kastat sin portör in mellan träden, stannade Viveka. Hon kunde se portören ligga där borta mot en sten med de utfallna växterna bredvid locket som flugit helt upp. Då sprang hon lätt över mossan. Hon samlade ihop de vissnade växterna och lade dem tillbaka igen varpå hon stängde locket. Mödosamt lyfte hon Donalds portör och tog den med sig.

Nu hade de andra försvunnit på vägen ned mot ån. Viveka kunde inte följa så fort, då hon nu hade portören att släpa på. Hon tryckte den häftigt i sin famn som om den varit en del av Donald själv. Nu måste hon sätta sig att vila på en sten. Hon pustade litet och log. Donald skulle bli glad. Medvetandet om att hon nu gjorde honom en tjänst fyllde henne till brädden med lycka. Sakta spelade hennes fingrar mot portörens

sidor. Det klang av den. För hennes öron var det som om en liten melodi svävat ut i skogen och blandat sig med trädens allvarligare röster.

När Zora och Donald äntligen kommit fram till herrgårdsbyggnaden, orkade Zora inte uppför trappan. Hennes ben ville inte bära henne. Hon sjönk samman på det nedersta trappsteget. Ottilia som skyndat till betraktade henne med en medlidsam och bekymrad min.

— Du måste ta Evelines sängkammare, sade hon.

Det låg åtskilligt hjältemod i hennes ord, ty hon visste nog att hon skulle få mycket obehag av sin syster.

— Tack, svarade Zora enkelt.

De förde in henne i Evelines rum och lade henne på schäslongen som stod vid fönstret.

Knappt hade hon lagt sig förrän Eveline som kom från tältet öppnade dörren och steg in. I en snabb blick uppfattade hon vad som skett. Ottilia hade utan hennes lov låtit Zora få hennes rum. Vilken oförsynthet! Hon varsnade varken de djupa skuggorna under sin svägerskas ögon eller hennes flämtande bröst där hjärtat så mödosamt arbetade.

— Jaså, det här är inte mitt rum längre, utbrast hon gällt. Var så god då! Men först måste jag väl flytta ut mina saker.

Med alla tecken till upprördhet rusade hon fram till byrån, drog ut byrålådorna och öste ut deras innehåll huller om buller på golvet.

— Jag skall hjälpa dig, mumlade Ottilia tjänstvil-

ligt, tacksam för att Eveline ändå lät Zora få rummet som hon så väl behövde.

Hon lade sig på knä för att ordna de utslängda sakerna. Då råkade hennes hand snudda vid Evelines. Med ett litet utrop reste hon sig och höll handen för munnen. Eveline hade med en av sina spetsiga naglar rivit henne så att fingret blödde.

— Men Eveline... började Ottilia långsamt.

Eveline sprang ut ur rummet efter att ha kastat en blick fylld av ilska på sin syster. Det var hennes eleganta sätt att hämnas.

Ottilia mindes hur Eveline som barn klöst och rivit omkring sig som en katta då något gått henne emot. Med ett milt leende lutade hon sig över Zora.

— Din hand blöder, sade Zora, ofrivilligt ryggande tillbaka.

— Jag skall strax binda om den, svarade Ottilia och stack den sårade handen bakom ryggen.

Så gick också hon sin väg, men när hon kommit ut i förstugan brast hon plötsligt i skratt.

— Å, Eveline! Eveline! suckade hon medan skrattet bubblade över hennes läppar.

Men ingen hörde henne. Långsamt gick hon uppför trappan för att försöka göra det litet trevligt för Eveline där uppe. Kanske skulle hon med en blomma eller en liten present få sin syster på bättre humör.

TIONDE KAPITLET.

O, kan jag inte få vara ensam? — Han sätter Högvälborna framför Fröken, det gör ett gott intryck.

Jacquette, Charlotte, Viveka och Eugénie sutto uppe vid lekstugan runtomkring Frédrique som målade av en skogsdunge.

Arma Frédrique! Aldrig fick hon vara ensam. Så snart hon satt sig till ro för att måla samlades de andra omkring henne i en svärm, pratande och skrattande och då och då görande henne frågor eller givande henne små goda råd.

— Är gräset verkligen så där giftigt grönt? kunde någon av de unga flickorna säga, eller: Tycker du verkligen att det där grå molnet ser ut som en säck med tvättkläder?

Frédrique bet då tänderna kring penselskaftet som hon stoppat i munnen. Hon visste så väl att deras anmärkningar inte kommo sig av någon elakhet utan helt enkelt voro dikterade av deras brinnande intresse för hennes målning.

Hon blandade nu sina färger på paletten, medan hon tankspritt lyssnade till de andras prat.

Hon hade smugit sig upp hit ensam efter frukosten och slagit sig ned här, helt och hållet fylld av en känsla

av frid och lycka inför den vackra dagen som ännu tycktes henne så oberörd. Framför lekstugan utbredde sig en liten äng med prästkragar och blåklockor, men runtomkring stod den mörka skogen. Hon ville måla en bit av ängen och skogen där bakom. Stillheten förtrollade henne. Hon kände något av helig inspiration. Den sänkte sig ned i hennes hjärta och gjorde det glödande. Fingerspetsarna darrade av iver.

Men när hon började måla fick hon inte de rätta färgerna. Hon lade huvudet på sned och kisade med ögonen. Den mörkt gröna färg som skogen hade och blåklockornas ljusa, förtonande blå, hur svåra att fånga de voro! Färgerna tycktes skrika och skära sig på hennes palett. Ett fyrkantigt stycke papp, några målartuber och en pensel voro hennes verktyg. Men de lydde henne inte. Naturen stod där så orubbligt skön och hon förmådde inte efterbilda den. Hon skulle velat gråta av ledsnad. Innanför hennes näthinnor fanns en bild av skogen och ängen. Det var bara att sätta den på papperet. Men se, det kunde hon inte. Hon betraktade sina smala fingrar med ovilja och förtrytelse. Borde inte den sköna bild hennes hjärta rymde löpa ut i dem och vidare till penseln? Hon strök håret från pannan och började på nytt. Inom henne grät det. Hon tyckte att träd och blommor gäckades med henne. Blåklockorna ringde på ett olycksbådande sätt. Och så hörde hon plötsligt Eugénies lärarinneaktigt prudentliga stämma och de andras fnitter och fotsteg där de kommo gående upp mot lekstugan.

Hon hade vänt ryggen mot dem när de satte sig på

trappan, men hon kunde ej undgå att lyssna till deras prat. Skogen tycktes dra sig undan för hennes blickar, ängens blommor böjde sig så djupt ned som hade de velat krypa ned i jorden. Stillheten var borta.

Eugénie sade:

— Jag förstår inte att inte Aimée någonsin får brev från de där beundrarna där nere? Tänk om alltsammans bara varit hennes egen inbillning! Vad tror du, Frédrique?

Frédrique vände sig långsamt om med en drypande pensel i handen.

— Det tror jag visst inte, sade hon förtrytsamt. Aimée talar aldrig osanning och brukar inte inbilla sig saker som inte hänt.

— Å ta inte i så hårt, snälla Frédrique, skrattade Eugénie. Men jag tycker alltsammans är så konstigt. Det skulle i alla fall vara roligt att få se de där löjtnanterna.

— O ja, suckade Jacquette. Aimée är bra lycklig som fått vara ute och se sig omkring i världen.

— Är du inte nöjd här då? frågade Frédrique med oväntad skärpa.

— Jo-o, Jacquette drog på det. Men vi äro ju alltid tillsammans. Vi få aldrig träffa någon ny.

Charlotte inföll:

— Det skulle verkligen vara roligt om någon som vi inte kände alls skulle komma inspatserande på gården.

— Då visste du nog inte vad du skulle säga till honom, avbröt Eugénie henne. Vi skulle väl stå där som riktiga dumbommar, tänker jag.

De begrundade tysta detta. De voro så oskiljaktigt och ständigt tillsammans dessa flickkusiner. De visste varandras tankar och små hemligheter. Den ena kunde knappast börja på en mening förrän den andra triumferande avslutade den. De hade gemensamma upplevelser, gemensamma tankar. Om en för dem okänd skulle inträda kunde detta endast ha till följd att de skockade sig samman med armarna lindade om varandras axlar, kritiserande och småskrattande åt främlingen. Inte ens Adolfine som ju ändå var deras nära släkting gillade de ju, därför att hon inte vuxit upp tillsammans med dem. De voro ekon av varandra och de upprepade varandras åtbörder som om dessa återspeglats i ett klart och fridfullt vatten.

Ibland kände någon av dem att något var på tok. Då kunde denna som Jacquette nyss ge sina obestämda känslor uttryck i en liten längtansfull suck efter något nytt, en ny människa som kanske skulle spränga ringen. Men oftast möttes hon då med ett: "Har du inte bra här då?" Visst var det bra. Men något fattades. Det var ett lugn på Igelfors som var onaturligt. Dagarna rullade framåt, fyllda av samma små händelser, samma syner: Joachim med katten på axeln långsamt spatserande över gårdsplanen, de äldre kring tebordet i tältet, Ottilia ordnande blommor i en vas, de själva arm i arm spatserande i parken ... Det svärmeri Aimée bar på hade de gärna velat bli delaktiga av som man blir delaktig av ett sakrament. Det var som om de gått omkring den förälskade Aimée på tå med tända ljus i händerna, medan lågorna, bleka i solskenet, matt flämtade.

Om nätterna hörde de ända in i sömnen stångjärnshamrarnas slag som om Igelfors' stora hjärta fått herrgården och grunden under den att sakta skaka. Men grunden brast inte. Den var en vagga som långsamt och sömngivande gungade dem av och an.

Frédrique lät färgen från sin pensel droppa på tavlan. När hon märkte det tog hon trasan och torkade bort färgklickarna. Eugénie slog upp sin bok och började tyst läsa. Hon var snart fången av den och gav inte längre akt på omgivningen.

Carl-Mårten kom strövande och tittade på flickorna på trappan med förströdd blick. Han gick runt, trampande som en hund i en cirkel, innan han kunde förmå sig till att slå sig ned på det understa trappsteget. Hans kläder luktade av rökelse. Nyss hade han haft en andaktsstund och hans sinne var uppfyllt av drömmar. Han stirrade framför sig med ett outgrundligt uttryck i de vattniga ögonen.

— Vad tittar du efter? frågade Charlotte som följde hans blick och förgäves inne i skogsdunklet spanade efter något av intresse som kunnat fängsla den.

— Ingenting, ingenting alls, stammade Carl-Mårten förskräckt, väckt ur sina drömmerier.

— Kan du då aldrig intressera dig för oss andra? utropade Eugénie förtretad och lyfte huvudet från boken.

Hon retade sig ständigt på sin bror. Hans brist på företagsamhet var för henne en outtömlig källa till förargelse. Aldrig frågade han efter sina systrar eller sökte inleda ett samtal med dem. En gång, när Carl-

Mårten varit borta från Igelfors, hade Eugénie på något sätt tagit sig in i hans lilla bönetempel. En luft av rökelse blandad med oset från köket inunder hade slagit emot henne. Genast hade hon, i det hon stigit upp på en stol, försökt få upp det lilla takfönstret, men det hade inte lyckats henne. Spindelnät och två halvt bedövade spindlar hade i stället fallit ned över hennes nytvättade hår. Då hade hon fnyst till föraktfullt. Altaret överdraget med tyget från en gammal sidenklänning hade väckt hennes skrattlust. Radbanden fingrade hon på med en osäker undran inom sig om Carl-Mårten möjligen kunde ha blivit katolik. Det var samma tanke som Joachim hade haft, men det visste hon ju inte. Där såg verkligen katolskt ut.

Hon hade ställt sig mitt i rummet, medlidsamt skakande på huvudet lik en gammal gumma som hör eller ser något som går över hennes förstånd. Pallen som Carl-Mårten brukade knäfalla på hade hon snubblat över och ilsken sparkat till. Vad var nu detta för besynnerligheter som hennes bror ställt till med här uppe? Var det sådant han funderade på, då ögonen stodo still i huvudet på honom och han ingenting tycktes se?

Efter besöket i den lilla vindskammaren hade hennes förakt för den besynnerlige ynglingen bara växt. Hon, så handlingskraftig och ärelysten, med en obetvinglig lust att veta och känna till allt som kunde lända henne till nytta i hennes blivande kall som lärarinna, förmådde inte fatta att någon kunde gå overksam och drömmande genom ett sjudande liv. Det var hennes sorg att det aldrig skulle bli något av Carl-

Mårten. I stället för att uppmuntra och egga honom, nedslog hon och skrämde hon honom genom sina ständiga anmärkningar.

Nu lutade hon sig fram och försökte fånga hans blick, men hans ögon sågo stelt förbi henne utan att lägga märke till henne. Då vände hon åter ett blad i sin bok och ryckte tröstlöst på axlarna.

Viveka och Adolfine närmade sig nu. Adolfine stannade ett ögonblick framför Frédriques tavla. Hon sade ingenting om den, men hennes tystnad kom Frédrique att frysa mitt i sommarvärmen. Plötsligt vände Frédrique tavlan helt om på staffliet så att ingen mer skulle kunna se den målning hon hela morgonen arbetat med. Hon visste ju själv hur ynkligt resultatet var.

— Skall du inte måla mera? frågade Viveka skyggt.

— Nej, jag gitter inte, sade Frédrique och sträckte ut armarna, som om hon gäspat.

I själva verket sträckte hon dem mot ängen med blåklockorna och de allvarsamma mörka granarna som om hon i förtvivlan velat trycka dem mot sitt bröst.

Adolfine log ett litet smalt leende mot henne och satte sig på ett trappsteg och tog upp en bok.

En stund var det alldeles tyst i den lilla kretsen. Två svalor veno förbi och jagade åter utom synhåll. Viveka fångade på ett grässtrå en röd liten nyckelpiga. Men när hon bröt av grässtrået, flög nyckelpigan sin väg.

I detsamma hördes någon komma springande på stigen upp till lekstugan. Det var Aimée. Hennes ögon lyste, ansiktet blossade och hade ett upprört uttryck. Hon stannade när hon fick syn på de andra. Hon hade

längtat efter att få vara ensam och nu råkade hon åter mitt upp i syskon- och kusinkretsen.

Säg, var finns ett ställe på detta Igelfors, dit man kan fly med klappande hjärta och där man i stillhet och underbar ensamhet kan få tänka över något som hänt en? Ingenstädes! Vart man styr sina steg skymtar alltid en ljus klänning eller en svängande fläta. Nyfikna ögon riktas mot en. Vänliga armar vilja omslingra en. Andras andedräkt fyller luften. Aimée tänkte vända, då ett samfällt rop hejdade henne:

— Vad är det, Aimée? Varför har du så bråttom? Har något hänt?

Då sjönk Aimée ned bland blåklockorna. Förgäves sökte hon dölja ett brev som hon hållit tryckt mot bröstet.

— Har posten kommit? Vem har du fått brev ifrån? ljöd det åter.

Högst hördes Eugénies stämma med en otåligt pressande klang över de andras.

— Mamma fick brev från Herman, viskade Aimée. Och till mig har han också skrivit.

De unga flickorna rusade nedför trappan, till och med Adolfine närmade sig med en viss nyfikenhet i blicken.

De slogo sig ned tätt, tätt intill Aimée. De stötte omkull Frédriques staffli i sin iver att komma så nära Aimée som möjligt.

— Nå, vad skriver han? Kan du inte skynda dig att läsa upp det, skreko de i munnen på varandra.

— Han kommer hit, sade Aimée som alltjämt viskade. Han skall komma hit till Igelfors.

— Äntligen, utstötte Jacquette och klappade upplivad i händerna.

Eugénie makade sig än närmare Aimée.

— Men vad skriver han då? sade hon inställsamt.

Långsamt drog Aimée brevarket ur konvolutet. Charlotte nappade genast åt sig kuvertet och studerade nyfiket handstilen utanpå det.

— Han sätter Högvälborna framför Fröken, det gör ett gott intryck, konstaterade hon.

Aimée vecklade med darrande händer upp sitt lilla brev som hon redan läst tre gånger. Ack, hon visste så väl att hon nu måste läsa upp det. Brev voro gemensam egendom. Just för att de voro så sällsynta uppskattades de desto mer. Det var som om hela flickskaran väntat brev från Herman. Carl-Mårten sade stillsamt:

— Borde inte Aimée få ha sitt brev för sig själv?

En stöt i bröstet av Eugénies ganska vassa armbåge blev det svar han fick. Omärkligt makade de ut honom ur den väl slutna ringen. Med sådana hädiska tankar som han nu yppat hörde han sannerligen inte dit. Skulle Aimée behålla brevets innehåll för sig själv? Vilken orimlighet! Funnos inte hennes kusiner och systrar här som voro redo att deltaga i hennes glädje och att uppsluka varje ord som riktats till henne?

— Så läs det då högt! uppmanade Eugénie henne ännu en gång.

Med darrande röst läste Aimée brevet för dem. Ack, det innehöll förvisso ingenting sensationellt! Herman gav uttryck åt sin förhoppning att de nu skulle få råkas och frågade om hon mindes vilka förtjusande

dagar de haft tillsammans. Han skrev också något om sitt hem och vad han haft för sig den tid de varit skilda åt.

Så snart Aimée slutat det lilla brevet ryckte de andra till sig det. Arket vandrade ur hand i hand och huvudena böjdes djupt över det.

— Jag tror att man skulle kunna läsa mycket mellan raderna, sade Eugénie vist.

— Det är ju bara ett helt vanligt artigt brev, fastslog Adolfine nyktert och knyckte på nacken.

— Å, det är det visst inte, protesterade de andra i korus. Han är ju tydligen förälskad.

— Det är just ni de rätta att döma om, muttrade Adolfine. Och hur var det? Är det inte Manne, eller vad han nu hette, som Aimée i själva verket tycker bäst om?

Där satte hon fingret på en öm punkt. Aimée hängde med huvudet och blev blodröd i sitt eljes bleka ansikte. Hon grep efter brevet och stoppade in det i kuvertet igen. Nu sedan alla känt på det och läst det, hade det liksom mistat i värde och vikt för henne.

Det var sant vad Adolfine anmärkt i sin insinuanta ton. Aimée hade så innerligt hoppats att brevet varit från Manne. Hon hade slitit upp kuvertet och hennes blickar hade ilsnabbt sökt namnet på sista sidan. Hon hade dragit en liten suck då hon där utläst namnet Herman. Men blott för ett ögonblick. Han skulle komma! Friaren som hon väntat på hela denna tid var på väg! Lika litet nu som i Karlskrona visste hon om hon skulle svara ja eller nej. Men något skulle hända i den varma sommarluften. Ett äventyr, ett stort

äventyr kastade redan sin slagskugga framför sig. Här satt hon, nu än mer än förut, ett föremål för de andras brinnande intresse. Dagar av spänning, kanske av en stor lycka, väntade bara på att få stiga över hennes tröskel.

Med ens lyfte Aimée bedjande sina händer.

— O, sade hon, kan jag inte få vara ensam? Jag måste vara för mig själv en stund.

Julie hade just förenat sig med dem och stod med handen framsträckt för att fatta tag i hennes brev. Med en min av häpnad och missräkning lät hon den falla. Också de andras ansikten uttryckte stor förvåning och ett missnöje utan gräns. Vad kom nu Aimée med för en löjlig begäran? Hade de inte redan förut lämnat henne i okvald besittning av parkens promenadvägar då de skaffat henne diktböckerna? De hade inte smugit sig efter och tittat över hennes axel. Men nu, när hon fått ett brev som de tyckte var lika viktigt för dem allesammans, nu skickade hon bort dem.

— Låt oss gå då, sade Eugénie och reste sig.

Hon var sårad, det såg man då hon med små hastiga rörelser slätade ut sin kjol.

Arm i arm gingo de därifrån. Viveka följde dem halvspringande. Carl-Mårten traskade sist. Han smålog.

När Aimée blivit ensam gick hon upp och satte sig på trappan, där de andra nyss suttit. Än en gång vecklade hon ut brevet, men hon tyckte att alla flickorna satt sina märken på det. Det var inte längre hennes. Skulle kanske Herman fria till dem allesammans? Vem vet? Hon såg för sig hur han redan stod

mitt i ringen av hennes systrar och kusiner. De skulle ta varandra i handen och smågnolande dansa runt honom.

Då började det värka i hennes hjärta så att hon måste lägga handen över det.

— Stilla, stilla, viskade hon till det.

Men hjärtat var icke mottagligt för några befallningar. Det fortsatte att bulta och klappa på det mest besynnerliga sätt.

Manne! Herman! Vem av dem älskade hon? Var hon icke nära att sprängas av outsägliga känslor? De sköto som blodröda pilar ut från hennes hjärta och veno genom luften, men träffade icke något mål. Hon visste ju inte... Var inte säker... Borde hon inte fångat en av ängens vita prästkragar, ryckt av blad för blad och viskat: "Manne, Herman, Manne, Herman"?

Men hon litade lika litet på prästkragen som på sig själv. Hade det sista spetsiga bladet fallit för namnet Manne, skulle hon kanske ändå ropat på Herman. Och om bladet fallit vid Hermans namn, skulle hon ropat på Manne.

Så vankelmodig är man kanske vid tjugu år. Så dum! Så oerfaren!

Aimée strök otåligt över sin panna. Brevet brände mot hennes hand. Då slet hon det i små bitar och strödde ut det på gräset framför sig. Där låg Herman Ankarlods brev nu som snö över grässtråna.

Då blev hon ledsen över att hon rivit sönder det. Och hennes mamma hade ju inte läst det än. Hon hade faktiskt gömt det för sin mor för att åtminstone få

läsa det själv först. Så dåraktig hon varit! Nu voro flickorna redan hemkomna och berättade för de äldre om brevet. Hennes mor skulle bli mycket ond.

Allt gick runt i hennes huvud och just i det ögonblicket kom Joachim helt lugnt gående med katten på axeln och ett par fiskar i handen. Han stannade framför henne och betraktade henne mysande.

— Vad är det som hänt? frågade han i sin tur. Jag mötte flickorna och de pratade så ivrigt om något jag inte kunde höra. Något uppseendeväckande måste vara på färde. Äst tu förbannad?

Hon tålde inte mera frågor. Den eljes så lugna och sansade Aimée flög upp från sin plats och skrek:

— Ingenting har hänt! Alldeles ingenting!

— Kan du inte steka fisken åt mig på din lilla spis? gnällde Joachim då. När jag nu äntligen har fått tag i ordentlig fisk, så vill inte legohjonet i köket ens låtsa om den.

Aimée stirrade förvirrad på fiskarna i hans hand. I detsamma mötte hon kattens lömska blick. Hon ryste till vid den och slog ned ögonen.

— Kom då, jag skall steka fisken åt morbror, sade hon.

Nöjd över löftet, trippade Joachim efter henne uppför trappan.

Aimée öppnade dörren. Hon gick fram till det lilla skåpet där de hade kokkärlen och började granska grytorna med tankspridd min.

— De äro för små, sade hon. De räcka inte alls till fisken.

Joachim stod bakom henne. Med vidgade näsborrar

sög han in doften av hennes ungdom. Han hade fått ett melankoliskt uttryck i de små ögonen, som glimtade fram som smala springor under rödsvullna ögonlock.

— Nej, ingenting passar visst, gnällde han.

Katten på hans axel jamade långdraget.

— Jag skär fisken i små bitar, sade Joachim. Då kan du väl steka dem åt mig, Aimée?

Han lade fisken på en liten skärbräda, tog upp sin slidkniv och började stycka den. Inälvorna, som han först tagit ut, slängde han till Moses som slickade och sög upp dem från golvet. Hela lekstugans kök luktade nu rått av fisk.

När Aimée började steka fisken, osade det så att hon blev röd i ögonen.

— Men öppna då dörren, morbror, bad hon Joachim, halvkvävd av oset.

När dörren slogs upp trängde den varma sommarluften in. Aimée såg en skymt av den ljuvliga ängen med dess blommor. Hon suckade. Där ute på gräset låg brevet sönderrivet. Nu hade hon gärna velat ha det åter.

Hon satte fram den halvstekta fisken åt Joachim, denne ville gärna ha den halvrå, och han åt den på en diminutiv tallrik, stoppande slidkniven långt in i munnen.

Aimée satte sig på en stol mitt emot honom och betraktade hans osmakliga glupande med kvalfull motvilja. Katten tassade omkring, snokande med sin fuktiga nos i alla hörn av rummet. När den fann några fjäll på golvet slickade den upp dem med en vass och röd tunga som tycktes svälla av välbehag.

Joachim slukade maten. Det var inte länge sedan han ätit frukost, men han var ständigt lika hungrig. Det slog Aimée att alltsammans var så onaturligt och besynnerligt. Där ute blommade ängen och de ljuva blåklockorna ringde sakta. Och här inne satt denne vidrige gubbe, hennes egen morbror, endast uppfylld av tanken på att tugga och njuta en barbarisk spis. Han skulle bitit i hennes hjärta om han blott kunnat få tag i det.

— Nå, vad var det nu som hade hänt? frågade han plötsligt mellan tuggorna.

Aimées ögon vidgades av obeskrivlig fasa. Nu ville också han åt hennes tankar och hemligheter. Han skulle tugga dem med fisken och smälta dem när han tog sig en lur efter maten. Fanns det då ingenting som var hennes — hennes eget här på Igelfors?

— Har inte morbror ätit snart? frågade hon skyggt.

Hon ville ha ut honom och katten från stugan.

Han tog upp en stor, röd näsduk och torkade sig omständligt. Så lyfte han åter upp katten på sin skuldra och gick mot dörren. Han sade inte tack ens. Hans satta gestalt fyllde dörröppningen och skymde bort de bugande blommorna där ute.

Så gick han med tunga steg sin väg.

Aimée sprang fram och tittade efter honom. Den stora svullna katten kurade belåtet ihop sig på hans rygg. Kanske spann den. Inne bland granarna försvunno de två.

Då slog Aimée händerna för sitt heta ansikte. Hennes kropp skakades av en liten snyftning. Hon tyckte att livet var så obegripligt. Allt vackert hon drömde

om och ömt gömde på snuddade det vid och tog efter med klumpiga fingrar. Då mindes hon, som så ofta förr, den gången hon suttit uppe på vinden på slottet och tyckt sig se hur en krokig vass nagel från något dunkelt hörn pekat på henne och velat riva i hennes skinn. Var nageln åter där? Skulle den få hennes hjärteblod att rinna? Manne — Herman! Herman — Manne! Så svårt alltsammans var! Skulle det någonsin klarna för henne?

Hon värmde vatten och diskade omsorgsfullt, medan små kvävda snyftningar stego upp som bubblor ur hennes bröst.

ELFTE KAPITLET.

Dagarna gå så långsamt. — Eveline har redan fått en liten rynka mellan ögonbrynen.

Den dag Herman Ankarlod skulle anlända satt Aimée framför spegeln i sitt rum omgiven av systrarna. Viveka stod vid fönstret och tittade än ned på den solbelysta ån, än på kusinerna som voro röda om kinderna av iver. De hade dragit fram alla sina klänningar för att prova vilken som kunde klä Aimée bäst.

Aimée lät dem tåligt prova. Hon föreföll på något sätt förstenad av spänning och oro för det som skulle hända de närmaste dagarna. Det var inte så mycket systrarna hade att komma med. Deras garderober voro ytterst enkla. Dessutom var ju Aimée ganska fyllig och de andras kjollinningar stramade om hennes liv. Hon blev en smula andfådd av att knäppa ständigt nya hyskor.

— Jag tror inte att någonting riktigt passar mig, sade hon till sist. Men tack i alla fall.

— Ja, vad skall du då ta på dig? Din egen vita klänning verkar så urtvättad.

— Jag tror ändå min vita blir bäst, sade Aimée stelt som om hon talat i sömnen.

— Du kan få låna mitt halsband, inföll Julie fylld av beskäftighet.

Hon hade ett litet smalt guldhalsband i ett etui i sin låda. Nu tog hon fram det och fäste det om Aimées hals.

— Det tar sig mycket bra ut på dig, sade hon glad och beundrade effekten av den smala guldstrimman från olika håll.

Aimée log blekt mot sin spegelbild. Hon tog nu på sig sin egen vita klänning som "verkade urtvättad".

— Du ser ju ut som en brud, utropade Viveka förtjust.

Då steg äntligen färgen på Aimées kinder.

Jacquette kom med ett par skära rosor som hon stack i Aimées skärp. Aimée såg ned på sina bara armar som voro täckta av ljusa fjun. Alla systrarna hade för mycket hår på armarna. De funno det fult och på något sätt opassande, och när de om vintrarna någon gång gingo på bal brukade de föra ett ljus tätt intill armarna och på detta sätt sveda av håret. Julie som sett Aimées blick på armarna ropade ivrigt:

— Jag skall sveda dig.

Hon tände ett ljus som hon tog från staken på toalettbordet. Rummet fylldes av en obehaglig, från lukt av svett hår och kött.

— Titta så blankt ditt skinn är nu, sade Frédrique beundrande.

De kände inte till några salvor eller medel för hudens förskönande. Ville de lukta gott lånade de litet eau-de-cologne av mostrarna. För att få håret fett och glansigt använde de ricinolja som klibbade fast

hårstråna och kom dem att se förskräckliga ut. Om vintrarna ströko de vaselin i ansiktet för kylans skull så att kinderna blänkte på ett oklädsamt sätt. Att de för att ej bli så blanka och skinande skulle ha kunnat pudra sig skulle aldrig fallit dem in. Och ändå önskade de hett att vid ett tillfälle som nu detta kunna te sig så fördelaktiga och söta som möjligt. Men deras försök att försköna sig voro valhänta och de ledo nog en smula av sin okunnighet.

Utan pengar, utan guld
är en flicka skön och huld,
när hon bär i anletsdragen
dygden, vettet och behagen

brukade Eveline Macdougall deklamera för sina döttrar.

Men vad hjälpa väl dygden, vettet och behagen när man har håret insmort med ricinolja och klänningar som varit med i alltför många bykar?

— Mina flickor sakna varje tillstymmelse till koketteri, brukade David säga till sin syster Sofia med bekymrad min.

Han förstod inte att detta var något som de uppfostrats till.

När nu systrarna Macdougall efter alla mödor äntligen blivit klädda, togo de sig ändå mycket täcka ut där de med armarna om varandra kommo nedför trappan och ut på gårdsplanen. Charlotte och Eugénie som också klätt om sig stego emot dem från flygelns trappa. De förenade sig med de andra flickorna och alla spatserade i en lång rad fram och åter på gårdsplanen i

väntan på att vagnen skulle komma tillbaka från stationen med Herman Ankarlod.

Eveline såg ned på dem från sitt fönster uppe i Ottilias rum. Hon log belåtet och litet grand underfundigt. Herman kom för att be Aimée bli hans hustru. Hon visste inte om att han redan i Karlskrona friat till Aimée. Hade hon vetat det skulle hon ha blivit mycket ond över att Aimée ej genast rådfrågat sin mor. Hon fann det emellertid vara ett gott och passande parti för sin dotter, men ingenting kunde ju bestämmas på allvar förrän David kom, och han väntades under morgondagen från Ramstaden, på vars redd han som länets hövding varit inbjuden hos den främmande furstlige sjöfarare, som inte just han, men hans hustru beundrade högst bland denna världens stora. Starkt upphetsad kunde därför landshövdingskan Eveline nu mindre än någonsin bry sig om att ägna allvarligare eftertanke åt något så smått som problemet huruvida hennes lilla dotter Aimée var kär i sin tillkommande.

Inte heller hade ju Eveline fått något förtroende om den andre, Manne, och därför trodde hon att det bara fanns en man i Aimées liv. Så skulle det vara. Hela historien skulle utveckla sig korrekt och på ett fullt passande sätt, det var hon övertygad om. Hon kände ju Hermans familj och tyckte bra om den. Hon var också säker på att om Aimée gifte sig skulle hon ändå behålla makten över sin dotter. Hon hade sett Herman och visste att han ej skulle bråka som andra mågar ofta gjorde. Hans vilja skulle smälta som vax i hennes hand.

Hon knöt sin vita hand mot fönsterbrädan och tittade från den till flickorna. Hennes leende blev nästan saligt. Satt hon icke här som på Gud Faders tron och skådade ned på de varelser hon skapat? Äganderätten var för henne en stor lycka. Den stärkte hennes självmedvetande nästan till galenskapens gräns. Därför att hon hade fem barn ansåg hon sig med stolthet stå över alla andra. Havandeskapets besvärligheter och förlossningens plågor voro för länge sedan glömda. Nu njöt hon blott av moderskapets behag och lugna nöjen.

Hon lutade sig ut genom fönstret och gav till ett litet rop — ett lockrop sådant som djurhonan i skogen sänder efter sina små. Genast vändes fyra flickansikten upp mot henne.

— Är det något mor vill? hördes från fyra strupar.

Eveline skakade nekande på huvudet och lät sitt leendes sol lysa över dem. Då fortsatte de sin stillsamma promenad. Från sin utsiktspunkt vid fönstret såg Eveline nu vagnen komma borta på landsvägen. Då gjorde hon sig i ordning att gå ned. Hon ville mottaga sin blivande svärson med värdig uppsyn.

De unga flickorna flydde som skrämda duvor åt alla håll då vagnen som de inte märkt, fastän de hela tiden väntat på den, svängde in på gården. När ekipaget stannade vid trappan hade de åter flämtande hunnit förena sig och kommo i samlad tropp emot den.

Herman dröjde med att stiga ur. Med bländade ögon betraktade han den ljusa flickskaran. Han såg inte Aimée först. Han hade inte tänkt sig att de skulle vara så många. När han äntligen blygt steg ned stod han med ens framför gamla friherrinnan Joséphine och

landshövdingskan Eveline Macdougall. Bakom dem skymtade fröknarna Rosenhielms upprörda ansikten. Än mer förlägen inför alla dessa damer tappade han i förvirringen sina handskar och böjde sig för att ta upp dem. Det såg ut som om han gjorde en alltför djup och ödmjuk bugning för dem som väntade honom på trappan. Röd i ansiktet steg han fram och hälsade.

Friherrinnan Joséphine höll en sekund hans hand i sin och överlämnade den sedan nästan högtidligt åt sin dotter Eveline. Eveline såg djupt in i hans ögon som hade hon velat pejla hans innersta. Han visste inte varför, men hon kom honom att känna sig som en brottsling. Alldeles utom sig tryckte han också fröknarna Rosenhielms händer. Och i nästa minut stod han framför den långa raden av unga flickor. Han såg som en drunknande på Aimée, men mötte endast en allvarsam och rädd blick ur hennes blå ögon. Julie kände han förut. De andra presenterades han för. Namnen surrade omkring hans huvud. Han tyckte hälsningsceremonierna aldrig togo slut. Solen brände hett. Han höll sin halmhatt som en sköld framför sitt bröst. Vad var det för förväntan som lyste ur allas ögon utom Aimées? Vad hade Aimée berättat om honom? Han kände sig löjlig och besvärad och var nära att snava framför hästarna som otåligt stötte sina hovar i gruset.

— Var så god och kom till tältet och ta en kopp kaffe, skyndade Ottilia snällt till hans hjälp.

Åter bockade han. Hela skaran följdes åt till tältet. Gäster som kommo med tåget bjödos alltid på kaffe, även om det skulle följa en bastant måltid strax

efteråt. Det var en gammal tradition och alla traditioner följdes med allvarlig iver på Igelfors.

— Kom och sitt här, Aimée, lockade hennes mor med en menande blick och anvisade henne platsen bredvid sig och Herman Ankarlod.

— Jag säger väl Herman redan från början, eftersom din mor och jag äro så gamla vänner, kuttrade hon och såg åter med en spejande blick in i Herman Ankarlods menlösa ögon.

Han tackade med en böjning på huvudet. Aimée med sin kaffekopp i handen satt stel bredvid honom. Han sneglade på henne i smyg och kände inte igen den glada flickan som med lust och fröjd dansat på balerna i Karlskrona. Kunde han ha misstagit sig på henne? Kanske hela resan hit varit ett stort misstag? I Karlskrona hade hon vid hans frieri givit honom det intrycket att hon en annan gång och i en annan omgivning skulle svara ja. Hur var det nu?

Förgäves sökte han i bedjande små blickar utläsa något i detta slutna ansikte.

För Aimée hade första åsynen av Herman varit en missräkning. Hon mindes honom inte så. Han verkade dum och alltför tafatt. Kanske för att han inte nu hade uniformen på sig. Den civila dräkten klädde honom tydligen inte. Hon hade ingen känsla av ilande lycka då hon fick se honom i den grå kavajkostymen med halmhatten tryckt mot bröstet. Var inte hans hår bra glest uppe i pannan? Hon hade kastat en snabb blick på Frédrique och sett att hon dragit litet på munnen som om Herman givit henne lust att skratta. Ett dåligt tecken! Hur ofta hade inte Aimée själv förenat sig

med systrarna och kusinerna i ironiska anmärkningar över någon manlig gäst! Men nu gällde det Herman, hennes förste friare.

Hon plågades oerhört av sin mors betydelsefulla blickar och småleenden. Där hon satt, medan ångan från kaffekoppen blåste henne i ansiktet, var hon nära att brista i gråt.

Det man länge väntat på visar sig sällan, när det väl kommer, vara det man åtrått. Den nya dräkten, i vilken man drömt om att man skulle te sig som en sagoprinsessa får en att i stället känna sig torftig. Den friare man hoppats på har alltför glesa hårstrån i pannan. Dräkten var icke någon sagans flammande klädnad, friaren icke någon hjälte. Där satt nu Aimée med tårarna i halsen och bredvid henne Herman med de olycksaliga handskarna på knäet och balanserande med sin kaffekopp.

När kaffet var urdrucket sade Eveline med listig min:

— Skall inte Aimée visa Herman omkring på bruket? Herman har ju aldrig varit här förut.

Aimée reste sig långsamt. Herman Ankarlod tycktes dra en djup suck av lättnad. Men när Aimée beredde sig att gå, skyndade också hennes kusiner och systrar att med iver stiga upp från sina platser. En majestätisk vinkning med handen från Eveline hindrade dem. De begrepo att hon ville att Aimée skulle lämnas ensam med sin beundrare. Överraskning och besvikelse stodo att läsa i deras ansikten då de återtogo sina platser.

Eveline såg med ett belåtet leende sin dotter och

Herman Ankarlod avlägsna sig. Hon ansåg sig besitta en strategi värdig en fältherre.

— Men kära Eveline, var inte det där alltför tydligt? utropade Christine, innan det unga paret kommit utom synhåll.

— Du kan lära dig av mig hur en blivande svärmor skall skicka sig när dina egna flickor få friare, svarade Eveline med värdighet. Man måste låta dem promenera litet för sig själva. Inte för mycket! Bara så de hinna samla sig.

— Å, mumlade Christine imponerad. Eveline har tydligen tänkt ut en hel plan.

— Ja, det är inte omöjligt, svarade Eveline med ett världsvist leende.

Aimée gick med Herman ned till ån. Hon visste att hon naturligtvis borde visa honom hyttan först av allt, men hon längtade inte efter dunklet där inne vid masugnen.

De stannade på bron. Herman kastade en blick upp mot herrgården med dess svarta spåntak. Han fann stället vackert på ett gammaldags, enkelt sätt, men han hade svårt att här bredvid Aimée finna uttryck för sina tankar. Under dem flöt ån med ett sakta och fridfullt porlande. De stödde händerna mot räcket och dröjde på bron, ur stånd att gå vidare.

— Vad säger Aimée om att jag till slut ändå kom? frågade han försiktigt.

Det stockade sig åter i Aimées hals. Tårarna ville på nytt av obegriplig anledning tränga sig fram. När han nu talade till henne ensam verkade han inte längre så tafatt. Han hade också tryckt halmhatten ned i

pannan så att man ej såg det glesnande håret. Det första ögonblickets missräkning hade redan börjat gå över. Nu var hon bara blyg över att på detta sätt så plötsligt finna sig på tu man hand med honom.

— Aimée svarar inte, sade han sorgset.

— Jag tycker det var roligt att Herman kom, svarade hon äntligen.

De sade båda så prudentligt namnet till varandra som om "du" ännu vore ett alltför förtroligt ord.

Namnen Herman och Aimée buros av lätta vindfläktar ned mot ån och drunknade i en liten vattenvirvel där borta.

"Herman — Manne, Herman — Manne", hade Aimée viskat till sig själv där uppe vid lekstugan, och även namnet Manne tycktes denna dag dröja som ett eko över åns krusiga små vågor. Men det hörde lyckligtvis inte Herman.

— Skola vi gå upp i parken? frågade Aimée.

— Ja, gärna.

Då fortsatte de upp i parken.

— Jag skulle förstås visa hyttan först, sade Aimée och stannade på nytt.

— Nej, jag vill allt hellre promenera här, försäkrade Herman.

Han rörde lätt vid hennes arm. Hon drog inte undan den. Nyss hade Julie där uppe på deras rum fört en ljuslåga tätt emot armens små ljusa fjun. Det hade hettat till, en sekund, men vid Hermans beröring löpte åter en hetta som en stråle genom den och fick Aimée att darra och rodna. Han märkte hennes flyk-

tiga rodnad. Den hänförde honom så att han hade svårt att gå vidare.

De stodo på den barriga skogsstigen mittemot varandra. Hans blickar sökte ängsligt hennes, men hennes nedslagna ögonlock gåvo intet svar.

Ögonfransarna skälvde mot kinden. De började åter promenera framåt. En fågel skrek i skogen. Granarna prasslade. Ånyo snuddade han oförmodat med sin hand vid hennes nakna arm och drog den tillbaka igen. Nu vågade de inte se på varandra. Spänningen tycktes outhärdlig. Än ökade Aimée farten, än saktade hon stegen, kanske i hopp om att få känna denna beröring på nytt. De visste inte om de vågade tala. Båda mindes den där gången i Karlskrona då han frågat om hon ville bli hans hustru. Skulle hon säga ja den här gången?

Rörde Herman blott på detta sätt vid hennes nakna arm, visste hon att detta ja oemotståndligt skulle bryta sig fram över hennes läppar som svar på en förnyad fråga från honom. Här fanns ju inte den där oemotståndlige bedårande Manne som tvingat på henne sina kyssar. Hon undrade vagt om Herman skulle kyssa henne. Hur skulle det väl kännas? Det skulle kanske brinna som eld i hela hennes kropp. Så hade det varit när Manne kysst henne. Hon kände sig med ens skamsen över att hon hade något att jämföra med. Hon, som ju ändå var så oerfaren! Hennes mor visste ingenting om detta. Hon satt bara som en ödets leende, hemlighetsfulla gudinna, eller en folkens och furstesönernas stolta Germaniamoder, där borta i tältet och höll i trådarna för att Herman och Aimée

inte skulle löpa för långt. Hon skickade ut dem och skulle åter dra dem tillbaka, när det så behagade henne.

Aimée hade med ett litet styng i hjärtat lagt märke till moderns förnöjda kejsarinnemin. Ack, hon trodde nog att hon styrde dem och i all tysthet ordnade allt för Herman och sin dotter Aimée, då hon i själva verket inte hade en aning om något som hänt och ej visste att Aimée nu genomilades av små rysningar av underligt välbehag vid beröringen av Hermans hand. Men visste hon det inte? Aimée hade en rädd och stark tilltro till sin mors allmakt. Hon hade ögon som kunde tränga igenom en grans täta grenverk och vinden förde kanske lydigt och tjänstvilligt till henne varje ord som slapp ut ur Aimées mun.

De hörde inte att klockan kallade till middag borta på herrgården. De gingo allt längre in i skogen under granarna.

Där nere på gården skickade Eveline Viveka efter dem. I tältet hade man sett att paret inte gått till hyttan, och Eveline hade redan fått en liten rynka mellan ögonbrynen. Kanske var hennes allmakt inte så stor som Aimée trott. Hon kunde inte med blotta tanken kalla dem tillbaka. Hon måste sända Viveka.

Viveka, viktig och glad över sitt uppdrag, satte i väg. En gång skulle hon vilja vara vuxen som Aimée nu och en annan liten flicka skulle kanske skickas efter henne till skogen, där hon promenerade med sin älskade och sin hjärtans vän. Tänk om det skulle vara hennes kusin Donald Macdougall!

Viveka saktade ofrivilligt stegen. I sin inbillning tyckte hon sig se sig själv vid Donalds sida på skogs-

stigen. Hon skulle luta huvudet mot hans axel, som hennes moster Zora gjort för ett par dagar sedan, och han skulle lägga armen om hennes liv. Hennes ögon mörknade av en häftig rörelse som trängde sig upp från hjärtat. Ack, om man kunde växa fort, fort, så att man snart vore stor! Dagarna gå så långsamt. Timmarna vilja inte röra på sig. Man skulle vilja sitta i en hastigt framrullande vagn som körde en i fyrsprång rätt in i de annalkande åren och genom dem fram till denna otroliga stund av salighet.

Nu såg Viveka Herman Ankarlod och Aimée längre fram på stigen. Hon blev besviken. De gingo ju inte ens arm i arm. Då voro de ännu inte förlovade! Hon skyndade ifatt dem.

— Aimée, ropade hon.

De vände sig om och betraktade henne leende. Girigt sög hon in luften omkring dem.

Var det inte varmare här än det varit där borta? Hon tittade nyfiket på dem och sade prosaiskt:

— Middagen är färdig. De vänta på er.

Så fick hon vandra bredvid dem tillbaka. Nu var hon blyg och trippade nästan på tå, som om hon varit rädd att störa. Skyggt tittade hon upp i deras ansikten. Ja, de sågo glada och en smula förlägna ut. Vad hade de väl nu växlat för förtroenden? Herman pratade litet med henne. Hon måste genomgå de vanliga frågorna:

Vilken klass hon gick i i skolan? Om hon trivdes här på Igelfors? Och vad hon sysslade med om dagarna?

Vivekas min blev alldeles uttråkad. Vad vuxna personer ändå voro förfärligt nyfikna! Varför skulle han bekymra sig om hennes sysselsättningar och vad hon företog sig under sommardagarna? Det hade varit bra mycket intressantare om han berättat för henne vad Aimée och han talat om, och om de skulle förlova sig. Hon fick som ett litet agg till honom för att han frågade så enfaldigt och så hycklande.

Men när hon hastigt tittade upp, märkte hon att han inte alls såg på henne eller lyssnade till hennes svar. Hans ögon vilade på Aimée där hon gick med huvudet framåtböjt som om hennes tjocka hår tyngt henne. Då förlät Viveka honom. Det var så tydligt att han bara brydde sig om Aimée. Och Viveka svarade inte längre på frågorna.

Åter höll hon andan som om själva skogens susning kunnat berätta något för henne.

När de kommo fram till gårdsplanen stod Joachim där och spejade ned mot ån. Han var väl som vanligt otålig på att få börja äta. Han hälsade kort på Herman och gav honom en stickande och illvillig blick.

— Skynda dig, så du inte kommer för sent till maten, var allt vad han sade. Äst tu förbannad?

Han lufsade tungt hack i häl på dem in i matsalen.

Aimée såg på Herman som om hon velat veta vad han tyckte om hennes morbror, men han vände bort blicken. Han hade nog hört talas om den besynnerlige Joachim och han blev, fastän han inte ville låta märka det, obehagligt berörd av hans utseende. Hur

kunde en sådan ljuvlig flicka som Aimée ha en sådan morbror?

Till middagen bjöds det på vin. Den gamla trotjänarinnan Lina, som eljes inte brukade passa upp, serverade i dag med högtidlig min. Hon hade skjutsat ut husan för att ta sig en titt på "den där Herman". Herman flyttade sig besvärad av hennes blickar på stolen. Ur hennes två revolvermynningar till ögon sköto som små svaga blixtar. Hon hade velat sätta glasögon på näsan för att kunna studera honom bättre. Var han nu god nog åt hennes Aimée? Han såg då just ingenting ut för denna världen, tänkte hon. Aimée borde haft en ståtligare karl.

Hon fjäskade oupphörligt kring Aimées tallrik som om hon tyckt synd om henne och ville att hon skulle få de bästa bitarna, det arma barnet, som nu skulle giftas bort.

Vid bordet pratades det nästan forcerat. Alla kände sig mer eller mindre nervösa och försökte dölja det. Flickorna bemödade sig om att inte stirra på Herman hela tiden, som den gamla trotjänarinnan gjorde. Men snabba blickar sköto ändå oupphörligt över bordet mot hans plats. Zora, som skulle resa om ett par dagar, höll sig tyst och såg trött ut. Donald försökte övertala henne att äta, men hon hade ingen aptit. Adolfine studerade på ett hätskt sätt Herman och Aimée. Ibland drogos hennes läppar till ett ironiskt småleende. Hon fann Herman enfaldig och synnerligen enkel. Och Aimée, tyckte hon, var ett sentimentalt våp.

Joachim åt utan att bry sig om någon annan. Blev det tyst för ett ögonblick vid bordet hördes ett pin-

samt smackande läte från hans plats. Då skyndade släktingarna sig att åter kasta sig in i konversationen. De ville visa sig från sin bästa sida och så mycket som möjligt dölja den skamfläck som de ansågo Joachim vara.

Sedan när de drucko kaffe i förmaket och Joachim avlägsnat sig, kunde de omöjligt hitta på något mer att säga. De voro fullkomligt utmattade.

Herman gick omkring och tittade på tavlorna på väggarna och på étagèrens småsaker, som om han hade svårt att hålla sig stilla. Han stannade äntligen framför herden och herdinnan som så hemlighetsfullt och med kärlek i blickarna evigt betraktade varandra. Aimée som ställt sig bakom honom fastnade också med sin blick på det älskande paret. Då vände sig Herman om och såg på Aimée. Hon rodnade djupt och återtog sedesamt och tyst sin plats vid sin mors sida.

TOLFTE KAPITLET.

Nu följde dagar.

Nu följde dagar fyllda av spänning för dem alla. Landshövdingen hade kommit tillbaka från Ramstaden. Han granskade Herman med, som han själv tyckte, mycket skarpsynta blickar, men han kunde inte se annat än en beskedlig ung man som tydligen inte varit med när krutet fanns upp. Men herregud, han var av rätt god familj, och ett parti mellan honom och Aimée skulle vara ganska aktningsvärt. Bara det ville gå fort och allt komma i gängorna igen på Igelfors! Det var också alldeles för många människor där nu. Varken David eller Eveline trivdes uppe i Ottilias rum och längtade efter att bli kvitt Zora Mikaelson och hennes båda barn, som inte alls hörde dit.

Viveka vaknade varje morgon med den tanken: Skall det ske i dag? Skola Aimée och Herman förlova sig i dag?

Då smög hon sig fram till rullgardinen och gläntade på den för att se om det var vackert väder. O ja, solskenet strömmade in över gården. Då måste hon ut i luften och kände det som om hon skulle kvävas i den lilla kammaren, där Jacquette sov så gott med små snusande andetag.

Snart stod hon yr av det glittrande solskenet ute på den grusiga gårdsplanen. Trots alla kusinerna var Viveka egentligen mycket ensam. Åldersskillnaden var för stor för att hon skulle kunna upptagas i de andras förtroenden. Men hon lyssnade ivrigt till deras samtal, fastän hon ju själv inte hade något att komma med. Hon hörde bara på. Hon förstod nog hur uppfyllda de voro av Aimée och Herman. De andras undran och väntan hade emellertid smittat av sig, så att Viveka också blev gripen av orolig förväntan. Hon var inte särskilt förtjust i Herman Ankarlod. Men hon tyckte om Aimée och ville att hon skulle bli glad och nöjd.

Nu stod hon här på gården och tittade spejande upp på byggnadens blanka fönster med nedfällda rullgardiner, liksom hon gjort det en av de första morgnarna efter det hon kommit. Hon var hemmastadd nu och kände dem alla så väl. Snart skulle de vakna och stiga upp och gården skulle bli ett myller av ljusa klänningar. Viveka vägde än på ena än på andra benet. Gruset knastrade livligt under hennes skor.

Så spratt hon plötsligt till och hennes ansikte förmörkades under den brunbrända matroshatten.

Ut på trappan steg hennes moster Eveline. Hon brukade aldrig gå upp så här tidigt, utan i stället ligga till sista minuten så att hon ofta kom för sent till frukosten.

Eveline tittade upp mot himlen med ett martyrlikt leende som om hon inte kunde förstå att den kunde stråla så klar. Hon hade inte kunnat sova i det kvava rummet som var alldeles för litet för två, därför hade hon stigit upp för att ta sig en promenad. Hon varse-

blev genast Viveka och nickade nådigt åt henne. Viveka neg. Hon var inte glad över utsikten att bli ensam på detta sätt med sin moster som hon var rädd för.

— Kom hit, Viveka, ropade Eveline Macdougall på sitt befallande magnifikt drottninglika sätt.

Viveka gick långsamt fram mot henne. När Viveka stod vid hennes sida började hennes moster syna hennes klänning som hon fått av Jacquette, sedan denna växt ur den.

— Den är ju alldeles förtjusande, sade hon. Du är väl glad åt att du fått den?

— Ja, mumlade Viveka.

— Har du tackat riktigt för den? frågade moster Eveline med förebrående röst.

— Tack så mycket, sade då Viveka, som visste att hon redan förut tackat för klänningen, vilken var för stor åt henne.

— Så skall det låta, sade moster Eveline glättigt. Nu får du promenera med mig i trädgården.

Viveka fattade motvilligt den utsträckta handen. Hennes egen lilla smala hand försvann i den mjuka vita massan som Evelines hand bestod av. Det kändes otäckt på något vis. Men Viveka tassade nu vid Evelines sida och kunde inte komma loss, fastän hon bra mycket hellre velat springa ensam bland blommorna.

Så snart de kommit ned i trädgården, där det blossade av färger och daggen ännu låg och glittrade på blomkalkarna, började landshövdingskan:

— Nå, vad tycker nu Viveka om Herman Ankarlod?

Viveka skruvade på sig. Axlarna i den alltför rymliga sommarklänningen vredo sig.

— Han är nog snäll, pressade hon slutligen fram, då det var tydligt att hennes moster väntade på ett svar, ett riktigt omdöme.

Eveline gav henne en misstänksam blick.

— Du håller visst inte riktigt av honom? forskade hon.

— Jo då, jag tycker så mycket om honom, skyndade sig Viveka att försäkra.

— Ja, det är bra, sade Eveline belåtet. Han blir en utmärkt man åt Aimée. Ankarlod betyder något så stadigt, och stadga behöver en ung kvinna i våra dagar. Och Herman är bland de äldsta av våra gamla germanska ynglinganamn. Herman Ankarlod blir en utmärkt make åt min dotter Aimée.

Viveka hängde med huvudet. Sanningen var ju att hon inte var så vidare intagen av Herman, men hon var alltför rädd för sin moster Eveline för att säga sin mening. Det var alltid så, inte bara med Viveka, utan med alla människor som kommo i beröring med landshövdingskan Macdougall: att de inte vågade ha någon mening som avvek från hennes. Hon kuvade dem med sin vilja och sitt syrliga eller när det så föll sig inställsamma leende och tvingade på dem sina egna åsikter. Man måste hålla med henne, annars blev man fördömd. Det var så mycket behagligare att tycka som hon.

— Vet du, sade Eveline hemlighetsfullt. Jag känner på mig att de bli förlovade i dag. Det är så vackert

väder och jag tänker skicka ut Herman och Aimée på en liten skogspromenad.

Viveka tittade upp mot den ljusa sommarhimlen och ned på de prunkande rabatterna och höll med om att vädret var vackert.

— Tycker du inte det är förfärligt roligt, Viveka, att Aimée nu får ett eget hem? fortsatte hennes moster inne i dessa små tankar som ständigt malde hos henne mitt i den drottninglika storheten. Då kunna jag och David hälsa på henne, och så får hon förstås små söta barn som komma att älska sin mormor. Tror du inte att jag blir en förtjusande mormor, Viveka?

Viveka smög sig till en blick upp i det rödlätta stora ansiktet där ögonen blivit smala i ett leende. Skulle Aimées små barn älska denna mormor? Vivekas hjärta kröp samman i hennes bröst. Varför var hon så mäktig, denna dam som Viveka fann elak och listig?

Ett litet vitt moln som såg ut som ett grinande gubbansikte med bockskägg gled över solen och ljuset slocknade för några minuter. Trädgården utstrålade just nu köld, men Viveka tyckte att kölden kom från den mäktiga gestalten vid hennes sida.

— Tror du inte jag blir en alldeles förtjusande mormor? upprepade Eveline igen med välbehag i rösten.

— Joo, suckade Viveka beklämd.

Molnet höll på att fly bort från solen igen. Nu var det där gubbansiktet där uppe på himlen likt Joachims eget grinande ansikte. Var himlen kanske ett spegelglas och skulle kanske snart moster Eveline och Viveka själv glida innanför ramen som var de mörka skogstopparna och hyttan?

— Vet du hur små barn bli till? frågade nu moster Eveline som kommit på gott humör.

Viveka skakade på huvudet. Hon var den yngsta i familjen och hon hade ännu aldrig grubblat över några födelseproblem.

— Du tror väl storken kommer med dem? myste moster Eveline och skrattrynkorna kring hennes ögon djupnade.

Viveka hade nog hört jungfrurna prata om storken som kom med de små barnen, men hon hade inte riktigt trott på dem därför att de skrattat och fnissat. En stork hade hon aldrig sett i verkligheten, bara på en bild. Han hade långa röda ben. Men varför skulle han komma flygande med små människobarn i näbben? Det lät alltför konstigt.

— Jag vet inte, viskade lilla Viveka med rynkade ögonbryn.

— Tänk att inte din mamma sagt dig det, sade Eveline med fundersam röst. De små barnen, förstår du, ligga här under hjärtat.

Hon hade stannat och Viveka stannade också. Hennes moster Eveline hade lagt handen på sitt hjärta och stod stilla med böljande barm. Viveka tittade förvånad på henne. Skulle ett barn ligga under ett hjärta? Besynnerligt! Små lindebarn voro ju stora och tjocka och sågo nästan ut som riktiga människor. Viveka trodde lika litet på moster Evelines förklaring som på jungfrurnas. Hon tyckte till och med att Evelines förklaring var den minst troliga.

— Ja, mera får du inte veta, kära Viveka, sade hennes moster och fortsatte promenaden. Ännu så länge,

tillade hon och tittade ned på Viveka med sitt spydiga leende som ibland verkade nästan sinnessjukt.

Viveka måste traska vid hennes sida med sin hand alltjämt i hennes feta. Nu hade Viveka fått något att fundera på. Skulle Aimée få små barn som moster Eveline skulle bli mormor åt och som Aimée skulle bära under sitt hjärta eller som storken skulle komma med? Jorden vimlade ju av små barn. Nu erinrade sig Viveka att hon också hört att små barn äro en gåva från Gud. Då kommo de ju direkt från himlen. Den förklaringen tyckte Viveka bättre om.

Åter såg hon upp mot denna sommarhimmel som välvde sig över trädgården. Små lätta duniga moln hade stigit upp. Sågo de inte rentav ut som barnhuvuden med flygande lockar? Ack visst! Så enkelt allt var! Där uppe i det klara blå nära Guds milda ögon samlades barnen i väntan på att få komma ned till jorden. De fördrevo tiden där uppe med att muntert leka med varandra. Ännu hade de vingar som fåglar och de flögo skrattande fram och åter förda av den ljumma sommarvinden. Viveka avundades dem. De behövde inte gå här med handen i moster Evelines feta och degiga. De flögo vart de behagade och bjödos sedan på saft och vatten och goda kakor i himlens sal.

— Du ser så allvarlig ut, sade moster Eveline.

Viveka försökte småle. Å, den lilla automaten! Hon blev viljelös under moster Evelines blickar. Hon måste rentav le när hon log och se frågande ut när hon såg frågande ut.

Tänk vad Antonius skulle passat mycket bättre att ta sig en promenad med sin moster! Han skulle pratat

och skrattat och kysst henne. Och han skulle inte gjort det av annan orsak än för att han ville vara henne till lags.

— Du vet ju att din mamma också var här på Igelfors som helt ung flicka, sade moster Eveline.

— Ja, det har hon berättat om, svarade Viveka.

— Vi voro de allra bästa väninnor då, fortfor Eveline Macdougall. Ständigt hängde vi tillsammans. Tänk, vad åren ändå förändra allting! Nuförtiden tala vi ju aldrig förtroligt med varandra, Sofia och jag. Tror du inte, Viveka, att det måste vara din lilla mammas fel?

Det visste inte Viveka. Hon tyckte det var som om moster Eveline talat illa om hennes mamma.

— Var mamma inte bra söt som liten flicka? vågade sig Viveka i alla fall på att fråga.

— Tja, sade Eveline tveksamt. Jag vet inte precis om man kunde kalla henne söt. Hon hade ful hy. Och så var hon jämt sjuk.

Viveka visste ju att hennes mor fått sin öroninflammation under en vistelse på Igelfors. Men därför behövde man väl inte säga att hon "jämt var sjuk". Det lät som om också denna öroninflammation varit ett fel som satt vanprydande fläckar på Sofia Lagercrona eller Sofia Macdougall som hon ju då hette.

— Stackars mamma, sade Viveka ofrivilligt.

Hon var förvånad över det uttryck som undsluppit henne. Hon brukade inte tänka på sin mor som "stackars mamma". Men hon föreställde sig livligt hur det skulle vara att ha den friska Eveline till bästa

väninna. Även på den tiden, fastän så ung, var hon nog överlägsen och man tvangs att hålla med henne om allt.

— Säg inte "stackars mamma", svarade Eveline skarpt. Sjukdom är något fel i karaktären, tror jag. Sådant skall man ha styrka att stå emot. Varken jag eller mina flickor bruka vara sjuka.

Hon talade till den lilla Viveka vid sin sida som om denna varit en vuxen person. Eveline Macdougall kunde aldrig rätta sitt samtal och sina stämningar efter den hon just för tillfället var tillsammans med. Innystad i sig själv, helt genomträngd av sin egen utomordentliga betydelse, lät hon bara ord och meningar rinna ur sig oöverlagt för vem som än hörde på, viss som hon var att ingenting kunde vara värdefullare. Att någon icke skulle velat höra på artigt och uppmärksamt, hade hon ännu aldrig kunnat tänka sig.

Viveka blev förskrämd. Hon kunde inte tycka om att hennes moster talade på detta sätt. Plötsligt drog hon sin hand ur moster Evelines och stannade mittpå gången. Hennes bröst flämtade. Foten pressades djupt ned i sandgångens av daggen fuktiga grus.

— Mamma, mamma! utropade hon.

Så tvärtystnade hon.

Hon hade velat försvara sin mor inför denna elaka kvinna som betraktade henne med kisande ögon. Men hon förmådde det inte. Älskade hon verkligen sin mor så outsägligt att hon måste skrika "mamma, mamma"? Hon visste ju hur många små taggar Sofia kvarlämnat i hennes eget hjärta och som ingen kunde dra ut. Hon rodnade och tårarna stodo henne i ögonen. Bara för

en stund sedan hade hon åter fått tacka för den här löjliga alltför stora klänningen. Var det inte detta hon var förbittrad över, och inte över det hennes moster sagt om modern?

Tankarna fräste och tumlade i Vivekas hjärna. Hon rynkade ögonbrynen i fåfäng ansträngning att hitta på något att säga. Hennes moster betraktade henne med samma spydiga småleende kring mungiporna. Plötsligt gick Eveline ifrån henne och in mellan rabatterna.

— Om vi skulle plocka litet blommor till rummen, sade hon med överraskande blid stämma. Då skulle Ottilia allt bli förvånad när hon kommer ut i sin stora trädgårdshatt.

Viveka svalde något som stigit upp i hennes strupe. Nu vände moster Eveline sin breda bak mot henne där hon böjde sig ned bland blommorna. Hennes gestalt var en mur som spärrade vägen. Viveka följde lydigt efter henne.

— Du får inte plocka några blommor. Du kunde ju lätt rycka upp dem med rötterna, förmanade Eveline.

Viveka gjorde en liten grimas. Daggen från blommorna stänkte på hennes ben så att strumporna blevo fuktiga. Det kändes skönt och friskt. Blomdoften smekte hennes ansikte. Hon glömde nästan sin förargelse nyss. Så tittade hon på moster Evelines fingrar som stucko fram och bröto av blomsterstjälkarna. Hon mindes hur ömt Ottilia Rosenhielm behandlade blommorna, hur försiktigt hennes händer snuddade vid dem och liksom bådo om ursäkt för att de måste bryta av stjälkarna. Moster Evelines händer tycktes

utan barmhärtighet. De foro fram över blommorna så att somliga halvutslagna knoppar föllo av och blevo ömkligen liggande på marken. Det knastrade hårt när hon bröt en stjälk. Viveka ryste ofrivilligt.

När Eveline Macdougall fått en bukett färdig, slungade hon den bakom sig till Viveka. Viveka fångade raskt upp blommorna i sin famn. Hon höll upp dem mot sitt ansikte och åter var denna berusande doft där som steg rätt in i henne och gjorde henne lycksalig. Hon kunde inte stå på benen riktigt, där hon tumlade omkring med sin stora blombukett.

— Akta rabatterna, du trampar ju i dem, hördes då moster Evelines röst.

Hade hon ögon överallt? Viveka fnittrade litet för sig själv. Det var roligt att gå så här. Fjärilar flögo bland blommorna med skimrande vingar. Men böjde hon sig ned för att närmare studera dem, fladdrade de längre bort. Ett par voro helt citrongula. De liknade själva blommor och borde haft doft som de. En sädesärla trippade med viktigt vippande stjärt på gången. Några gråsparvar höllo till i en buske och kvittrade som om hela busken haft liv. Man väntade nästan att den skulle lyfta sig och flyga också den med utspärrade spretande kvistar till vingar.

Nu knastrade det på gången. En väldig trädgårdshatt närmade sig. Det var Ottilia som kom. Hon stannade framför sin syster.

— Så du härjar bland blommorna, Eveline, sade hon sorgset. Du plockar ju av dem allesammans.

Eveline rätade majestätiskt på sig.

— Du borde verkligen vara tacksam i stället för att

banna mig, Ottilia, sade hon. Nu behöver du ju inte göra det här arbetet.

— För mig är det inte något arbete, svarade Ottilia stillsamt.

Nej, för henne var det icke något arbete att plocka blommor. Hon älskade just den här lilla fridfulla stunden innan frukosten. Den var som en ljuvlig morgonandakt. Och nu hade Eveline tagit ifrån henne den.

— Ge mig din bukett, Viveka, sade Ottilia hastigt.

Viveka räckte fånget av blommor över till henne.

— Tack, o vad de äro vackra!

— Nu kan det vara nog, sade Eveline och klev till sin systers lättnad ut ur rabatten.

— Viveka och jag ha tagit en liten morgonpromenad här i trädgården, fortsatte Eveline. Var det inte roligt att få gå med mig?

Hon betraktade Viveka, uppfordrande henne att svara. Men Viveka smög sig intill Ottilia och sade inte ett ord. "Det är nog nu", hade Eveline nyss sagt om blomplockningen. Viveka tyckte också det var nog nu. En annan morgon skulle hon akta sig för att stöta ihop med sin moster för att kanske åter tvingas till en sådan liten promenad. De små barnen lågo helt stilla och lugnt under en Evelines hjärta! Pyttsan!

Och Viveka spatserade tillbaka vid sidan om Ottilia och lyfte ibland skälmska blickar upp mot sommarhimlen där de vita molnen seglade. En liten barnhand sträcktes ut från ett av molnen och vinkade, från ett annat blåste svallande lockar omkring. Då log Viveka triumferande. Hon trodde sig ha kommit underfund med himlens och födelsens hemligheter.

TRETTONDE KAPITLET.

Aimée älskade två män. — Jag hoppas ni bli mycket lyckliga.

På eftermiddagen, samma vackra dag då Viveka promenerat med Eveline Macdougall på morgonen, sutto Aimée och Herman i skogsbrynet med den avbrända skogssluttningen badande i sol framför sig. Eveline räknade det säkert till sin förtjänst att de nu voro här ensamma med varandra. På det mest listiga sätt hade hon skingrat de andra ungdomarna åt alla håll och med menande leenden och små blinkningar anbefallt Herman och Aimée denna promenad. Aimée kände sig nästan generad över sin mors beställsamhet. Hon visste ju vad Eveline ville, men hon var rädd för att Herman skulle märka och plågas av dessa alltför tydliga anspelningar.

Aimée tittade ned på skogsbacken. Med ett litet hugg i bröstet erinrade hon sig zigenartälten som stått här. Hon mindes också hur en längtan efter zigenarna flera dagar efter sammanträffandet bränt henne. Zigenerskan med silverskorna och de svarta ögonen hade sett in i Aimées hjärta med en hetsig, brinnande blick och vetat med ens att Aimée älskade två män. Nu satt den ene av dessa män vid hennes sida och hon borde väl

då vara nöjd och belåten. Men hon var i stället orolig och ett grand ångestfylld.

Skulle nu hennes öde bestämmas? Hade inte zigenerskan i silverskorna redan bestämt det? Hon hade sagt att hon skulle bli lycklig. Lycklig? Var det nu en så stor lycka att mottaga Hermans trolovningskyss och besegla ett löfte som gällde hela livet? Aimée visste sina föräldrars önskan och den påverkade henne. Hon hade alltid låtit sig påverkas av föräldrarna, fastän det ju hitintills inte gällt några viktiga saker.

— Här är besynnerligt ödsligt, sade Herman som sett sig omkring.

— Ja, här har varit skogsbrand, svarade Aimée med ett av dessa plötsliga leenden som kommo hennes ansikte att grina till och inte uttryckte någon glädje.

— Jag tycker nog bättre om ängarna med alla blommorna på, anmärkte Herman fogligt.

Aimée sade ingenting till det. Hon visste inte riktigt själv varför hon föredrog denna avbrända sluttning med trädstubbarna som svarta stucko upp ur marken. Kanske var det för zigenarnas skull. De dansande silverskorna hade fått marken att blomma. De flöjtande rösterna hade uppfyllt rymden. Den smärte zigenarens röda skärp hade fladdrat ut som en upprorsfana. Herman hade inte sett dem och han skulle säkert inte gillat dem. För honom borde väl livet flyta lugnt och utan stötar. Men just i denna stund då Aimée satt bredvid Herman såg hon det liv de skulle komma att leva tillsammans som alltför hopplöst intressetomt och smått. De skulle inte spänna upp sitt tält på öde

hedar med stjärnvalvet gnistrande över sig. I stället komme de att trivas i en trång och ombonad våning vid någon slät och putsad gata i en stad. Det var ju inte något fel på det. Det var bara det — det var bara det, tänkte Aimée förtvivlad, att något skulle fattas...

Herman vid Aimées sida var ledsen över att hon nu verkade så förströdd. Han hade redan på morgonen föresatt sig att i dag skulle han äntligen upprepa sin fråga, och han var nästan säker på att få ett ja till svar. Han hade nog förstått att både landshövdingen och landshövdingskan ej med oblida ögon såge att han blev deras svärson. Eveline Macdougalls beställsamma små vinkar om att Aimée och han borde lämnas ensamma hade bara gjort honom glad och förhoppningsfull till sinnes. Och nu satt han här och tvivlade på att han skulle få Aimée att lyssna till honom.

Varför stirrade hon så längtansfullt på denna fula skogssluttning som bara skänkte honom obehag? De borde sannerligen ha valt en vackrare plats för denna betydelsefulla stund. Det vore något att efteråt minnas. Då skulle de åratal efteråt med leende ansikten kunnat säga till varandra: Minns du den där vackra ängen, den dagen vi förlovade oss? Hur alla blommorna liksom ringde in vårt bröllop?

Nu skulle de i stället ha minnet av en avbränd, naken skogsbacke med svarta stubbar. Men så tyckte sig Herman plötsligt förstå varför Aimée såg så längtansfull ut. Hon väntade som en väluppfostrad ung flicka på hans frieri och på att han skulle kyssa henne. Helt frimodigt lyfte han upp huvudet vid denna naturliga tanke.

då vara nöjd och belåten. Men hon var i stället orolig och ett grand ångestfylld.

Skulle nu hennes öde bestämmas? Hade inte zigenerskan i silverskorna redan bestämt det? Hon hade sagt att hon skulle bli lycklig. Lycklig? Var det nu en så stor lycka att mottaga Hermans trolovningskyss och besegla ett löfte som gällde hela livet? Aimée visste sina föräldrars önskan och den påverkade henne. Hon hade alltid låtit sig påverkas av föräldrarna, fastän det ju hitintills inte gällt några viktiga saker.

— Här är besynnerligt ödsligt, sade Herman som sett sig omkring.

— Ja, här har varit skogsbrand, svarade Aimée med ett av dessa plötsliga leenden som kommo hennes ansikte att grina till och inte uttryckte någon glädje.

— Jag tycker nog bättre om ängarna med alla blommorna på, anmärkte Herman fogligt.

Aimée sade ingenting till det. Hon visste inte riktigt själv varför hon föredrog denna avbrända sluttning med trädstubbarna som svarta stucko upp ur marken. Kanske var det för zigenarnas skull. De dansande silverskorna hade fått marken att blomma. De flöjtande rösterna hade uppfyllt rymden. Den smärte zigenarens röda skärp hade fladdrat ut som en upprorsfana. Herman hade inte sett dem och han skulle säkert inte gillat dem. För honom borde väl livet flyta lugnt och utan stötar. Men just i denna stund då Aimée satt bredvid Herman såg hon det liv de skulle komma att leva tillsammans som alltför hopplöst intressetomt och smått. De skulle inte spänna upp sitt tält på öde

hedar med stjärnvalvet gnistrande över sig. I stället komme de att trivas i en trång och ombonad våning vid någon slät och putsad gata i en stad. Det var ju inte något fel på det. Det var bara det — det var bara det, tänkte Aimée förtvivlad, att något skulle fattas...

Herman vid Aimées sida var ledsen över att hon nu verkade så förströdd. Han hade redan på morgonen föresatt sig att i dag skulle han äntligen upprepa sin fråga, och han var nästan säker på att få ett ja till svar. Han hade nog förstått att både landshövdingen och landshövdingskan ej med oblida ögon såge att han blev deras svärson. Eveline Macdougalls beställsamma små vinkar om att Aimée och han borde lämnas ensamma hade bara gjort honom glad och förhoppningsfull till sinnes. Och nu satt han här och tvivlade på att han skulle få Aimée att lyssna till honom.

Varför stirrade hon så längtansfullt på denna fula skogssluttning som bara skänkte honom obehag? De borde sannerligen ha valt en vackrare plats för denna betydelsefulla stund. Det vore något att efteråt minnas. Då skulle de åratal efteråt med leende ansikten kunnat säga till varandra: Minns du den där vackra ängen, den dagen vi förlovade oss? Hur alla blommorna liksom ringde in vårt bröllop?

Nu skulle de i stället ha minnet av en avbränd, naken skogsbacke med svarta stubbar. Men så tyckte sig Herman plötsligt förstå varför Aimée såg så längtansfull ut. Hon väntade som en väluppfostrad ung flicka på hans frieri och på att han skulle kyssa henne. Helt frimodigt lyfte han upp huvudet vid denna naturliga tanke.

Synd att man inte kan läsa i varandras ögon! Det äro zigenarna ensamma om. Om Herman kunnat tyda Aimées blick, skulle han aldrig för andra gången kommit med sitt frieri. Han skulle blivit alltför förskräckt över att bakom Aimées ögonlock finna en bild av ett zigenartält och en smärt zigenare som spände sin häst för vagnen för att fara vidare. Men nu förstod han ingenting av vad som rörde sig i Aimées sinne. De ord han förberett sig att säga kommo vist och avmätt över hans läppar. Hans rörelse var visserligen stor, men han måste betvinga den för att vinna klarhet.

Aimée lekte med sin hand i det avbrända gräset medan hon hörde på. Var det inte denna händelse hon och alla på Igelfors sett fram emot denna tid? Hon borde sannerligen hoppa och dansa av fröjd.

Men hon rörde sig inte, bara handen höll krampaktigt fast i grässtråna som om den förälskat sig i denna beröring som kändes vass mot huden. Nu tyckte hon att zigenaren med det röda skärpet vände sig om och betraktade henne med ett tjuvpojksleende. Det var Mannes ansikte. Nu i denna minut när Herman bad henne bli hans hustru var hon viss på att det var Manne som hon älskade mest. Att hon inte vetat det förut! Och trots detta anade hon att hon skulle ge Herman sitt ja. Han var här, föräldrarna tyckte om honom, kusinerna och systrarna längtade efter att se henne förlovad, det var många omständigheter som framtvingade hennes samtycke. Manne hade aldrig bett henne om detta som Herman nu. Han hade kysst och omfamnat henne i smyg i en hotelltrappa på en bal och sedan inte låtit höra av sig mera. Kanske kysste

han nu en annan ung flicka på samma sätt och betraktade henne med sina bedårande och bedårade ögon.

Herman hade slutat sitt lilla tal. Han sneglade på Aimée. Var hon då alldeles borta? Det längtansfulla uttrycket hade inte försvunnit ur hennes ögon. Men hon såg inte på honom. Var det något där i fjärran vid horisonten som väckt hennes uppmärksamhet? Men när Herman följde riktningen av hennes blick såg han endast avbrända svarta stubbar och grantopparnas mörka taggtråd mot himlen.

Äntligen flyttade Aimée sin blick och lät den vila på hans ansikte. Hon såg honom sådan han var: prosaisk, småpraktisk, närig, litet dum, utan högtflygande planer och utan eggande fantasi. Skulle hon bli hans?

Då, alldeles som den gången då Zora Mikaelson och hennes fästman Archibald suttit för sig själva på Igelfors' ägor, hörde de två unga hur det prasslade i skogen bakom dem, och då de överrumplade vände sig om, stod Joachim där med katten på axeln. Hans ansikte lyste, de spetsiga tänderna voro beredda till bett. Skägget på hakan vippade. En skogens fula satyr som spionerar på ett älskande par. Moses' ögon gnistrade. Han sköt rygg där han satt och spottade och fräste.

Joachim lade lugnande sin håriga hand över kattens päls, så gjorde han en klumpig bugning.

— Jag får ödmjukast gratulera, sade han grimaserande. Jag förstår att det är fästman och fästmö jag har framför mig. Äst tu förbannad, Herman Ankarlod?

Joachim hade hört så mycket om denna blivande förlovning att han tagit för givet att allt nu var avgjort. Hans syster Eveline hade också hela förmidda-

gen kommit med antydningar om den stora händelsen. Därför hade Joachim smugit sig ut för att vara den förste att lyckönska det lyckliga paret.

Joachim trädde nu helt fram ur busksnåren. Jord och mossa klibbade vid hans höga stövlar. En liten grönskande gren hade fastnat i hans korta kavaj och släpade som en svans efter honom. Ofrivilligt grep Aimée efter Hermans hand. Han tog den och kramade den häftigt. I nästa stund lade han hennes arm i sin. Nu sågo de verkligen ut som ett förlovat par där de rest sig och stodo tätt intill varandra.

— Ja, jag får gratulera då, pep Joachim och bugade sig ånyo på ett överdrivet sätt för dem så att den grönskande svansen bakom honom beskrev en liten cirkel.

Herman, som nu hämtat sig, tackade värdigt Joachim för hans originella lyckönskningar. Det att Aimée teg, tog han som ett ja till frieriet. Hon är min, tänkte han med en liten ilning av triumf. I själ och hjärta var han Joachim tacksam för att han kommit. Kanske Aimée eljes än en gång skulle bett honom vänta en tid.

På det sättet blev Aimée Macdougall Herman Ankarlods fästmö utan att ha sagt ett ord.

Långsamt började de gå in i skogen tillsammans med Joachim.

Alldeles vid skogskanten vände sig Aimée om och kastade en dröjande blick tillbaka. Fanns det ännu tillfälle till flykt? Gåve hon sig nu i väg med rasande fart nedför sluttningen och vidare över fälten skulle hon kanske hinna upp zigenarvagnen, vilkens hjul hon tyckte sig höra rulla i fjärran som det dova, vreda ljudet av

åskan. Men hon tog inte sin arm ur Hermans. Hon fortsatte i stället hemåt med Herman och Joachim.

När de som suttit i tältet fingo se Joachim, Herman och Aimée komma över gräsplanen hörde plötsligt högläsningen upp och alla stirrade på dem.

Ett litet moln av missräkning for över Eveline Macdougalls ansikte. Hade de unga tu varit tillsammans med Joachim hela tiden kunde ju intet avgörande skett. Å, den förfärlige Joachim, hade han nu som så ofta förr korsat alla deras planer? Så hon avskydde honom! Hennes ansiktsuttryck var inte vackert. Hennes fingrar snodde samman en garndocka så att hon sedan fick klippa upp den.

Aimée hade vid åsynen av sina släktingar blygt och förskräckt dragit sin arm ur Hermans. Men Herman fattade den på nytt, när han nu steg in under tältet där solstrålar och skuggor hemlighetsfullt spelade över alla förväntansfulla ansikten. Han tänkte säga något, men Eveline rusade upp stjälpande sin stol över ända, så att hennes handarbete och garndockor hamnade på marken.

— Ack, ni älskade barn, utropade hon. Jag ser att ni fattat ett stort beslut.

— Det var jag som gratulerade dem först, hojtade Joachim.

Men Eveline hörde inte på honom. Hon slöt Herman i sin vidöppna famn och kallade honom sin "käre nye son". Hon kysste Aimée på kinderna och rufsade om i hennes hår. Hon var som en stor djurhona som slickar sina älskade lortiga ungar rena.

FJORTONDE KAPITLET.

Över kärret susa trollsländorna. — Kanske var Aimée inte lycklig med den där förlovningen.

Skogarna kring Igelfors äro milsvida. Det är långt mellan de små röda eller grå stugorna som ha en mödosamt upphuggen åkerlapp framför sig. Man kan vandra i timmar utan att möta en människa. Den gröna mossan breder sig oberörd över stenarna, nattviolen och pyrolan sända på tysta platser ut sin hemlighetsfulla vällukt. På de gamla kolbottnarna växer det tätt, tätt med smultron som glänsa emot en mellan stammarna. Ett slemgrönt kärr skimrar med allvarsamma granar omkring. Vid stranden i det sanka gräset gunga vita duniga bollar på långa stänglar, enstaka röda blommor som man inte vet namnet på blossa så hektiskt, som om det vore feber i luften. Det är det också. En feber som smyger sig in i vandrarens blod och föder besynnerliga tankar i hans huvud. Doften av kåda och granbarr är också tung så att man med möda drar efter andan.

Över kärret susa trollsländorna. De röra sig i sicksack mellan varandra som om de uppförde en dans. Tunga fåglar lyfta från träden och fara längre in mellan stammarna. Kråkor hålla ibland klagande och

De två ungdomarna stodo där förvirrade med färgen stigande på kinderna, litet förfärade över denna våldsamma glädje.

Landshövdingen var ute på en promenad, det var bara damer i tältet. Deras röster stego mot skyn som en brusande glittrande kaskad. De unga flickorna, som inte kunde hålla sig stilla på sina stolar, rusade upp och slogo en ring omkring Herman och Aimée. De lutade sina upprymda ansikten tätt intill de nyförlovade som om de nosat på dem. I deras ögon glittrade redan tusen frågor som de sedan under nattens timmar skulle överösa Aimée med.

De enda som höllo sig stilla var friherrinnan Joséphine och Adolfine. Friherrinnan väntade en smula otåligt på att stormen skulle lägga sig och Aimée komma fram och kyssa hennes hand och därmed liksom be henne, den äldsta i stammen, om tillåtelse till förlovningen, och Adolfine hade böjt ned sitt huvud och knipit ihop munnen som om hon inte velat se något och heller inte ville gratulera.

— Aimée, mitt barn, kom hit, hördes slutligen friherrinnan Joséphines djupa röst.

I ett nu vändes alla huvuden mot den gamla friherrinnan. Hade de glömt bort henne?

Aimée gick skyggt fram till hennes stol. Friherrinnan gav Herman en allvarlig, forskande blick, så sade hon:

— Gud välsigne er båda och måtte ni bli lyckliga då ni nu beslutat ta ett så allvarligt steg.

När Aimée böjde sig ned och kysste sin mormors hand genomisades hon av en lätt rysning. Hon kände

det som om det band som fäste henne vid Igelfors och hela skaran av systrar och kusiner nu redan var på väg att slitas. Det gjorde ont som om någon sårat en av hennes lemmar.

I samma ögonblick hörde hon sin fars raska steg på trädgårdsgången. I en enda blick hade han uppfattat vad som hänt, men han blev både en smula skrämd och förvånad när Aimée plötsligt bröt sig ut ur ringen av släktingar och rusade i hans famn. Hon sökte vila för sitt huvud som värkte av tankar mot hans breda bringa. En svag snyftning banade sig väg ur hennes hopsnörda strupe.

Beskyddande och ömt lade hennes far sin hand över hennes hår. Och åter hörde Aimée de där orden:

— Jag hoppas ni bli mycket lyckliga!

Och i luften tyckte hon sig då se lyckans gyllene klot svinga, nu rullade det undan, fastän så många händer grepo efter det för att trycka ned detta gyllene klot i Aimées knän. Klotet svängde fritt vidare, sändande gnistor omkring sig, det krasade av torrt gräs och avbrända stubbar då det rullade nedför skogssluttningen där zigenarna slagit upp sitt läger, och så försvann det utom synhåll.

FJORTONDE KAPITLET.

Över kärret susa trollsländorna. — Kanske var Aimée inte lycklig med den där förlovningen.

Skogarna kring Igelfors äro milsvida. Det är långt mellan de små röda eller grå stugorna som ha en mödosamt upphuggen åkerlapp framför sig. Man kan vandra i timmar utan att möta en människa. Den gröna mossan breder sig oberörd över stenarna, nattviolen och pyrolan sända på tysta platser ut sin hemlighetsfulla vällukt. På de gamla kolbottnarna växer det tätt, tätt med smultron som glänsa emot en mellan stammarna. Ett slemgrönt kärr skimrar med allvarsamma granar omkring. Vid stranden i det sanka gräset gunga vita duniga bollar på långa stänglar, enstaka röda blommor som man inte vet namnet på blossa så hektiskt, som om det vore feber i luften. Det är det också. En feber som smyger sig in i vandrarens blod och föder besynnerliga tankar i hans huvud. Doften av kåda och granbarr är också tung så att man med möda drar efter andan.

Över kärret susa trollsländorna. De röra sig i sicksack mellan varandra som om de uppförde en dans. Tunga fåglar lyfta från träden och fara längre in mellan stammarna. Kråkor hålla ibland klagande och

hesa aftonkonserter. Hackspetten slipar sin näbb mot något träd. Den röda tofsen i hans huvud lyser skarpt. Mittöver en stig ha myrorna barr för barr uppfört en stack. De arbeta långt från sitt hem och släpa idogt sitt timmer till stugan.

Det är också ett myller av liv och rörelse inne i skogen, ehuru människan inte märker så mycket därav. Kommer det någon som trampar med tunga fötter över stigens barr och markens mossa titta klara och nyfikna ögon spejande fram från alla håll. Människan är intensivt bevakad fastän hon inte vet om det.

En sommardag kom Aimée Macdougall så gående genom den täta skogen. Fåglar flögo upp vid ljudet av hennes steg, en fågelmamma kikade oroligt ned på henne från sitt väl gömda bo, men hon såg dem inte.

Hon gick långsamt med sänkt huvud. Blicken, när hon någon gång höjde den från marken, var beslöjad. Munnen hade dragits till ett litet förvridet småleende som illa passade det unga ansiktet.

Sökte hon något? Vad ville hon här? Hon visste det väl inte själv. Hon hade gått hemifrån efter teet i ett hett begär att få vara ensam. Och nu hade hon strövat omkring i timmar. Hon kände ingen trötthet. Flickorna Macdougall voro vana vid långa vandringar och det tröttade dem aldrig att gå.

För ett par dagar sedan hade Herman Ankarlod farit, nu som Aimées fästman. Det hade för henne varit en besynnerlig tid då hon knappast hunnit tänka. Hans kyssar hade upphetsat henne. Hon trodde sig lycklig därför att hon kände välbehag vid kyssarna och de försynta smekningarna. Men nu var han borta och

en tomhet värkte inom henne. När han farit var det god tid att tänka. Under två nätter hade Aimée legat vaken med bultande hjärta och tinningar och prövat sig själv. Hon älskade inte Herman. Så snart han rest upplöstes han i minnet i en dimgestalt. Ur mörkret trädde då åter den bedårande Manne fram. Ja, honom var hon kär i! Hermans ömhetsbetygelser hade bara för ett ögonblick bländat och värmt upp henne.

Varje afton hade också systrarna samlats omkring henne medan de borstade håret för natten och enträget bett henne berätta om allt vad som hänt under dagen. Det föreföll som om de unga flickorna varit mera upprörda än Aimée själv över denna förlovning som de sågo i poesiens förklarade ljus. Aimée trodde inte att de voro så intagna av Herman, men bara detta att en av dem nu fick mottaga kyssar och kärleksförklaringar av en man gjorde dem besynnerligt upphetsade. Det var som om de alla velat tillägna sig en smula av Aimées förlovningslycka. Förlovningen gjorde Aimée helt plötsligt till en avundsvärd varelse, och därför att systrarna och kusinerna ansågo henne avundsvärd trodde hon själv under de dagar Herman stannade att hon också var det.

Men nu? Hon var sjuk av oro och ledsnad och vågade inte låta någon märka det. Varje dag vid frukosten sade hennes mor Eveline:

— Å, vad jag gläder mig åt att se Aimée så lycklig och glad. Du är ju glad och lycklig nu, Aimée?

Det lät mera som en befallning än en fråga.

— Ja, jag är så lycklig nu, viskade då Aimée över gröttallriken.

Ibland kan alltför mycken vänlighet sticka som nålar. Man tycker det skulle bli utslag på huden av den. Så kände Aimée det. Hon tyckte sig denna tid slungas ur famn i famn. De båda mostrarna kramade hennes händer med förstulna småleenden. Ja, Ottilia ställde sig i köket och bakade Aimées älsklingstårta för att göra hennes lycka fullkomlig.

Och nu, denna dag, hade Aimée känt att hon inte stod ut längre. Hon måste vara ensam. Hon nästan hatade sina släktingars röster. Då flydde hon till skogen. Men inte heller i skogen fann hon lugn för sina tankar och sin ångest. Ångesten fick henne att springa framåt. Grenar slogo henne i ansiktet, en sten som hon sparkat till rullade ett stycke och lade sig sedan framför foten så att hon var nära att snava på den. Hon började då gå i stället för att springa och minsta prassel från skogen fick henne att rycka till som om någon kallat på henne.

Mellan stammarna skymtade hon kärret. Hon slog sig ned i en tuva på stranden. Det gröna kärrets skönhet förvirrade hennes sinnen. Hon stirrade på de hektiska blossande blommorna och de vita dunbollarna. Hennes händer reste sig i luften som om hon velat fånga dem, men föllo åter slappt ned i hennes sköte. Hon önskade att en av de irrande trollsländorna skulle slå sig ned på henne, men de flögo över kärret i sin eviga dans. Så vackert här var! Och så tyst! Klara ögon tittade på henne från alla håll, men det var hon alls inte medveten om. Hon trodde sig vara helt allena i den tysta skogen. Inne i hennes hjärna bultade ett

problem som ville bli löst. Men hennes hjärta klappade så hastigt och upp till hennes läppar steg åter namnet:

— Manne!

Hon såg sig omkring och trodde att hon ropat det högt. Men det var bara en viskning som trängt sig fram ur hennes innersta. Hon längtade efter Mannes kyssar och famntag. Nu när hon känt Hermans höviska kyssar längtade hon efter Mannes. Hon darrade i hela kroppen. Ögonen fylldes av heta tårar som kändes som blodsdroppar då de tungt runno utför hennes kinder. Med handen torkade hon av tårarna och såg sedan på den, som om hon väntat finna den röd av blod. Men vattnet i hennes ögon hade ingen färg. Det var som regn som fallit. Fötterna tryckte hon hårt ned i mossan. Den omgav dem mjukt och det kändes som en lindring i smärtan.

— Vad skall jag göra? mumlade hon och vaggade fram och tillbaka.

Hon rynkade de fina ögonbrynen. Det var så ansträngande att tänka på detta. Hon fick ju ändå ingen klarhet. Hon hade givit sitt ord till Herman och därmed var ju också hennes liv ordnat.

— Manne! Manne!

Då var det som om alla tankarna samlats och flugit ut ur hennes hjärna. Det tryckande band hon under dessa dagar hade haft kring pannan sprängdes. Hjärnan kändes plötsligt sällsamt tom och lätt. Allt blod flöt därifrån och ned i hjärtat som det fyllde med ett larm som av ett störtande vattenfall. Aimée grep sig med ett nödrop med bägge händerna om huvudet, så sjönk hon ned i gräset halvt medvetslös.

Hur länge hon låg så visste hon inte. När hon slog upp ögonen var sommarhimlen ännu blå, men av en bleknad ljus färg som den brukar bli när det börjar lida mot aftonen.

Aimée låg stilla och stirrade upp mot himlen med en dunkel förnimmelse av att något hänt som hon inte kunde erinra sig. När hon vände på huvudet försjönk hon på samma sätt i betraktande av det gröna kärret. Lätta dimmor blåste nu som i slöjor över det. Aimée kände fukten från dem och att gräset också var vått som om nattdaggen redan fallit.

Då steg hon upp, famlande omkring sig som en blind. Hade kärrets dimmor runnit in i hennes ögon och fördunklat dem? Hjärnan var alltjämt så besynnerligt lätt. Hon hade inga tankar mer. Det problem hon gått ut i skogen för att lösa fördunstade kanske just nu och vaggade med dimmorna över kärrets grönlysande vatten. Hon hade bara en stark förnimmelse av sin egen kropp och hjärtat som så tungt pumpade ut blodet till alla lemmar. Och denna kropp som hon aldrig tyngts av på detta sätt brände av önskningar och begär. En enda liten tanke behagade dock som en fladdrande eldslåga sänka sig ned i den:

Jag måste fly! Jag skall följa zigenarnas vagn.

Mellan träden gungade åter i dans zigenerskans smidiga kropp och över mossan svingade de högklackade silverskorna. Ljudet av den rullande vagnen steg till åska för Aimées öron. Fort! Fort! Bort! Bort! Herman skulle inte lyckas fånga henne på nytt då hon dold under vagnens segelduk rullade fram över Västmanlands vita dammiga landsvägar.

Som i feberyra sprang hon mot kärret och hejdade sig först när fötterna började sjunka ned i dyn. En lång stund kunde hon inte förmå sig att dra upp fötterna för att nå den fasta marken. Med förvånad min tittade hon ned i dyn där fötterna försvunnit. Vattnet porlade på ett kluckande löjligt sätt om hennes vrister. Då skrattade hon till. Ett eko långt borta uppfångade hennes skratt och förde det vidare. Hela skogen tycktes skratta. Granarna öppnade breda käftar av gröna grenar och klapprade fram ett våldsamt skratt, vattnet i kärret skrattade silverknittrande, de röda blommorna, som redan slutit sina kalkar, andades fram ett leende, blodrött och sensuellt, som tycktes dra en röd hinna över världen. Men det röda kom från solklotet som med ett dån ramlade ned bakom bergen och skogen. Himlen rämnade av det. Röda smala klyftor öppnade sig i det blå, som om himmelsskorpan spruckit.

Aimée kastade sig bakåt, uppsamlande all sin styrka, och drog fötterna ur kärret. Vart skulle hon nu gå? Åter stod hon upprätt. Hon mindes knappast att det fanns en herrgård bakom henne som hette Igelfors. Hade hon också systrar och föräldrar? Och kusiner och mostrar? Grubblande tittade hon på det gröna, dimhöljda kärret. Det var som om hon skapats ur det — nyss stigit upp fullväxt ur dess djup med dimmor som fisknät släpande omkring sig.

— Adjö mor, sade hon vekt till kärret, så gick hon ifrån det och in i skogen.

Där inne i skogen hade skuggorna brett ut sig under träden som svarta vida sammetsmattor. Aimée steg försiktigt på dem. Men så med ens blev hon i stället

rädd för dem och försökte undvika dem genom att klättra upp på stenar eller gå runtomkring dem. Hon trodde att dessa svarta skuggor som lågo kvar under träden innan skymningen ännu kommit voro djupa brunnar. Där hon stod på en sten tyckte hon att brunnen gapade under henne som om den velat svälja henne. Hon såg sig sorgset omkring.

Skogen var farlig. Hon hade aldrig tänkt på det förut. Hon och systrarna och kusinerna hade alltid vandrat på dessa bruna barrstigar i en lång rad, arm i arm, två och två i bredd. Då hade hon lyssnat till de andras prat och skratt och pratat och skrattat själv. Skogen hade liksom gömt sig bakom ljusa sommarklänningar och flygande hår. De hade alla varit tillsammans. Ibland hade de haft kaffekokare med sig och gjort upp eld vid någon sten av torrt ris och nedblåsta grenar. Elden hade sprakat så muntert. Det hade varit roligt att dricka kaffe och äta smörgås ute i skogen — ett helt litet äventyr som aldrig haft något skrämmande i sig. När man var så många tillsammans kunde man inte vara rädd ens för trädens långa och breda skuggor.

Men nu var Aimée ensam och då blevo skuggorna brunnar i stället för lägerplatser på mossan. Hon smög sig runt dessa brunnar för att inte drunkna. Svaga strimmor av rött från solnedgången satte hon sina vacklande fötter på. Hon kom allt längre och längre bort från Igelfors' bruk. Hon visste inte var hon var, men det bekymrade henne föga. Nyss när hon tyckt sig se ned i de gapande brunnarna hade hon kanske känt en liten svag längtan efter systrarna, men den var

redan försvunnen. Alltjämt ville hon fly, men hon hade inte längre något mål. Hon hade glömt zigenarnas vagn. Hon måste blott djupare och djupare in i skogen.

Plötsligt hejdades hon av ett vidsträckt busksnår. En doftande sval gren strök som en smekning mot hennes kind. Hon grep den och viskade:

— Manne!

Och då trodde hon att Manne var där. Hon stödde sig vacklande mot dessa grenar som om hon önskat att de skulle genomtränga henne, och hon stod stilla med utsträckta armar som om hon åter känt Mannes kyssar på sin mun och hals. Hon gav med blundande ögon de gröna bladen kyssar tillbaka. Mot läpparna förnam hon då bladens ådror som löpte som ådrorna i en människohud. Alltjämt blundande försökte hon tränga sig djupare in i snåret. Grenar brötos av under hennes fötter, blad föllo över hennes huvud och axlar. Nu var hon inne i snåret. Äntligen lyfte hon en smula på ögonlocken: grönt, grönt vart hon såg! Och ändå var detta Manne, den bedårande älskaren som snärjde henne i sina starka armar. Hon badade i denna grönska och doft. Med fumlande händer försökte hon riva av sig kläderna, men var för matt för att orka avlägsna ens ett enda plagg. Då sjönk hon ihop inne i snåret med händerna för ansiktet.

Var icke detta hennes riktiga förlovningstimme? Manne var här och hade helt undanträngt Herman. När löven viskande och gnolande ströko sig mot varandra hörde hon hans röst. De där smekningarna över hennes kinder och skuldror kommo från hans starka

händer. Hon var helt inne i honom. Bodde i honom. Och det var en ljuvlighet utan like.

Aimée domnade åter bort. Små leenden flöto som krusningarna på en vattenyta oupphörligt över hennes ansikte. Pannan rynkades och slätades ut igen. Mot hennes mun låg ett grönt blad pressat. Men när hon efter en stund gjorde en trevande rörelse med armen stack henne en vass kvist på kinden så att små ljusröda bloddroppar började rinna. Då vaknade hon upp av smärtan. Förvirrad såg hon sig omkring. Var fanns Manne som nyss kysst henne och rört vid henne med smekande händer? Han var försvunnen. Hon satt inkilad i ett stort busksnår och hade nu svårt för att ta sig ut.

Hon lyckades komma ut på skogsstigen igen och benen darrade under henne där hon stod.

Hon fann ingenting besynnerligt i att Manne så hastigt flyktat. Sådan var han: en orolig man som fångade en kvinna och vandrade vidare. Kanske en zigenare som alltid måste byta vistelseort?

Aimée fortsatte stapplande sin vandring. Blodet på kinden stelnade och bildade en röd strimma på den bleka huden. Hade hon glömt varför hon sprungit hemifrån? Inne i henne fanns nu bara ett begär att komma undan, bort. Hon visste inte längre om det var från Manne eller Herman och sina anförvanter hon flydde. Hon märkte inte att skogen, som låg i dämpad sommarskymning, nu glesnade. På avstånd skymtade en liten grå, torftig stuga. Aimée gick rätt på den utan att riktigt se den. Kärrets dimmor tycktes alltjämt insvepa henne.

Då hon frånvarande knackade på stugans dörr öppnades den flinkt av en gammal gumma som satte ett par nyfikna ögon i Aimée.

— Herre jemine, det är ju en av fröknarna från herrgården! skrek hon. Så långt hemifrån! Så långt hemifrån!

Hennes skrik väckte inte Aimée. Som en sömngångerska steg hon in över stugans kvistiga golv och satte sig på en stol vid bordet. Kanske trodde hon att detta var hennes hem. En halvvuxen pojke stirrade på henne från andra sidan bordet. Han hade en fåraktig min och gapade med munnen så man kunde se ända ned i svalget.

— Å, hur kan det stå till med lilla fröken? fjäskade gumman omkring henne.

Det kom intet svar. Aimée såg rätt framför sig och hennes vackra händer lågo slappa i knäet. Gumman tassade runtomkring henne, vågade sig på att nypa i hennes klänningskjol liksom för att känna på tyget och ruskade hela tiden på sitt huvud. Pojken skickade hon till Igelfors för att underrätta herrskapet, så att de kunde sända en vagn för att hämta.

Till Igelfors kom denne linhårige torparpojke som en räddande ängel. Man hade redan manat upp folk för att anordna skallgång efter den försvunna Aimée. Landshövdingskan föll den gapande pojken om halsen och grät av lycka. Han stod där stel med krampaktigt utspärrade armar, och hennes tårar föllo stritt på hans fläckiga jacka. Landshövdingen lät spänna för vagnen och for själv för att hämta hem Aimée. Under hela dagen hade släktingarna försökt övertyga varandra om

att Aimée helt enkelt gått vilse. Men i allas ansikten stodo ängsliga frågor att läsa:

Har hon inte rymt? Hon är kanske inte lycklig med den där förlovningen?

Ingen vågade ge uttryck åt denna tanke. Alla visste att Aimée kände till skogen kring Igelfors ända sedan barndomen. Det vore alltför löjligt att tro att hon gått vilse.

När landshövdingen fick se Aimée som alltjämt helt stilla satt vid bordet med händerna i knäet inne i den grå stugan tog han sig åt hjärtat. Vad hade det hänt hans dotter? Hon var sig inte lik.

— Kom nu med mig hem igen, Aimée, du måste vara alldeles uttröttad. Jag förstår att du gått vilse, sade han bullrande och hjärtligt.

Han talade så raskt och hurtigt för att övertyga gumman som girigt lyssnade att detta som hänt Aimée inte var något märkvärdigt. Men gummans små sluga blickar vandrade mellan far och dotter och hennes huvud ruskade betänksamt.

Aimée gav inte ett ord till svar, men hon följde lydigt sin far ut till vagnen. De foro tysta genom skymningen.

Plötsligt ryckte Aimée till. Nu ljödo stångjärnshamrarnas slag, splittrande den djupa tystnaden omkring dem. Snart sågo de den röda flamman stiga mot himlen: lågan från ett idogt hjärta som aldrig ville upphöra att leva.

— Vi äro hemma, sade landshövdingen och slog ömt sin arm om Aimées axel.

Hon snyftade då till och han kände det svaga trycket av hennes kropp mot sin.

— Kan du inte säga mig vad som hänt dig? frågade han ömt och försiktigt.

I skymningen mötte han hennes blick. Han ryste av obehag. Den tycktes se tvärsigenom honom och Igelfors, vars herrgård vid ån nu skymtade, mot något i fjärran som hans ögon inte kunde se. Liksom Herman en gång förut, vände han sig då om och försökte följa hennes blick för att kunna fånga detta vid horisonten som så djupt fängslade den. Men han liksom Herman förmådde ingenting upptäcka.

FEMTONDE KAPITLET.

Det där kunde blivit farligt.

Viveka satt i en andraklasskupé på tåget som ilade mot norr. Mittemot henne sutto hennes kusin Aimée Macdougall och Alida Rosenhielm. Ingen av dem sade något. Vagnshjulens dunkande skar genom tystnaden.

Viveka kastade en skygg blick på sin kusin. Så förändrad hon var! Det föreföll nästan som om hon glömt att tala sedan den där dagen hon gått vilse i skogen.

Nu hade doktor Westerland ordinerat henne att göra en resa till Storlien. Man hoppades att den friska luften där och det stora lugnet skulle göra henne gott. Hennes moster Alida skulle följa henne för att vårda henne och vara hennes sällskap. Helst hade Ottilia velat fara med, men det hade varit omöjligt för henne att lämna Igelfors och det stora hushållet under sommaren. Viveka skulle upp till Ramstadland. Vägen gick förbi där, och de skulle lämna av Viveka vid en liten bistation, sedan skulle hon fortsätta den korta bit som var kvar ensam.

Viveka satt och tänkte på sin kusin Donald. Hennes moster Zora och de båda barnen hade farit från Igelfors för ett par dagar sedan. Det hade varit en sådan förvirring och en sådan oro över Aimées plötsliga sjukdom, ty som en dylik måste man ju räkna hennes underliga sinnesfrånvaro, att Zoras och barnens avresa

knappast gjort något intryck på de andra. De hade nätt och jämnt givit sig tid att säga adjö med de vanliga omfamningarna och kyssarna från herrgårdens trappa. Men för Viveka hade avskedet från den älskade och dyrkade Donald känts tungt. Hon hade velat förära honom något, något som han skulle kunna gömma som ett minne av henne, och hon hade i nervös hast letat igenom sina lådor. Då hade hon fått syn på asken med de ljusblå bitarna, avfallet från masugnen. Hon hade samlat på dem för att sedan ge dem till sin bror Antonius som säkert skulle blivit förtjust. De lågo där som glänsande blå smycken. Dem skulle hon skänka Donald. De skulle få honom att minnas deras besök vid hyttan. Viveka hade nog känt litet samvetskval över att hon på detta sätt liksom lämnade Antonius i sticket. Nu skulle hon inte ha någon present med sig hem och ändå hade hon varit borta så länge.

Men kärleken till Donald hade varit henne övermäktig.

Hon hade knackat på hans dörr i flygeln och han hade öppnat den och stått framför henne med förvånad min. Då hade hon slagit upp locket på asken och visat honom den ljusblå härligheten.

— Det är till dig, hade hon viskat och känt hur het hon blivit om kinderna.

Han hade plockat litet bland bitarna som om han inte vetat vad han skulle göra med dem.

— Tack skall du ha, mumlade han.

Viveka hade sedan känt sig besviken. Han kunde ju ha tagit henne i handen, kanske till och med kramat om henne en smula. De där bitarna voro verkligen så

vackra. När vagnen rullat bort och försvunnit i en krök av vägen hade hon varit nära gråten. Skulle hon aldrig mera få se honom?

Viveka tittade på Aimée mittemot. Hade Aimée kanske känt detsamma när Herman farit sin väg och var det därför hon blivit sjuk? Men Aimées blick var frånvarande. Hennes händer sågo ut som om de ej haft det minsta liv där de vilade orörliga i hennes sköte.

Hennes moster Alida pysslade om henne som om hon varit ett litet barn eller en orkeslös gumma. Hon svepte en schal över hennes axlar för att hon inte skulle få draget från fönstret på sig. Den goda Alida kände inte till några andra sjukdomar än de kroppsliga. Skadades något inne i själen stod hon hjälplös och förstämd. Om själen kunde hon inte svepa en varm schal och inte heller kunde hon gnida den med liniment eller något annat verksamt och lenande medel.

Viveka såg hur Aimée kröp in i schalen som en snigel i ett skal. Bara hennes kritvita ansikte stack fram och de så konstigt skinande ögonen. Viveka flyttade sig oroligt på bänken som var klädd med röd, tjock sammet. Eljes brukade hon älska att åka på tåg. Det var så roligt att se landskapet liksom ila förbi förande med sig hängbjörkar, åkrar, ängar, sjöar och röda stugor ur vilkas skorstenar röken steg upp mot himlen. Det såg besynnerligt ut, som om det varit jorden som börjat rulla i stället för vagnarna. Jorden gled som ett band framåt, ständigt trollande fram nya bilder att återge i vagnsfönstret. Tänk, om jorden skulle vända sig runt alltjämt på denna resa, så att

Viveka skulle få se bilder från de fjärran trakter hon endast sett på planscher i reseböckerna! Tänk om en palm med ens skulle breda sina blad över kupéfönstret och en flock mörkhyade herdar i vita mantlar och med svarta skägg skulle vandra över ängarna!

Viveka tittade förhoppningsfullt ut och glömde för en stund Aimées sorgsna ögon. Men något sådant under hände icke. Alltjämt var man i Sverige, och på åkrarna och ängarna växte inga vajande palmer upp och inga vitmantlade herdar syntes komma spatserande.

Stämningen i kupén var hemsk och tryckt så att Viveka måste sucka. Hon önskade sig redan hemma på Backa hos föräldrarna och syskonen.

— Har lilla Viveka det bra? frågade tant Alida med sin pipipa stämma.

— Ja tack, jag har det så bra, svarade Viveka beklämd.

Alida tittade på Aimée.

— Kan du inte säga något till oss, Aimée? vågade hon fråga.

Då vände Aimée sitt ansikte mot henne. Detta ansikte var fullkomligt uttryckslöst. Det såg för en sekund ut som om hon tänkte öppna läpparna för att svara och Viveka och moster Alida väntade andlöst på ett ord, men så slöt Aimée åter läpparna mjukt. Endast hjulens dunkande och rullande hördes under kupén.

Stora tårar stego upp i Alida Rosenhielms ögon. Hon måste gråta över Aimée. Allt var så förtvivlat sorgligt. Bara för en liten tid sedan hade Aimées framtid förefallit så ljus och strålande. Mostrarna och hela familjen hade ju varit så belåtna med hennes fäst-

man. Och även hon själv hade verkat tindrande glad. Och nu var det som om Aimée för alltid råkat gå vilse i en stor mörk skog. Hennes ögon sågo förbi dem mot något i fjärran som om hon sökt efter något som varken hon eller någon annan kunde finna. Hon svarade inte på deras kärleksfulla frågor. Knappast kunde man förmå henne att svälja sin föda. På endast någon vecka hade den fylliga unga flickan magrat fruktansvärt. Kläderna hängde på henne. Bröstet var insjunket. Ögonen voro omgivna av mörka ringar. Från fingret ville den nya blanka förlovningsringen oupphörligt glida av. Säkert skulle det inte heller göra henne något om hon förlorade den, tänkte Alida bittert.

Ingen på Igelfors hade ännu velat skriva och underrätta Herman om sakernas tillstånd. Brev hade kommit från honom: ett artigt till gamla friherrinnan Joséphine med tack för den förtjusande vistelsen på Igelfors och ett par brev till Aimée, vilka Aimée låtit sin mor öppna. Hon själv läste inte hans brev. Och när Eveline Macdougall läst dem högt för Aimée med sin jollrande röst, hade inte en min förändrats i flickans slappa ansikte. Det var som om fästmannens försäkringar om kärlek och hans trohjärtade förhoppningar på framtiden inte kommit henne vid.

Det var sorgligt och obegripligt.

Alida mindes ofrivilligt Evelines förlovningstid. Hur hela herrgården vibrerat av hennes skratt, hur hon tryckt fästmansbreven i famnen och rusat bort till någon enslig plats för att läsa dem och kommit tillbaka med rodnande ansikte och oordnat hår som om hon blivit kysst. Bitar av Davids brev hade hon sedan

inte kunnat låta bli att läsa upp för systrarna för att göra dem avundsjuka och visa hur kolossalt älskad hon var. Eveline Macdougall hade aldrig haft några sorger och visste inte något om sjukdom. Allt som kunde vara tråkigt sköt hon långt ifrån sig med bägge händerna. Så hade hon också handlat i detta fall. Hon blundade verkligen när hennes blickar föllo på Aimée. Hon ville inte låtsa om denna melankoli som skar de andra i hjärtat. Det var inte något tal om att hon, som ju ändå var den närmaste som kunde komma i fråga, skulle följa sin sjuka dotter på hennes resa. Hon hade föreslagit både Ottilia och Alida att fara i hopp om att de strax skulle visa sig villiga att taga detta kors på sina axlar.

Och hon hade ju inte vädjat förgäves. Ingen hade ens för ett ögonblick kunnat föreställa sig Eveline uppe i det ensliga Storlien vid sin sjuka dotters sida. Hon hade också sagt så glatt och hjärtligt:

— Det är ju alldeles naturligt att jag inte kan överge mina andra döttrar. Jag står helt enkelt inte till svars med att lämna dem.

Nej, hon stod inte till svars med att lämna dem som voro friska och inte behövde henne det allra ringaste. För sin egen skull måste hon omge sig med glad och sprudlande frisk ungdom, eljes skulle hon ju dö av ledsnad.

Alida kunde inte undgå att tänka på detta där hon satt vid Aimées sida i andraklasskupén. Inte för att hon inte var belåten med att det blivit just hon som utsetts till Aimées sköterska utan för att hon inte kunde låta bli att hysa en smula agg till den strålande

Eveline. Men så hade det alltid varit. Eveline hade gått sin bana fram utan att bekymra sig om vem hon trampade på eller hänsynslöst kastade åt sidan.

Nu tog Alida med darrande händer upp matsäckskorgen och plockade på en servett fram smörgåsar och en hel del godsaker som Ottilia stoppat ned. När hon bjöd Aimée att taga för sig, skakade denna bara på huvudet. Då knöt Alida om Aimées hals en servett, som om hon varit ett litet barn, och började mata henne omväxlande med bitar av smörgås och stycken av sockerkaka. Till hennes stora glädje gapade Aimée och svalde snällt. Kanske skulle hon nu bli bättre. Alida hade en bondkvinnas orubbliga tillit till att mat ger styrka och hälsa. Ju mer man åt desto bättre måste man må. Själv hade hon och systrarna ju alltid haft en glänsande aptit. Om hon kunnat stoppa smörgås och sockerkaka direkt in i sin systerdotters stora sorgsna ögon var hon utan minsta tvivel säker på att de mörka ringarna kring dem skulle försvinna och ögonen åter börja stråla som förr.

Viveka, som också tog för sig av matsäcken, tittade mellan tuggorna förvånad på paret framför sig. Det såg underligt ut. Hon kom att tänka på Hans och Greta och häxan som gödde dem för att sedan skjutsa in dem i bakugnen. Men liknelsen haltade, ty inte ens den frodigaste fantasi kunde förvandla den rara Alida Rosenhielm till någon stygg häxa.

Viveka ville i sin tur hjälpa till. Ur matsäckskorgen tog hon upp en marmeladburk, bredde marmelad på en käx och räckte Aimée den på utspärrade fingrar. Men Aimée med sin servett om halsen skakade avvärjande

på huvudet. Då åt Viveka själv upp käxen med god smak.

Åter var det tyst i kupén. Alida började nu äta beskäftigt och ivrigt mumsande.

Då reste sig Aimée plötsligt och utan att ta av sig servetten gick hon ut i korridoren.

— Kom tillbaka, Aimée, ropade hennes moster.

Hon kunde inte resa sig eftersom hon hade knäet fyllt av påsar och smörgåsar. Men Aimée hörde inte på henne.

— Spring efter henne, Viveka, sade Alida. Jag måste ju också ha litet mat i mig. Vill hon hellre stå där ute, så håll henne sällskap. Och så försök att ta av henne servetten, den ser för löjlig ut.

Viveka gick mot dörren, glad att komma ut från den kvava kupén. I korridoren fanns inte Aimée. Två unga flickor, kanske systrar, ty de voro så lika varandra och klädda på samma sätt, lutade sig mot vagnsfönstren och sågo ut betraktande landskapet. Viveka vandrade till slutet av korridoren. Genom glasrutorna eller de uppskjutna dörrarna till de andra kupéerna fångade hon hastiga glimtar av sina medpassagerare. Ett par, en ung man och en dam, sutto i ett hörn av den röda sammetssoffan ömt lutade mot varandra och med armarna om varandras liv. I ett annat hörn dåsade en gammal fin fru med händerna knäppta över magen. Vid ett fönsterbord spelade herrar med tjocka cigarrer i munnen kort. De smällde med korten mot skivan och lutade sig ibland tillbaka, togo cigarrerna ur munnen och skrattade vrålande. I en annan kupé voro en mamma och hennes barn upptagna av att äta apelsiner.

Det såg gott och läskande ut och genom dörren slog en underbar doft av oranger.

Viveka smög sig framåt och stannade framför varje kupé, nyfiket och glupskt stirrande på alla dessa främmande människor. Tänk så mycket folk det fanns! Och hela tiden rusade tåget framåt, och här på de rullande hjulen betedde de sig som om de voro hemma. Om nu tåget plötsligt fore av skenorna och hamnade i det breda diket, då skulle alla med apelsiner och böcker i händerna finna sig blandade om varandra i en enda röra. Det unga älskande paret skulle kanske dö och ligga där vita i ansiktena och med armarna ännu krampaktigt fasthållande varandra. Viveka knep ihop ögonen vid denna förskräckliga tanke. Men så kom hon ihåg att hon måste få tag på Aimée. Var fanns hon?

Nu hade Viveka hunnit till slutet av korridoren och ännu ingen Aimée med den vita servetten på ett så barnsligt sätt bunden kring halsen. Då vågade sig Viveka på att öppna dörren ut till plattformen. En frisk sommarvind blåste emot henne och matroshatten på hennes huvud reste sig glatt. Hållande fast i hatten och med det lilla hattbandet muntert smällande för vinden steg Viveka ut på plattformen och stängde dörren efter sig. Där stod Aimée med ryggen mot vagnen. Hon var barhuvad och testar av hennes mörka hår hade blåst ut. Servetten smattrade som ett litet vitt svällande segel från hennes hals.

Viveka ställde sig bredvid henne. Här ute var det ju härligt. Aimée hade sannerligen rätt som flytt från den dödstysta och tråkiga kupén där hennes moster bara stoppade i henne mat, tänkte Viveka medlidsamt. Här

på plattformen hörde man de väldiga hängbjörkarnas sus när de böjde sina grenar för draget från de framrusande vagnarna. Allting hade här ute klarare och grannare färger än innanför fönsterrutan i kupén. En hop gulbruna kor betade på en äng. En insjö slog sina krusiga vågor mot vassen. Bilderbokens tavlor vände sig hastigt. Och så fick man bröstet fullt med frisk luft. Om bara Aimée åtminstone velat dra munnen till ett litet småleende! Men hennes ansikte var lika sorgset. Ögonen stirrade mot något bortom hängbjörkarnas toppar. Viveka skrek, hon måste skrika, eljes skulle inte Aimée hört henne:

— Kan du inte bli lycklig igen, Aimée?

Var fick hon ordet "lycklig" ifrån? Kanske var det bara att hon så ofta, medan Herman ännu vistades på Igelfors och sedan, hört Eveline Macdougall sjunga om att Aimée var så lycklig. Ordet svällde från hennes läppar och vinden fattade tag i det och förde varje bokstav som en rund och uppblåst liten boll med sig.

Viveka såg förväntansfullt på sin kusin, men hennes läppar voro slutna. Hade hon hört frågan? Viveka hade inte lust att upprepa den. Skamsen stod hon nu alldeles tyst. Hon såg på Aimées hand som hängde ned vid hennes sida, men tordes heller inte trycka den. Ack, så gärna hon hade velat trösta henne, om hon bara vetat hur det skulle kunna gå till.

Men så med ens kände hon som det isande kalla förebudet av en olycka i luften. Hon frös till. Hjälplöst tittade hon upp mot rymden. En flock kråkor foro kraxande över vagnarna. De hade skarpa näbbar och

klor. Skulle de kanske slå ned på Aimée och Viveka och hjärtlöst hacka ögonen ur dem?

Då märkte Viveka att Aimée sysslade med grinden. Hennes förut så slappa händer hade fyllts med energi. De fattade om grinden för att få upp den. Vad ville Aimée? Viveka flyttade sig ännu närmare henne med förskräckelsen som en kråkklo i hjärtat. Då förstod hon med en gång att Aimée tänkte kasta sig ut. Hon ville dö.

— Aimée! skrek Viveka gällt och hakade sig fast vid henne.

Då talade Aimée för första gången på länge.

— Släpp mig, väste hon med en röst som Viveka inte kände igen.

Servetten fladdrade omkring henne. Ett vitt, lustigt segel som ville ut och flyga på vindens vågor!

I detsamma Aimée lyckats få upp grinden steg en herre ut från vagnsdörren bakom dem. Viveka kastade en vild blick på honom. Det var en av de herrar som spelat kort vid fönsterbordet och ibland tagit cigarren ur munnen och skrattat så rungande. Ännu rykte cigarren i hans gap. När han fick se den öppna grinden framför de båda flickorna gick han flegmatiskt fram och stängde den med en liten smäll. Nu upptäckte han Aimées bleka ansikte och tog äntligen bort cigarren och lät den falla.

— Det där kunde ha blivit farligt, sade han och log.

Visste han att han i detta ögonblick räddade en ung Macdougall från döden? Säkert inte. Men kanske ändå.

— Jag tror det är bäst att damen går in, sade han vänligt och tog Aimée beskyddande om armen. Det har sina risker att vistas på plattformen.

Aimée lät sig ledas de få stegen mot dörren. Hon liksom sjönk in mot hans arm. Han tittade på servetten och småskrattade, som om han funnit det lustigt. Nu öppnade han dörren och log öppet mot Viveka och Aimée.

— Var så god, sade han.

Dörren slöts bakom dem. De befunno sig i korridoren och herrn hade stannat där ute.

— Kom, Aimée, sade Viveka snyftande efter förskräckelsen nyss och drog sin kusin med sig genom korridoren och in i kupén.

Där satt Alida tillbakalutad mot soffan, mätt och småleende.

— Vad är det med Viveka? frågade hon undrande då hon blev varse hennes förvridna ansikte.

— Aimée ville hoppa av tåget, ropade Viveka.

Alida for samman. Vad var nu detta? Tänk om det skulle hända något sådant på den här resan! Hur ohyggligt! Och David och Eveline skulle aldrig förlåta henne att hon inte bättre tagit hand om deras dotter.

— Kära lilla älskade Aimée, grät Alida. Så får du inte göra!

Hon lutade sitt huvud mot Aimées skuldra liksom om hon sökt tröst hos henne.

— Lova mig det, Aimée!

Aimée såg ned på sin mosters huvud utan att svara. Hur skulle hon kunna lova denna lilla runda kvinna att inte vilja dö?

I kupén blev det åter så tyst och dystert. Viveka hade väl aldrig gjort en så sorglig resa. Nu hade man kommit in i Ramstadland. Vid horisonten började de

blå bergen Viveka mindes så väl höja sig. Tåget rusade fram genom mörka granskogar. Landskapet hade redan fått en allvarligare och vildare prägel. Vivekas hjärta klappade häftigt. Snart skulle hon vara hemma igen. Hennes far skulle sluta henne i sin famn. Hennes mor skulle ge henne fågellika kyssar. Antonius skulle åter retas med henne, men det bara längtade hon efter, nu när hon varit utan honom så länge.

Man var snart framme vid stationen där Viveka skulle stiga av och byta tåg. Hon plockade ihop sina egna saker med viktig min och lysande ögon. Aimée tittade frånvarande på, men Viveka försökte skjuta ut henne ur sitt minne. Åsynen av henne var nära att få Viveka att brista i gråt, och det gick ju inte an att komma hem rödgråten.

Tåget saktade farten och Viveka sade adjö åt sin tant. Alida tryckte henne i famnen och betraktade henne ömt.

— Tack så mycket, tack så mycket, mumlade Viveka skyndsamt.

Hon räckte fram handen till Aimée som inte tog den. Då strök Viveka över de slappa händerna som vilade i hennes knä.

— Adjö, Aimée, viskade hon blygt. Bli snart frisk.

Tåget gav till en signal och stannade vid stationen. Viveka kom av med sin kappsäck i en fart. Alida vågade inte ens gå ut på plattformen för Aimées skull. Tåget ångade genast bort. Fönstret till Aimées och Alidas kupé gled förbi och Viveka fångade en sista skymt av Aimées sorgsna ögon. Då måste hon dra en liten suck av lättnad.

I detsamma steg någon ut från stationshuset och skyndade med lätta steg emot henne. En herre i uniform!

Viveka släppte kappsäcken och gav till ett glädjeskrik.

— Pappa! ropade hon och kastade sig i hans armar.

Det var hennes far som tagit sig en promenad mellan tågen och nu var rädd för att ha kommit för sent. Han hade farit hit bara för att möta sin lilla flicka. Han lyfte henne i sina armar.

— Så tung Viveka blivit, sade han och hans ansikte strålade. Nu ta vi tåget tillbaka till Backamo.

I samma ögonblick rullade deras tåg in, och överste Lagercrona och Viveka stego upp på det. Viveka tyckte att denna nya kupé lyste och dansade av solstrålar. Det var annat än den förra kupén som varit så kvav och dyster! Översten och Viveka sutto bredvid varandra. Konduktören kom in och klippte biljetterna. Han log och gjorde honnör.

När han gått tog översten med ett litet generat leende upp nötter ur fickan. Han hade haft med sig dem därför att han visste att Viveka var så förtjust i nötter. Nu knäckte han dem mot fönsterbrädan och räckte henne dem en för en. Viveka åt och tittade på sin pappa.

— Tack, tack, sade hon lycklig.

Hon tackade därför att hennes far satt där så lik sig och med de ljusa ögonen fyllda av ömhet för henne. Han hade gjort sig besvär med att fara och möta henne, han som var så upptagen. Han berättade om

Backa och allt som hänt under Vivekas bortovaro. Viveka hade nog fått brev på Igelfors hemifrån, men det var roligare att höra pappa berätta.

— Och hur mår mamma då? frågade Viveka.

Hon hade inte nämnt sin mor förut. Det var så nog för henne att ha sin far där.

— Jo, mamma mår bra och längtar efter sin flicka, svarade översten.

— Ja, ja, sade Viveka och knaprade på nötterna.

Så lutade hon sig mot sin far. De sutto där tysta bredvid varandra och sågo ut genom fönstret.

— Jag är glad att ha dig här igen, sade Edvard Lagercrona till sin dotter.

— O ja, vad det är roligt, pappa, viskade Viveka.

Så här tyckte hon att hon evigt ville fara lutad mot sin fars axel och med hans röst ringande för sina öron. Under denna tid på Igelfors hade hon nästan glömt hur det var att ha en far.

— Och hur står det till med Sandra? måste Viveka fråga och såg för sig den trogna Sandras sorgsna ögon.

Voro de inte lika Aimées?

Det dröjde en lång stund innan överste von Lagercrona svarade. Förvånad, en smula skrämd också över den plötsliga tystnaden, ändrade Viveka ställning så att hon kunde se sin far i ansiktet. Vad var det? Han blinkade häftigt som försökte han hindra tårar från att falla och han bet sig i läppen under mustaschen.

— Sandra? viskade Viveka gripen av en olycksaning.

Viveka hade så ofta vaknat om nätterna på Igelfors och tänkt på Sandra och till sist hade ju för henne det

trogna vackra djuret blivit till själva hemmet som hon längtat efter.

— Sandra är död, sade Edvard Lagercrona. Jag ville inte skriva det i brev. Hon blev halt — jag måste själv skjuta henne. Det... det var ohyggligt. Vi hade bara varit en kort tid på Backa då det hände. Nu få vi trösta oss med att hon var så gammal och väl inte kunnat leva mycket längre till.

— Å, pappa, sade Viveka och tryckte sig närmare sin far.

Han böjde sig ned och kysste henne på håret. Överste Lagercrona brukade ju sällan ge sina barn sådana ömhetsbetygelser, men nu hade han äntligen fått hem sin älskade flicka och han hade farit för att möta henne därför att han ville vara den förste att berätta om detta med Sandra. Och mitt i sin bedrövelse var han glad över att han hunnit före Sofia, som säkert skulle överhölja barnet med sina fuktiga kyssar.

Viveka brast i gråt. Nu tyckte hon att Sandras död på ett besynnerligt sätt hade något att göra med den förtvivlade resan tillsammans med Aimée nyss och den ångest som gripit henne själv, då kusinen velat kasta sig av tåget. Sandra var död och Viveka skulle aldrig mer möta hennes dunkla vemodiga ögon. Viveka fick en plötslig häftig känsla av förgängelse, ofärd och olycka.

Viveka grät ännu när de kommo till Backamo station. Där stodo mamma och bröderna, Douglas och Antonius, med förväntansfulla ansikten. Men Viveka steg ned från tåget med tårsköljda kinder och förmådde inte ge något svar på Antonius' nyfikna frågor om hennes resa.

ANDRA AVDELNINGEN

ÅTER I RAMSTADEN

SEXTONDE KAPITLET.

Viveka steg upp klockan sex. — Vad du är lycklig, Viveka, sade Mollie Bastman.

I von Lagercronas sal kom någon smygande in, gick på lätta fötter i mjuka skinntofflor över parkettgolvet och tände den gröna lampan bakom pelarna. Det var Viveka. Hennes ansikte var blekt med ett svagt grönt skimmer från lampan över sig.

Det var decembermorgon och klockan hade nyss slagit sex slag. Klockan åtta skulle Viveka vara i skolan, men dessförinnan ville hon sy på sitt julklappsarbete. Denna sista månad på terminen fingo flickorna under handarbetslektionerna sy på sina julklappar, välvilligt övervakade av lärarinnan, och de som voro särskilt flitiga och ivriga att få färdigt togo efter lektionens slut hem sitt handarbete för att hinna så mycket som möjligt.

Till dem hörde Viveka. Hon höll på med en stor kudde i stramalj som hennes far skulle få på julaftonen. Varje styng måste räknas ordentligt. Gjorde man något fel blevo de mörkröda blommorna och de saftigt gröna bladen sneda och alltsammans måste tas upp igen. Viveka gick så upp i detta arbete att hon inte unnade sig att sova på morgonen. När

klockan började närma sig sex, den tid som hon föregående kväll bestämt sig för att gå upp, blevo hennes drömmar oroliga. De liksom sprättades upp av en lång stramaljnål med trubbig spets. Drömmarnas tyg föll i trasor. Viveka öppnade då med en suck ögonen beredd att stiga in i den grå kalla morgonvärld som var verkligheten.

Det var ändå något särskilt tjusande i detta att vara uppe före någon annan i våningen. Huset var så tyst. Också möblerna tycktes sova. Föregående dags damm låg som fint stoff över stolar och bord. Det var som om möblerna också svept täcken över sig för att skydda sig för natten och kylan. Ännu var kakelugnen ljum, men det var inte mycket värme i salen. På fönstren växte isblommorna. De glittrade när lampskenet föll på dem. I varje fönsterruta frodades en fantastisk och trolsk växtvärld som slagit sina isrötter i glaset i stället för i jorden. När Viveka andades på rutorna kunde en stjälk eller en hel blomma sakta smälta bort och Viveka såg med knapp nöd gatan utanför täckt av vit snö, medan en lykta sorgset och ovilligt brann i morgondunklet.

Man hörde inga steg och inga röster som på dagen. Även solen dolde sig alltjämt. Den var inte uppe långa stunder nu, ibland visade den sig inte alls. Man traskade omkring i ett grått, snålt ljus som stundom fylldes av fallande snöflingor. På alla gårdar i staden hade barnen fört upp snöfästningar och mot husväggarna dansade förflugna, hårt kramade snöbollar som användes i striderna vilka utkämpades mellan skolpojkarna.

Viveka satte det ena benet över det andra så att hon fick knäet högre och därigenom sömnaden närmare sig. Hon tittade och räknade på mönstret framför sig och räknade sedan i hålen på stramaljen. Så trädde hon en garnända på nålen och började sy. Hennes ögon voro en smula röda av ansträngning, sömnen satt väl kvar i dem också. Då och då höll hon upp och gnuggade sig i ögonen. Det blevo de inte klarare av.

Bakom pelarna gungade parkettgolvet i halvmörkret. När hon inte sydde tittade hon undrande ut över den stora salen. Hon kunde gott föreställa sig att hon här satt på en strand vid ett mörkt hav. Väggurets enformiga tickande blev till ljudet av vågornas knittrande slag mot kiselstenar. Hon log litet förvirrad.

Hon kom att tänka på Visby. Så längesedan de varit där och bott i det stora vita huset vid havet! Fem år hade de nu vistats i Ramstaden, för Viveka tycktes dessa fem år som en livslängd. Bilden av Visby, bostaden där och havet hade redan blivit töcknig. När havet legat i storm hade det sett ut som om det regnat på deras fönster. Det var havsskummet som blåste in över staden.

På bordet framför Viveka stod en vit cyklamen i kruka. Blommorna liknade fjärilar och Vivekas tankar flögo strax i väg till sommaren på Igelfors. Över blommor och gångar hade fjärilar jagat varandra: vita fjärilar, himmelskt ljusblå och citrongula. Var funnos de väl nu? Lågo de döda, nedfallna vid någon blommas rötter? Det var tråkigt att föreställa sig. Varför skulle hösten och vintern få allt skönt att blekna

och vissna ned? Men människorna dogo ju också och blevo bleka om kinderna.

Viveka frös. Hon satt där så stilla som en liten mus och sydde på sin fars julklapp. Lärarinnan i skolan skulle nog bli förvånad i dag då hon fick se hur långt Viveka hunnit. Kunde Viveka nu läxorna? Hennes läppar rörde sig. Hon repeterade geografien. Vad det var svårt med namnen på Tysklands floder och städer! Konstiga namn också! Viveka hade inte något bra minne då det gällde namn och årtal. Ofta fick hon stå där med skammen. Allt som berörde fantasien, det hade hon ingen svårighet med. Om lärarinnan berättat om ett landskap eller en historisk eller biblisk händelse glömde Viveka det inte. Det där landskapet låg och drömde nere i Sydspanien vid bergens sluttningar. Hon såg det för sig. Den historiska händelsen dröjde alltjämt kvar i luften omkring henne, fastän personerna som spelat en roll i den för länge sedan voro döda.

Detta år, unionsbrottets år, var Viveka uppfylld av krigiska känslor och hänförelse för sitt fosterland. Hon blev lätt påverkad av vad hon hörde sin far och officerarna tala om. De hade inte velat lämna ifrån sig Norge utan strid och därför ville Viveka också strida. I sin skrivbordslåda hade hon en tjock anteckningsbok med svarta pärmar, en dagbok. Där skrev hon ned sina tankar och känslor. Det var obeskrivligt roligt och spännande att sitta vid skrivbordet med pennan lyftad och fylla sida efter sida med ord. Kanske uttryckte inte alltid orden just det som Viveka i nedskrivandets ögonblick tänkte, men det gjorde ingenting. När hon

sedan het om kinderna läste igenom det skrivna, tyckte hon att det lät bra. Hon hade till och med försökt sig på att dikta. Den första november då den rena svenska flaggan hissades skrev hon en lång fosterländsk dikt, inspirerad av sitt ämne. Det var inte alltid så lätt att hitta rim på orden, men också det gick. Viveka brukade läsa upp dikterna för Dess Jegerfelt som alltjämt var hennes väninna. Dess gillade ju inte alltid dessa dikter, som ej handlade om familjen Jegerfelts Gud och andliga intressen, utan vanligtvis om krig på liv och död och besjöngo fäderneslandet och Oscar den andre, men kanske var hon helt enkelt avundsjuk eftersom hon inte själv kunde dikta. Det var i alla fall inte vidare behagligt, när hon snörpte på munnen och hennes mörka kalvögon fingo ett hånfullt uttryck. Vid sådana tillfällen kände Viveka alltid lust att gråta.

Viveka hade nu fått ett eget litet rum, men eftersom lampan ej var tillräckligt stark där föredrog hon att sitta i salen och sy. Det var eljes förtjusande att ha ett eget rum, även om det var ganska smalt och trångt om utrymmet där. Viveka bäddade sin säng själv och kände sig som en liten husfru när hon gick omkring med dammvippan. Nu behövde hon inte längre ligga i sängkammaren bakom skärmen eller i Antonius' rum. Hos Antonius hade det varit besvärligt, därför att han retades med henne och ofta hindrade henne när hon skulle till skolan om morgnarna.

Nu hade Douglas och Antonius ett rum tillsammans. Till långt in på kvällarna hördes Antonius' gälla stämma därinifrån och så Douglas' brummande, där han förtvivlad stred med sina läxor. Det måste vara som

att ha en mygga surrande omkring sig att ha Antonius i rummet. Men ibland när Douglas också lagt sig lågo de och pratade helt vänskapligt och så fnittrade de, som om det varit något roligt på färde. Viveka hade glödande av nyfikenhet smugit sig över salen till dörren och lyssnat. Hennes ögon hade spärrats upp av förvåning.

— Husarens Amanda, pep Antonius från sin säng.

Efter detta utrop voro de nära att kikna av skratt där inne. Då hördes Douglas' djupa stämma.

— Giffel, sade den bara, och så:

— Rosenbröd.

Därpå skrattsalvor! Det där kunde Viveka inte fatta. Då måste hon öppna dörren och titta in till dem. De lågo i sängarna med lampan ännu brinnande och eldröda i ansiktet av munterhet.

— Vad skall du här att göra? fräste Antonius strax.

— Vad ha ni så roligt åt? vågade Viveka i alla fall förväntansfullt fråga.

— Det angår väl inte dig, var det föga artiga svaret.

Men Douglas, som sett Viveka stå där i nattskjortan och på bara fötter, hade haft litet mera medlidande med henne. Ännu fnittrande hade han förklarat att det var vissa ord som liksom kittlade dem och fingo dem i skratt. Den ene behövde bara stöna fram ett sådant ord för att de båda skulle råka i konvulsioner.

— Men vad är det för roligt med "husarens Amanda", "giffel" och "rosenbröd"? frågade Viveka.

— Det tjänar ju inte något till att förklara för henne, när hon ändå inte begriper något, framkastade Antonius onådigt.

Då hade Viveka dragit sig tillbaka med ett försök

att bibehålla sin sårade värdighet. Men ända in i sitt rum hade hon hört skrattsalvorna eka på nytt.

Ibland längtade Viveka efter en syster. Då skulle hon och systern ha kunnat ligga bredvid varandra och prata om allt möjligt som bröderna inte skulle få reda på. Tänk ändå, att ha en liten syster att förtro sig åt! Förut hade dockorna varit Vivekas sällskap. Hon hade klätt dem och klätt av dem. När de hade feber hade hon ömt vårdat dem. De hade sett på henne med sina glaspärlor till ögon och fastän ögonen ofta stirrat så känslolöst ut i luften, hade Viveka ändå ofta trott att dockorna förstodo henne. Men nu var hon för stor för dockor. Deras spånkroppar gåvo inte längre någon värme. Deras blickar voro liksom slocknade. För närvarande förde de en undangömd tillvaro uppe på hyllan i en garderob.

Nej, det gick inte längre att leka med döda ting. Barndomens illusioner började redan förflyktigas. Nu fordrade Viveka levande människor. Dockor äro lättare att ha att göra med. De lyda ens befallningar och foga sig i ens stämningar. Människor kan man inte handskas med på detta sätt, det skulle Viveka snart upptäcka. Men ännu var hennes egen lilla värld lika dunkel och obestämd i konturerna som denna vintermorgon. När ljusnar det och blir full dager omkring henne? Och skall det, när så sker, vara ett vackert landskap som rullas upp för hennes ögon? Sitter inte Viveka här framför den stora matsalen som ligger i skymningen bakom pelarna och finner att den liknar ett hav? Hon är rädd för det och makar sig längre upp i stolen. Kanske är hon också rädd för allt det obekanta, som

denna skymning rymmer. Släck inte lampan då! Sömma vidare på rosorna och bladen i stramaljen! Låt dem växa upp ur stramaljen och fylla händerna!

Viveka kastade en tveksam blick omkring sig. Fönstren hade börjat ljusna. Glänste inte isblommorna till för en liten solstrimma? Å nej, inte ännu. Det var bara gatlyktan där ute som släcktes och i själva slocknandet gav en blixt ifrån sig.

I går afton hade Viveka hört föräldrarna tala om Aimée. Aimée hade för länge sedan kommit tillbaka från Storlien, men hon tycktes inte ha blivit bättre. Alltjämt gick hon omkring fåordig och med dystra ögon. Hennes far var förtvivlad. Landshövdingskan försökte att inte låtsa om någonting. Allt måste gå som vanligt på det stora slottet. Men de sista dagarna hade Aimée blivit sämre. I går hade hon fått ett vilt anfall av skräck och slagit och bitit omkring sig. De hade då sent på kvällen måst sända henne till ett vilohem i den lilla staden neråt landet där den berömde nervläkaren Westerland bodde. Man sade att hon skickats på en bår, bunden till händer och fötter för att hon inte skulle göra sig själv illa.

Mamma hade nog sänkt rösten då hon berättat om detta, men Viveka hade ändå uppfattat alltsammans. Förlovningen var ännu inte bruten, hade Vivekas mor sagt. Moster Eveline sökte så mycket som möjligt dölja det hela i brev till Herman och hans familj. Men de måste ju förstå att något var på färde, eftersom Aimée själv nästan aldrig skrev. Och när hon skrev höll hennes mor henne i handen och förde pennan som man gör åt ett litet barn.

Viveka funderade en stund på detta, medan hon flitigt trädde nålen upp och ned i sitt handarbete. Var detta alltså kärleken? Då blev man ju vild av den och ville bitas och slå omkring sig så att man måste bindas. Så besynnerligt! Viveka stirrade åter in i salens skymning. I starka färger såg hon för sig hela scenen med den bundna Aimée och hennes förtvivlade familj omkring sjukbåren. Hon skakades av en rysning, och hon blev lättad och glad när Hilma öppnade dörren till salen och kom in med chokladen.

— Sitter Viveka här? sade hon vänligt. Det var vådligt så flitig man är.

Viveka höll upp sin sömnad och visade Hilma som i förvåning slog ihop händerna.

Antonius och Douglas kommo nu från sitt rum och närmade sig brickan. De hade bråttom eftersom deras skola började före Vivekas. Nu mumlade de sömnigt god morgon och visade ingen förvåning över att Viveka var uppe. Det stötte henne litet.

Douglas läste i en läxbok och spillde choklad på sitt rockuppslag utan att märka det. Antonius, blek i ansiktet, gnällde över att chokladen var så het att han skållade sig på den.

— Tyst! muttrade Douglas som försökte få årtalen att fastna i hjärnan.

Salsklockan slog halv åtta i ett klingande och milt slag. Bröderna rusade upp. Antonius lämnade koppen med choklad kvar. Det smällde i tamburdörren och Viveka hörde hur deras grova kängor stötte i trappan.

Viveka tömde stillsamt sin kopp och började åter repetera namnen på de tyska städerna och floderna i

sitt huvud. Så reste hon sig för att gå in i sängkammaren för att säga god morgon. Det skulle hon göra varje dag innan hon gick till skolan.

Inne i den mörka sängkammaren var en duven nattluft. Både pappa och mamma voro vakna. Sofia tände lampan på sitt nattduksbord och reste sig halvt upp i sängen.

— Hur mår Viveka? ropade hon. Har du sovit gott?

— Jag steg upp klockan sex, skrek Viveka tillbaka med stolthet i stämman.

— O, du sitter väl inte och förkyler dig i den kalla salen, var allt vad Sofia svarade.

Svaret gjorde Viveka besviken. Hon hade väntat beröm för sin flit.

Sofias hår föll i testar. Det enkla kråset på nattskjortan var tillskrynklat. Ögonen sågo glåmiga ut. Viveka tog utan entusiasm emot ett regn av spetsiga kyssar. Hennes far vände sig i sängen och sade:

— God morgon, Viveka.

Då var Viveka strax på hans sida av sängen och grep efter hans hand som var varm och fuktig av nattens sömn. I detsamma ljöd en signal på dörrklockan.

— Jag måste gå nu. Det är Mollie som kommer, mumlade Viveka hastigt.

Med fart kom hon ut ur rummet.

I salen samlade hon ihop sina läxböcker.

— Har Viveka nu allt med sig? frågade den uppmärksamma Hilma som höll på att öppna ett av fönstren.

Viveka drog i ett andedrag in den friska snöluften som strömmade över henne.

— Mollie Bastman står i tamburen, sade Hilma. Hon är punktlig, den flickan.

Viveka nickade samtyckande. För något år sedan under sommaren då Antonius och Viveka haft en lekstuga på bakgården hade denna Mollie Bastman och hennes bror Palle och tre- eller fyraåriga syster Polly ofta kommit på besök för att leka med dem. Kryddkramhandlare Bastmans bodde endast ett par hus ifrån dem, och Sofia hade tillåtit sina barn vara med dem, så länge de höllo sig på bakgården. Det var bara den efterhängsna Mollie som så energiskt trängt sig på dem och Viveka, vars lekstunder hon förstörde med sina missbelåtna miner, hade inte hjärta att köra bort henne. När vintern så kom blevo barnen Bastman aldrig bjudna upp i Lagercronas våning, men Mollie, som gick en klass över Viveka i skolan, hade hittat på ett sätt att ändå komma upp till dem. Varje morgon, punktlig som en klocka, stod hon i tamburen och väntade på Viveka för att göra henne sällskap till skolan.

Dess Jegerfelt, som ju inte heller bodde långt ifrån Viveka och hade samma väg till skolan, kom aldrig och hämtade Viveka. Viveka visste att något sådant inte skulle fallit Dess in. Därtill hade hon alltför bråttom, när hon rusade i väg om morgnarna. Men Mollie tycktes aldrig ha bråttom.

— God dag, Mollie, sade Viveka ute i tamburen medan hon krängde på sig kappan.

Mollie nickade buttert. Hon var lång och tanig med ben som strumpstickor. Det mörka håret föll stripigt

kring ett nästan sjukligt blekt ansikte och ögonen med ett ständigt missbelåtet uttryck voro bleka också de och utan någon bestämd färg.

Det var ju Mollie Bastman som själv föreslagit Viveka att de alltid skulle göra sällskap till skolan, och Viveka hade inte kunnat säga nej. Under skoldagen voro de aldrig tillsammans. Viveka hade sina klasskamrater och Mollie sina, fast hon aldrig tycktes vara med dem. Varenda morgon promenerade de nu som ojämnt inkörda parhästar bredvid varandra på gatan. Det var ett besynnerligt tilltag från Mollies sida, detta påtvingande av sitt sällskap. En gång hade Viveka blixtsnabbt anat varför Mollie Bastman så träget uppvaktade henne. De hade någon eftermiddag stått vid Lagercronas grind och pratat och Viveka hade sagt att hon måste gå in och klä om sig för att hon skulle på middag till sin morbror. Då hade hon varseblivit en glimt av avundsjuka i den andras sorgsna ögon, och i nästa minut hade Mollie utbrustit:

— Vad du är lycklig, Viveka, som har en far som är överste och en morbror som är landshövding...

Och då Viveka bestört över tonen i hennes röst sett på henne hade hon slagit händerna för ansiktet och flytt snyftande.

Viveka hade långsamt gått upp till sig och funderat på om det inte egentligen bara var hennes fars och hennes morbrors namn och rang som gjorde att Mollie sökte sig till henne och om hon själv i grunden inte var föremål ej bara för kryddkrämardottern Mollie Bastmans avundsjuka utan också för hennes hat.

Vad skälet än kunde vara och vare sig det var kärlek eller hat, tycktes Mollie älska att om morgnarna stå i den varma, väl ombonade hallen uppe hos överstens och vänta på Viveka, medan denna satte på sig ytterkläderna och samlade ihop sina böcker.

Längre fram skulle Viveka minnas denna fula, sorgmodiga flicka, som så punktligt varje morgon infann sig hos henne, med ett styng av obehag. Det föreföll henne då, som om det fula och obehagliga, men ack, så precisa i livet stampat på hennes tröskel alltför ivrigt att hämta henne och alltför benäget att ta hennes arm och leda henne. Och hon hade inte haft kraft att slita sig loss och neka att följa med!

I skoltrappan en stund senare sade Mollie andfådd och med något av pinsam ömhet i rösten till Viveka:

— Kan du nu geografien?

— München, Nürnberg, Leipzig... mumlade Viveka under det att hon tog de sista trappstegen och så äntligen befann sig i korridoren bland en skock av småflickor, vilka stampade snön av fötterna och hängde upp sina kappor och mössor på krokarna. Skolklockan ringde och dagen började på allvar.

SJUTTONDE KAPITLET.

Nyårsaftonen hände det något sorgligt.

Julen var över nu.

Denna jul hade Stéphanie von Kothen kommit för att hälsa på Lagercronas tillsammans med sin fästman från London. De skulle vara kvar i Ramstaden till nyåret då de skulle fira bröllop hos Stéphanies gifta syster i Halland.

Barnen Lagercrona voro förtjusta i denne Grat Dreiser som Stéphanies fästman hette. Till yrket var han musiker, violinist, och hade redan givit ett par konserter i London, ehuru han icke haft någon större framgång. I övrigt gav han musiklektioner och försörjde sig med dem. Hans farmor var sydtyska och fastän han ju var infödd engelsman märktes nog det germanska ursprunget på hans bruna ögon och gemytliga sätt och kanske också på hans starka gudsfruktan och vördnad för lag och rätt och alla länders konungahus.

Han var en tämligen liten och fyllig man i trettioårsåldern. Ett svallande krusigt och kolsvart konstnärshår vällde upp från den låga pannan och gjorde huvudet oproportionerligt stort. Under detta hår tittade det smala ansiktet fram och gav samma intryck som när ett litet djur i skogen spejande blickar omkring

sig framkrypande under en väldig risbuske. Han hade en livlig mimik, kanske fanns det en droppe judeblod i hans ådror, så att ansiktet än rynkades i tusen små bekymrade grimaser och till sist blev helt skrynkligt och åldrat, än slätades ut i jovialisk glättighet, så att läpparna, redan förut tjocka, svällde upp och trutade sig. Händerna följde lydigt detta ansiktes spel. De levde, de rörde sig, de knötos eller spärrades ut, smala konstnärshänder, som fingrandet på fiolsträngarna gjort nästan onaturligt böjliga.

Grat talade engelska med överstinnan Lagercrona och tyska med översten som svarade honom stammande och osäkert, ty någon språkman hade Edvard Lagercrona aldrig varit.

Den lille halvengelsmannen var hänfört förälskad i den förnäma och svala Stéphanie von Kothen.

De hade känt varandra under många år under olika längre eller kortare perioder då Stéphanie varit på besök i London hos sina släktingar, dessemellan hade de korresponderat med varandra. Stéphanie hade slutligen efter lång tvekan samtyckt att gifta sig med honom. Om hon verkligen älskade honom var svårt att säga. Stéphanie var outgrundlig. Men åren hade ju gått, hon började känna sig som gammal flicka och det var då skönt att få ett eget hem och en man som höll av henne därtill.

Grat hade snabbt lärt sig svenska uttryck och meningar vilka han ofta använde felaktigt och med en förtjusande komisk brytning på orden som narrade alla i skratt. Stéphanie bodde hos Lagercronas och Grat hade tagit in på hotell, men hela dagarna vistades han

ändå hos dem. Antonius och Viveka hade sin lust i att spionera på de förlovade genom dörrspringor och skrattade när de kysstes. Om kvällarna spelade Grat på fiol för dem, medan överstinnan ackompanjerade honom på pianot.

Det var underbara kvällar då den stora salen låg i drömmande halvskymning och tonerna strömmade ut från fiolen. Överste Lagercrona som alls icke var musikaliskt bildad och sällan lyssnade när Sofia gjorde musik för barnen, fastän han då ibland kunde komma fram och klappa henne på axeln och försäkra att hon spelade utmärkt bra och raskt, blev dessa kvällar sittande i salen trött efter arbetet och, innan han visste ordet av, fängslad av fiolspelet. Han slog sig ned på en stol nära dörren och lovade sig att han endast skulle stanna ett ögonblick för att sedan återvända till expeditionen och de krävande skrivgöromålen för regementets räkning, men han blev alltid kvar mycket längre än han beräknat. Det var helt enkelt omöjligt för honom att slita sig lös. Där var särskilt en sak, Humoresk av Dvórak, som han älskade. Ett litet, kanske ganska enkelt stycke med graciösa tongångar som Grat spelade så ofta översten ville.

Efter någon mera svårfattlig etyd kunde Grat hålla upp och med glänsande ögon rikta blicken på översten borta vid dörren.

— Nu tar jag Humoresk, farbror Edvard, log han och lyfte stråken.

Då log översten tillbaka och flyttade sig bekvämare till rätta på stolen. Vad kunde det vara i denna lilla melodi som så tilltalade denne gode, samvetsgranne,

punktlige officer, vilkens tankar ständigt tycktes upptagna med arbetet på regementet och de tråkiga hushållsutgifterna? Vad drömde han om, då han slöt ögonlocken och munnen log ett vekt och milt leende?

Viveka tittade på honom från sin vrå. Hon var som förtrollad av att se sin verksamme och flitige far sitta så försjunken. Det var en ny bild hon fick av honom och den förvirrade henne och retade hennes inbillningskraft.

Hon skulle sedan aldrig glömma dessa musikaftnar i hemmet medan salen låg i skymning och isblommorna glittrade på fönsterrutorna bakom pelarna med sina skära äppelträd. Men när hon tänkte tillbaka på dem mindes hon endast en i rummet och det var överste Lagercrona. Hans ansikte var skönt. Uniformsknapparna blänkte som kattögon ur dunklet. Det var som om skenet från ljusen på pianot samlat sig bara på hans ansikte och strålat ut i en gloria kring den grånade hjässan.

Också Viveka njöt av musiken. Hon kände hur något lösrycktes ur hennes innersta, kanske var det själen, och steg på tonernas vågor upp i rymden. Något outsägligt fint och skönt snuddade vid henne och hon vågade inte röra sig av fruktan för att krossa det i smulor. Ljuva stämningar som dessa gå så lätt i kras. Man ville spinna en stark, men ändå genomskinlig vävnad kring dessa livets sköna stunder och fånga dem i det som i ett silvernät. Liksom fiskarna glittra och glänsa när de hämtats upp ur havets hemlighetsfulla djup skulle också dessa sköna stunder glänsa i den genomskinliga vävnaden som kostbara

smycken. Och vi borde förvara detta glittrande nät för de mörka timmarna då havet inte har någon botten och livet ser så smutsigt och grumligt ut. I stället riva vi sönder nätet och trampa på smyckena och äro tomma invärtes med en hinna av grums och gyttja, som alltmer breder ut sig.

Själva nyårsaftonen detta år 1905 hände det något sorgligt.

Antonius hade egendomligt nog alltjämt behållit Rupert Rehusen som sin vän, fastän han detta år redan börjat dela på sin vänskap med en annan gosse i klassen. Denne andre gosse, Karl-Erik Granlund, var ju inte precis av lika god familj som Rupert Rehusen. Hans far var anställd vid järnvägen och de hade ett enkelt småborgerligt hem på andra sidan ån i den delen av staden där de fattiga eller mindre välsituerade bodde, ehuru slottet reste sig vitt och präktigt över de låga taken och trähusen just på denna sida av ån. Många förvånade sig över att Antonius som var så noga med namn och förmögenhetsförhållanden och fina titlar valt Karl-Erik. Men saken var den att Karl-Erik var klassens mönstergosse och besatt ett ovanligt briljant huvud. Antonius, den lille snikne och vinningslystne, som aldrig gav någonting utan att få mera tillbaka, hade räknat ut att Karl-Erik kunde vara honom till stor nytta då det gällde läxläsning och svårare uppgifter i matematik och algebra.

Nu gick Antonius i 6:1 och läxorna började ta hans tid alltför mycket i anspråk.

Han hade ett flygande och flyende intellekt som ej hade någon förmåga att fördjupa sig i ett ämne och

dra logiska slutsatser och han blev alltför otålig om en överläsning krävde för lång tid. Han hade så många andra sysselsättningar som både oroade och uppfyllde hans nervösa sinne. Han målade och ritade och det sista året hade han tillika med Viveka börjat ta pianolektioner för Majken Jegerfelt, överstelöjtnant Jegerfelts äldsta dotter. Dessutom artade sig Antonius till en sällskapsmänniska. Han älskade samkväm och familjelivet kring lampan om kvällarna och han njöt av att få gå på små tillställningar hos klasskamraterna där han dansade med unga flickor av hans egen ålder eller något äldre. Alldeles i motsats mot Douglas hade Antonius aldrig haft någon period, eljes så vanlig hos uppväxande gossar, då han avskytt flickor. Själv hade han ju så mycket av en flickas natur i sig och han umgicks med de unga flickorna på det älskvärdaste sätt, nästan som en flickvän med en annan. Han var dessutom ovanligt tidig för sin ålder i klassen. Först nästa år skulle han fylla femton och gick redan i 6:1. Det kändes ganska ansträngande. Med lättnad lade han nu av det tyngsta av sitt eget hemarbete för skolan på den nye vännen Karl-Erik Granlund.

I vänskapen mellan Rupert och Antonius hade det dock ännu inte kommit till någon riktig brytning, men det var helt och hållet Rupert Rehusens förtjänst eller fel. Rupert var en alltför trofast natur för att så med ens kunna släppa Antonius som han höll uppriktigt av ifrån sig. Han såg långt efter Antonius, när denne spatserade med den lille trygge och kloke Karl-Erik på skolgården. Svartsjukan gnagde inom honom och

det for mörka skyar över hans ögon medan han frågade sig vad dessa två kunde ha att så livligt samspråka om. Antonius var också retsamt förtegen i fråga om sin nye vän. Det hade varit lätt för honom att släcka Ruperts svartsjuka genom att berätta att Karl-Erik helt enkelt hjälpte Antonius över många svåra stötestenar i läxböckerna, men Antonius njöt av att se Ruperts förvirring och ana sig till de kval han led.

Denna nyårsafton skulle få Antonius att ångra sin grymhet mot Rupert. Men som alltid för Antonius kom ångern tyvärr för sent. Skolgården kan uppvisa många små tragedier i fråga om brutna vänskapslöften som senare i livet upprepas, men i fjorton-, femtonårsåldern ristar otroheten djupare fåror, vilka sedan svida hela livet vid varje upprepning som om det hade kommit salt i såren.

Nyårsaftonens förmiddag kom Rupert upp och hämtade Antonius. De skulle ut och åka skridskor på havsviken som nu var bottenfrusen. Det fanns visserligen en skridskobana också på ån, men den föraktades oerhört av de äldre skolgossarna, vilka endast begagnade den någon kväll när det var musik på banan.

Rupert stod och väntade i hallen medan Antonius smågrälande snodde runt i rummen efter sina skridskor, vilka han beskyllde Nanny och Hilma för att ha stoppat undan.

Den ena efter den andra av familjemedlemmarna kommo ut i hallen för att önska Rupert Rehusen ett gott slut på det gamla året. Hänsynsfull som han alltid var ville han inte stiga in därför att han var så

snöig om sina höga, grova snörkängor. Han var klädd i sportkostym av grå vadmal, över axeln hängde skridskorna i sina remmar och klirrade glatt när han bockade sig för överstinnan och i handen höll han sin pälsmössa. Håret flammade dunkelt rött, hans ögon lyste nästan gröna under luggen.

Överstinnan slog sig ned på en av stolarna i hallen och gjorde som vanligt en mängd frågor: om hur det stod till med hans mor, om han fått många julklappar och om andra saker som så lätt rusade genom hennes hjärna och som hon sällan brydde sig om att lyssna till svaren på. Grat Dreiser kom ut arm i arm med Stéphanie och Stéphanie som ju kände Rupert sedan föregående sommar på Backa föreställde leende Rupert för sin fästman. Rupert vann genast den lille livlige engelsmannens hjärta genom den blick, fylld av beundran, han riktade på Stéphanie. Viveka sprang omkring Rupert och visade honom flera av sina julklappar som han vederbörligen uppskattade.

Antonius dröjde. Hur ofta hade inte Rupert stått här i hallen och väntat på sin vän! Men då hade han varit säker om hans vänskap och förtroende, nu var han ängslig för att Antonius kanske inte ens skulle bry sig om att följa med honom, ehuru de gjort upp om skridskoåkning föregående afton.

Överste Lagercrona kom skyndsamt ut från sitt rum och skulle just kila uppför expeditionstrappan då han fick syn på gossen vid dörren. Han gick fram och skakade hjärtligt hand med honom och önskade honom, liksom de andra nyss gjort, ett gott slut på gamla året. Edvard Lagercrona hade alltid känt sympati för An-

tonius' vän och förstod inte att Antonius på sista tiden dragit sig ifrån honom. Därefter fortsatte översten uppför trappan efter en vänlig nick till Sofia.

Nu öppnade Antonius dörren. Äntligen hade han funnit sina skridskor som han själv gömt undan. Sin lilla svarta klädesmössa med öronlappar hade han dragit ned i pannan. Ögonen sågo sura ut. Kort hälsade han på Rupert som väntat så länge.

— Åk nu inte för långt ut, utan håll er där det är mycket folk, ropade Sofia, som alltid orolig för att det skulle hända hennes älskade Antonius något.

Helst skulle hon ha förbjudit dem att alls åka skridskor på havet, men Antonius föreföll att vara på dåligt lynne och vid sådana tillfällen tjänade det inte något till att tala med honom.

Antonius slöt dörren med en häftig smäll bakom sig. Då de kommit ut på gatan frågade Rupert med försynt röst:

— Är du ledsen över något, Antonius?

— Nej visst inte, inte alls! svarade Antonius och knyckte som en flicka på nacken.

Han hade råkat ur humör av att leta efter skridskorna, men en så ringa orsak till sitt dåliga lynne ville han ju inte erkänna. Rupert finge gärna tro att Antonius hade någon djupare hjärtesorg.

Tysta vandrade de utmed ån. Från skridskobanan hördes skratt och stoj och klangen av unga röster svävade högt uppe i den klara luften.

Banan var omgiven av gröna granar vilket gav den ett jullikt utseende.

Alldeles intill den mötte de Karl-Erik Granlund som kom gående med sina skridskor. Han stannade.

— Åker du här nere på banan? frågade Antonius. Vi ämna oss ut till havsviken. Här finns ju alltid bara småungar.

Karl-Eriks beskedliga ansikte fick ett förläget uttryck.

— Ja, min mamma vill inte jag skall gå ända till havet.

— Äsch, det spelar väl ingen roll. Kom du bara med oss, uppmuntrade Antonius honom.

Rupert tittade från den ene till den andre på ett spejande misstänksamt sätt som ville han till varje pris uppfånga de blickar som växlades mellan Antonius och Karl-Erik. Han darrade för att Karl-Erik, som han innerligt föraktade och samtidigt var rädd för, som man kan vara rädd för en medtävlare, skulle svara ja och alltså följa med dem. I sådant fall vore hela förmiddagen förstörd för Rupert. Men den pliktrogne Karl-Erik avböjde förslaget och gick nedför trappan till skridskobanan.

Då drog Rupert en suck av lättnad. När han och Antonius fortsatte mot havet sade han vårdslöst:

— En sådan mes, den där Karl-Erik, som bara gör som hans mamma säger.

— Det kan väl vara bra att vara lydig också, snäste Antonius ögonblickligen av honom.

Då måste den stackars Rupert tiga. Vilken vällust eljes att ha fått tala en smula illa om den där rivalen inför Antonius! Men det var ju tydligt att Antonius var fästad vid den alldaglige Karl-Erik Granlund.

Han är ful och tarvlig, tänkte Rupert uppstudsigt. Vad kan Antonius nu se hos honom?

De kommo ned till havet där det var fullt med skridskoåkande, både äldre personer och skolpojkar som övermodigt veno förbi med mössorna käckt på nacken.

Rupert böjde knä och hjälpte Antonius som klagade över att han frös om fingrarna på med skridskorna.

Där han låg på isen framför den fordrande vännen höjde han ansiktet och log trånande mot Antonius. I detta ögonblick kände Antonius, så medveten om sin makt över vännen, ändock ett visst medlidande med honom.

— Tack skall du ha, sade han ovanligt vänligt och reste sig upp.

Då kom det en glädjeblixt i Ruperts ögon och han skyndade sig att spänna på sig sina egna skridskor. Han var en betydligt duktigare löpare på skridsko än Antonius, som väl ute på isen alltid hade en viss svårighet att hålla balansen, men trots detta bemödade Rupert sig tappert om att åka långsamt så att han hela tiden kunde hålla sig vid sidan av Antonius och ibland ta ett stadigt tag i hans arm om han halkade.

Det var en härlig dag att vara ute i. Trots att himlen var så blå som den bara kan vara på vintern yrde små runda hagelkorn då och då i luften utan att man visste var de kommo ifrån — måhända från de vita moln som ibland passerade över solskivan? De båda gossarna nickade åt många bekanta, men avböjde allt sällskap med andra. Det förnöjde Rupert att Antonius inte heller sökte sig till några andra.

Kanske det ändå kan bli som förr, grubblade han för sig själv och sneglade på Antonius där han åkte vid hans sida. Antonius hade knäppt till öronlapparna och hans bleka ansikte såg en smula ängsligt ut där det tittade fram i ramen av det svarta klädet. I själva verket var ju Antonius rena motsatsen till en hjälte och han kände det tryggt att Rupert var med honom. Tänk om isen skulle rämna och han komme att trilla i det kalla vattnet! Sådant har minsann inträffat. Då skulle Rupert vara där och säkert dra upp honom med starka armar.

— Du åker riktigt bra, försökte sig Antonius nu på att smickra Rupert för att denne ej skulle övergiva honom här på isen utan fortsätta att åka vid hans sida.

Åter lyste Ruperts ögon upp:

— Tack skall du ha. Du åker ju fint själv.

Detta var en välment lögn. Antonius' smala ben med veka vrister vinglade fram och tillbaka som skakande i frossa. Ibland grep han på ett löjligt sätt tag i Ruperts korta sportrock, men släppte den genast, ängslig för att någon skulle observera honom. När han tittade ned såg han den klara isen som sträckte sig djupt, djupt neråt med uppsvällda blåsor och egendomliga formationer som liknade alger och blommor, påminnande om vegetationen på familjen Lagercronas fönster om vintermorgnarna. Helst hade Antonius velat lägga sig på knä, trött i benen som han redan var, för att stirra in i denna frusna underliga värld som var havet. Men han måste fortsätta att åka för att inte alldeles mista sitt anseende.

— Jullovet är inte långt, sade Rupert suckande. Snart skall man börja i skolan igen.

— Det tycker Karl-Erik bara är roligt, anmärkte Antonius. Han säger att han längtar efter skolan.

Antonius' röst svällde av triumf över den nye vännen. Karl-Erik var en mönstergosse och det kunde gärna Rupert få höra.

— Karl-Erik och jag tyckas inte ha samma smak, svarade Rupert formellt och krystat.

Han bemödade sig om att uttrycka sig väl och bildat fastän han var mycket nära att svära över Karl-Eriks tillgjorda längtan efter skolan.

— Nej, ni ha inte samma smak alls, inte i någonting, försäkrade Antonius. Utom kanske i att ni båda två äro så förtjusta i mig.

Rupert Rehusen gav Antonius en lång blick. Ack, om han i den stunden och i den blicken kunde med en gång ha genomskådat Antonius och blott begripit att Antonius inte var mer än en uppsvälld blåsa nere i isen de foro på! Om han blott kunnat förstå att Antonius' förtjusning i Karl-Erik endast var en önskan att begagna sig av denne och ett hett begär att genom sin vänskap för honom göra Rupert svartsjuk, precis som en ung flicka gör sina beundrare galna av svartsjuka genom att än låtsa sig föredra den ene, än den andre... Men Rupert hade ingen förmåga att genomskåda människor och därför skulle han dö denna nyårsafton.

Bortifrån stranden såg han nu Karl-Erik Granlund komma traskande med skridskorna i handen. Förmod-

ligen hade han väl funnit det tråkigt på skridskobanan, ångrat sig och beslutat sig för att söka upp Antonius. Rupert blev ängslig för att Antonius skulle få se Karl-Erik och genast skynda honom till mötes. Då vände han beslutsamt på Antonius som var som ett rö i hans hand på isen och började åka ut mot fjärden.

— Vänta ett tag, sade Rupert och skrattade andfått med hjärtat i halsgropen. Jag skall skjuta på dig bakifrån så skall du få se på en färd.

Det var Antonius med om. Han var trött av att kajka omkring på skridskorna. Rupert ställde sig bakom Antonius, därmed definitivt vändande ryggen åt Karl-Erik som obeveklig närmade sig, halkande fram på tjockbottnade skodon över isen, tog ett fast tag med bägge händerna mot Antonius' smala rygg och åkte i väg.

Å, så det gick! Antonius gav upp ett tjut av glädje. Han tycktes flyga framåt och stod ändå stilla, skjuten av Rupert som nu löpte med den styrka som kärlek och svartsjuka kunna inge. Blåsten ven om deras ansikten. Antonius' bleka kinder blevo äntligen röda. Han såg fjärden framför sig som ett enda blått, glittrande fält. Solstrålarna föllo ned över det som blixtrande ispiggar. De avlägsnade sig mer och mer från de åkande i viken.

Plötsligt blev Antonius rädd igen. Han tänkte på att en vak kanske skulle öppna sig här så långt från stranden och sluka dem bägge två.

— Stanna, Rupert! Sluta då! skrek han.

Men Rupert kastade en blick över axeln och såg att Karl-Erik börjat springa efter dem. Karl-Erik hade

korta ben och hade ej spänt skridskorna på fötterna, men säkert var han envis och skulle så småningom hinna ifatt dem.

Rupert tog ett nytt tag i Antonius och fortsatte sin vilda fart utan att bry sig om Antonius' skrik. Antonius var så lätt, det var som att skjuta en fjäder framför sig, tänkte Rupert. Hans heta andedräkt flåsade Antonius kittlande i nacken. Hans händer trängde ända genom de tjocka kläderna och in till Antonius' kropp som om de velat begrava sig där. Äntligen hade han den nyckfulle vännen för sig. Antonius kunde inte komma loss ur hans järngrepp. Hur hade han inte hållit av denne bleke Antonius! De hade jagat insekter och grodyngel tillsammans ljuva våreftermiddagar. De hade läst läxor tillsammans och spelat teater. Antonius hade fått leka med Ruperts vita råttor och i gengäld hade Rupert fått bada Antonius' kanariefåglar. Skulle allt detta vara slut för att den där lille Karl-Erik Granlund nu fikade efter Antonius?

Rupert kastade åter en blick bakom sig. Ja, Karl-Erik sprang och slog långa kanor, men han skulle inte hinna ifatt Rupert. Hejsan, vad det gick!

Då ljöd ett rop genom luften.

— Antonius! Antonius! skrek Karl-Erik med ansträngt gäll röst.

— Ja skrik du, grymtade Rupert och fortsatte att skjuta Antonius framför sig.

— Antonius! Antonius! ljöd Karl-Eriks röst, nu närmare.

Antonius lystrade till. I fartens luftdrag trängde Karl-Eriks stämma in. Antonius försökte att hålla

emot, men Rupert var för stark för honom. Skulle han på detta svindlande sätt skjuta Antonius ända dit ut där havet gick fritt och ingen is kunde binda vågorna? Antonius gallskrek:

— Karl-Erik ropar ju på mig. Du måste stanna, Rupert.

Men Rupert ville inte hejda sig. Till tjusningen att ha Antonius, den trolöse vännen, här i sina armar slöt sig också fartens lycka och spänning. Han tyckte sig flyga framåt. Skridskorna ristade djupa skåror i den blanka isen. Öppnade han munnen en smula svalde han iskall luft som rann som kallt stål genom hans heta strupe. Han behövde järn i varje åder för att orka undfly den envise, efterhängsne, fule plattnosen Karl-Erik.

Men Antonius gjorde nu motstånd. Han slingrade sig och vred sig för att få Rupert att släppa sitt tag. Slutligen böjde han på knäna och försökte få fäste med skridskospetsarna i isen och på så sätt hindra Rupert från att fortsätta den vilda färden. Plötsligt stupade också Antonius på näsan och Rupert föll handlöst över honom. Under ett par minuter krälade de båda gossarna över och omkring varandra och Rupert kände en skarp skridskospets som slet upp hans ena byxben. Det var Antonius som sparkade av ilska.

Äntligen sutto de mittemot varandra: Antonius med en liten bula i pannan som han rasande gned med en ren näsduk, Rupert ångerfull och med trasig byxa.

— Å förlåt mig, mumlade Rupert, jag gjorde dig väl inte illa?

— Det var ditt fel, tjöt Antonius, alltid flink att skylla på andra.

Bulan i pannan smärtade och gjorde ännu mera ont därför att han med fingret kunde känna hur den höjde sig. Rupert såg med sorgsna ögon ut över isen. Där kom Karl-Erik. Han slog en lång kana rätt fram till dem.

— Ha ni varit i slagsmål? frågade han med förvånad röst.

— Det var Ruperts fel alltsammans, påpekade Antonius vresigt. Se, så jag ser ut.

Sävligt drog Karl-Erik upp en slidkniv och pressade den mot svullnaden. Men det var för kallt i luften och stålet var nära att fastna i Antonius' fina skinn.

— Ta bort din kniv! skrek Antonius i full förskräckelse.

— Å förlåt, sade då också Karl-Erik förläget.

Nu borde Antonius vara nöjd. Två av hans vänner hade bara på några minuter bett honom om förlåtelse.

— Hjälp mig upp, sade han högdraget. Jag har bestämt vrickat mig också.

Karl-Erik böjde sig framåt för att hjälpa Antonius, men Rupert stod redan på benen och var före honom. Han lyfte upp Antonius och ställde honom varsamt, som om han varit av porslin, på isen. Det var inte något fel på Antonius' vrister. Rupert kände med ens en berättigad vrede över uppträdet. Så Antonius kommenderade och gnällde därtill! Men hans hastiga vrede sjönk undan, när han hörde Antonius säga:

— Kom, Karl-Erik, så gå vi hem.

Rupert såg de två avlägsna sig. Han gjorde inte en rörelse för att följa efter. Det här var alltså brytningen. Antonius for ifrån honom, lätt stödd av den beskäftige Karl-Eriks arm. De avlägsnade sig mer och mer, Antonius åkande på sitt vingliga sätt trots stödet.

Skulle inte Antonius åtminstone vända på huvudet och nicka åt honom? Nej, nu var han på allvar förtörnad och Rupert hade inte längre någon vänlighet att vänta från det hållet. Då slog Rupert en präktig båge över isen, ett briljant ytterskär som i en halvcirkel i den blå isen skar av honom för alltid från vännen Antonius Lagercrona. Under någon timme fanns denna skåra ännu kvar, vittnande om en ung pojksjäls hopplösa förbittring och sorg, sedan plånades den ut under snöyran som kom farande med de tunga mörka molnen från det yttersta havsbandet.

När Antonius och Karl-Erik hunnit till stranden, vände Karl-Erik på huvudet.

— Rupert kom ju inte med, sade han undrande.

— Vad rör det mig? svarade Antonius med en knyck på nacken.

Han spände själv av sig skridskorna och kastade i smyg en blick över havsviken. Nej, Rupert Rehusens grå vadmalskostym syntes icke någonstädes till.

När Karl-Erik och Antonius sedan i god sämja började närma sig huset där Lagercronas bodde, var Rupert långt ute till havs, löpande på snabba fötter mot en okänd strand.

ADERTONDE KAPITLET.

Det var bäst som skedde.

Nyårsaftonen doppade familjen Lagercrona i grytan ute i köket tillsammans med sina båda gäster. Grat Dreiser var förtjust i doppet. Hans ögon återspeglade de tända ljusen på köksbordet. Gnolande på någon liten melodi som under förmiddagens lopp dykt upp i hans hjärna lät han brödskiva efter brödskiva försvinna i den puttrande grytan och hämtade upp dem igen med barnslig glädje och belåtenhet, delande det varma flottiga brödet med Stéphanie. Han skämtade med Sebastian om att han var svartsjuk på hans käcka uniform, som tydligen gjorde ett starkt intryck på hans fästmö.

— Dessa gyllene knappar! stammade han på sin brutna svenska.

Sebastian, nu så stark och ännu mera axelbred än förut, kiknade av skratt, röd i ansiktet av det kraftiga julölet. Douglas från sitt håll såg på honom med en hunds ödmjukhet och tillbedjan i ögonen.

Douglas var alltjämt inte lång till växten. Huvudet föreföll nästan stort till hans kropp. Men hans ansikte hade de fina Macdougallska dragen och han var avgjort den av barnen Lagercrona som skulle komma att se bäst ut. Eftersom han alltjämt var lika blyg och för-

synt hade han ändå ingen förmåga att göra sig. Sebastian med sitt grövre ansikte och sitt glada och vardagligt trevliga sätt ansågs däremot både av familjen och bekantskapskretsen vara en sannskyldig hjärtekrossare. En viss vulgaritet slår alltid an och besegrar vid jämförelse en mera blygsam charm. På våren 1906 skulle Douglas ta studenten och föräldrarna voro förfärligt oroliga för att han skulle bli kuggad. Själv hade han inte mycket hopp om att han skulle gå igenom de svåra proven. Till långt in på nätterna satt han i salen och läste, eftersom han inte fick störa Antonius som sov i samma rum som han. Svårigheten med läxorna var hans förtvivlan. Samvetsgrann till ytterlighet ville han inte som Antonius be någon skickligare kamrat om hjälp, utan strävade ensam och envis med sina uppgifter till dess ögonen tycktes bli rödglödgade i aftonlampans sken. Men nu vid doppet i grytan på nyårsaftonen försökte han glömma sin ängslan för vårterminen som ständigt molade bakom hans panna och skrattade med Sebastian och Grat åt deras infall, utan att likväl själv våga sig fram med någon lustighet.

Antonius, spenslig, nervös och blek i ansiktet och med sin bula i pannan, vars uppkomst han inte ville förklara, rörde sig oroligt omkring i köket som var upplyst av stearinljusen. Viveka frågade honom:

— Vad är det åt dig? Hade du inte roligt på isen med Rupert?

— Var då tyst, snäste Antonius henne genast.

Sedan inne vid bordet ville inte maten smaka honom, fastän han eljes var den förste att proppa sig full med julens alla läckerheter. Han tänkte på uppträdet

under förmiddagen, och över den vackert garnerade smörtårtan, som brukade vara hans förtjusning, tyckte han sig se Ruperts ögon som med ett sorgset och förebrående uttryck voro riktade på honom.

Jag har inte gjort honom något, sade han sig. Han är ju dum.

Men samvetet knackade denna nyårsafton flitigt på hans hjärta som oupphörligt ville köra upp i halsen på honom, så att han hade svårt för att till och med få ned smörtårtan.

Efter kaffet tändes julgranen som redan börjat barra. De torra grenarna doftade gudomligt som om de varit utsatta för brinnande sol i en backsluttning. Sofia läste evangeliet och en psalm.

Grat såg med knäppta händer och ett barns klara ögon på julträdet, medan Stéphanie en smula ironiskt småleende betraktade honom under ögonfransarna. Han verkade på något sätt för god för denna världen, funderade hon medan hon iakttog honom. Skulle äktenskapet bereda honom många besvikelser? Hon själv, som så tidigt i sitt olyckliga hem, där fadern vankat omkring drucken och ibland djävulskt ondskefull, mistat alla illusioner om äktenskapet, vågade sig nu i alla fall på det, ehuru utan att hoppas att äktenskapets hamn skulle vara någon slags lycksalighetens ö. Men kanske skulle det ge henne trygghet. Nu tog Grat hennes hand och såg förälskat på henne. Hon gav honom en blick tillbaka och kände ett styng av obehag därför att han så fast litade på henne.

Till nyårsaftonen brukade översten köpa några småsaker som nyårsgåvor åt barnen. Det var alltid enkla

och billiga ting, eftersom ju julaftonen en vecka förut tagit hårt på hans kassa. Han var emellertid på bättre humör på nyårsaftonen då han hade julfirandet bakom sig än på själva julkvällen då han alltjämt plågades vid tanken på att förplägnaden och presenterna gått till större summor än han beräknat.

Sofia fick varje år en ny almanacka där Edvard Lagercrona skrivit några vackra rader på titelbladet. Också denna nyårsafton tog hon glatt emot almanackan som om den varit en angenäm överraskning. Presenterna till barnen hade översten gömt på olika platser i salen, bakom dörrar eller uppe på hyllor, ja till och med bakom julgranen. Nu skulle man leta efter dem till musik. Det ansågs som ett stort nöje som barnen Lagercrona, även Sebastian och Douglas, vilka ju blivit vuxna, togo del av. När Sofia spelade svagt var man långt borta från presentens gömställe, och ju närmare man kom den, ju hårdare dunkade Sofia på pianot, till dess att man, då man äntligen hittade den lilla saken, tyckte sig höra ett vattenfalls brus för öronen.

På detta sätt fann Viveka ett litet läderetui med fingerborg och sysaker i, Sebastian en utmärkt pennkniv, Douglas en bok, som översten köpt på ett antikvariat.

Antonius irrade ännu omkring i salen och letade efter sin nyårspresent till musiken, då Hilma öppnade dörren till salen.

— Vad vill Hilma? frågade överstinnan och slutade med ett falskt ackord.

Hilma kom fram till pianot.

— Majorskan Rehusen är i telefon, ropade Hilma. Hon frågar om Rupert inte gick hem med Antonius. Han är borta och de äro oroliga. Nu hoppades hon att han var här.

Antonius stannade tvärt i sitt sökande. Hade inte Rupert kommit hem ännu? Antonius kastade en ängslig blick mot salsfönstren. Därute stod mörkret som en svart mur.

— Gick inte Rupert tillbaka med dig, Antonius? frågade Sofia och vände hastigt ansiktet mot Antonius som långsamt närmade sig pianot.

— Jo — nej, stammade Antonius. Så fortsatte han med gnällig röst:

— Karl-Erik kom för att hämta mig, men Rupert sade att han ville stanna kvar och åka en stund till.

Översten tittade nu också ut genom fönstren.

— Det är ju beckmörkt, sade han, och snön yr. Det måste ha hänt gossen något.

— Vad skall jag svara majorskan? frågade Hilma och gav Antonius en liten blick.

Hon tyckte att Antonius såg ut som om han hade dåligt samvete.

— Vänta, jag skall tala med henne, sade Sofia ivrigt.

Genom den öppna dörren hörde de efter ett ögonblick hennes gälla stämma i telefonen. Som om hon anat inom sig att Antonius måste ha någon skuld i att Rupert dröjt sig kvar på isen, skyndade hon sig nu att med överdrivet nit försäkra att hennes son försökt få Rupert med sig, men att Rupert envisats med att stanna kvar.

— Jag hoppas det inte hänt honom något, nu är det så mörkt och det är snöyra också, hörde den övriga familjen inne i salen henne skrika till den oroliga modern där på andra sidan tråden.

Sedan blev det en kort avringning och Sofia kom in igen.

Alla tittade förebrående på Antonius, som för att dölja sin nervositet till synes oberörd fortsatte letandet efter sin present. Det var nog inte bara för att dölja sin skuld han låtsades oberörd, han brann också av iver att hitta sin nyårsgåva.

— Så spela då, mamma, ropade han otåligt.

Men Sofia hade mistat lusten.

I nästa stund stack Antonius fingrarna i ett hörn av en hylla och drog fram en näsduk av silke, som Sofia köpt åt honom för att han skulle ha den när han gick bort. En röd silkesnäsduk så fin att ingen sett maken till den i det huset! Då översten ej vetat vad han skulle ge Antonius, vilkens önskningar han aldrig gillade, hade Sofia denna gång åtagit sig att skaffa sitt älsklingsbarn något som hon visste han skulle sätta värde på.

Misslynt betraktade översten Antonius, som vild av förtjusning dansade över golvet med den granna näsduken fladdrande efter sig.

— O tack, älskade mamma, tjöt han i diskanten och överhöljde henne med smekningar.

— Så, lugna dig, Antonius, sade översten allvarligt, Vet du inte vad det kan ha blivit av din vän Rupert?

Det lät som en anklagelse, och Antonius satte upp en oskyldig min.

— Hur skall jag kunna ha en aning om det? svarade han trumpet.

— Han kan ha gått ned sig i en vak, mumlade Douglas.

Sebastian höll före att folk borde gå ut och leta efter den försvunne.

Alla sågo honom så tydligt framför sig, allteftersom deras olycksaningar växte. Där hade han stått i tamburen bara för några timmar sedan med ögonen glittrande nästan gröna och håret i lysande rött, medan han oroligt spejat efter den fördröjde Antonius.

Viveka brast i gråt med det lilla syetuiet hårt tryckt mot sitt bröst. Vid ljudet av hennes gråt började Antonius nu också att snyfta. Han kände äntligen på sig, att om det hänt Rupert något var det säkert hans fel som gått ifrån honom med Karl-Erik Granlund.

Grat såg på de båda gråtande barnen med medlidsamma blickar. Så rusade han efter sin fiollåda och tog upp den älskade fiolen.

— Den skall trösta er, sade han.

Han gav Sofia noterna och snart strömmade musiken ut över salen. Julgranen var släckt, bara ljusen framme på pianot brunno.

Viveka som krupit ihop i sin vrå tyckte sig genom musikens toner höra det stora havet som larmade fritt långt där borta där isarna inte längre lågo över det. Hon såg tydligt för sig Rupert kämpande med vågorna som han halkat ned i. Nu skrek han hårt och ihållande på hjälp. Fiolen snyftande hjärtslitande. Ingen skulle hjälpa Rupert Rehusen. Här inne hade de det gott och varmt och mörkret därutanför rutorna

kunde inte vältra sig över dem och snöyran inte förblinda deras ögon, men där ute vid havet kämpade en ung gosse för livet och snart skulle vattnet draga honom ned i djupet. Kanske flöt han redan död bland vågor och söndersplittrade isflak, medan yrsnön föll över hans vita ansikte.

Viveka tittade på Antonius som hade satt sig bredvid henne. Hon kunde se hur han blinkade med ögonlocken för att hindra tårarna att falla. Kanske hade han blivit ovän med Rupert och därför gått ifrån honom? Viveka hade nog märkt hur Antonius alltmera sällan var tillsammans med Rupert vilken han ju förut varit oskiljaktig ifrån. I handen höll Antonius fortfarande den vackra silkesnäsduken. Han vågade inte torka sig i ögonen med den, rädd för att fläcka ned den, men då och då smekte han över det lena silket med en darrande hand.

Nu tystnade fiolen. Grat som såg att inte något ansikte blivit gladare av hans musik, höll upp stråken.

— Nu tar jag Humoresk, farbror Edvard, sade han och riktade blicken bort mot översten, där han satt på sin vanliga stol vid tamburdörren.

Och äntligen! Den lilla graciösa melodien som i nästa nu gungade ut i luften fick minerna att klarna. Man log och betraktade varandra lättade. Rupert hade nog endast gått vilse och var redan på väg hem, kanske nynnande just på denna ljusa sång som han ett par gånger hört Grat spela.

Innan musikstycket var slut sutto de alla där med leende öppna munnar. Snögloppet som lagt sig mot

fönstren gjorde glasen vita och detta bidrog till att lätta stämningen. Kvällen var då icke så mörk. Rupert skulle säkert finna vägen hem.

Innan de gingo och lade sig ringde Sofia själv upp majorskan Rehusen, men majorskan lät förtvivlad på rösten, ja, hon grät i telefonen. Nu hade hon bådat upp folk att leta efter den försvunne. Så kom det sig att när de tolv slagen ljödo som de alla suttit uppe och väntat på önskade de varandra ett gott nytt år utan de vanliga små glädjeropen och leendena.

Sofia tryckte vart och ett av sina barn i famnen under tårar, i hemlighet lyckönskande sig till att hon under detta år ej förlorat något, som nu den arma majorskan Rehusen. Med skälvande röst läste hon en nyårspsalm och välsignelsen, varpå de gingo och lade sig.

Antonius sov oroligt, jagad i drömmen av Ruperts sorgsna ögon.

Han vaknade på nyårsmorgonen, som uppgick klar och obefläckad som om snöstorm och mörker aldrig funnits, med en känsla av att något tråkigt hänt. Med en sprittning i hjärtat erinrade han sig då Rupert.

Medan familjen Lagercrona åt frukost kom budet om att man nu funnit Ruperts kropp. Den hade legat i vattnet många timmar och hade genast förts till bårhuset, dit majorskan skyndat. Hon hade ej fått se sin son, men kysst hans hand som slappt hängt ned under lakanet, vilket täckt hans kropp och uppsvällda ansikte.

Antonius brast ut i gråt och Sofia tröstade honom ömt.

— Det kanske var bäst som skedde, viskade hon, och så med en uppsyn som om Gud själv underrättat henne:

— Gud ville nog taga honom till sig i unga år! Det var nog bäst som skedde!

Så ha millioner gudfruktiga tröstat andra och sig själva med dessa självgoda och tåliga ord: "Det var bäst som skedde!" Hur veta de? Hur våga de? Skulle de viska detsamma om de själva glede ned i en vak och kände vattnet rusa in i det öppna gapet och fylla alla kroppens håligheter? Skulle de måhända i det sista förskräckliga kvävningsanfallet flämtande sucka: "det var bäst som skedde"? Om Gud sitter på sin gyllene tron där uppe, fnyser han icke åt dem i förakt och vrede och gråter samtidigt över den nyss döde som halkade ur hans mäktiga hand och ned i den svarta vaken?

Majorskan Rehusen där i bårhuset som krampaktigt kysser sin älskade döde sons hand säger icke som överstinnan: Det var bäst som skedde, käre Rupert.

Hon gråter över det hon förlorat och förbannar den hemlighetsfulla makt som slagit och träffat.

I Ruperts bur med de vita råttorna råder stor oro. De små djuren rusa om varandra pipande och med rödglödgade ögon. Deras Gud har glömt dem och de ha icke fått någon mat. Därför pipa de och rusa om varandra.

När Antonius den dagen, nyårsdagen, skötte om sina kanariefåglar, mindes han Ruperts förtjusta ömma småleende, när fåglarna badade och skvätte vatten i

klara droppar i sitt kar. Då suckade Antonius av otålighet över att han kände sig ledsen och även över att han hade samvetskval därför att han gått ifrån Rupert på isen.

Men samvetskvalen skulle snart försvinna och sorgen dunsta bort under det nya året som ännu blankt och skinande låg framför honom.

NITTONDE KAPITLET.

Jag också skall mig gifta.

Sedan hösten var Hilma förlovad med en ung metodistpräst vid namn Gideon Espengren.

Hilma hade varit i tjänst hos Lagercronas i fjorton år. Som ung adertonåring hade hon kommit in i hemmet och nu var hon trettiotvå. Det var en lång tid och hon hade följt Lagercronas från Karlberg till Växjö över Visby och till Ramstaden. På varje plats dit översten blivit kommenderad hade Hilma haft en fästman: en kalfaktor, en trädgårdsmästare, en ölutkörare och nu i Ramstaden Gideon Espengren, en metodistpräst. Trädgårdsmästaren hade varit mormon och velat att hans älskade Hilma skulle följa med honom över till den lyckliga, heliga mormonstaten i U. S. A. Men Hilma som hört glunkas om att för mormonerna månggifte var tillåtet hade i sista stunden vägrat. Det hade kostat henne många bittra tårar, då hon verkligen varit mycket kär i mormonen-trädgårdsmästaren.

När en flicka stannar kvar så länge i sin tjänst som Hilma gjort, får hon så småningom ett visst övertag över familjen. Hon känner den utan och innan och fastän hon kanske inte blir trött på den och uppskattar den på sitt sätt, börjar hon snart begagna de fördelar som äro förknippade med att vara trotjänarinna. Hon

blir en smula övermodig mot frun i huset, vilken till sist i sin tur blir rädd för henne.

Överstinnan vågade visst inte säga till Hilma i samma ton som hon sade till de andra jungfrurna. Hilma måste man vädja till, tacksam över de tjänster hon gjorde en. Hilma till exempel hade bättre reda på överstinnans linneskåp än överstinnan själv. Ibland vägrade hon att lämna ut rena borddukar och handdukar därför att hon ansåg det gick åt för mycket tvätt.

— Herrskapet drar ned så mycket, alldeles på tok, kunde hon säga och rynka på näsan. Byken sliter på det fina linnet.

Överstinnan genomskådade henne nog, men vågade ej låta märka det. Saken var nämligen den att det var Hilma som styrde om tvätten och under tvättdagarna tillsammans med Nanny stod arbetande i tvättstugan medan kokerskan ensam fick sköta städningen. Det låg i Hilmas intresse alltså att tvättdagarna inte kommo igen för tätt. De voro tröttsamma. När Hilma hade sin huvudvärk gick hon omkring med en vit bindel hårt knuten om pannan och var en skräck för var och en som vågade sig i närheten, kamraterna inbegripna. Ack, hon hade många fel, som överstinnan ofta klagade över, men hennes stora förtjänster uppvägde felen. Mot barnen var hon öm och vänlig när hon inte hade sina svåra dagar. Blev någon sjuk vårdade hon denna, själv försakande nätternas sömn. Hennes glada skratt trillade som ärter genom våningen. Hon sydde utmärkt och hjälpte ofta överstinnan att ändra hennes klänningar då Sofia ej hade råd att kosta på sig någon ny.

En underlig befattning egentligen detta att dag ut och dag in pyssla om en annans hem, damma och putsa andras möbler och silver, ta i vid storstädningen så att såpvatten och svett drypa om en för att få fint till jul, som man själv firar i jungfrukammaren, och vaka över andras barn. Men nu skulle äntligen Hilma få ett eget hem att sköta och kanske egna barn att vårda. Det tyckte medlemmarna av familjen Lagercrona hon var väl förtjänt av, fastän de suckade av oro vid tanken på hur de skulle kunna reda sig utan henne, hastigt glömska av hur hon emellanåt pinat dem, så att de gärna velat bli av med henne.

Gideon Espengren kom ofta och hälsade på Hilma i jungfrukammaren. Viveka och till och med den nogräknade Antonius voro förtjusta i honom. Han var en lång herre, som såg bra ut på ett icke osympatiskt slyngelaktigt sätt, ansiktet hade en frisk färg, ögonen blänkte blå som insjövatten och det bruna håret var starkt knollrigt och uppkammat i en käck tupé. Han rasade om med Hilma och lyfte henne ibland högt och svängde henne i luften. Då skrek hon av förtjusning och hisnande rädsla. Så skulle han svinga henne genom livet i ett huj, lyfta henne över diket av tarvliga ideligen upprepade tjänarinnesysslor rakt in i ett hemtrevligt metodisthem i en främmande medelstor stad, där hon, Hilma, nu skulle bli högsta hönset i församlingen och kallas för fru eller pastorskan Espengren rentav och aldrig mer behöva niga för andra fruar.

Hur hade Hilma blivit metodist?

Det hade skett i Ramstaden, när hon kommit som ny dit och ej hade några bekanta. Då hade hon sökt

sig till metodistförsamlingen där hon snart funnit vänner i mängd och där böner och kafferep ständigt och i glad omväxling efterträdde varandra. Man kan säga att tack vare Hilmas nit i metodistförsamlingen fick Viveka under dessa fyra år i sin barndom njuta av goda och långa nätter, om också inte alltid i förening med sömn. Det var nämligen så att mötena ofta började klockan sju på kvällen och dessförinnan stoppade Hilma Viveka i säng. Det var Hilma som skulle sköta om Vivekas bad och kvällsvard och hon började därmed redan klockan sex för att få tid att gå på "mötet". Viveka bad och tiggde bevekande att få vara uppe litet längre, hon var ju stora flickan nu, elva år, och hon hade inte hört att någon av hennes klasskamrater lade sig så tidigt. Men Hilma var bestämd.

— Ingenting är så nyttigt för barn som att komma i säng i god tid, svarade hon överstinnan som ibland tyckte synd om Viveka.

Men när Viveka fått sitt bad och lagt sig, klädde den goda Hilma skyndsamt på sig ytterkläderna och kilade ned på gatan. Snart öppnade hon dörren till templet. Värme, ljuvlig sång och doften av gott kaffe strömmade emot henne, och nu satt hon bänkad bland de andra troende och lyssnade med huvudet saligt på sned till Gideon Espengrens ord. Vid kaffet brukade pastorn tala vid var och en särskilt, man neg och krusade för honom, sög på honom och hans ord som på sockerbitarna i munnen. Och så hände det att Hilma och Gideon blevo kära i varandra. Den söte Jesus sträckte välsignande ut sina händer över deras huvuden och medan Viveka låg vaken och inte kunde

somna därför att hon fått gå och lägga sig för tidigt, växte och frodades kärlekens blommor uppe i templet mellan pastor Espengren och Hilma till dess pastorn bedövad av deras lukt uttalade de ord som bundo honom och Hilma samman för evigt.

Översten och överstinnan Lagercrona hade erbjudit sig att hålla bröllopet för Hilma. De skulle vigas i Lagercronas salong och sedan skulle det bli supé för bröllopsgästerna och brudparet.

Överstinnan hade det i sanning besvärligt på nyåret, två av jungfrurna skulle flytta fast den vanliga flyttningstiden var första oktober och första april. Nu Hilma som skulle bli fin fru och så Nanny med det burriga håret och de tindrande ögonen, hon som under sommaren för ett år sedan börjat ha sällskap med Ljunglöf, överstens muntre kalfaktor.

Vad det var fatt med Nanny och varför hon ville flytta visste ingen eller snarare ville ingen veta det. Hennes kamrater hade nog reda på hennes skäl att sluta platsen, men de skvallrade inte på henne. Hon magrade, hon som förut haft så frestande runda kurvor, den rosiga färgen på kinderna hade bleknat, i ögonen hade något släckts så att de ej tindrade så där glatt och barnsligt förhoppningsfullt. Kalfaktorn kom inte längre så ofta på besök i jungfrukammaren. Det föreföll som om han snarare undvek den.

Överstinnan hade redan anställt två nya tjänarinnor, som skulle börja platsen dagen efter det Nanny och Hilma slutat. Det var två systrar från Dalarna som varit uppe och blivit synade och utfrågade av överstinnan. De hade tilltalat henne och det var också origi-

nellt att ha två systrar i sin tjänst. Det hade aldrig Sofia haft förut.

Antonius och Viveka räknade dagarna till detta bröllop. Stéphanie von Kothen och Grat skulle inte resa förrän dagen efter. Stéphanie som var så händig och praktisk var en god hjälp för Sofia under förberedelserna. Hilma gick omkring och strålade av fröjd. Då och då måste hon krama om den snälla överstinnan som gjorde sig sådant besvär för hennes skull.

På bröllopsdagen anlände redan på förmiddagen stadens kokfru, fru Utter, kallad Uttran, en fet kvinna med osund hy och en stor och förfärlig vårta hängande ut som en svamp från ena kinden. Hilda i köket degraderades hastigt och lustigt till enkel underköksa, och fru Utter fattade posto vid spisen vilken Hilda för att vara den mäktiga till behag omsorgsfullt blankat, varefter hon radat upp de glänsande kopparkärlen och de svarta stekgrytorna på den så att de sågo ut som en armé före ett slag.

Hilda myste: nu skulle man få se smörklickarna dansa! Uttran var känd för sin slösaktighet. Alla familjer i staden bävade för henne, men de måste ändå alltid beställa henne därför att det inte fanns någon annan skicklig kokfru. Och vid alla finare tillställningar härjade Uttran i köket.

Översten hade haft många invändningar mot detta bröllop. Han ansåg sig visst inte ha råd till det. Men han höll ju också med Sofia om att Hilma väl förtjänade att man gjorde något för henne. Och så hade hans högra axel höjts i förtvivlan och resignation och

han hade försvunnit upp på sin expedition undan bråket och stöket i våningen.

Hilma behövde inte arbeta denna dag. Stack hon näsan ut i köket blev hon genast bortviftad. Men när hon såg att de andra ännu bara drucko kaffe slog hon sig ned skrattande och trots protester. Kokfrun hällde själv upp det extra starka kaffet till Hilma och behandlade henne redan som hedersgästen.

Viveka smög sig in och klängde sig fast vid Hilma som denna dag givmilt lät henne dricka ur sin kopp.

Uttran hade många små råd för nygifta fruar som hon portionerade ut med blundande ögon. Själv var hon änka sedan många år, men äktenskapstiden levde ännu för henne i friskt minne. Viveka lyssnade gapande och betraktade alldeles fascinerad vårtan på kinden som rörde sig när fru Utter talade. Hilma skrattade muntert och hörde inte mycket på alla råden. Hon ville hellre veta litet om en läcker ragu, som var Uttrans specialitet och som nog Gideon skulle tycka om. Uttran övergick också gärna till att tala om mat. Hon blev då strax liksom mänskligare, men alltjämt höjd högt över vanliga dödliga. Hon talade dock om såser och raguer och beredandet av stekar med en hemlighetsfullhet som Viveka trodde på något sätt måste höra samman med vårtan på kinden. När fru Utter viskade om pastejer tyckte Viveka att vårtan tog formen av en pastej och när hon övergick till brunstekta kotletter rodnade vårtan och Viveka förnam från den ett fräsande som när en kotlett rullad i brödsmulor bryns i sin panna.

Näst barnfödslar kan ingenting föra kvinnor sam-

man så som diskussioner om matlagning. Bakom oset och dofterna, som de i inbillningen redan insupa och berusas och omtöcknas av, stiga de älskade männens ansikten upp med fuktiga läppar och förväntansfulla ögon. I sådana stunder längta de alla efter att vara skickliga kokfruar och att kunna nå blomman av kokkonsten för att andaktsfullt bryta den och överlämna den med en nigning till sina herrar. I sådana stunder förefaller det dem som om kokkonsten vore själva kärlekens hemlighet: en väl vispad omelett, en guldbrun stek med frasig skorpa, en tårta med underbart god kräm blir för dem trappsteg upp till himmelriket som i detta fall är mannens erkännande och deras egen belöning.

När kaffet var drucket måste fru Utter in och beundra den vita blanka brudklänningen och slöjan som lågo utbredda på Hilmas säng i jungfrukammaren.

Hilma blev röd om kinderna då hon strök över slöjan och slutligen lyfte på den lilla brudkronan av myrten, som stod på bordet.

De andra flickorna höllo sig omkring henne med lysande blickar. Nanny suckade lätt och lade handen på bröstet. Fru Utter sade med rörelse:

— Hilma kommer att bli en så vacker brud.

— Å, tror fru Utter det? svarade Hilma tacksamt. Jag vore så glad om jag kunde ta mig riktigt bra ut. För herrskapets skull också.

— Ja, ja, sade fru Utter. Det är minsann inte alla herrskap som så här hålla bröllop för en främling.

— Jag är väl inte någon främling heller, sade Hilma en smula stött.

Men fru Utter hade i stället för främling tänkt säga tjänarinna, men försökt undvika ordet eftersom det kunde stöta. Nu hade hon i all välmening sårat ändå med sitt ord, och hon förpassade sig skyndsamt ut i köket igen.

Härifrån hördes snart klangen av kastruller, av vedträn som kastades in i spisen och knastrande togo eld, av fru Utters röst som i brådskan lätt blev vresig och fräste till liksom smöret när hon slängde det på plåtar och i pannor.

Gårdskarlen Johanssons lilla gumma kom ned ett ögonblick och stod där i dörren liten och spejande iförd en grå schal.

Hon liknade en råtta som sprungit till vid lukten av någon stark ost. Nu tassade hon in till Hilma för att lyckönska. Ur den grå schalens skrymslen dök det fram en blossande röd jultulpan i kruka som var omvirad med skärt silkespapper.

— Gud välsigne brudparet, mumlade hon ängsligt, som om hon icke varit riktigt säker på att hon hade Gud med sig.

Skyggt undvek hon Hilmas tacksägelser och smög sig åter ut genom köksdörren efter att ha kastat en girig blick på de upplagda födoämnena och dragit in doften av smältande smör och stek som om hon kunnat mätta sig med den.

Dagen gled raskt framåt förd på en flottig våg av bruna såser och frasande smördegsbottnar. Överstinnan kastade då och då en blick in i sitt kök, men drog sig åter förfärad tillbaka, med sjunkande mod tänkande på hur fru Utter nu gjorde rent hus i hennes

skafferi och förråd. Men däråt var ingenting att göra. Vem skulle kunna hejda en fru Utter som tillredde en bröllopsmåltid?

Äntligen blev det eftermiddag. En hastig och tarvlig måltid intogs av familjen i salen. Den riktiga bröllopsmåltiden var ämnad som gående supé och man måste stöka undan middagen så snart som möjligt. Grat åt på hotellet, men de andra fingo nöja sig med bröd, falukorv och halvstekt, ljum potatis, som Hilda tillrett, full av blygsel över husets enkla vanor, i ett litet hörn av spisen.

Efter middagen blev det ett spring med dukning. Överstinnan som nu började bli riktigt nervös som alltid inför fester skrek med grinig stämma olika order. Bordet drogs ut och flera bordsskivor inpassades och tillsattes. Det var alltid ett tungt och svårt göra därför att skivorna passade aldrig ordentligt.

Nanny som fylld av iver och hjälpsamhet tog i ordentligt höll sig plötsligt för hjärtat och sjönk ned på en stol blek i ansiktet och nära att svimma. Hilma och Hilda växlade menande blickar och skakade medlidsamt på huvudet över hennes plötsligt påkomna illamående. Efter ett glas vatten kvicknade hon till igen och Stéphanie och Sofia låtsades ingenting märka. Där funnos ting man inte fick bry sig om ibland. Ville man inte förstå något, behövde man det gudskelov inte heller.

En annan sak var ju om flickan hade tänkt stanna kvar i tjänsten, men nu hade man då inte något ansvar. Man vädrade en liten skandal, men skandalen skulle inte fläcka det här huset.

Nanny fortsatte sitt arbete med en skuldmedveten min som kastade sin skugga över det täcka ansiktet.

Slutligen stod bordet dukat med bästa porslinet och blommor i en låg vas. Sofia som till sist alltid blev belåten gick nu omkring och log, lycklig i medvetandet om att hon ju gjorde en god gärning och säkert skulle bli beundrad och älskad av hela sällskapet. Sådant var dock något att sätta värde på även om erkänslan kom från enklare folk.

När ögonblicket var inne togo hon och översten emot bröllopsgästerna stående under ljuskronan i salongen.

Där kom den nye pastorn från metodistförsamlingen Eleasar Olofsson som efterträdde broder Espengren och skulle viga denne sin föregångare. Han var ung, yngre än Espengren, med trosvisst strålande ljusblå ögon och blomstrande runda kinder. Han bockade och bugade och gned sina händer generat och försynt mot varandra.

En flock av små damer i svarta klänningar och vita halskrås med en och annan brosch högtidligt skimrande på platta eller knubbiga bröst steg nu in. Det kom ett svagt mummel från alla dessa svartklädda damer som om de styrkt sig för mötet med värdfolket genom att viska med varandra. Slutligen lösgjorde sig damerna den ena efter den andra från varandra och nego för översten och överstinnan ödmjukt och försiktigt rörande vid deras händer med sina egna händer som voro röda av diskning eller märkta av nålstyng. Pastor Olofsson sade lågt deras namn. De

voro ogifta allesammans, ingen hade varit så lycklig som Hilma att kunna fånga en man.

Efter presentationen skockade de sig åter samman som svarta får. Somliga tittade sig omkring i salongen, böjde sig fram mot en hylla för att närmare granska ett porträtt eller lät ett finger lätt glida utefter en stolsrygg. Andra tittade i golvet där Muttermilchs matta blomstrade och lyste i det elektriska ljuset.

Vid tamburdörren hördes nu ett dämpat sorl och några herrar inträdde. Ofrivilligt kom Sofia att tänka på likbärare, när hon fick syn på dem, därför att alla hade svarta kostymer och nya och rentvättade handskar. De bockade sig stelt och spänt för värdfolket och hörde med en viss självmedvetenhet sina namn framsägas av pastorns runda läppar. Därefter gingo de lika avmätt fram och hälsade på damerna.

Sofia hade mycket svårt att hålla sig för skratt.

Hur väl passade det icke dessa helgdagsklädda kvinnor att tillhöra ett kyrkligt samfund: de voro ödmjukt böjda som till bön, halsarna sträcktes så snart den unge pastorn yttrade något, hela deras kroppsställning och blicken i deras ögon liksom vittnade om hur de anammade det heliga ordet och höjde sig mot Kristi kalk. Att Hilma var av samma sort som dessa var omöjligt att föreställa sig, hon som kunde vara så livad och rent världsligt glad. Men männen föreföllo onaturliga i sina bästa kostymer och med sina likbjudarminer. Varför hade de blivit metodister? För att rädda sig från supning och syndiga nöjen? Dessa kraftiga starka händer sågo mera ut till att passa att lyfta en flicka i dans på logen än till att hålla en svart

psalmbok. Sofia såg psalmböckerna sticka upp ur deras fickor.

Nu kommo barnen Lagercrona in från salen följda av Stéphanie och Grat. De voro alla uppspelta och gingo omkring och hälsade överdrivet hjärtligt. Särskilt Sebastian som slog ihop klackarna och bockade sig på sitt hurtiga sätt. Uniformsknapparna blänkte, gehänget skramlade, de svartklädda damerna drogo tydligt efter andan då han tryckte deras händer. Sofia såg stolt efter honom. Han kunde föra sig, hennes älskade äldste son, och vara artig mot vilka personer han än sammanträffade med. Stéphanie blek och ståtlig i ljusgrönt siden och med en styv underkjol som förföriskt rasslade för varje steg hälsade utsökt hövligt och Grat tog alla med ett uppriktigt vänligt leende i handen.

Strax därefter öppnades åter dörren och en liten kvinna, klotrund och behaglig att se på i stramt åtsittande svart sidenklänning, trippade in. Det var mamsell från slottet. Hennes blonda hår var lagt i eleganta vågor och hon hälsade med en nigning på överstinnan, men ändå med en viss värdighet som om hon visste sig vara välbekant.

— Fröken Julie kommer strax, annonserade hon i en ljudlig viskning. Hon bad mig gå före då hon var en smula försenad.

Mamsell som förestod hushållet hos Macdougalls var inte metodist, men eftersom hon var en väninna till Hilma hade hon blivit inbjuden. Hon nickade ganska stelt åt de andra gästerna och placerade sig sedan

en bit ifrån dem vid salongsbordet, som om hon ville betona sin artskillnad.

Överstinnan bad med nervös älskvärdhet alla sitta ned, men ingen vågade sätta sig, utan hela församlingen blev stående.

Framme vid fönstret voro två pallar för brudparet. Pastor Olofsson gick, liksom för att känna sig för med lokalen, fram och ställde sig bakom dem.

Nu gled Julie Macdougall in. Hon hade bett att få vara med: ett sådant här bröllop måste ju vara förtjusande. Åter blev det stark rörelse bland de församlade. Landshövdingens äldsta dotter! Det var inte alla dar man fick se henne på nära håll. Hon ansågs nära på lika fin som en kunglig. Julie rodnade när hon nästan blygt gick omkring till alla. Sedan drog hon sig bort emot Antonius och Viveka, som oroligt stodo och trampade med fötterna, livligt spejande sig omkring som om de varit på teatern.

Och nu äntligen öppnade Hilda och Nanny dörrarna till salen och anmälde att brudparet skulle komma.

Gästerna bildade häck, de svartklädda damerna på ena sidan, herrarna på den andra så att en öppen gång ledde fram över den blommande mattan till de två pallarna och pastorn, som slagit upp bibeln. Bakom häcken stodo familjen Lagercrona, Stéphanie, Grat och Julie Macdougall. Överstinnan så lättrörd hade redan tårar i ögonen.

Hand i hand stego Gideon Espengren och Hilma över tröskeln. En lätt rodnad i hennes ansikte röjde sig under den tunna brudslöjan. Ögonen glänste. Gideon Espengren förde sig stelt och rakt i den nya fracken.

Mustascherna voro uppborstade så att de fylliga röda läpparna syntes. Han hade ett nästan glupskt småleende och blickarna sökte oupphörligt bruden under myrtenkronan och slöjan.

Knappt hade de hunnit in i salongen förrän församlingen uppstämde en sång:

Jesus, du som en gång trädde
i ett bröllopshus som gäst
och dem salighet beredde,
gav till sist det som var bäst.

Kom ock nu till dessa kära
med din nåd i denna stund!
Dem till sällhet, dig till ära,
slut dem i ditt nådsförbund.

Lär dem att med villigt hjärta
städs på himlavägen gå
och att så i fröjd som smärta
bliva dina, båda två.

Herde, värdes väl dem sköta,
giv dem vad dig synes bäst,
och låt sist oss alla möta
dem vid lammets bröllopsfest!

Rösterna, höga och klara, fyllde hela salongen som om den varit ett tempel. Sofia grät. Också Viveka började sakta gråta. Det var så vackert alltsammans och Hilma var som förvandlad.

Brudparet föll nu på knä på pallarna framför prästen. Brudslöjan flöt ut över mattan och Hilma måste kasta en liten blick bakom sig för att se att allt var riktigt. Men slöjan hade fastnat i ett stolsben. Då steg Viveka fram, lösgjorde slöjan och rättade till den och blev sedan som en liten brudnäbb stående bakom bruden. Hilma såg det nog då hon åter kastade en blick bakom sig.

— Tack, Viveka, måste hon säga högt.

De andra logo. Pastor Olofsson strålade alltjämt med sina trohjärtade blå ögon, men började verka en smula nervös. Det var hans första brudvigsel i Ramstaden och därtill skulle han viga sin föregångare, en mera förfaren broder än han. Han kände sig kanske, fastän en sådan tanke ju icke ens snuddade vid honom, utan steg upp i den bleka Stéphanie von Kothens hjärna, som en tandläkare som skall plombera en kollega. Kollegan kan sina stycken och gnäller lätt om borren slinter det minsta. På samma sätt måste den yngre församlingspastorn vara rädd för att dabba sig med någon felsägning, väl vetande att den äldre herden strax skulle lägga märke till det.

Men han hade inte behövt vara orolig. Gideon Espengren såg inte ens på honom. Hela tiden sökte hans blickar bruden under slöjan. Han hade aldrig funnit Hilma vacker. Hon var käck och duktig och såg trevlig och husmoderlig ut, men nu med den tunna brudslöjan som ett töcken omkring sig fann han henne skön och nästan hemlighetsfull. Han satte sin ring på hennes finger och hörde knappast de ord hans egna läppar uttalade eller det svar Hilmas läppar gåvo. Sin unge

broder lyssnade han icke alls på. De blommande barnakinderna och de trohjärtade blå ögonen förpassades långt i fjärran: endast Hilma i sin brudslöja och med den lilla myrtenkronan på hjässan existerade för honom i denna lyckliga stund.

Nu stämde deras trosfränder upp en ny sång:

O Gud, välsigna dessa två,
som här inför ditt anlet stå!
Giv frid och fröjd i det förbund,
som de nu slutit denna stund.

Av jordisk sällhet störst är den
som vinnes genom kärleken,
då tvenne hjärtan äro ett
och dela både ljuvt och lett.

Ledsage dem din milda hand
till fridens evigt sälla land!
Där bröllopsglädjen evig är,
och evig kärlek härskar där.

I motsats till Gideon Espengren svävade Hilma just nu inte uppe i det blå. Hon kastade i smyg små dröjande blickar omkring sig i salongen. I all tysthet tog hon avsked av varje småsak, av varje möbel.

I fjorton år hade hon nu dammat i familjen Lagercronas rum. Hon hade nästan börjat betrakta deras saker som sina egna. Hon skulle kunna gå i denna salong med förbundna ögon och ändå hitta rätt. Underhusan fick gärna ta de andra rummen, var och en hade

ju sina rum som de skötte, det skulle aldrig fallit Nanny in att damma salongen som var Hilmas. Hilma hade heller aldrig bett henne om det. På alla orter de varit hade Hilma haft salongen som en självskriven sak.

Nu tog hon adjö av den. Det lilla antika sybordet med sina många lådor där borta vid fönstret var inte lättdammat. Foten bestod av en massa snirklar som likt ormar slingrade sig om varandra. Det var ett arbete minsann att få de där snirklarna att glänsa. Den gröna delftservisen på porslinsbrickan som tronade på den antika byrån tog en evig tid. Överstinnan var särskilt rädd om den. Hon hade för många, många år sedan fått den av sin holländska väninna. Hilma var nu i detta högtidliga ögonblick av sitt liv, då hon lämnade jungfruståndet för att bli en metodistpastors maka, hänfört glad över att hon aldrig hade haft sönder någon av de små kopparna och faten. En katt de en gång haft i Visby hade hoppat upp på byrån och en kopp hade gått i kras, men det kunde ju inte Hilma hjälpa, koppen hade i alla fall skickligt lagats igen och Hilma brukade med särskild ömhet och försiktighet ta i den där koppen för att den inte skulle falla sönder på nytt. Hon kände sig nu orolig för att den nya jungfrun inte skulle visa sig vara lika varsam.

Hennes blickar flögo runt rummet. Sången ljöd som en hymn för hennes öron, en hymn till alla de små jordiska ting i denna salong som hon aktat som sitt eget öga.

Vid storstädningarna tog hon försiktigt loss alla glasramarna till porträtten och tvättade dem i ljumt såpvatten. Det var en ren skandal vad sådana där

ramar fort blevo smutsiga. Fingrar hade lämnat sina grova märken på dem och flugorna hade om somrarna ogenerat spatserat över dem. Där fanns ett porträtt av kronprinsen med dedikation. Hilma behandlade det med vördnad då hon lösgjorde det från ramen som ståtade med en kunglig krona. Kronan putsade hon omsorgsfullt. Så var det familjeporträtten och porträtten av släktingarna och de närmaste vännerna. Hilma hade ofta känt det som om det varit hennes släktingar och hennes vänner. Så snart hon fått glasen klart genomskinliga hade ansiktena innanför dem på ett nästan intimt sätt lett emot henne. Då hade hon gärna velat klappa dem.

Nu hade hon fått packa ned i sin koffert porträtt av översten och överstinnan och barnen Lagercrona. Dem skulle hon sätta inom glas och ram i sitt eget hem. När hennes blivande bekanta frågade vilka de voro skulle hon sannerligen inte blygas för att säga att de varit hennes förra herrskap. Det skulle ju bara visa att hon haft plats hos fina människor och därför visste hur man skulle skicka sig. Många små finesser i dukning och anordningar hade hon lärt sig under åren och den lärdomen skulle hon säkert få nytta av när hon tog emot eget främmande.

Hilmas ögon irrade under slöjan. Ja, blommorna i krukorna där i fönstren hade varit ganska besvärliga. Om vårarna hade hon gjort rent varje blad på den vida murgrönan. Den där bredbladiga växten på golvet hade hon vattnat och skött om med särskild ömhet. Varje påsk hade en dunkelt röd blomma, en enda stor och härlig, spruckit ut från dess stam. Det betydde

ingenting när påsken inföll, en månad tidigare eller senare än föregående år, så snart påsktiden nalkades började knoppen svälla som om den anat den stora helgen inom sig. Palmen i den blåblommiga krukan var nog tråkigast att ha att göra med. Den måste man bära ända ned på gården och ordentligt spola över. Hilma hade gjort det för ett par dagar sedan och nu blänkte det riktigt av de fingerlika bladen. En sådan palm borde man i alla fall ha i sitt nya hem. Det såg fint ut.

Sången slutade nu. På ett tecken av prästen sjönko Hilma och Gideon åter på knä och välsignelsens ord föllo som feta ljumma droppar ned över deras huvuden. Men Hilma, den trogna Hilma, som ibland varit outhärdlig både för sig själv och sitt herrskap när det svåra lynnet och huvudvärken samtidigt satte åt henne, delade frikostigt med sig av denna välsignelse, ämnad för ett nyvigt brudpar, till alla de döda tingen i salongen.

När hon reste sig hade hon äntligen tagit farväl av sitt forna liv och hon lyfte ett par strålande ögon, fuktiga av tårar, mot sin make.

Därpå vände de sig båda två om efter att ha tryckt prästens händer och nu togo de leende emot lyckönskningarna, först från familjen Lagercrona och sedan från alla vännerna.

Stämningen i salongen var upplyftad, nästan överspänd, som alltid vid bröllop. Välgångsönskningarna och "Gud välsigne dig, kära Hilma" uttalades många gånger. Men man nyktrade åter till då kokfrun som

de sista ögonblicken lyssnat vid dörren trängde sig fram bred och mäktig med den hiskliga vårtan skälvande som gelé och spridande en doft av kök omkring sig. Hon önskade brudparet lycka med stadig röst och talade samtidigt om att nu kunde man inte vänta längre med supén, om man ej ville äta maten kall.

Hilma steg först ut i salen vid Gideon Espengrens arm, men sedan blev det ett oändligt krusande och nigande och bockande innan överstinnan kunde få ut de andra i matsalen. Slutligen grep hon i förtvivlan tag i pastor Eleasar Olofsson.

— Vi måste väl gå först då, ropade hon. Så komma nog de andra efter.

Bordet såg festligt ut och kom allas ögon att lysa. Men innan ännu någon tagit för sig läste pastor Olofsson en bordsbön med blicken riktad på den goda steken som omgiven av gröna ärter och små välformade potatisar och sylter och gurkor i silversaladjärer tronade mitt på ena långsidan av bordet.

Småbord voro dukade i salen, och när bordsbönen lästs fanns det inte något hinder att slå sig ned. Sedan trippade man eller klev med tunga steg alltefter kön och läggning fram till supébordet och tog för sig med glatt humör. Eftersom alla gästerna voro absolutister serverades endast svagdricka och sockerdricka. Men trots den svaga dryck som pärlade i glasen hördes snart ett sorl av röster och skrattsalvor och prat i salen, som fick något lika glatt och uppsluppet över sig som om gästerna druckit stora glas vin. Var det en inre hjärtlighet och glädje som nu tog sig uttryck

och som rakt inte behövde de på bjudningarna vanliga stimulerande medlen för att få sin utlösning?

Brudparet satt vid samma bord som översten och överstinnan och Hilma lät sig med välbehag passas upp av Hilda och Nanny. Nu äntligen hade hennes tur kommit att sitta ned och bli serverad. Men för sin upprördhets och glädjes skull kunde hon ändå inte äta mycket. Espengren däremot lade för sig stora portioner som om han redan gjort ett gott dagsverke. Pastor Olofsson höll ett siratligt tal för brudparet, men när översten reste sig och på ett enkelt och hjärtligt sätt tackade Hilma för de gångna åren, då runno hennes tårar fastän leendet glittrade fram som solsken genom tårarna.

Efter supén spelade Grat Dreiser fiol för gästerna och de sutto högtidligt lyssnande uppradade på stolar utmed väggarna. Hela tiden flögo deras blickar omkring uppmärksamt bekikande allt, noterande minsta sak för att ha något att minnas efteråt och kunna berätta för mindre lyckligt lottade bekanta som ej fått vara med på bröllopsfesten.

Sebastian som började bli trött på alltsammans och saknat ett gott glas vin till den bastanta måltiden tittade på salsklockan i hopp om att tillställningen snart skulle ta ett slut. Men överstinnan som såg hans oro, rynkade ögonbrynen åt honom till tecken på att han inte fick gå sin väg. Då resignerade han och började, följande Julies exempel, underhålla sig med gästerna. Men de blyga enfaldiga leenden de svartklädda damerna bemötte hans prat med retade honom till oartigt skratt.

Äntligen reste sig Hilma för att gå och byta ut brudklänningen mot en resdräkt. Deras tåg gick vid tiotiden. Men när gästerna sågo henne dra sig mot dörren voro de alla efter henne.

— Först måste vi väl dansa kronan av bruden... hördes någon föreslå halvt förläget och litet osäkert fnittrande.

Att dansa var ju egentligen syndigt, men det här skulle inte uppfattas som ett världsligt nöje utan som något folkligt oskyldigt, som varje kristen eller kristinna med gott samvete kunde taga del i ett ögonblick. Därför hade man på förhand enats härom, och alla de troende instämde i högljutt korus.

Hilma skrattade och försökte göra motstånd, men de slogo en ring omkring henne i nedre ändan av den stora salen och begynte ett slags sedesam ringdans runt henne. Det var egendomligt att se hur dessa svarta kjolar och pressade svarta benkläder plötsligt fingo liv och hoppande började röra sig framåt och åt sidan. Till och med mamsell från slottet, som hela aftonen hållit sig litet för sig själv, lockades in i ringen och fru Utter inropades och svängde snart runt med de andra. Det blev hon som fick kronan, det vill säga en liten myrtenkvist av bruden, som ej hade hjärta att lösgöra den vackra myrtenkronan från slöjan.

De ogifta äldre flickorna sågo besvikna ut. Vad skulle hon, kokfrun, en änka, med myrten att göra? Men själv syntes hon överraskad och förtjust vid tanken på att en myrten ännu en gång skulle grönska för henne. Vem vet vilken hemlig kärlek hon bakade in i sina degar och brynte i sina stekar?

Gideon Espengren blev plötsligt lämnad allena. Med ens såg den frimodige mannen generad ut, ett föremål för allas blickar. Han tummade sina mustascher, ställde sig framför fönstret och låtsades se ut. Men där ute var det mörkt och rutorna återspeglade endast salen här inne, de elektriska ljusen och en suddig massa av gestalter och ett och annat blekt ansikte. Grat såg honom stå där ensam och, alltid så omtänksam, gick han fram till honom och försökte tala på sin brutna svenska.

— Jag också skall mig gifta, anförtrodde han brudgummen.

Det visste nu Espengren genom Hilma, men hans hand släppte mustascherna och hans ansikte lyste genast upp i ett förstående leende. Nu stirrade de båda in i fönsterrutan inom vars ram församlingen i salen tycktes ha flyttat sig. Grat såg Stéphanie högrest och vacker stiga in i ramen med sitt svala leende. Hans hjärta slog kraftigare. Men Gideon Espengren spejade efter sin brud och då en dörr där inne i rutan gled upp och en resklädd Hilma uppenbarade sig, svängde han hastigt runt så att frackskörten flögo och skyndade emot henne.

Men han hejdades på sin väg. Hilma ville först ta avsked av översten och överstinnan. Hon neg för dem, nu en gift kvinna, en metodistpastors fru, på samma sätt som när hon som adertonårig tagit plats hos dem. Men överstinnan slöt henne impulsivt i famnen. De gräto i varandras armar. Bröllop äro alltid rörande, men mister man samtidigt en duktig trotjänarinna

lockas tårarna oemotståndligt fram hos matmodern. Hilma grät av både lycka och vemod. Viveka stortjöt. Hon blev smittad till tårar av överstinnan och Hilma och nu erinrade hon sig hur snäll Hilma varit mot henne och tänkte på hur hon skulle sakna henne. Hilmas egna bekanta stodo andaktsfullt omkring familjen Lagercrona och bruden. De makade sig närmare och närmare med gapande munnar och uppspända ögonlock, rädda att gå miste om något. Också Gideon Espengren tog nu hela familjen Lagercrona i handen och tackade så innerligt för bröllopsfesten.

Men när Hilma gråtande började gå omkring i skaran från vän till vän och taga farväl och tacka blev han otålig.

Då Hilma åter kom i närheten av honom, utan att ännu ha hunnit med alla, lyfte han henne plötsligt på starka armar, och med skinande glad uppsyn bar han henne ut i tamburen, nappade till sig rock och hatt, stötte i en blink upp tamburdörren och fortsatte nedför trapporna till den väntande vagnen. De andra sprungo leende till fönstren och vinkade åt de lysande vagnslyktorna som alltmer avlägsnade sig över den vita snön.

Sedan troppade de av under ett ideligt nigande och bockande för översten och överstinnan. Överstinnan var nästan chockerad över Espengrens tilltag, men samtidigt kände hon sig lättad över att bröllopet nu var slut.

Det tog tid för jungfrurna innan de ställt allt i ordning för natten. Men när alla lagt sig satt Nanny,

som dagen därpå skulle flytta, ännu uppe fingrande på den lilla myrtenkvisten från Hilmas krona som fru Utter till sist ändå glömt att ta med sig. Hon grät en skvätt efter att ha kastat en skygg blick mot Hildas säng. Men denna snusade och sov redan trött efter dagens arbete och spänning.

TJUGONDE KAPITLET.

Vad har försiggått här i natt? — Det är alltid obehagligt att lyfta en pistol.

En natt i slutet av maj 1906 vaknade överste Lagercrona av ett lätt buller. Han hade somnat på rygg, vilket ofta ger hjärtklappning, därför kände han sig orolig genast han slog upp ögonen. Nu låg han stilla och stirrade ut i mörkret spänt lyssnande.

Bullret kom från salen som skildes från sängkammaren av en kort korridor. En stol sköts undan, fötter smögo fram och tillbaka över parkettgolvet. Edvard Lagercrona lutade sig fram över nattduksbordet, strök försiktigt eld på en tändsticka, skyddande den med handen för att ej väcka Sofia och tittade på klockan. Hon var över halv tre. Tändstickan slocknade med ett litet fräsande ljud.

Natten hade redan börjat ljusna, det syntes på rullgardinen. Kunde det vara en tjuv där ute i salen? Vid den här tiden på natten brukade tjuvarna visst vara i arbete. Något måste göras. Översten var inte rädd, men han kände en olust i benen då han sträckte dem över sängkanten och böjde sig efter sin nattrock. I en låst låda förvarade han en laddad pistol. En soldat bör ju alltid vara beredd. Nu öppnade han lådan och

tog pistolen i sin hand. Så gick han på tå till dörren och vred långsamt upp låsvredet. När han stod i den lilla mörka korridoren hörde han åter tydligt ett ljud från salen. Hans hand kramade om pistolen och han smålog bistert. Raskt öppnade han den andra dörren och trädde ut i den ljusnande salen med pistolen framsträckt, på en gång i anfalls- och försvarsställning. Men han drog djupt efter andan och lade försiktigt pistolen ifrån sig på ett bord. Framför honom stod inte en tjuv, utan hans son Douglas iklädd endast byxor och skjorta, med håret rufsigt fallande över pannan och med ångestfulla ögon i ett blekt ansikte. Då mindes översten, och hur hade han nu kunnat glömma det, att Douglas denna samma dag skulle upp i studentexamen.

— Tänkte pappa skjuta mig? frågade Douglas.

Översten såg generad ut. Det är alltid obehagligt att lyfta en pistol mot orätt person och i orätt stund.

— Jag trodde det var en tjuv, mumlade han. Jag hörde någon som rörde sig här ute.

— Jag kan inte sova, sade Douglas och sjönk ned framför salsbordet, jag är så orolig. Tänk, om jag inte lyckas!

Och plötsligt strömmade tårarna från hans ögon och han skakade i hela kroppen av gråten.

Översten blev genast idel sympati och ömhet. Han makade undan pistolen och satte sig bredvid Douglas.

— Så, så, käre Douglas, sade han lugnande. Du skall se att det kommer att gå bra.

Han lyfte sin hand och strök Douglas ömt över det tillrufsade mörka håret. Det var så sällan översten

smektes. Han tyckte själv inte om ömhetsbetygelser och var ytterst sparsam om dem mot sina närmaste. Sofia brukade ibland skrattande och bedjande ta hans motvilliga arm och lägga den om sitt liv, men nu måste han trösta sin gråtande son. Och från hans sträva och ådriga hand tycktes en smula ro flyta över till Douglas. I själva verket var översten själv lika orolig som sonen. Douglas hade visserligen lyckats i skrivningarna, men översten som visste hur nervös Douglas var så snart det gällde en examen hade svårt att förstå hur denne skulle reda sig i en korseld av frågor.

— Kunde vi inte läsa över något tillsammans? frågade översten tveksamt. Det är väl något du tror att de komma att fråga dig om? Historia till exempel? Ta hit din bok, så hjälpas vi åt.

Douglas lyfte sitt förgråtna ansikte och smålog tacksamt. Han gick in i sitt rum och letade reda på ett par böcker. Med avundsjuka i hjärtat betraktade han Antonius som sov i sin bädd, helt och hållet ovetande om examensfeberns fasor. Han kom ut till överste Lagercrona igen och slog upp en av böckerna.

— Fråga mig då, få vi se vad jag kan, sade han.

Där sutto de, far och son, i den ljusnande dagern och pluggade historia för studentexamen med revolverns ondskefulla öga riktat på sig från ett hörn av bordet. Revolvern passade så väl samman i Douglas' stämning av skräck inför något oundvikligt som skulle hända. På en av frågorna kunde Douglas inte svara. Det var ett årtal han tappat och då for han förtvivlad upp och började tassa av och an på golvet i sina tofflor.

Hans far sade årtalet, lade ned boken och såg bekymrad på sin son. Han var ärelysten för hans skull och ville att han skulle gå igenom studentexamen med glans. Han drömde om att Douglas skulle bli officer och längtade efter att få se honom i regementets välkända uniform. Det smärtade honom att han inte kunde finna någon liknande ärelystnad hos sin son. Men han önskade av hjärtat att åtminstone en av hans söner skulle beträda samma bana som han. Och varför icke då just hans mest älskade son? Han skulle stiga i graderna och nå längre än han själv. Är det inte alltid fädernas ärelystnad och längtan: att se sonen träda i deras fotspår och marschera om dem? Det ligger en sällsam ödmjukhet i detta: jag kan icke nå så långt, men han skall det. Stjärnorna lämna de åt sönerna att plocka ned. Men denna natt då Douglas grät av examensfeber och med blekt ansikte och ängslig som ett inburat djur strövade av och an i salen kände översten, om än med stark motvilja, att han kanske tagit fel om Douglas' uppgift i livet. Även på Karlsborg och Karlberg måste man gå igenom examina. Hur skulle Douglas reda sig? Då skulle han inte ha sin far till hands som läste med honom och uppmuntrade honom.

— Vad skall Gerda säga, om jag blir kuggad? sade Douglas och stannade på sin vandring över golvet.

Hans far, uppryckt ur sina tankar, såg litet häpen på honom. Det var alltså inte på sina föräldrars sorg och missräkning om han skulle falla igenom i examen Douglas tänkte, utan på den där flickungens.

— Hon får väl trösta sig, sade översten, smått förargad.

Hela det sista året hade Douglas varit tillsammans med Gerda Löving, dotter till en disponent i staden. Det var en ful, men trevlig ung flicka, liksom Douglas ganska liten till växten, och som gick i en av de sista klasserna i flickskolan. Det var sed att en skolgosse året innan han tog studenten blev särskilt god vän med någon bland skolflickorna av ungefär samma ålder som han själv. Det kunde knappast kallas kurtis. Man promenerade i stadsparken tillsammans, lånade varandra böcker och diskuterade livets spännande frågor med allvarliga miner.

Så hade det också varit mellan Gerda och Douglas. Hon bodde på samma gata som Lagercronas och översten hade ofta sett det lilla nätta paret komma vandrande med skolböckerna under armen. Först följde Douglas Gerda till hennes port, därefter följde hon honom till hans. På detta sätt kunde de under en timmes tid vanka fram och tillbaka mellan de två husen. Hon hade ett par långa flätor, ombundna med röda band utefter ryggen. När hon skrattade svängde hon på huvudet och flätorna flögo. Douglas som var så tystlåten i hemmet att man alltid fick uppmana honom att säga något, tycktes nu ha fullt upp att tala om med den unga flickan.

Översten brukade road blicka ned på dem från sitt fönster. Han skulle gärna velat veta vad de berättade för varandra. Men tittade de någon gång upp mot huset, dolde han sig förskräckt bakom gardinen.

Överste Lagercrona tog till boken igen och Douglas

satte sig med skrämsel i blicken. Om han såg ut så där på examen, tänkte översten, skulle lärarna tro att han inte kunde någonting.

Det gick nu knaggligt både med frågorna och svaren. Far och son voro bägge trötta.

Plötsligt lyfte översten huvudet och lyssnade. Nerifrån intendent Sjungers trädgård hördes ett väsande skratt och samtidigt knastrandet av gruset på sandgången.

— Vem kan vara i trädgården så här dags? undrade översten.

Det var ljust ute nu. Himlen var molnig så att den uppgående solen inte hade kunnat bryta igenom och en grå morgondager låg trist över det stora rummet.

Översten och Douglas gingo nyfiket fram till fönstren och tittade ut. Då fingo de se något besynnerligt. Genom intendentens privata port, som från deras sal förde ut i trädgården från en låg stentrappa, kom en herre försiktigt klivande med ett fyllt grogglas i handen. För varje steg han tog lyfte han benet onödigt högt. Det såg nästan ut som om han klev omkring trampande på moln. Med en druckens onaturliga stelhet i varje lem fortsatte han ned i trädgården där han vände sig om, visande upp ett blekt och pussigt ansikte, varest en natts orgier satt sina omisskännliga spår. Översten kände med en grimas igen honom. Det var fondmäklare Vexelius, en illa beryktad affärsman i Ramstaden, som var bekant för sitt utsvävande liv och misstänkta affärsmetoder.

Nu kom intendenten Sjunger själv ut genom porten. Nätt och lätt som en ung kvinna trippade han

nedför trappan och i famnen bar han ett korgbord. Försiktigt satte han ned det på den gröna, kortklippta gräsplanen. Så kilade han uppför trappan igen och kom fnittrande tillbaka, balanserande ett par korgstolar på sina smala axlar. Och slutligen försvann han och visade sig åter, nu även han med ett fyllt grogglas högt lyftat i sin veka, ringprydda hand.

I väntan på att allt skulle bli ordnat stod affärsmannen bredbent kvar mitt på gången med glaset, vari den bruna drycken glänste, som en sköld framför sitt bröst. Intendent Sjunger gjorde affekterat en inbjudande åtbörd med handen och de båda herrarna placerade sig med en viss svårighet i stolarna. Man kunde se att de långsamt uttalade det högtidliga ordet "skål" varpå de samtidigt förde glasen till sina läppar.

Douglas föll i skratt.

— Nej, men pappa, utbrast han. Det ser väl för roligt ut. De tro visst att det redan är sommar.

Men översten rynkade förargad ögonbrynen.

— Fru Sjunger är ju bortrest, mumlade han. Intendenten passar alltid på att festa om då.

Han betraktade intendenten med mörk blick. Han ansåg att det var dubbelt fräckt av honom att sätta sig så här och supa alldeles nedanför sin regementschefs fönster. Just ett gott exempel för Douglas också, som så tydligt visade sig vara road av de där struntherrarnas uppförande!

De sutto alldeles stilla i sina korgstolar och stirrade framför sig över den låga blommande hagtornshäcken ut på gatan. Från bådas hjässor blänkte svagt en rund liten måne. En av renhållningsverkets vagnar for förbi

lastad med sopor. Kusken vred på huvudet och log hånfullt. Ja, så bära sig de där fina herrarna åt, resonerade han väl för sig själv. Intendent Sjunger vinkade nådigt med handen åt karlen, som vände sig bort och spottade.

Översten drog Douglas tillbaka från fönstret.

— Jag vill inte att de skola få se oss, sade han barskt.

Då gick Douglas åter fram till bordet, ännu leende över hela ansiktet, men när han fick se den uppslagna historieboken återkom med ens hans ångest.

Översten och Douglas satte sig på nytt och började trassla sig igenom årtalen. Det gick trögt. Nu voro båda ännu mera uttröttade och sömniga än förut. Bokens siffror och namn studsade upp mot taket och tycktes för deras förvirrade blickar fastna där eller på väggarna med sina ekpaneler.

Douglas stirrade på pelarna där äppelträden fortsatte att oförtrutet blomma. I stället för äppelträden inbillade han sig se en svart tavla med inslagna krokar, en sådan som finns i kyrkorna och som klockaren brukar fästa upp psalmernas nummer på. Nu tyckte Douglas att årtalen av en osynlig hand fästes på denna svarta tavla han såg i sin fantasi. De blevo till psalmnummer, men siffrorna voro nyckfulla och en etta eller en åtta flyttade sig med små knyckiga rörelser om varandra.

Douglas svarade oupphörligt fel, men översten hörde det inte. Han slumrade plötsligt in med kinden i handen och snarkade svagt. När Douglas märkte att hans far somnat föll också han ihop. Huvudet nickade och

nickade och slutligen sov han tungt med den värkande pannan i boken. Solen bröt nu igenom molnen och i en darrande stråle föll den in genom fönstren.

Den nya husan som öppnade dörren ryggade tillbaka då hon fick se översten och unge herr Douglas vid bordet. Antonius som halvklädd kom ut från sitt och Douglas' sovrum brast i ett fnissande skratt. Douglas och överste Lagercrona foro upp och gnuggade sig i ögonen.

— Vi höllo på att läsa historia, sade översten en smula förläget, sökande förklara situationen för den förvånade jungfrun.

Douglas kastade en blick på klockan och rusade in för att klä sig i smoking. När han kom ut i salen igen var Sofia också där i sin morgonrock och rufsigt hår. Lilla Viveka satt och drack sin choklad, tittande från den ena till den andra. Douglas fick kaffe denna betydelsefulla morgon, han tog nervöst en stor klunk, men spottade ilsket ut den igen eftersom kaffet var skållhett.

— Så du bär dig åt, Douglas, måste då överstinnan säga med förebrående röst.

Översten som nu också klätt sig kom in i sin uniform för att ta sin vanliga morgontur som icke längre roade honom så mycket sedan han förlorat Sandra.

— Och nu ha ni båda varit uppe halva natten, fortsatte överstinnan med gäll röst. Hur skall Douglas då kunna svara rätt på en enda fråga? Det var verkligen bra oförståndigt av er.

Översten höjde uttröttad på högra axeln, ett säkert tecken på att han var irriterad till bristningsgränsen.

Douglas drack nu kaffet i små häftiga klunkar. Antonius fortsatte att fnissa vid tanken på hur han funnit sin far och Douglas sovande med näsorna över boken.

Plötsligt gav Sofia till ett illskrik. Hon hade fått syn på den laddade revolvern som alltjämt låg kvar på bordet.

— O, ta bort den, Edvard! tjöt hon. Vad har försiggått här i natt?

— Jag hörde Douglas ute i salen, berättade översten, och jag trodde först att det var en tjuv, så jag tog för säkerhets skull med mig revolvern.

— Tänk om du skjutit honom, utbrast Sofia. Det skulle du väl aldrig förlåtit dig själv, Edvard?

På det var det ju ingenting att svara, och översten tog revolvern och gick åter till sängkammaren för att låsa in den.

Douglas' överretade nerver tålde snart inte mera. Han bet sig i läppen för att inte brista i gråt.

Slutligen samlade han ihop sina böcker och kom ut i hallen. Han tryckte ned skolmössan i pannan så att ingen kunde se hans tårfyllda ögon. Sofia var strax efter honom och slog armarna om honom.

— Måtte du lyckas, min älskade gosse, suckade hon, slösande med kyssar på hans kinder och hakan som var det enda av hans ansikte som hon kom åt.

Douglas slet sig nästan ovänligt lös ur hennes famn. Då rusade hon till salsfönstren och vinkade åt honom med en smutsig näsduk, men Douglas vände sig inte om.

Trädgården var nu tom, bara korgbordet och stolarna funnos kvar visande var de groggande herrarna

suttit. Solen sken över staden. Medan Douglas sprang framåt kom en ljuvlig doft av grönskande nyutspruckna träd från stadsparken. Han sög in den genom näsborrarna, men flyttade inte mössan högre upp. Han tyckte att han denna vårmorgon var på väg till sin avrättning, och när han kom fram till skolan föreföll det honom som om skolporten vore ett öppet svart gap som väntade på honom. Nu slukades han av det med en liten hisnande känsla av att han för alltid försvann från den vårliga staden.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Gerdas blommor. — Jag har redan en rival, tänkte Sofia.

Viveka hade svårt att hålla tankarna samlade i skolan denna eftermiddag då Douglas skulle ta studentexamen. Hon vred och flyttade sig oroligt i sin bänk och svarade ofta fel på de frågor hon fick. För övrigt var det dessa timmar en stämning av ouppmärksamhet i hela hennes klass. Två andra av hennes kamrater hade också bröder som skulle upp i studenten samtidigt med Douglas och även dessa sutto bara och väntade otåligt på att skolklockan skulle ringa.

De skumma skolkorridorerna hade denna dag en svag doft av blommor. I vattenledningarna hade nämligen de unga flickorna lagt små studentkransar och buketter, ombundna med bastband, i vilka fastsatta säkerhetsnålar bara väntade på att få stickas i ett rockuppslag.

Studentexamen i Ramstaden var en stor och märkvärdig dag för alla skolflickorna. Veckor i förväg hade de äldre flickorna i övre klasserna diskuterat vilka som skulle bli bjudna på studentbalen som alltid hölls ett par dagar efter studentexamen. Själva examensdagen brukade de unga studenterna äta middag tillsammans med sina lärare på restaurangen Strömslund ute i

Stadsparken. Men nu, när skolklockan äntligen ringde till tecken på att arbetet var slut för dagen, skulle alla flickorna i flock rusa till gossläroverket för att ta emot studenterna med sina blommor.

I många hem i staden härskade oro och nervositet. Mammorna sågo utvakade ut som om de inte sovit på flera nätter, papporna gingo omkring och brummade och brusade häftigt upp för minsta orsak. Skulle sonen klara sig eller skulle han få den skammen att tvingas att smyga sig ut bakvägen? Men över staden låg en vårlig och festlig prägel. Planteringarna grönskade, en springbrunn spelade till och med och stänkte ystert vatten omkring sig på den gröna gräsmattan och över de röda bugande tulpanerna i rabatten.

Dess Jegerfelt som satt i samma bänk som Viveka skrev med viktig min något på ett papper som hon sedan sköt över till Vivekas pulpetlock. Viveka läste det med nedböjt huvud. På papperet stod med Dess' ojämna stil: "Tror du att Douglas går igenom? Svara!"

Dess Jegerfelts bror Allan skulle upp i studenten följande år.

Viveka hade ju kunnat svara bara genom att nicka jakande eller nekande, men tjusningen i dessa små meddelanden väninnorna emellan bestod just i dessa papperslappar som man med risk för upptäckt smugglade över till varandras pulpetlock. Viveka skrev alltså på samma papper eftersom hon i hast inte kunde få tag i något nytt:

"Ja, det tror jag."

För säkerhets skull satte hon "Viveka von Lagercrona" under med en vidlyftig sväng efter a't.

Men Viveka var alls inte så trosviss som hon lät Dess Jegerfelt förmoda.

Den oroliga morgonen innan Douglas begivit sig till skolan dök åter upp för henne. Hon hade nog sett att han hade haft tårar i ögonen, fastän han skyndat sig att dra ned mösskärmen i pannan. Hon tänkte också på hur han de sista veckorna suttit böjd över sina läxböcker till sent på kvällarna. Man hade knappast vågat röra sig eller prata och skratta i rummen utanför av rädsla för att störa honom. Med så mycken flit borde han väl kunna klara sig i dag då han skulle visa upp vad han lärt, men Viveka kunde inte glömma att hennes bror gråtit och därför växte hennes känsla av obehag ju närmare den viktiga stunden kom.

Nu ringde klockan. Det blev ett kraftigt skrapande av fötter under bänkarna. Pulpetlock slogo igen med häftiga små smällar. Flätor yrde och rosettband viftade, då flickorna trängdes i dörren. Lärarinnan bannade dem inte. Hon var gammal och slätbenad och lade igen sin egen bok på katedern med en suck och ett förlåtande småleende.

Dess Jegerfelt och Viveka von Lagercrona vandrade iväg till läroverket. Dess stack förtroligt sin arm under Vivekas. Hon var lång för sin ålder nu, Dess, och hennes ben sågo så löjligt smala ut under den korta, veckade skolkjolen. De mörka ögonen voro alltjämt utstående och hade ofta ett lystet uttryck som om de voro hungriga på något. Viveka var halva huvudet mindre än Dess, men också hon var smal och outvecklad till kroppen. Ansiktet var runt och hennes

ögon, som voro det vackraste hon hade, skimrade ljuvligt.

— Jag är så ängslig, Dess, mumlade hon.

— Å, du var ju så karsk nyss. Vad tar det då åt dig nu? retades Dess.

— Jamen, jamen... stammade Viveka, men gav inte uttryck för vad hon tänkt säga.

Hon visste att om hon berättade för Dess att Douglas gråtit på morgonen, skulle Dess göra en stor sak av det och skvallra hemma om stackars Douglas' tårar. Allting liksom växte i Dess' mun. Små bagateller blevo kolossalt viktiga bara hon talade om dem. Hon hade ännu inte vant sig av med att narras. Kanske kunde hon rakt inte hjälpa det. Osanningar och överdrifter ramlade ur henne innan hon visste ordet av. Dess var alls ingen pålitlig bästa väninna att ha, men Viveka höll av henne. Hon var så beroende av dem hon länge varit tillsammans med och hon hade inte som Antonius denna lätta förmåga att slita sig lös, som ibland i livet blir nödvändig.

— Titta så mycket folk, utbrast Dess och klappade förtjust i händerna.

Ja, det var verkligen svart av människor utanför skolhuset.

De båda flickorna började springa och trängdes snart mitt i skaran av väntande. Alla hade de små kransar och blombuketter i händerna och ansiktena voro uppåtlyftade med ögon som intensivt spejade mot skolans blanka fönster. Pojkar i småklasserna, som redan voro lediga, sprungo omkring och gjorde fuffens. Ibland knuffade de liksom av en händelse till en äldre

tant, så att hon oväntat flög i famnen på en annan, vilken i sin tur knuffade till en tredje. Ibland låtsades de rycka en bukett ifrån en väntande och förälskad skolflicka i åttonde klassen, så att hon förskräckt och ond måste värja sin skatt. Att dra småflickorna i deras hängande flätor eller att i smyg lösa upp ett rött eller blått hårband räknades som en av deras mindre förströelser, därför att detta hörde till deras vanligaste sysselsättningar. När de ej kunde finna på något annat stukade de under skrik och skratt till varandras skolmössor eller lade krokben för varandra.

Viveka tittade efter sina föräldrar och Antonius. På långt håll mitt inne i folkmassan upptäckte hon den lilafärgade syrenklasen på sin mors hatt och följd av Dess banade hon sig mödosamt väg fram till sin familj.

Överstinnan var gulblek i ansiktet. Innan hon begivit sig hemifrån hade hon haft yrsel och hon luktade ganska starkt av konjak som hon tagit mot illamåendet. Hon hade famnen full av blommor och gav Viveka en liten krans som Douglas skulle ha. Översten svängde en nyköpt käpp i handen, hans egen present till Douglas. Det såg besynnerligt ut med den civila käppen mot hans uniform, men det tycktes han inte tänka på. Till och med Antonius var blek i ansiktet av spänning. Det skulle vara alltför förargligt om Douglas bleve kuggad och han skulle få skämmas för den äldre brodern inför sina klasskamrater. Kusinerna Macdougall voro också där med blommor: Julie, Frédrique och Jacquette, bara Aimée som alltjämt var sjuk och kvar hos doktor Westerland saknades.

Systrarna försökte med kvittrande röster lugna Sofia. Men Sofia sade att hon strax borde gå och ställa sig vid baktrappan, där de kuggade brukade smita ut, för att ta emot sin stackars son och trösta honom över nederlaget. Översten grymtade av förargelse över Sofias ord, Antonius trampade oroligt upp och ned. Hela tiden stirrade de upp mot trappfönstret där man först brukade se en skymt av de nyblivna studenterna.

— Någon kommer fram till fönstret, skrek en gäll pojkröst i hopen.

Ögonblickligen trängdes och knuffades hela skaran för att hinna bort till trappan. Men nej, det var ingen i fönstret. En av småpojkarna hade på okynne givit falskt alarm.

Men äntligen syntes ett par av censorerna uppe i fönstret samtalande med varandra med allvarliga och ödestyngda miner. Sofias syrenkvist vickade på hatten då hon böjde sig mot sina brorsdöttrar.

— Hur se de ut? frågade hon darrande.

Själv kunde hon inte urskilja dem tydligt genom dimman som stigit upp framför hennes ögon.

— De äro allvarliga! skrek Jacquette till svar.

— O, då har Douglas säkert fallit igenom, suckade Sofia. Att de kunnat syssla med annat än hennes angelägenheter ingick icke i hennes omedelbara föreställningskrets.

Översten dunkade med den nyköpta käppen i gatstenarna. Han tog upp klockan och tittade på den.

— Nu borde de varit här för länge sedan, konstaterade han tungt.

— De äro här, de komma! ropade någon.

Man skymtade några pojkar genom fönstret. De voro på väg nedför trappan.

— Jag ser inte Douglas, stönade Sofia, som nästan krossade blomkalkarna mot sitt bröst.

— Så tyst då, kommenderade översten.

Den stora porten slogs upp. Dess båda dörrhalvor tycktes nästan falla åt sidan. Småpojkarna som nu samlats kring trappan för att ta emot studenterna gåvo upp höga jubelskrin.

— Hurra! Hurra! hördes från alla målbrottsstruparna.

Där kommo studenterna stormande nedför den breda trappan. De viftade med sina vita mössor, de skreko av fröjd och var och en som kom ut uppfångades av smala pojkarmar, som hållit sig beredda, och slungades med hisnande fart upp i luften.

— Titta Douglas, hurra, ropade Antonius och knuffade med vassa armbågar de framförstående.

— Var, var är han? Å, min älskade gosse, skrek Sofia över folkmassan.

Antonius och Viveka sökte med darrande fingrar peka ut honom för sin mor. Men det var inte lätt att få syn på Douglas, än syntes endast ett par sprattlande ben högt uppe i skyn, än en blixtlik glimt av ett eldrött ansikte och plötsligt var han helt ur sikte som om han sjunkit ned under gatan. De minsta gossarna hade enat sig om att hissa Douglas. Han var nämligen den lättaste och kortaste av studenterna. Innan familjen Lagercrona hunnit komma fram till honom hade han väl blivit hissad ett dussin gånger.

Äntligen! Där var han! Sofia föll honom gråtande av glädje om halsen. Översten nöjde sig med att skaka hans hand och med ett leende av belåtenhet räcka honom käppen. Syskonen dansade som indianer omkring honom och kusinerna prydde honom med blommor. Men snart trängdes hans närmaste ut av anstormande skolflickor. I spetsen för dem den glädjestrålande Gerda som fäste två röda rosenknoppar vid hjärttrakten på honom. Det var inte lätt att få blommorna att i denna stund sitta på Douglas. Han hoppade, han stampade, han röt av rusig fröjd. Tårar stodo honom i ögonen. Över hans ansikte gledo i snabb följd oräkneliga småleenden. Hans händer och armar viftade. Han var som ett djur som inte riktigt vet hur det skall kunna ge luft åt sin glädje. Den tycktes vilja spränga honom. Borta var den tystlåtne, melankoliske Douglas med de skymda, tveksamma blickarna och den slutna milda munnen. Lyckan hade gripit honom om halsen och ville kväva honom i sitt hetsiga famntag.

Han lyssnade icke till lyckönskningarna, såg knappast människorna omkring sig. Solen bländade honom. Inuti hans huvud dansade ett rött brännande klot runt. Rösterna omkring honom blevo till havets brus.

Men plötsligt hörde han en stämma som han tyckte sig känna igen. Fröken Erna Abraham stod leende framför honom och var sysselsatt med att försöka sätta fast en liten krans på hans rockuppslag. Han hade inte träffat henne på länge. Hon hade ju slutat att vara Vivekas lärarinna och hon kom numera aldrig hem till dem. Nu stod hon här i ny ljusgrå promenaddräkt och med en kokett hatt på sitt svarta hår. En minut höll

han sig stilla. Han mindes som något dunkelt avlägset sin skolpojksförälskelse i denna vackra dam. Hon hade haft ett lysande rött skärp om sin sportkavaj på en utflykt de gjort tillsammans. Det röda skärpet hade sedan förföljt honom i drömmen. Han tog hennes hand och mumlade:

— Tack, så snällt av fröken Abraham att komma ihåg mig.

Gerda stod ett stycke ifrån och stirrade med svartsjuka i blicken på den vackra fröken Abraham som hon inte kände. Men fröken Abraham log bara igen och försvann så i folkmassan.

Nu ordnade studenterna sig i ett tåg. De skulle marschera upp till Rådhustorget. Småpojkarna satte sig i gång i täten av tåget. De voro varma och rödkindade efter allt hissandet. Några stämde upp:

Sjung om studentens lyckliga dar.

Och de andra föllo strax in i sången, var och en ansträngande sin förmåga till det yttersta.

Skaran av anhöriga och skolflickor följde tåget på ömse sidor om studenterna. När de i sången kommo till: Hurra! svängdes de vita mössorna i luften. Och så började de omigen:

Inga stormar än
i våra sinnen bo...
hoppet är vår vän
och vi dess löften tro...

Ljusa gälla flickröster blandade sig med studenternas. Alla sjöngo med och när de hunnit upp till

torget, tog sången i på nytt och steg till ett brus som fyllde hela Ramstaden.

Douglas förmådde alltjämt inte stå stilla. Hans nya käpp, presenten från översten, piskade luften. Han hade inte någon sångröst, men han sjöng ändå med de andra. Bredvid honom stod hans bästa vän Mauritz Svensson, en satt, kraftig yngling, mörkhårig och med ett lugnt ansikte, där ingen rörelse visade sig. Han såg glad ut, men på ett fridfullt stilla sätt. Kontrasten mellan de två vännerna var så påtaglig, att många av de omkringstående måste titta på dem och sedan småleende säga något till sina grannar. Mauritz hade heller inte fått en sådan rikedom av blommor som Douglas. Han hade inte många bekanta.

När Douglas svängde sin mössa med en nästan vild åtbörd stötte han emot sin vän. Han vände sitt upphettade ansikte emot honom:

— Är du inte glad? frågade han förvånad.

— Jo, vi klarade oss ju fint, svarade Mauritz leende med lugn värdighet.

Douglas blev förargad mitt i yran.

— Du ser ju ut som om ingenting hänt, ropade han. Så sjung då, sjung, vet jag:

Och den ljusnande framtid är vår...

Äntligen började studenterna skingras. Var och en följdes hem av sin familj och sina närmaste vänner.

Douglas gick gatan framåt tillsammans med föräldrarna, syskonen och kusinerna. Ännu kunde han inte berätta några detaljer om hur hans examen förlupit, fastän översten vid hans sida gjorde några försök

till frågor. Sofia tog hans arm i sin och tryckte den. Hennes hatt med de lilafärgade syrenerna hade farit en smula på sned. Hon skrattade och pratade i ett, utan att vänta på svar.

När Douglas steg in i salen hemma tyckte han den var som förvandlad. Som i en avlägsen dröm såg han den förfärliga natten, revolverns svarta öga på bordet, den uppslagna historieboken, och till sist brast han i gapskratt då han tänkte på de två berusade herrarna i trädgården.

— Så lugna dig då litet, Douglas, förmanade Sofia.

Det var nästan oroväckande med denna stormande glädje. Hon hade aldrig sett Douglas sådan och skulle kanske heller aldrig mer få se honom så glad. Men hon var rädd för att han skulle bli sjuk av upphetsning.

Långsamt plockade hon av honom blombuketterna och kransarna och lade dem på salsbordet. Douglas skulle strax avlägsna sig igen för att gå på studentmiddagen. Kusinerna och Antonius och Viveka synade blommor och visitkort under många små utrop och anmärkningar.

— Inte visste jag, att Douglas hade så många vänner, sade Antonius, vilkens avundsjuka väcktes vid åsynen av hela denna skörd.

— Du förstår ju att det är pappas och mammas vänner också, som vilja visa oss en artighet, tröstade honom genast Sofia.

Men Douglas hörde inte ens på henne. Han valde med omsorg bland blommorna och fann Gerdas två röda rosenknoppar, dem han med öm omsorg fäste

på sig i det han häftigt rodnade för de andras menande blickar.

— Det är Gerdas blommor, fnissade Antonius oförsynt.

— Men var tyst då och gör inte Douglas ledsen, sade Sofia med ett litet sorgset leende.

Hon hade hoppats att hennes son skulle bära hennes blommor på studentmiddagen och det hade givit henne ett litet hugg för bröstet att han i stället tagit den unga flickans. Jag har redan en rival, tänkte hon suckande.

Douglas sade nu äntligen farväl och spatserade ut i den strålande staden med Gerdas blommor lysande blodröda i knapphålet.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Sebastian förlovar sig alltid. — Viveka älskade skymningen.

Strax efter studentexamen for Douglas, mycket mot sin vilja, till officersvolontärskolan på Karlsborg. Han gav äntligen efter för överste Lagercronas önskningar, ehuru det kostade honom många vakna nätter och många i hemlighet gjutna tårar. Han själv på Karlsborg, Sebastian kommenderad till Karlskrona!

Nu sedan det åter blivit höst voro Antonius och Viveka de enda av barnen Lagercrona som voro kvar i hemmet i Ramstaden. I början kändes detta besynnerligt. Våningen föreföll för stor för dem. Fastän Douglas varit så tystlåten och sällan gjort något väsen av sig och aldrig på något sätt hävdat sig själv, lämnade han ett märkvärdigt tomrum efter sig.

Kanske överste Lagercrona kände detta starkast. Vid måltiderna hände det att han såg sig omkring vid bordet som om han saknat någon. De voro ju bara fyra nu vid det stora matsalsbordet och han kastade en sorgsen blick på Douglas' tomma plats. Fastän han tröstade sig med att Douglas valt den väg hans far så varmt önskat kunde översten inte försona sig med att han var borta. Nu blev han också allt sparsammare. Det var dyrt att hålla Douglas på Karlsborg och hans

utrustning hade också slukat summor. Sebastian hade ju visserligen sin lön, men översten måste alltjämt sända honom något visst i månaden. I gengäld kommo glada brev från den unge sjöofficeren med beskrivningar på baler och tillställningar han varit med om.

Breven roade Sofia, men översten såg betänksam ut. Varenda liten kärlekshistoria Sebastian upplevde eller upplevat relaterade han i breven till sin mor. Han var alltid i färd med att förlova sig. Hur många gånger han friat till olika unga damer hade familjen Lagercrona för länge sedan tappat räkningen på. Förlovningen höll en tid och sedan var den plötsligt slut. Sofia, som redan sett porträtt av sin tillkommande sonhustru och fått alla skildringar över hennes skönhet och behag i detalj och därför också levat sig in i att, om också med en viss svartsjuka och reservation, ta emot henne, blev vid varje bruten förlovning rov för en häftig och naiv förtvivlan. Nu när hon en gång sagt sig att Sebastian som alla sjöofficerare måste gifta sig ung, äktenskapet skyddar ju från många faror och frestelser inbillade hon sig, blev hon otålig över att hans kärlekshistorier alltid fingo ett snöpligt slut. Kunde hennes älskade gosse vara flyktig? frågade hon sig med oro.

Breven från Sebastian och Douglas lästes alltid högt av Sofia vid kaffet efter middagen. Douglas' brev voro sakliga, ja Antonius och Viveka funno dem rentav tråkiga och lyssnade förströdda, men vid åhörandet av Sebastians brev spetsade de bägge öronen. Sofia läste upp dem helt och hållet utan att tänka på att kanske inte allt i dem riktigt passade för de båda yngsta

syskonen. Men hon förmådde inte föreställa sig att dessa nu började bli större och kunde uppfatta saker och ting. Antonius var femton år och Viveka tolv.

Viveka hade ju nu ett eget litet rum som hon själv dammade och pysslade om. Om eftermiddagarna när hon kom hem från skolan och det redan vid tretiden var för mörkt att vistas ute brukade hon timmen innan middagen krypa upp i sin vita pinnsoffa och sitta där helt stilla utan att tända lampan.

Hon älskade skymningen. Den tycktes henne så fylld av drömmar och ovissa ting. En liten blomma i en vas på hennes bord blev skugglik. Den smala spegeln över kommoden fick en matt och hemlighetsfull glans. Hon stirrade in i den och skymtade något i dess orörliga vatten som hon skulle velat sträcka ut handen mot för att gripa fatt i. Men hon sträckte inte ut handen. Hon var viss på att allt skulle glida undan henne då. Ingenting var riktigt verkligt dessa skymningsstunder. Allt var av en flytande materia som man lika litet kunde fånga som sommarens ljusblå eller vita fjärilar där de fly från blomma till blomma. Tryckte hon armarna mot sin späda kropp fann hon icke heller den verklig. Hon hade en känsla av att hon själv också skulle flyta ut och försvinna i skymningen.

Då brusade det för hennes öron som om en flod störtat förbi dem. En mild sorgsenhet kom över henne. Svarta vingslag fyllde luften. Hon kände sig oändligt liten och ensam. Rummet rycktes loss från våningen och likt en liten båt gungade det omkring i rymden.

Var kom hon ifrån och vart skulle hon? Fanns det kanske vänliga grönskande öar långt borta från jor-

den som skulle ta emot henne? Eller lysande stjärnor som sträckte ut spetsiga flikar i nattens stora hav för att bilda hamn åt hennes farkost? Tänk att få gunga från stjärna till stjärna och stiga i land omstrålad av ett lysande eldsken. Och var fanns då Gud, den väldige? Kanske himlen ändå till sist var den största stjärnan av alla?

I alla Vivekas fantasier intog Gud ännu en stor plats. Ibland föreställde hon sig honom med väldiga grå vingar som överskyggade världen. Han lade sina vingar milt över jorden och det blev natt. När Viveka var mindre hade Gud haft en gammal gubbes skepnad. Nu hade han blivit något av en fågel. Det var vingarnas skuld. Även änglarna buro ju vingar, men deras ansikten voro barnsliga och rosiga. Guds ansikte såg man inte. Vem vet om det ej var förskräckligt: ett ansikte som genomborrat och erfarit allt sedan tidernas begynnelse. Viveka var ofta rädd för Gud. Hon hade väl inte gjort något ont, men ändå var hon rädd. Han fanns överallt och med det yttersta av sina vingar nådde han en flyende. Jesus var mänskligare. Hade han inte själv vandrat här på jorden? Han kände säkert till alla besvärligheter bättre än Gud. Och han sträckte sina armar emot en. Den Helige Ande var obegriplig och liknade en vit duva. Men Gud... Gud sporrade ens fantasi. Hur kunde han känna alla ens tankar? Minsta tanke Viveka hade sög Gud åt sig och granskade den. Minsta önskan vägde han i sin hand. Och det fanns millioner människor i världen. Måste inte alla deras tankar och önskningar krypa som myror över honom? Man var aldrig riktigt ensam

därför att Gud såg en var man än fanns. Och han dog aldrig, föll aldrig samman, fick inte ens om natten sömn. Om Viveka spände sina tankar och skärpte sitt förstånd aldrig så mycket, kunde hon ändå inte fatta detta.

De dagar skolan slutade tidigare för Viveka måste hon ta pianolektioner. Överstelöjtnant Jegerfelts äldsta dotter Majken kom hem till Lagercronas och undervisade både Viveka och Antonius i musik.

Majken var vid denna tid tjugutvå år. Gänglig och med kantiga höfter och med ett blekt, runt ansikte, fyllt av de stora mörka ögonens sorgmodiga uttryck, såg hon sjuklig ut. Hennes dröm hade ju en gång varit att få uppträda på konserter, men den strängt gudliga fru Jegerfelt satte sig emot det. Sådana uppträdanden inför en massa världsliga människor ansåg hon vara alltför fåfängliga och inte passande för hennes dotter. Därför fick Majken nöja sig med att ge pianolektioner åt umgängeskretsens barnungar. Hon var oändligt tålig och godlynt och gav aldrig några bannor åt den som inte kunde sin läxa ordentligt. Viveka, så ytterst samvetsgrann, lärde sig skalor och övningar, men fastän hon var förtjust i att lyssna till musik hade hon inte det rätta handlaget. Antonius däremot blev snart Majkens bästa elev. Han var visst inte samvetsgrann som Viveka utan slarvade glatt igenom sina övningar, men han hade fint musiköra och det rätta mjuka anslaget.

Sofia fick nu som alltid ett välkommet tillfälle att yvas över sin älsklingsgosse. När några av regementets damer kommo på besök ombads Antonius att sätta sig

till pianot och visa upp vad han lärt. Han gjorde aldrig något motstånd. För honom var det helt enkelt förtjusande att ha ett litet auditorium och han svalde med välbehag alla de komplimanger som efter slutat spel haglade över honom, utan att tänka på att officersfruarna överdrevo sina uttryck av uppskattning för att smickra överstinnan Lagercrona.

Snart blev hans ideliga pianoklink en ganska stor plåga både för översten och Viveka. Redan under frukostrasten satte han sig vid pianot. Ibland sjöng han också med en löjlig målbrottsröst. Översten rusade från sitt rum upp på expeditionen för att undgå dessa nervpinande drillar och löpningar, men ända upp genom golvet trängde den flitige och musikaliske sonens toner. Viveka försökte läsa över sin läxa till nästa timme medan hon åt, en ovana som egentligen var strängt förbjuden. Men hon hade inte mycket för att hon överträdde förbudet, ty hon kunde knappt begripa en rad av vad hon läste.

— Kan du inte sluta och komma och äta nu, Antonius? tiggde hon honom.

Pianot svarade med en störtflod av toner. Antonius anlitade som de flesta nybörjare flitigt pedalen och musiken blev ibland därigenom fruktansvärt dov och sorglig att höra på.

Ofta kom överstinnan in och ställde sig nära Antonius, leende lyssnande till musiken. För henne, som var döv, trängde ju inte pianospelet igenom alla rum som för de andra. Med blid röst bad hon honom efter en stund taga för sig innan maten kallnade. Under frukostrasten fingo ju Viveka och Antonius äta en-

samma för sig, eftersom föräldrarna redan tidigare intagit sin måltid.

— Strax, mamma! ropade Antonius. Jag skall bara spela ut stycket.

När Antonius blev ivrig lade han tungan på sned mot ena kinden så att den stod ut som en bulle. Det såg ut som om den svullnat av tandvärk. Han tedde sig högst komisk där han satt, men det tänkte han inte på.

Det sista året hade läkaren ordinerat Antonius att bära glasögon och de voro hans förtvivlan och plåga. De fördärvade hans utseende. Elaka folkskolebarn skreko gärna "glasögonsorm" efter honom på gatorna och många gånger kom han hem och kastade sig storgråtande i Sofias armar. Sofia tröstade honom ömt och blandade sina tårar med hans. Kanske sörjde hon lika mycket som Antonius över de fula glasögonen och hon förebrådde ofta översten att han varit så sträng mot Antonius, då denne aldrig kunnat säga vad klockan var, när man frågat honom. Han var så närsynt att han inte ens kunde urskilja visarna på väggklockan i salen eller på kyrktornet. Nu ansåg hon att Antonius fått musiken som en tröst för glasögonen och hon ville aldrig hindra honom att spela.

Om söndagsförmiddagen efter kyrkdags satte sig Antonius och Sofia till pianot och spelade à quatre mains. Det lät helt präktigt. Då kom översten gärna in för att höra på. Det gladde honom att se Antonius och Sofia sitta så förtroligt bredvid varandra. Han själv lärde sig aldrig att förstå sin yngste son och detta var orsaken till många små meningsskiljaktig-

heter mellan honom och Sofia, där Sofia alltid var den som segrade.

Under denna tid kommo Antonius och hans mor allt närmare varandra. De hade samma fladdrande intressen, samma ytliga syn på tingen, hade på samma sätt lika lätt för skratt som för tårar.

Viveka stod helt utanför. Hon tyckte om Antonius på sitt vis och han tog nådigt emot hennes beundran. Han längtade bara att hon skulle växa upp och bli söt så att han skulle få heder av henne. Redan slog han i adelskalendern, letande efter någon lämplig make åt sin syster. Han stannade för klingande namn och titlar och räknade noga efter att åldern skulle passa. Viveka kunde gott förlova sig med den greven eller den baronen när hon hunnit till aderton år. Antonius skulle nog söka rätt på de lämpliga och presentera dem i familjen.

Sofia skrattade förtjust och road åt hans alltför tidiga planer. Översten blev ond och rynkade ögonbrynen. Viveka själv låtsade sig vara intresserad för att behaga Antonius, men inom henne steg upp en bild av hennes kusin Donald Macdougall, som hon mindes honom från sommaren på Igelfors. Då blev hon het i ansiktet och i hjärtat kändes som ett litet smärtande sting av saknad. Gömde han månntro ännu de vackra ljusblå slaggbitar hon givit honom vid avresan?

Ibland om kvällarna efter middagen kommo Dess och Antonius' gode vän Karl-Erik på besök. Då höllo de till i salen bakom pelarna, medan Sofia satt med något handarbete vid den gröna lampan. Ibland såg

hon upp och betraktade ungdomarna. Hon tyckte om att ha dem omkring sig och fastän hon inte kunde höra vad de sinsemellan talade om, gladde det henne att se dem sysselsatta med något läggspel eller lutade över en bok. Triumferande jämförde hon de båda främmande barnen med sina egna och fann att Antonius och Viveka både sågo bäst ut och hade det finaste sättet. Ja, de voro väluppfostrade och det var hennes förtjänst!

Dess som varit så förtjust i Rupert Rehusen kunde inte med den lugne och ordentlige Karl-Erik. Hon måste retas med honom och oupphörligt ge honom små stickord, vilka dock inte trängde igenom hans tjocka hud.

Kanske en av orsakerna till hennes misshag med honom var svartsjuka över att han visade sig så tydligt intagen av Viveka. I stället hade Dess nu börjat koncentrera sina känslor på Antonius. Det var komiskt att se hur hon försökte förtrolla honom med alldeles samma små konster som hon den där sommaren på Backamo för två år sedan prövat på Rupert. Redan då hade hon till sin mors stora sorg varit mycket behagsjuk och för Ruperts skull prytt sig med ett vackert band i flätan och en liten kedja med ett guldhjärta om halsen. Nu brukade hon nappa små lysande brosscher, band eller rena kragar från den beskedliga Majken för att kunna ha dem på sig så snart hon skulle till Lagercronas.

Det hade blivit ett mod bland skolflickorna att sätta kammar i pannhåret så att detta i en våg sköt ut över pannan. De härmade på det viset de vuxna damerna

som fäste valkar under håret närmast hjässan och därigenom fick det att se fylligt och glänsande ut. Sofia avskydde allt bjäfs på små flickor och höll Viveka till ytterlighet enkelt klädd. I detta tog hon efter sin svägerska Eveline som ej tillät något koketteri för sina döttrars del, vilket i sin tur hade med sig de konsekvenser som David så mycket beklagade.

Viveka Lagercrona och hennes kusiner voro säkert de enklast klädda unga flickorna i staden. Det låg en hel del högmod i deras mödrars stränghet emot dem i detta avseende. Eveline och Sofia voro ju de förnämsta damerna i småstadens societet och man högaktade dem för den uppfostran de gåvo sina barn, eller åtminstone låtsade man sig beundra dem för att de voro så "enkla", fastän man nog visste att det i många fall var en nödtvungen enkelhet.

Så gick Viveka ständigt i sin sjömansklänning: blus och kjol av mörkblå cheviot, den lilla kjolen veckad med skarpa veck och en sjömanskrage kring halsen. När hon var ute låg sjömanskragen utanpå den korta grova kavajen. Hennes hår var slätborstat, inte ett hårstrå fick falla ned i pannan och flätan hängde på ryggen med ett rött sidenband. De andra flickorna brukade göra den fria tofsen under bandet yvig och krusig genom att fläta den full med små hårda flätor som lågo kvar under natten för att på morgonen upplösas i ett fåfängligt burr. Men inte heller detta fick Viveka göra. Följden var att hon ansåg sig själv så ful att hon gjorde små grimaser när hon tittade sig i spegeln. Denna blygsel över sitt eget utseende, som Sofias uppfostran alstrat hos henne, satt kvar flera år

sedan hon blivit vuxen. Också hennes brist på intresse för kläder kunde inte bortarbetas, fastän Sofia ofta klagade däröver längre fram utan att ha en aning om att den var hennes eget fel.

Antonius lade nog märke till Dess' små försök att närma sig honom och han stötte inte bort henne. Han tyckte om flickor på ett egendomligt fantasilöst sätt och fann det ofta angenämare att vara tillsammans med dem än med gossar. De voro mindre högljudda och bråkiga än hans kamrater och han fann också att deras röster voro mera musikaliska. Dess ansåg han emellertid ännu för en alltför liten dam för att han skulle kunna ha någon fördel av att vara särskilt artig mot henne. Dess fällde i tysthet många tårar sedan Antonius snäst av henne eller inte låtsat märka henne. Ju ivrigare blev hon att ställa sig in hos honom.

Viveka å sin sida gonade sig då Karl-Erik var hos dem. Han hade ett sätt att beundrande och trohjärtat betrakta henne som gjorde henne mycket stolt. Fastän hon ej som Dess kunde göra sig grann med band och broscher och fina kragar kring halsen bemödade hon sig om att le och skratta på ett vänligt sätt när Karl-Erik var hos dem. Hon sökte också göra sin gång lätt och svävande, vilket dock inte lyckades.

Då hittade hon på annat. I dörren till Antonius' rum hade översten satt upp en trapets med vilken det var meningen att Antonius skulle stärka sina muskler. Men Antonius föraktade alla starkare kroppsrörelser och begagnade aldrig trapetsen. Viveka däremot hängde dagligen sprattlande i den. När Karl-Erik kom på besök fattade hon tag i trapetsen, höjde sig på krokig

arm, gjorde en ledig kullerbytta, som visade hennes vida gymnastikbyxor vilka under kjolen pöste som ballonger om benen, eller gungade glättigt av och an som en liten apa. Då och då kikade hon under sina övningar på Karl-Erik om han skulle uppmärksamma henne tillräckligt. Då han sade att hon var "mycket styv" blev hon överlycklig och fördubblade sina ansträngningar till dess hon var blodröd i ansiktet och armarna värkte.

Kring Sofia där hon satt vid lampan med sitt handarbete och ibland leende såg upp för att betrakta "småbarnen" växte redan deras känslor och tankar snuddande vid hennes armbågar och fötter som små eldslågor. Men hon märkte det inte. Hon var trygg i den övertygelsen att det skulle dröja länge innan de blevo vuxna och hon skulle få samma slags oro för dem som för Sebastian.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Vi äro inte barn längre.

Blickar man tillbaka på sin barndom finner man att den gått så fort — så alltför fort. Men medan man ännu vandrade innanför det stängsel som omgav den tycktes dagarna krypa framåt. Så länge det skulle dröja innan man bleve vuxen och finge alla en vuxens privilegier! Och varför var man så ofta sorgsen? Vilade det stora livet och öden som skulle komma redan som ett tryck över pannan?

Det finns stunder då Viveka kryper in i sitt lilla rum som i en snäcka. Då tål hon inte höra andras röster och trampet av andras snabba steg. Hon vill vara ensam och vet inte varför hon så törstar efter ensamheten. Då tycks henne allt så besynnerligt och meningslöst. Varför skall hon ena stunden leka, den andra läsa sina läxor eller sitta på skolbänken? Varför skall hon kallas in till de gemensamma måltiderna och tacka för maten efteråt? Varför skall hon lägga sig att sova för att sedan stiga upp? Samma rörelser, samma små företag ständigt upprepade dag ut och dag in! Vad skall allt detta tjäna till när hon ändå kommer att dö?

Hon blir obeskrivligt sorgsen när hon tänker på döden. Ännu har hon inte sett någon död människa

eller varit på en begravning, men hon föreställer sig ändå livligt en döds ansikte och hur dragen stelnat för evigt och munnen slutat att tala och le. Då håller hon upp sina späda händer och ser noga på dem. Nu äro de fyllda av liv och blodet lyser genom huden. En dag skola de falla åt sidan, slappa, döda, och sist bli till mull.

Psalmverser, bibelord, predikningar — alla hänsyfta de på vår slutliga hädanfärd. Döden andas milt och iskallt igenom dem. Vi måste vara mycket goda i livet för att efter döden kunna saligen vandra in i Guds himmel.

Men det händer att barnet inte lyssnar så mycket till förmaningarna och profetiorna om den härlighet som väntar efter döden. Det fastnar i dödsskuggans dal därför att allt som är hemskt och jagar rysningar genom en har något för barnet dystert tilldragande i sig. Det grubblar mera över dödens problem än någon vuxen anar. Det har inte gått så långt på vägen än och därför är det alltjämt brännande nära evigheten och de fruktansvärda hemligheterna. Icke heller har det ännu fyllt och tyngt sin kropp med så mycken mat och dryck att den blivit okänslig eller sin mun med så mycket onödigt och dumt prat så att den, även när den är tyst, fortsätter att skallra och mala som de vuxnas munnar oftast göra. Luften omkring barnet är alltjämt genomskinlig. Dess andedräkt har inte förmågan att fläcka och ljumma den. Dess klara ögon se utan närsynthet och ha ännu inte fått den förblindande hinnan över sig.

Döden blir en verklighet som det räknar med. Om natten kan Viveka i sömnen sträcka en liten darrande vit fot utanför sängkanten och vakna frysande vid en känsla av att någon rört vid den. Vem då? Var är du, osynliga kalla väsen? Då blir Viveka klarvaken av skräck. Hon kryper ihop som om hon inne i sin egen kropp ägde en skyddande hand som hon måste nå. Gud, var är du i detta mörker?

Kanske känner Viveka sin ensamhet och skräck och undran inför döden och kylan starkare därför att hennes mor inte förstår henne och hon därför inte har någon fast punkt att sluta sig till. Hon älskar sin far och känner värme i hans närvaro, men det är inte nog! Någon borde förklarat för Viveka att hon höll på att utveckla sig från barn till en ung flicka i tonåren. Därför denna melankoli och dessa dödsaningar.

Övergången från barn till ungdom försiggår inte utan smärta. Men Vivekas mor förklarade ingenting för henne. Det finns levande döda mödrar också och allt omkring dem vissnar när deras händer komma vid det som är mänskligt och sjudande. För länge sedan ha deras bröst torkat och slutat att ge varm mjölk ifrån sig. Varmed skola de då föda barnen? De utvecklas inte längre själva och kunna därför inte vara med i sina barns utveckling. Därför blir det ett tomrum omkring Viveka. Och ur tomrummet kommer kylan.

Ett problem har ända sedan sommaren på Igelfors sysselsatt Viveka. Hur bli små barn till? Det var hennes moster Eveline som väckt den frågan hos henne. När hon ville kunde hon se för sig moster

Evelines feta, lätt darrande kinder och höra henne säga: "De små barnen vila här under moderns hjärta." Och så: "Har inte din mamma talat om det för dig? Det var besynnerligt." Förut hade Vivekas tankar icke så mycket kretsat kring dessa ting. Men efteråt hade hon börjat undra över tusen saker. Nu, för inte så länge sedan, har hon hört jungfrurna i köket prata om att Nanny flyttade därför att hon skulle ha ett litet barn. Vilade det då under hennes hjärta, fanns det inne i henne medan hon gick här med tindrande ögon och dammade och sopade i deras rum? Viveka har vågat sig på att tala om den saken med Dess. Men Dess blev blodröd i ansiktet och fnissade generat och menande som om Viveka sagt något opassande. Jungfrurna i köket hade också småskrattat då de talat om Nanny och genast tystnat när de märkt att Viveka lyssnat. Är det alltså något dåligt och orätt att ha barn? Men hennes mor har ju fyra och hon anses, vet Viveka, som en fin och god kvinna ...

Var kommer jag ifrån? Hur gick det till när jag föddes till jorden? Viveka ältar frågorna inom sig. Och frågorna bli heta som eld och börja smärta. Hon borde skrikit ut dem. Hon borde ropat dem högt in i sin mors döva öron. Men något håller henne tillbaka. Kanske skall hennes mor då också bli röd i ansiktet som Dess och börja skratta lågt och otäckt?

Om kvällarna händer det att Viveka försiktigt och ändå djärvt stryker över sin kropp där den vilar utsträckt mellan lakanen. Fingrarna fastna då vid de små knoppande brösten och dröja där. Är det från dem barnet skall komma? Måhända finns barnet redan

där vilande på Vivekas hjärta och det är därför det känns så outsägligt tungt. Ja, hon har ett barn inom sig. Det är en underlig och oroande tanke. Hennes ögon mörkna, det späda bröstet häves. Hon kommer ofrivilligt att tänka på sin kusin Donald och de ljusblå slaggbitarna han mottagit av henne en vacker sommardag. Hon blundar och minns med en sprittning av rörd glädje hans leende. Då stiga tårarna upp i halsen och vilja tränga sig fram under ögonlocken.

— Donald, viskar hon.

Ingen svarar. Natten är så tyst, mörkret så tätt och ogenomträngligt. Hon önskar att hon haft någon att tala med, att viska frågor till. Men hon har ju ingen.

Under de ljusa dagarna försvinner detta grubbel. Hon har glömt det när hon stiger upp på morgonen för att bege sig till skolan. Då är hennes kropp inte längre någon mystisk och lurande hemlighet. Raskt sköljer hon över den med kallt vatten och höljer den i kläderna. När hon knäpper sitt skära livstycke över brösten märker hon inte längre deras rundning. Hon borstar håret ordentligt från pannan och flätar det, och när hon i spegeln uppfångar en skymt av sina ögon äro de ljust blå och nästan muntra. Där ute i tamburen väntar den tråkiga Mollie på henne och hon tar henne under armen och springer nedför trapporna, i minnet stavande på första timmens läxa.

Men ibland under morgonbönerna, då skolsalen är fylld av flickor, kan hon smyga sig till att se på de uppåtvända ansiktena, medan lärarinnans entoniga röst ljuder från katedern där framme. Också alla dessa flickor ha natten bakom sig. Ha de känt det som hon

då och strukit över sina kroppar med bävan? Gömmas små barn också inom dem och trycka på deras hjärtan? Nu i den klara dagern som silar in genom de höga fönstren förefalla dessa frågor henne orimliga och hon lägger dem åt sidan.

I skolan blir Viveka bara en del av de andra. Hennes egen röst går upp i de andras. Man reser sig upp på samma gång och marscherar ut ur skolrummet och efter rasten marscherar man på samma sätt in i det nu vädrade klassrummet igen. Man löser samma problem och skriver samma ord i skrivböckerna efter lärarinnans diktamen. Alla små privata funderingar flykta sin kos.

Viveka har lätt för att beundra andra och anse dem överglänsa henne. Det är en lång, blond flicka som är ganska ny i hennes klass, vilken hon gärna skulle vilja bli god vän med. Hon kallas Kajan och Viveka tycker att hon är underbart vacker. Hon har en klar hy och två drömmande mörkblå ögon som likna havet. Men när Viveka gör tafatta milda försök att närma sig henne, ungefär som ett litet djur som trevande och nosande närmar sig till ett annat, rycker Dess henne förargad i armen. Dess är svartsjuk om Viveka och hon missbrukar sin makt. Själv anser Dess att hon har rättighet att vara med vem hon behagar och på hemvägen från skolan springer hon ofta glatt skrattande sin väg med en annan, men ve Viveka om hon skulle försöka sig på detsamma. Och Viveka fogar sig. Hon är hjälplös i sin väninnas händer.

En vår då Dess ligger sjuk i mässlingen upplever Viveka i själva verket en härlig tid, fri från sin vänin-

nas nycker. Hon är helt utanför hennes makt eftersom hon inte ens får besöka henne för att ej bli smittad. De ljusa våreftermiddagarna tillbringar hon då på Mollie Bastmans bakgård. Det är en mycket större gård än intendent Sjungers och den är delvis gräsbevuxen. Här öva sig husets pojkar och deras bekanta, mest folkskolebarn, med höjdhopp över ribbor, trestegshopp, diskuskastning, vilken snart förbjudes därför att ett par fönster springa i kras, men deras käraste nöje är att sparka fotboll. Ingen i huset har kraft att förbjuda dem fotbollen fast den är lika farlig för fönsterglasen.

När Viveka kommer till bakgården bruka hon och Mollie först sysselsätta sig med någon stillsam lek. I ett hörn av gårdsplanen, där det finns sand, rita de upp en hage och roa sig med den. Mollie hoppar hage med ett dystert och motvilligt uttryck i sitt ansikte som gör Viveka nedstämd. Det är som om själva solen och de ljusa molnen på vårhimlen förmörkades när Mollie kastar den lilla platta stenen på en ruta. Hennes yngsta syster som nu är fem, sex år vill också vara med och springer ivrigt omkring dem, men varje gång hon närmar sig de uppritade strecken skjutes hon bestämt och obevekligt åt sidan av Mollies slappa hand. Viveka måste tycka synd om den lilla ungen.

Men snart fångas Vivekas intresse av bollspelet. På vardera kortsidan av gården ha folkskolepojkarna slagit ner ett par käppar som bilda ett provisoriskt mål. Bollen drives mot dem av ivriga pojkfötter, sparkas bort igen och kastas ibland högt upp i luften, så att Viveka ofrivilligt tar några steg tillbaka för att inte få den i huvudet.

— Mota bollen, skriker någon, och innan Viveka vet ordet av har hon sparkat till den och lika fort är hon mitt inne i spelet, den enda flickan bland en skrikande, hetsig skara pojkar.

Hon blir röd och varm, ögonen stråla. Hon flyger över gräset efter den rullande bollen och faller ibland ikull och reser sig på nytt, utan att bekymra sig om att hennes kjol får fläckar av fuktigt gräs. Hon ryser av vällust när hennes fot någon gång träffar bollen och får ge den en spark. Drömmarna och ångesten hon känt under nattens ensamhet tycks hon nu med bollen sparka långt, långt bort.

Under tiden står Mollie och betraktar henne under lugg med ett leende av retsamhet och högdraget förakt. Att ge sig till att springa på det viset med de där pojkarna! Hennes egen bror Palle är också med och hans huvud dyker då och då upp lika klotrunt som bollen. Mollie vill föraktfullt vända hela skaran ryggen, men hon måste se hur det går för Viveka. Kanske avundas hon henne ändå en smula därför att hon är så glad och upprymd.

En stor, grov pojke, äldre än de andra, i långbyxor som flaxa om benen och ett läderskärp kring sporttröjan, skriker svordomar och fula ord när någon missar sin spark. Mollie hör orden och rynkar på näsan. Viveka hör dem också, men de fula orden förstår hon inte och bryr sig inte om dem.

Under många eftermiddagar sparkar Viveka fotboll på Mollies bakgård. Hon börjar med att hoppa en stillsam hage och ryckes så in i fotbollsspelet. Pojkarna, som veta att hon är överstens dotter, ge henne ibland

spydiga blickar, men oftare ropa de bravo åt henne och finna henne käck.

Men en dag går Antonius förbi och stannar skräckslagen vid grinden. Han tror inte sina ögon. Är det verkligen hans lilla syster som virvlar runt där mitt inne i skaran av folkskolepojkar, medan en boll dunsar från plats till plats? Försiktigt undvikande planen går han fram till Mollie, där hon står stilla i sitt hörn framför sin uppritade hage. Hon ger honom en listig blick, väl vetande att han nu är ond och överrumplad och pekar stum på Viveka.

— Här får hon inte vara! Ta hit henne! säger Antonius.

Mollie bara rycker på axlarna.

— Hon är ju tokig, svarar hon hånfullt.

Antonius vågar sig inte in bland de spelande av rädsla för att han skall få sina glasögon sönder-sparkade.

Han måste stå där bredvid Mollie och titta på Viveka till dess något mål vunnits. Han ser inte alls att hans lilla syster är söt och trevlig där hon skuttar omkring. Han förstår bara att hon är med om något som är i högsta grad opassande för en flicka. Han spritter till för den stora grova pojkens fula ord som skalla över planen och möter Mollies listiga blick. Det förefaller verkligen som om Mollie föraktade hela familjen von Lagercrona därför att Viveka deltar i detta simpla nöje.

Äntligen! Viveka kommer i närheten av Antonius, som hon inte sett, och han rycker henne till sig som

om hon vore en liten brand han räddade undan en farlig brasa.

— Hur kan du? skriker han hysteriskt.

Viveka ser häpen på honom. Han är vit i ansiktet och tänderna gnissla.

— Du får aldrig gå hit mera, skriker han till igen.

Han tar henne häftigt vid handen och leder henne ut från gården. Den korta väg de ha att gå för att komma hem grälar han hela tiden på henne. Han är förfärad över Vivekas tilltag.

— En flicka får inte sparka fotboll, förklarar han slutligen andfådd.

— Det är... det är inte något för en kvinna, tillägger han.

Han hejdar sig och ser ned på Viveka, en smula förbluffad över sina egna ord. De ha båda stannat och i det bleka vårljuset betrakta de varandra. De stå nu alldeles vid grinden, trägrinden som hänger snett därför att de klättrat och klängt på den så mycket, deras barndoms grind som tjänat dem till häst och gunga.

— En kvinna... upprepar Viveka som ett eko.

Hon drar blygt sin hand ur hans och lutar sig rodnande mot grinden. Ordet kommer till henne som ur rymden, ur nattens rymd, och det tvingar henne att minnas hur hon långsamt trevat över sin kropp i ensamheten för att slutligen låta handen vila över de små knoppande brösten.

Antonius är tyst nu. Slutligen brister det ur honom, och han gnisslar inte längre med tänderna:

— Ja, ser du, vi äro inte barn längre.

Är det sant, är det inte överdrivet? Viveka blir tretton år snart, Antonius sexton. Svänger tidens hjul så plötsligt runt? Nyss sparkade Viveka boll där borta på bakgården. För inte länge sedan lekte hon med sina dockor i den lilla lekstugan här i uthusen på deras egen gård. Skall nu något annat hända, något större, betydelsefullare?

Viveka ser sig omkring. I stadsparken lysa trädens kronor skirt gröna, några grässtrån växa upp mellan gatstenarna, ett klart genomskinligt ljus, våraftonens underbara ljus vilar över allting. Skönheten får hennes hjärta att skälva.

Plötsligt snurrar hon runt och springer genom grinden som hon stöter till, över gården och uppför trapporna. Handen håller hon för det klappande hjärtat. Hon tycker att det slinter ur hennes hand, detta ivriga, heta hjärta, och nu rullar det som ett hjul framför henne. Men fastän det rullar framför henne är Viveka ändå bunden vid det. Det drar henne, rycker henne med sig. Kanske skall det föra henne med sig in i en annan värld, där ingen fotboll studsar förledande och inga dockor vädjande betrakta henne med sina ögon av glaspärlor?

TJUGUFJÄRDE KAPITLET.

Viveka tretton år. — Vid Jan Matias' grav.

På våren det år Viveka fyllde tretton år fick hon följa med sin mor till Uppsala för att där rådfråga en professor Kolerin om sitt magonda.

Vivekas anfall återkomma allt oftare och deras husläkare i Ramstaden, doktor Fromling, hade rått dem att låta undersöka Viveka hos den berömde professorn då han fruktade för att det var något fel på hennes blindtarm. Viveka som just då ej hade några plågor var förtjust att få resa till Uppsala.

Hon fick ledigt från skolan och satte sig en vacker vårdag på tåget tillsammans med Sofia. Också Sofia var lycklig över att få återse sin barndomsstad. Viveka tänkte på sin kusin Donald och undrade om han nu efter två år skulle känna igen henne.

Resan gick oväntat fort. Viveka tittade ut genom fönstret och Sofia var fördjupad i en engelsk missroman. De två hade aldrig mycket att säga varandra, när de någon gång voro på tu man hand.

De skulle bo hos överstens ogifta syster Ottonie som skötte ett skolhushåll i Uppsala. Hon hade en våning tillsammans med en äldre adjunkt Baal, som en gång i tiden varit en av de många olika informatorerna för

gossarna von Lagercrona nere på Marhult. Nu hade Ottonie övertagit honom. Han undervisade i läroverket i Uppsala. Av släkten och av societeten i den lilla staden Uppsala, som ändå var så van vid säregna situationer, ansågs det en smula opassande att Ottonie von Lagercrona på detta sätt delade bostad med en herre.

När tåget var nära Uppsala slog Sofia igen sin bok och lutade sig mot fönsterrutan.

— Där! Titta, Viveka! Där ligger slottet, utropade hon.

Tårarna kommo henne i ögonen. Hon blev alltid lika rörd när hon med års mellanrum fick se det röda slottet där hon vuxit upp.

Vid stationen mottogos de av Ottonie och adjunkten Baal. Viveka hade träffat sin faster mycket få gånger och hon stirrade ivrigt upp i hennes ansikte när fröken Lagercrona med skyndsamma steg kom emot dem. Sofia omfamnade henne först och sade sig, att det var ganska begripligt att man var en smula chockerad över Ottonie. Fastän två år äldre än Sofia själv hade hon vetat att bevara sin ungdomlighet i hög grad och hade alltjämt något kärlekstörstande i blicken och en viss behagsjuka i sättet som ej tycktes ha gått över med åren. Viveka såg framför sig en tämligen bastant byggd gammal dam med en bredbrättad svart hatt vilkens krusiga plymer tycktes trotsigt resa sig mot skyn. Hennes hy var obeskrivligt fin och jämn. Och när Viveka kysste henne, snuddade hon vid hennes kinder som voro alldeles sammetslena.

I nästa nu drogs Vivekas uppmärksamhet till adjunkten Baal. Hon neg för honom halvt förskrämd.

Han såg så besynnerlig ut att Viveka spärrade upp ögonen i förvåning. Han hade en kolossal kropp, som tycktes vilja spränga den gröna sportkostymen som liknade en jaktdräkt eller en sådan som skogvaktare begagna. Stora hornknappar prickade den breda bringan och ett läderskärp var spänt kring midjan. På huvudet hade han en vit solhjälm, en sådan som brukas i tropikerna och som Viveka sett Stanley bära på planscherna i "Hur jag fann Livingstone", och under solhjälmens brätte vidgade sig ett tungt eldrött ansikte med klumpiga, massiva drag och en mun med läderartade läppar. Men det underligaste var hans ögon. De voro ljust blå med en stadig glans som vilade på deras yta, och de blickade oavlåtligt rätt fram med ett stirrande orörligt uttryck. Viveka kom sedan underfund med att det ena av hans ögon var ett emaljöga, men ofta var det omöjligt att veta vilket öga han kunde se med.

I sällskap med adjunkten Baal och fröken Ottonie spatserade nu Viveka och hennes mor genom den vårliga staden. Det blåste en frisk vind från slätten och Sofia drog in den i djupa andetag.

— Detta är något annat än den tråkiga pinande havsblåsten, utbrast hon.

Ottonie gav henne en snabb, litet road blick.

— Du lär dig visst aldrig att trivas i Ramstaden, anmärkte hon.

Sofia ryckte till. Hon var alltid på sin vakt mot svägerskans utfall.

— Det är min plikt att trivas där Edvard är, svarade hon och bet sig i läppen.

Adjunkten sade inte ett ord. Han såg sträng ut, tyckte Viveka som rädd smög vid hans sida. Då och då slank en skolpojke förbi och strök hastigt av sig sin mössa för honom. Baal besvarade hälsningen genom att föra två tjocka stela fingrar till tropikhjälmen. Han lyfte aldrig på den, som om den varit ett heligt ting han icke finge profanera.

I kyrkogårdsallén hade lindarna slagit ut. Träden stodo i en späd, ljus grönska och det doftade av dem.

— Jag måste sedan hälsa på mina kära gravar, viskade Sofia.

Både landshövdingen Jesper Josias och landshövdingskan Johanna Macdougall, Jan Matias Lusidors dotter, lågo begravna här, också deras två barn som dött som små.

När lindallén tagit slut kommo de till en trång gata och ett fult trähus, här i första våningen bodde adjunkten Baal och fröken Lagercrona. Hon slog upp dörren till tamburen och en jungfru med ett elakt och buttert uttryck i ansiktet hjälpte överstinnan och Viveka av med ytterplaggen. Ottonie klagade alltid över sin otur med jungfrurna, vilka ständigt flyttade. Hon sade att det var som om hon hållit något slags "rum för resande" för alla dessa unga eller medelålders kvinnspersoner som stannade ett par dagar eller någon vecka och sedan gåvo sig av igen, medtagande den plåtkoffert de nyss satt in i huset. Saken var den att Ottonie tröttade ut dem med att vilja ha allting gjort och lagat på sitt särskilda och ganska originella vis. De fingo aldrig någon ro för henne och de olika påhitt och order hon ständigt kom med.

Nu när Sofia och Viveka stego in i matsalen var också frukostbordet belamrat med egendomliga apparater, som gav det ett besynnerligt utseende. Det var som om man befunnit sig i ett laboratorium. Där stod en kaffepumpa av glas över en blå spritlåga, som spred en från lukt omkring sig. Adjunkten skötte själv om kaffekokningen vid ena bordsändan under det att Ottonie von Lagercrona vid den andra stekte ägg över en annan spritlåga. Då och då rusade hon upp, medan sidenunderkjolen prasslade starkt på ett brådskande och hemlighetsfullt sätt, och rusade till brasan där hon på glöden rostade bröd på ett halster.

Alla dessa förberedelser till frukosten kunde ju tyckas hemtrevliga och lustiga, men för Sofia var det ganska tröttsamt att så länge sitta och vänta både på kaffe, bröd och ägg. När äggen äntligen voro färdiga lade Ottonie för Viveka och Sofia, allt under det hon i glada ordalag prisade sin matlagningskonst. Äggen voro emellertid redan torra och äggvitan såg ut som en för hårt bränd plätt. Inte heller kaffet var smakligt och de rostade brödskivorna blevo sotiga i kanterna.

Baal tronade vid sin kaffepumpa och liknade en mäktig oxe. Sofia försökte inleda en konversation med honom, men då han fann det för besvärligt att tala så högt som Sofias döva öron fordrade, brummade han bara något otydligt. Ottonie slängde oupphörligt små intima frågor till honom. Hon sade varken "adjunkten" eller "du" utan kallade honom för "han".

— Har han sovit gott i natt? kunde hon ropa över bordet, eller: Har han inte aptit i dag, i går åt han för två?

Adjunktens ansikte var fullkomligt uttryckslöst. Ögonen stirrade. Ibland rörde sig hans läderartade läppar som till svar på Ottonies inträngande frågor.

— Mina gossar äta aldrig frukost här, underrättade Ottonie Sofia, och med en nick åt Baal:

— Han vill att vi skola vara ensamma vid frukostmålet.

Sofia såg från Ottonie till adjunkten och hade svårt att dölja sin skrattlust. Hon fann dem och deras arrangemang otroligt komiska. Varför gifte de sig inte med varandra? I åratal höllo de samman på detta sätt, han vid kaffepumpan, hon vid sina ägg.

Salen var fult och gammaldags möblerad med stela furustolar, men på den ohyggligt smaklösa byffén och på ett skåp stodo en mängd underbara antika glasskålar och vackert etsade glas. Det var Ottonies fädernearv. Men Sofia visste att Edvards och Ottonies gifta syster majorskan Wendla Wallonius låg i ständig strid med henne om dessa skålar och glas. Hon ansåg att Ottonie ännu medan föräldrarna levat plockat till sig sakerna och att de eljes rätteligen borde tillfallit Wendla och hennes barn.

Sofia granskade dem förstulet och undrade inom sig om inte Edvard och hon i rättvisans namn borde ägt dessa skatter. I solskenet som föll in genom de dammiga fönsterrutorna, vilka ingen ny jungfru någonsin hann putsa innan hon flyttade, skimrade glasen i regnbågens färger. Det skänkte det eljes så tarvliga rummet ett stänk av gudomlig skönhet.

Ottonie var också mycket stolt över dessa sina ägodelar. Ibland reste hon sig upp och satte försiktigt

framför Sofia någon av pjäserna för att låta henne beundra den. Vid var och en var någon liten historia förknippad, vilken Ottonie berättade mångordigt och omständligt. Adjunkten rörde inte ögonen. Säkert hade han hört dessa historier otaliga gånger.

Äntligen var frukosten slut. Sofia var ivrig att komma ut i staden för att köpa ett par kransar till sina gravar. På eftermiddagen skulle de besöka professor Kolerin på lasarettet. De hade inte fått någon tid hos honom förr.

Ottonie viftade ivrigt från fönstret när Sofia och Viveka kommit ned på gatan. Sofia vandrade långsamt fram med Viveka vid sin sida. Varje gata som hon vek av på var henne välbekant.

De stego in i en blomsterbutik där landshövdingskan Macdougall alltid brukat handla förr. En mycket gammal dam som Sofia kände igen, kanske därför att hon läst hennes namn, de Brun, på skylten, expedierade dem. Denna fröken de Brun hade på Sofias tid ännu varit ganska ung och biträde i butiken, nu ägde hon den.

Sofia smålog och drog upp sitt flor från ansiktet.

— Känner inte fröken de Brun igen mig? frågade hon, själv säker på att bli igenkänd.

Så mycket kunde hon väl inte förändrats på dessa år. Men de gamla ögonen överforo hennes ansikte med en forskande och ändå ack, så likgiltig blick. Fröken de Brun skakade på sitt grå huvud.

— Nej, jag kan verkligen inte säga ... började hon.

— Det är ju Sofia Macdougall, kvittrade då överstinnan, användande sitt flicknamn som hon alltjämt i hemlighet älskade att uttala.

Nu borde ju den gamla fröken de Brun lyst upp och börjat berätta om minnena från landshövding Jesper Josias Macdougalls tid, särskilt erinrande sig landshövdingens yngsta dotter. Men ingenting sådant hände. Hon suckade bara:

— Ja, man förändras med åren, man blir gammal.

Sofia uppfattade orden. Hon blev ledsen både för Vivekas skull och sin egen. Själv hade hon gärna velat prata om Uppsalatiden och Viveka skulle fått höra om sin mamma som ung flicka. Sofia kände en plötslig bitterhet mot Edvard Lagercrona därför att hon blivit åldrad och oigenkännlig. Kanske fordrade hon också att fröken de Brun som sjunkit ned i en lägre samhällsklass just därför skulle kommit med förtjusta utrop och för Sofia smickrande omdömen. Nu såg Sofia sig med dyster min om i butiken. Fröken de Brun kom fram med två enkla begravningskransar. Blommor av skirt krusigt silkespapper voro instuckna bland granriset.

— Usch då, utbrast Sofia och fick äntligen ge sin kvävda förbittring och missräkning luft.

— Tag bort dem! De där vill jag alls inte ha. Det ser förfärligt simpelt ut med pappersblommor.

— Jag har inga andra kransar, svarade fröken de Brun med värdighet. De här äro också allmänt omtyckta, alla vilja ha dem.

Sofia hade inte tid att gå till en annan affär. Sedan hon hört priset på kransarna fann hon det ganska billigt, hon hade inte lust att kosta på mera och med en grimas, som inte klädde henne, tog hon emot dem.

Nu hade hon bråttom att komma ut ur den kvava boden. Hon betalade skyndsamt och drog Viveka med sig ut. Också Viveka var ledsen då hon förstod sin mors misstämning.

De gingo in i allén med kransarna, från vilka pappersblommorna lyste, på armarna. Sofia tittade ned på dem ibland och fnyste hätskt. Det föresvävade henne dunkelt att hon i stället för ungdomens fräscha blommor blivit tvingad att pryda sitt bröst med dessa konstgjorda rosor som sågo vissna ut.

Nu vandrade de bland gravarna. De hundraåriga träden kastade sina skuggor över vårdarna av granit eller marmor. Lysande gyllene solfläckar dröjde ibland som blommors vidöppna kalkar över någon infälld medaljong eller inskription. Viveka kunde läsa kända namn från dikten och historien på stenarna. Hennes mor berättade med sin högljudda, nervösa röst om de män och kvinnor som sovo sin djupa sömn här.

Plötsligt spratt Vivekas hjärta till. På den smala gången kom en barhuvad yngling emot dem. Han höll en uppslagen bok mellan sina lyftade händer och var ivrigt fördjupad i läsningen av den. Vivekas hjärta hade känt igen honom, därför dunkade det hårt. Det var Donald Macdougall. Han såg inte upp och skulle gått förbi dem om inte Viveka räckt ut sin hand och fattat tag i honom.

— Donald, ropade hon.

Då lyfte han huvudet från boken.

— Nej, är det du, Viveka? sade han med sin behagliga röst.

De stannade alla tre framför varandra. Sofia hade

inte känt igen sin brorson, men då hon nu hörde att det var han, slöt hon honom i sina armar.

— Jag höll på att inte känna igen dig, utbrast hon. Så lång och stor Donald blivit!

— Jag skall ta studenten i vår, svarade han självmedvetet.

— Kom nu med oss till mammas och pappas gravar, sade Sofia.

Det lät så barnsligt när hon talade om mamma och pappa, precis som om hon ännu varit en ung flicka och landshövdingskan Johanna Macdougall fortfarande suttit och sytt i den djupa fönsternischen på slottet.

De fortsatte nu alla tre tillsammans. Vägen var för smal för att de skulle kunna gå i bredd. Viveka drog sig därför efter de andra. Med svärmiska blickar betraktade hon kusinens rygg. Så ståtlig han var, en riktig herre! Kransen med sina skära pappersblommor gungade muntert på hennes arm. Hon lät den dansa i luften och beskriva bågar och små cirklar, men när den snuddade vid hennes kind stucko de vassa granbarren henne på ett retsamt sätt.

Sofia stannade nu framför den Macdougallska familjegraven. Hon lade ned sin krans och lät också Viveka placera sin på den lilla upphöjda kullen framför stenen.

— Gå och promenera nu, barn, sade hon därpå, jag vill stanna en stund hos mina kära.

Donald såg ut som om han först tänkte göra en invändning, men så svängde han tvärt om på klacken och började gå nedför gången. Viveka fick ta några springande steg för att hinna ifatt honom.

— Vill du inte vara med mig, Donald? frågade hon, bävande för ett avslag.

— Jo visst vill jag det, svarade han till hennes förtjusning.

Då fortsatte hon helt stillsamt vid hans sida. Regnade det inte guld över kyrkogården som nyss varit fylld av skuggor? Flögo inte fjärilar omkring dem med lysande vingar? Sjöngo inte fåglarna i en brusande kör? Viveka tyckte det. En sådan underbar plats som denna hade hon väl aldrig varit på. Hon tittade upp i Donalds ansikte och ryste till av en lycka hon aldrig förr erfarit. Märkte han det? Han log mot henne, en ung mans självbelåtna leende då han ser sig beundrad och älskad.

— Du ser så glad ut, sade han.

Viveka tryckte händerna mot bröstet.

— Ja, jag är glad, mycket glad, viskade hon till svar, på ett besynnerligt sätt rädd för sin egen röst.

Hon skulle inte kunnat förmå sig till att säga att hon var så glad därför att hon var i hans sällskap. Tonåringens första kärlek lider inte av att vara obesvarad. Den blir större då, en skatt som hjärtat svartsjukt vaktar. De ömma orden och tankarna få inte slippa över läpparna. Ute i luften förfrysa de och vissna bort. Men inom den unga flickan frodas de som blommor. De hämta sin näring från det brännande heta blodet och vaggas fram och åter på sina spröda stänglar av hjärtats häftiga slag.

— Här är den store Jan Matias' grav, sade Donald och stannade. Vi, hans barnbarns barn, borde haft en

blomma att lägga på den. Du vet ju att han var en av våra största skalder.

— Ja, svarade Viveka.

Hon tittade på reliefen av den store mannens huvud, som var infälld i gravstenen.

— Jag skall bli lik honom, sade Donald med triumferande röst. En gång kommer jag säkert att bli berömd och hyllad.

— Det tror jag också, sade Viveka.

Men hennes ögon blevo mörka då hon tänkte på att han då också skulle ha glömt henne. Då skulle han helt visst aldrig värdigas promenera med henne här på kyrkogården.

Hon skulle velat fråga honom om han hade de där ljusblå slaggbitarna kvar, men hon vågade inte. Han hade kanske kastat bort dem och skulle skratta åt hennes fråga. Men nu tindrade dessa slaggbitar med en glans som av dyrbara stenar i hennes minne.

Vad gjorde det väl om han kastat bort dem, tänkte hon med ens. Var inte denna dag mer strålande än de? Lyfte hon blicken till himlen fann hon ju att dess färg var skönare än slaggbitarnas, så ljuvligt blå också den och så väldig att den på sin yta skulle kunnat rymma alla slaggbitar från världens alla hyttor.

De fortsatte att promenera mellan gravarna. Det gula gruset knastrade sprött under deras fötter. Donald slog upp sin bok igen och började läsa i den utan att mera ägna sig åt Viveka. Men Viveka blev varken stött eller ledsen däröver. Det var bara underbart att få gå tyst bredvid honom.

Många år efteråt skulle hon leende trolla fram en bild för sig av kyrkogården med sina vackra gravvårdar och ljusgröna lindar och av henne själv så liten och mager spatserande vid sidan av den präktigt byggde Donald med det svarta vågiga håret bart och huvudet lätt nedböjt över boken som han med en sådan iver läste i. Det finns sköna stunder, oaser i livet, och denna stund var en sådan oas för lilla Viveka. Den första kärleken snuddade lätt som en fjärilsvinge vid hennes panna och lämnade där kvar ett fint guldstoft.

Men de kommo åter fram till graven där Sofia alltjämt dröjde framför de tarvliga kransarna. Hon bröt Vivekas stämning genom att ta Donalds arm och ivrigt börja prata med honom, frågande efter hans föräldrar som hon skulle besöka senare på dagen. Viveka kände sig med ens outsägligt sorgsen.

När de gingo ut från kyrkogården vände hon sig om och kastade en dröjande blick tillbaka. Hon tyckte att hon lämnat efter sig ett litet stycke av sig själv där borta mellan gravarna och att ljudet av hennes och Donalds fotsteg skulle dröja kvar mellan de många gravvårdarna som ett melodiskt eko långt sedan solen sjunkit och dagen slocknat.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Sofia sov tungt.

I sjukrummet på lasarettet lyste en lampa som kastade sitt stilla sken uppåt de gula väggarna. Det föreföll Viveka, som låg i sängen under en röd filt, som om solen, fastän det redan var nästan natt, sänt sina sista strålar in i rummet. Hon rörde sig oroligt mellan de glatta, en smula kalla lakanen.

Det hade gått fort att komma hit. För inte många timmar sedan promenerade hon tillsammans med sin kusin Donald Macdougall under nyutspruckna doftande lindar och nu låg hon här på lasarettet och kände en svag obehaglig lukt av karbol och sjukhus i stället för doften av grönskan.

Professor Kolerin hade velat att hon skulle undersökas dagen därpå mycket noggrant för att han skulle kunna ställa diagnosen och därför hade han ansett det bäst att Viveka stannade kvar på lasarettet. Sofia hade fått tillåtelse att ligga i samma rum som Viveka över natten, men för tillfället hade hon övergivit Viveka för att äta middag hos Archibald och Zora.

Det var en stor missräkning för Viveka att ej få följa med. Men hon hade modigt behärskat sig. Ännu kände hon sin mors fuktiga kyssar på sin kind. Sofia hade varit nästan hysterisk över att de måste ligga på sjukhus. Nu sökte hon säkert lugn och tröst vid en

god middag hos brodern och svägerskan. Så var Viveka ensam och det kröp nog i henne av fruktan för att hon kanske måste opereras.

Hon stirrade upp i det vitlimmade taket som såg så rent ut. Allting här var så rent och prydligt och nystruket. Det gav en känslan av att vara en obehörig. Viveka tyckte att de omgivande tingen voro fientligt stämda mot henne. Spegeln på det vita toalettbordet hade ett ondskefullt blankt öga. Stolarna reste sig till anfall. Själva madrassen under henne knarrade vresigt när hon ville vända sig på sidan.

På vägen till rummet hade hon måst gå igenom en stor sjuksal. Bleka ansikten hade vänts emot henne, magra händer hade trevat över filtarna. En kvinna hade gråtit lågt och hopplöst. Nu här inne i rummet inbillade sig Viveka att hon kände de sjukas andedräkt trycka mot dörr och väggar och det raspade till mot träet ibland som om någon mager hand trevat mot låset.

Viveka försökte läsa i en bok, men raderna tumlade om varandra så att hon måste lägga boken ifrån sig. Nu hade förmiddagens lycksalighetskänsla dunstat bort. Hon kunde inte ens samla sig för att tänka på sin kusin. Hon undrade om Sofia skulle vara borta länge. Var det ändå inte litet grymt av henne att lämna sin dotter alldeles ensam på lasarettet? Viveka blev bitter och gjorde en grimas. Till och med i munnen kom det en bitter smak, när hon kände efter med tungan. Nu hade Sofia säkert riktigt roligt och ägnade inte Viveka en tanke, fastän hon varit så ängslig när hon lämnat sjukrummet. Viveka var övertygad om att hennes far skulle ha suttit kvar här och läst högt för

henne och roat henne på sitt stillsamma vis. Varför skulle det vara en sådan skillnad mellan hennes far och mor? Var det så att en man var så mycket bättre och ädlare än en kvinna? Viveka rynkade sina fina ögonbryn i ansträngning att lösa problemet. Men hon mäktade det icke.

En oändlig melankoli kom över henne. I sin fantasi gjorde hon sig en bild av en annan mor, en sådan som Sofia Lagercrona hade kunnat vara: en blond, ljus kvinna med händer som voro veka och skapade för smekningar.

Särskilt den där inbillade moderns händer kommo Viveka att känna ett stort välbehag. Sofias voro magra och nervösa, redan med små knölar av en begynnande gikt kring lederna, beroende på osunt blod. När Viveka någon gång hade huvudvärk masserade Sofia henne och händerna trängde på ett omilt och girigt sätt in i Vivekas mjuka kött. Naglarna revo fram små bloddroppar, fingertopparna smällde mot huden som om de haft för avsikt att piska sönder den. Viveka låg med slutna ögon och längtade efter den andra kvinnans händer. De skulle milt vila över hennes panna eller smekande glida ned mot hennes bröst. Hon skulle liksom bo inne i dem och ha det varmt och gott. Men se, när hon på detta sätt fantiserade blevo de där händerna till en mans händer, till Donalds händer, som voro fasta och breda, och Viveka började le och spetsade ovillkorligen läpparna till en kyss. Det bultade vid hennes tinningar, hjärtat rörde sig oroligt i hennes bröst.

— Jag dör, mumlade hon njutningsfullt.

Hon öppnade ögonen och fann att hon fortfarande var ensam.

— Donald, ropade hon till.

I detsamma öppnades dörren och en sjuksköterska steg lätt över tröskeln i sin blå klänning med det vita förklädet.

— Jag ville bara höra hur det kan stå till med vår lilla patient? sade hon med den forcerat muntra röst som sjuksköterskor gärna använda.

Viveka hade inte väntat henne. När någon tog i dörren hade hon hoppats att det var Donald som kommit för att hälsa på henne.

— Tack, jag mår mycket bra, svarade Viveka.

— Det var en duktig flicka, nickade sjuksköterskan.

Viveka, alltid skygg för främmande personer, hade inte lust att prata och när sköterskan märkte detta gled hon åter ut ur rummet och stängde dörren tyst efter sig.

Nu hade Vivekas sinnesstämning svängt om. Hon glömde på nytt Donald och mindes bara modern. Och när hon tänkte på henne var det som om ärr efter gamla sår började hetta och svida.

Det var den gången i vintras då översten varit bortrest och Sofia hade bett Viveka ligga i sängkammaren över natten. Viveka var inte så glad över att flytta ut ur sitt lilla rum, men hon förstod att hennes mor skulle blivit både ond och sårad om hon ej gjort det.

Där låg alltså Viveka i Edvard Lagercronas stora breda säng. Det var svårt för henne att somna då hon hörde Sofias ojämna andetag. Det var länge sedan Viveka legat i sin lilla säng bakom skärmen och hon

tyckte nu att det var obehagligt på något underligt sätt att förnimma sin mors kropp så nära sig. Hon hade svårt för att somna, låg bara och lyssnade på Sofias rörelser och kände ibland som pusten av hennes andedräkt stryka förbi sin kind. Så här hade alltså hennes far det natt efter natt, tänkte Viveka. Var det därför han alltid var vid dåligt humör om frukostarna? Lyssnade också han efter Sofias andetag och pinades när hon tungt vände på sig eller i sömnen utstötte något oartikulerat ljud?

Men Viveka hade äntligen somnat och vaknade först när husan kom och drog upp gardinen. En grå dager föll in i rummet. Viveka stirrade på Sofias kläder som lågo kastade på en stol. De vida kalsongerna, som hade ett stort sprund baktill och knötos med breda bomullsband kring snörlivet, sågo löjliga och oformliga ut. Det violetta snörlivet, detta tortyrredskap med sina hål och snören, vräkte sig över en annan stol, ännu med Sofias former i sig som om det aldrig kunde lösgöra sig från dem. På toalettbordet över spegeln hängde den mörka valken, som Sofia brukade fästa under sitt hår.

Dessa kläder, denna valk utandades en trist, obehaglig morgonstämning.

— Titta inte på mig, mamma! ropade Viveka till Sofia, där hon satt på sängkanten med de korta benen dinglande i luften just i begrepp att dra av sig nattskjortan för att sedan låta daglinnet glida över sig.

Men när hon naken, famlande efter linnet kastade en blick bakom sig, hade hennes mor rest sig upp i sängen på knäna och betraktade henne med nyfikna,

glittrande ögon. Viveka kände sig överrumplad och illa till mods.

— Jag sade ju att mamma inte fick titta, ropade hon och fäktade vilt med armarna för att få linnet över sin blottade kropp.

Hon kände en oerhörd skam som hon ej kunde förklara för sig över att modern sett en skymt av hennes bröst vilka begynt att runda sig. Då fick Sofia ett raserianfall.

— Vad är det med Viveka? tjöt hon hest. Vad begagnar du för ton mot mamma? Blygs du inför din egen mor?

Viveka gled hastigt ned från den höga sängen som om hon varit rädd för att Sofia skulle ge henne smäll som när hon var liten.

— Kom hit, sade Sofia.

Och då måste Viveka i sitt linne och på bara fötter gå till hennes säng.

— Kom ihåg, Viveka, fortfor Sofia gul i ansiktet, att du aldrig får skrika så åt mamma.

En hand som en klo grep tag i Vivekas axel och skakade den.

Viveka hade dragit sig undan, hastigt samlat ihop sina övriga plagg och därpå flytt ut genom dörren ännu skakande av upphetsning.

Det var den gången Viveka en eftermiddag stått framför Antonius' bokhylla och letat efter en rolig bok. Antonius köpte böcker för varje slant han fick och han lånade inte gärna ut sina böcker till Viveka. Men nu var Antonius inte inne i rummet och Viveka hade därför passat på att forska i hans bokhylla.

När hon drog ut en tjock volym, en reseskildring inbunden i praktband, märkte hon att en häftad bok låg nedfallen på hyllan bakom de andra böckerna. Då hon sökte ta ut den för att ställa upp den, var den så fastkilad att det nästan verkade som om Antonius med flit stoppat ned den där bakom bokraden.

Äntligen fick Viveka fram boken och slog nyfiket upp den. En bild av en skön dam, klädd endast i underkläderna och med det lockiga håret sammanhållet av en stor sidenrosett blickade henne till mötes från bladet. Det var något fräckt i flickans hållning som gjorde att Viveka blev het i ansiktet, men ändå kunde hon inte motstå lusten att börja läsa.

Snart låg hon framstupa över skrivbordet fördjupad i boken vändande blad efter blad, glömsk av faran för att Antonius skulle komma in och överraska henne.

Vad hon läste sände sällsamma rysningar genom hela hennes kropp. Mycket hade hon svårt att förstå, ordsammanställningar och meningar fattade hon inte, men hon anade dunkelt att det måste vara något förbjudet och farligt, samtidigt som det lockade med det förbjudnas och farligas makt. Där voro unga herrar och damer som kysstes. De sjönko ned på schäslonger under suckar av njutning. Det var skymning i deras rum och en lampa lyste med ett mystiskt rött sken. Ord av kärlek viskades, det prasslade av sidenunderkjolar och rasslade av sammetsdraperier. En tung lukt steg upp från bladen och gjorde Viveka yr i huvudet.

Hon hörde inte att dörren öppnades och Sofias steg över golvet.

— Vad läser Viveka för något spännande? ljöd plötsligt moderns röst i hennes öra.

Hennes första instinkt var att slå igen boken, men redan i nästa stund hade Sofia leende lutat sig över hennes axel för att se vad Viveka läste. Hon trodde det var någon indianbok.

Också mot Sofia stirrade nu oblygt en ung dam i underkläderna och i en utmanande ställning. Sofia drog förskräckt samman axlarna.

— Vad är det här för en bok? utbrast hon och ryckte den ur Vivekas händer.

Stående stödd mot bokhyllan vände hon bladen med det yttersta av fingrarna som om hon varit rädd att besudla händerna. Och allteftersom hon läste ett stycke här, ett där förvreds hennes ansikte av avsky.

Slutligen kastade hon boken på skrivbordet, men ändrade sig hastigt och stoppade den i stället i fickan på sin klänning där hon brukade förvara nyckelknippan. Hon såg med ångest i blicken på Viveka som rodnande stod framför henne.

— Du har gjort en stor synd genom att läsa den här boken, sade Sofia. Du borde ju förstått att det var något förfärligt och genast burit in den till mig.

— Det är Antonius' bok, svarade Viveka och hängde med huvudet.

Då brast Sofia i gråt. Hon sjönk ned på Antonius' smala säng och grät hickande och snörvlande. Det var något mycket pinsamt med Sofias gråt. Den fyllde rummet med suckar och klagan, hennes ansikte grimaserade, bröstet flämtade.

— Jag måste tala allvarligt med Antonius, snyftade

hon. Kanske har han ändå inte köpt boken, utan det är någon dålig kamrat som lånat honom den.

Åter grep en kloliknande hand efter Viveka.

— Du får aldrig mer läsa en bok utan att först visa mig den, skrek Sofia. Kom ihåg det!

Viveka kunde bara nicka till svar att hon hade förstått.

Så hade hon smugit sig ut ur rummet och in till sitt eget lilla tysta rum. Ända hit in hade sedan Sofias hysteriska röst trängt, då hon bannat Antonius för att han haft den förfärliga boken på sin hylla.

Antonius grät tydligen också, men vid kvällsbordet voro de åter försonade. De hade röda ögonlock av gråten, men talade till varandra med ömma röster, och när Antonius tog god natt omfamnade Sofia honom och kysste honom många gånger. Viveka fick ingen kyss.

Åter hade hon slutits utanför det ömma förbund som Sofia och Antonius bildade. Det var hon som var missdåderskan som läst boken, vilken Antonius, den bedårande filuren, på något sätt, likgiltigt vilket, anskaffat.

Där Viveka låg i sjukrummet skar henne åter moderns röst i öronen. Hon ryste en smula och kröp samman och gjorde sig liten mellan lakanen. Den där bokens bilder och ord hade etsat sig in i hennes minne, men för evigt skulle de ändå vara förbundna med Sofias grepp om hennes axel och hennes bannande ord och gråt.

Längre fram i livet, när Viveka tänkte tillbaka på dessa episoder, förstod hon med bittert vemod att Sofia

den tiden under barnens uppväxt levde i en fruktansvärd ängslan för att deras hjärtan eller kroppar skulle få minsta fläck på sig. Det var som om ett odjur hotat dem för att gastkrama dem och lämna märken efter sina smutsiga labbar på deras av Sofia rentvättade hud. Hon hade fasat för att barnen skulle falla för uppväxtårens frestelser och orena fantasier, men hon vågade inte själv, behäftad med en feghet som Viveka måste förakta, klargöra deras begrepp och tala ut med dem om könets hemligheter.

Det var den gången...

Men innan Viveka hunnit falla ned i ett nytt hettande minne som i en djup blodpöl, störtes hon av att dörren slogs upp med en liten smäll och Sofia steg in.

— Ack, kära lilla Viveka, du har väl haft det tråkigt? utropade hon och skyndade fram till sängen.

Hon var klädd i sin vårdräkt och hatt och kinderna hade en svag rodnad efter ett par glas rödvin som hon fått till middagen hos sin bror.

— Nej då! Nej då, jag har det bra, svarade Viveka avvärjande.

Sofia såg ängsligt på henne, strök över hennes kind för att känna om hon hade feber och ruskade om kuddarna på sitt vanliga omilda och nervösa sätt.

— Du skall inte alls operera bort blindtarmen, underrättade hon Viveka. Professor Kolerin får säga vad han vill efter sin undersökning, men vi fara genast i morgon hem till Ramstaden igen.

Viveka höjde sig på armbågen och tittade förvånad på sin mor som nu lade hatten på bordet och hängde upp kappan på kroken vid dörren.

— Varför skall jag inte opereras? frågade Viveka. Det måste jag väl i alla fall, om professorn råder till det. Det är ju därför vi farit hit.

— Nej, nej, svarade Sofia och började knyta upp skobanden. Archibald säger att professor Kolerin är alldeles tokig på blindtarmar. Han skulle ta bort blindtarmen på oss allesammans, om han finge. Allt ont man har hänför han till blindtarmen därför att det är på modet i Amerika att knipsa blindtarmar.

Sofia skrattade förnöjd.

— Nu sade Archibald i kväll att jag på inga villkor får lyda professor Kolerin, fortsatte hon. Han vet om fall då barn blivit förstörda för livet av den här operationen. Och det vill du väl ändå inte bli, säg, Viveka?

Viveka kröp åter samman i bädden. Vad skulle hon tro? Hade morbror Archibald rätt eller hade den berömde professorn, som deras husläkare skickat dem till, det? Hur skulle Viveka kunna veta det? Hon förstod mycket väl hur hennes morbror hela aftonen på sitt larmande sätt hållit på med att skrämma upp Sofia. Visst var hon glad att slippa bli opererad, men i nästa stund tänkte hon på att hennes magonda som inte botats skulle fortsätta att plåga henne i åratal. Men hon hade ju ingenting att säga. Alltjämt måste hon rätta sig efter vad de vuxna bestämde.

— Ja, det skall bli skönt att vara hemma igen i morgon, suckade Sofia medan hon fortsatte att klä av sig.

Viveka vände bort huvudet. Hon hörde hur häktor häktades upp och snörlivet knäpptes av. Nu satt Sofia framför den lilla spegeln och flätade sitt hår för natten.

— Jag är nästan glad att jag inte ligger hos Ottonie, fortsatte Sofia att prata, fastän det ju är sorgligt att ligga på sjukhus, men Ottonie irriterar mig alltid. Och tyckte du inte att adjunkten Baal såg konstig ut med sitt emaljöga?

Utan att vänta på svar gick Sofia nu fram till sin säng och började vika upp lakanen för att kunna undersöka sängkläderna närmare.

— Man kan aldrig vara nog försiktig så här på sjukhus, hörde Viveka henne mumla. Det vore inte roligt att få någon smitta på sig, så många som legat här.

Emellertid fann hon madrassen snygg och ren och hade inte något att anmärka på den. Hon kom fram till Viveka.

— Ja, nu kysser jag dig väl godnatt, sade hon och lät orden åtföljas av handling.

Viveka tittade skyggt på sin mor då hon rätade på sig efter omfamningen. Nu när vårdräkten och de övriga kläderna fallit av henne såg hon besynnerlig ut i sin nattskjorta med den tunna hårflätan på ryggen. Hon var varken barn eller vuxen människa, ett slags underligt mellanting, med benen och fötterna försvunna under den långa nattskjortan och ansiktets rynkor framträdande under det åtsnipade håret. Viveka kände sig nästan lättad när denna aftonens skepnad återvänt till sin bädd och krupit ned där.

— Släck nu ljuset, Viveka, befallde Sofia.

Viveka lydde, fastän hon hellre hade velat ha det tänt.

Mörkret på detta främmande ställe kom emot henne dubbelt mer hemlighetsfullt än hemma i hennes eget rum.

Knappt hade hon släckt förrän hon glömt hur möblerna stodo omkring henne. Rummet blev tomt, kolsvart, ihåligt så att hon flämtade av förskräckelse och måste dra efter andan. Då sträckte hon ut en darrande hand liksom för att gripa efter sin mor, men drog strax tillbaka den igen. Nej, hon förstod med en skarp sveda i hjärtat att hennes mor inte var henne till något skydd. Om en bred grav öppnat sig i golvet mellan dem skulle de inte kunnat vara mera skilda åt.

Då skingrades mörkret något. Vid dörren blänkte en svag, tunn ljusstrimma. Där ute i korridorerna var det tänt och skulle väl vara så hela natten eftersom detta var ett lasarett.

Vivekas blickar löpte mot denna ljusstrimma. Härinne, där hennes mor redan somnat tungt, var det tomt och med ett kyligt vinddrag som av is i luften, men därutanför vakade människor. Och Viveka greps av en het längtan efter dessa andra levande varelser. Sjuksköterskan som varit inne hos henne hade sett så vänlig ut. Synd att inte Viveka bett henne stanna kvar. Också de sjuka kvinnornas ansikten hade, när hon nu i mörkret mindes dem, ett milt försonande skimmer över sig. Hon trängtade efter alla dessa andra kvinnor medan tomrummet mellan hennes och hennes mors bäddar fylldes av nattens svarta trasor. Och hon vände sitt ansikte mot ljusstrimman vid dörren. Där bakom denna dörr kanske hon skulle mötts av mjuka armar och öppna händer. Läppar skulle röra sig för att ge

svar på hennes framviskade frågor, öron skulle lyssna till hennes kvalfyllda rop. Och blott ett par steg ifrån henne sov hennes mor. Öronen voro för alltid tillslutna så att Vivekas ord inte kunde nå fram till dem och i hennes hjärta stod en port öppen på glänt för att Antonius skulle kunna tränga sig in där.

Ack, du mor, som en gång grät därför att du inte kunde höra en liten fågel sjunga från sin grönskande gren, fastän du såg hans strupe svälla av sång, skulle du inte skrika av förtvivlan om du visste att din lilla dotter nu i mörkret längtar bort från din bädd och lyssnar efter en röst eller lätta steg som nå henne på andra sidan en stängd sjukhusdörr?

Men Sofia sov tungt och skulle aldrig bringas att förstå sin egen döva tragedi.

Dagen därpå foro överstinnan och Viveka tillbaka hem. Professor Kolerin hade rått till operation, men trogen sitt löfte till sin bror Archibald Macdougall vägrade Sofia att låta operera Viveka.

Så hade inte något vunnits med denna resa och den korta vistelsen på lasarettet. Viveka skulle i åratal komma att få plågas av sitt onda ända till dess blindtarmen äntligen togs bort, men det kunde hon ju inte veta nu.

Hon kom tillbaka från vistelsen i Uppsala med drömmande ögon och en känsla av att hon upplevat något mycket betydelsefullt där under de nyutspruckna lindarna på den gamla vackra kyrkogården.

TJUGUSJÄTTE KAPITLET.

Aimées bröllop. — Bruset från Igelfors.

På slottet i Ramstaden firade Aimée i denna maj månad sitt bröllop med Herman Ankarlod.

Ännu hade hon inte tillfrisknat från sin svåra sjukdom. Undergöraren nere i den lilla staden hade genom oerhörda massor brom försänkt Aimée i en djup sömn. Under veckor hade hon legat som i dvala, övervakad och skött av sin trogna moster Ottilia, och när hon äntligen vaknade hade hon som ett litet barn fått lära sig gå. Benen ville icke bära henne.

— Vad skola vi göra med henne? hade landshövdingskan Eveline frågat.

— Gift bort henne, så snart hon kan stå på benen, hade den gamle läkaren barskt svarat.

Herman hade hela denna tid varit trogen sin fästmö. Han ville inte bryta förlovningen, men hur sjuk Aimée verkligen varit fick han heller inte riktigt reda på. Eveline Macdougalls brev andades alltid ett grönt hopp.

Aimée skulle alltså gifta sig och endast ett par veckor innan bröllopet var hon hemma på slottet. Den ytterliga avmagringen under sjukdomens första skede hade sla-

git om i sin fullständiga motsats och hon hade i stället blivit onaturligt tjock, då man enligt gammaldags metoder proppat henne med mat för att "bädda in nerverna i fett". Brösten hängde tunga under blusen. Höfterna vaggade. Eveline tvingade henne att snöra sig för att hon skulle återfå sin forna midja efter alla löst sittande morgonrockar utan snörliv under som hon hittills burit. Följden av snörningen var att Aimée fick ett ansträngt pinat uttryck i ansiktet, armarna stucko rätt ut som på en docka stoppad med sågspån och höfterna svällde under resårskärpet.

Den vackra poetiska unga flickan var så förändrad att Herman första gången han fick se henne inte kunde dölja sin förskräckelse. Hon märkte det och sade honom under tårar att han inte längre skulle tänka på henne. Men hans hederskänsla var för stark och han ville inte skiljas från henne.

Bakom honom, pådrivande honom, stod också den mäktiga Eveline, smilande, smickrande, uppmuntrande. Hon försäkrade honom att äktenskapet för Aimée skulle göra underverk. Hon framställde honom som räddaren, återförlösaren.

Trodde hon på allt detta själv? Kanske. Hos den äldre generationens kvinnor lever ju ofta nog den föreställningen att ett äktenskap är en hästkur som botar för allt ont. Den unga kvinnan drives in i det, fylld av griller, nycker, onda aningar och en härjande bleksot. Och hon kommer ut ur smältdegeln lysande röd om kinderna, förändrad, omskapad, med kraft och tålamod att bära barn i sitt sköte och att framföda dem under ett smärtans vällustträngda skri.

Själva vigseln försiggick i Ramstadens vita Trefaldighetskyrka som inte låg långt från slottet. De tre systrarna Macdougall och Viveka samt en yngre syster till Herman, Hermine, voro brudtärnorna. Några marskalkar hade Eveline inte velat ha. Jan-Guy i uniform och Carl-Mårten i en illasittande frack voro kyrkmarskalkar och förde gästerna uppför den breda gången, belagd med röd matta, fram till deras bänkar.

Viveka, som tillsammans med Julie, Frédrique och Jacquette stod nere vid ingången i väntan på brudparet, hade god tid att iakttaga dem som kommo. Kyrkan var redan fylld av åskådare. Ett stort antal bjudningskort hade sänts ut för dem som ville åse vigseln, men till middagen voro endast de närmaste släktingarna inbjudna samt familjerna Macdougalls och Lagercronas husläkare i staden doktor Fromling och dennes fru, vidare en av Jacquettes få väninnor Axelina Hasting jämte hennes mor, en lektorsänka. Eveline hade givit dessa företrädet framför andra naturligtvis mera betydande personer mest därför att hon blivit alldeles förtjust i doktorinnan, som var flera år yngre än sin man, och därför att Jacquette särskilt bett henne bjuda Axelina och hennes mor. Viveka märkte att Axelina och lektorskan stodo en bit ifrån de andra, liksom om de velat hålla sig för sig själva. Den adertonåriga Axelina, på ett obehagligt sätt mager och kantig, var klädd i en reformdräkt, som kom henne att se gammal ut. Hennes talgiga ögon granskade gästerna under det att hon talade med sin mor med en tillgjord pipig röst som hon antagit sedan hon blivit god vän med Jacquette. Änkefru Hasting hade efter en feber-

sjukdom låtit kortklippa sig och hennes långsträckta ansikte liknade på ett nästan spöklikt sätt ansiktet på en schackhäst.

Viveka vände blicken från detta anskrämliga par och såg doktorinnan med ett leende fatta Jan-Guys arm medan hon kastade en blick på sitt släp innan hon skulle gå uppför gången. Hon var lång och oerhört slank, som en orm såg hon ut i sin blänkande sidenklänning. Ögonen, djupt insjunkna i sina hålor, hade ett spanande uttryck. Den spetsiga röda tungspetsen for hetsigt fram för att fukta läpparna.

Viveka tyckte inte om henne, och så ung hon var förstod hon nog varför hennes moster Eveline föredrog doktorinnan framför de andra damerna i staden: hon låtsades beundra, eller kanske verkligen beundrade, allt vad den stora landshövdingskan sade och gjorde. Eveline Macdougall kunde inte motstå beundran. På syföreningar och möten ville hon alltid ha doktorinnan Fromling med, därför att det behagade henne att höra den andra utgjuta sig i lovord över de förslag Eveline framställde. Hon var som en smärt page som banar väg för sin drottning. Viveka hade hört sin mor med starkt ogillande tala om doktorinnans sätt och i tysthet gav hon sin mor rätt därför att hon själv kände antipati för doktorinnan.

Viveka stod och tänkte på detta, under det att Jan-Guy med officerssabeln skramlande vid sin sida långsamt gick uppför gången med den sköna damen. Efter dem och alldeles ensam vandrade doktor Fromling, iförd frack. Det var en dyster uppenbarelse. Fracken satt stramt över hans feta figur, ett svart helskägg

täckte nästan krage och halsduk och det vita, regelbundna ansiktet var orörligt som förstenat. Så såg han ut vare sig han gick på bröllop eller sjukbesök. En dödens tjänare i stället för en livets och hälsans, med en unken lukt av sjukdom kring sina svampiga händer.

Viveka fick annat att tänka på. Nu slog det i dörren och Aimées släktingar stego brådskande in.

Gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm, omgiven av sina båda döttrar Ottilia och Alida, nickade förstrött åt de unga flickorna. När Ottilia lyfte av henne kappan blottades en svart toalett täckt av strasspärlor som blänkte och lyste här nere i dunklet under valven. Hennes magra hals var bar och föreföll på något sätt ömklig och plockad som en hönshals där den höjde sig ur decolletagets spetsar. Från det vita håret stego två smala esprier som svagt gungade som för osynliga vindfläktar. Alida var helt och hållet klädd i mossgrönt och tydligen mycket rörd. De smala ögonspringorna vattnades oupphörligt av framträngande tårar. Ottilia, vilken som vanligt inte ägnat många tankar åt sin klädsel, bar en enkel höghalsad svart sidenklänning som kom henne att nästan likna en söndagsklädd sjuksköterska. Ansiktet uttryckte oro. Kanske kände hon sig ansvarig för hur Aimée skulle uppföra sig på denna dag då allas ögon skulle vara riktade på henne. Ottilia hade med osviklig kärlek vaktat Aimée och för henne måste det kännas som att bevittna ett underverk att få se Aimée stå brud.

Grevinnan Christines muntra skratt, hastigt nedtystat, ljöd, och hon trängde sig fram till kapphängarna, en enorm gestalt i ljus toalett. När hennes nakna

armar blottades då kappan föll av henne slöt Viveka ögonen med en liten rysning av obehag.

Éugenie och Charlotte kommo fram till brudens tre systrar, Viveka och Hermine och granskade deras tärnklänningar.

— De äro ju rätt söta, sade Éugenie och fingrade på det lätta rosafärgade tyget.

Charlotte beundrade tärnbuketterna av liljekonvaljer med nedfallande breda ljusgröna sidenband.

— God dag, Viveka, sade en pipig röst.

Viveka ryckte till. Joachim stod framför henne. Hans röda ansikte blänkte som om han lik en bonddräng skurat det med såpa. De ondskefulla små ögonen blinkade tätt. Viveka väntade nästan att få se katten hänga över hans skuldror. Han som de andra herrarna bar frack och det var tydligt att han var mycket obehagligt berörd över att vara festklädd.

— Snart gifter sig väl lilla Viveka också, pep han. Hon har ju blivit stora damen.

— O nej, o nej, stammade Viveka och drog sig förskräckt längre in i dunklet.

Men han följde efter henne.

— Den lycklige kanske blir kusin Donald, grymtade han. Äst tu förbannad?

Viveka stirrade in i hans små gnistrande ögon. Skäggtofsen på hans haka höjde och sänkte sig med hans andetag.

Hur visste han att Viveka var så förtjust i Donald? Hade han sett det den där korta tiden på Igelfors? Kanske Moses, katten, spinnande brukade bära till honom små hemligheter som den nosat sig till?

Viveka kunde inte förstå varför, men när hon såg Joachims vippande skägg som liksom försökte sig på att tala fick hon en ångest för Aimée Macdougalls öde. Och när dörren nu åter slogs upp och hon fångade en skymt av en böljande brudslöja utifrån farstun hade hon velat ropa till bruden att inte stiga in, därför att här väntade henne denna förskräckliga skäggtofs och dessa stingande onda ögon. Aimée och Joachim — de två hörde på något outgrundligt vis ihop.

Men brudparet trädde in följda av landshövdingen och landshövdingskan, greve Archibald och Donald och Adolfine och sist Vivekas far och mor och Antonius som varit nära att bli försenade.

Brudparet ställde sig litet i skymundan. De skulle ju egentligen anlänt allra sist, men Eveline som i hemlighet varit rädd för att Aimée inte skulle komma alls, hon hade haft en gråtattack på morgonen, hade tyckt det vara bäst att brudparet följde med dem.

Sofia kom fram till Viveka och drog nervöst i hennes klänning.

— Nu hoppas jag att du uppför dig väl, viskade hon.

Hon var iförd den skära brokadklänning hon köpt tyget till den där gången då ännu hoppet om att få sälja den lilla mattan för en halv million åt Pierpont Morgan grytt som en gulddager i luften. Nu hade hon låtit ändra den till bröllopet. Hennes ansikte såg ännu mera gulblekt ut än vanligt mot den skära brokaden. Några svarta spetsar som hängde över klänningslivet och de halvnakna armarna för att något dämpa den granna färgen gjorde endast att hela kostymen gav ett intryck av uttjänt maskeraddräkt.

Viveka skämdes plötsligt intensivt för sin mor. Hon förstod ju inte att denna klänning för Sofia betydde ett sista uppflammande försök att se ung ut, att vinna en smula åter av flickans charm och ljusa väsen. Men man kryper inte in i en klänning som i ett nytt skinn. Den gamla huden låter inte lura sig. Den skrynklar sig hjärtlöst kring ögon och mun och låter inte tubba sig till att rodna flickaktigt.

— Vi måste gå upp nu, sade Jan-Guy till landshövdingskan Eveline. Amiralen och amiralskan Ankarlod har jag redan placerat.

Landshövdingskan såg på sin son med förälskad min. Så förtjusande han var i sin uniform! Helt nyligen hade hon ur sin egen kassa lånat honom ett par tusen kronor för att betala en så kallad hedersskuld i Stockholm. Hon hade varit förargad på honom, men nu glömde hon bort sin förargelse. Med en min som om hon varit den unge stilige officerens fästmö lade hon sin arm i hans. Men landshövding David kom hastigt fram och nästan ryckte henne till sig.

— Du skall naturligtvis gå upp vid min sida, Eveline, ropade han.

Då log hon igen och smög sig intill honom. De voro ett ståtligt par där de nu promenerade uppför gången, Eveline med ett frasande sidensläp efter sig och David Macdougall i sin landshövdingeuniform med många blixtrande ordnar på rockuppslaget och det präktiga huvudet med den yviga manen av grått hår övermodigt tillbakakastat. Eveline hälsade nådigt åt alla håll likt en furstlig person som mottar folkets hyllning.

Äntligen spelades bröllopsmarschen upp. Viveka kastade en blick på Aimée, som var kritvit i ansiktet. Herman tittade förläget ned på sina skinande lackskor. Uniformen kom honom ändå att inte se så tafatt ut, som han eljes brukade göra. Hans syster Hermine, en plattbröstad ung dam med en otrevlig finne på hakan, gav honom skämtsamt en klapp i ryggen för att uppmuntra honom att stiga fram. Viveka som var den minsta och yngsta gick närmast brudparet och de andra fyra tärnorna följde efter henne par om par.

Orgelmusiken dånade i Vivekas öron. Hon var mycket rädd för att hon skulle råka trampa på det långa brudsläpet, och hon trippade därför framåt så försiktigt som om hon trott att hon med ett för långt steg skulle väta sin fot i brudsläpets blanka älv som rann framför den. Framme vid altaret väntade Ramstadens gamle prost på brudparet. Aimée räckte sin brudbukett av vita liljor till Frédrique, som varsamt och med strålande min tog emot den, och vigselceremonien begynte.

Aldrig hade Viveka trott att det skulle kännas så konstigt att stå där framme vid altaret utsatt för allas blickar. Vände hon bara en smula på huvudet tyckte hon sig möta tusen tindrande ögon. De stucko och plågade henne. Blodet steg upp i hennes ansikte. Kinderna bultade som om en eld bränt dem. Nu sjöng församlingen en psalm. Viveka försökte sjunga med, men orden satte sig i halsen på henne och munnen var torr utan saliv. Den lille gubbige prosten var också underlig att betrakta. Någon reumatisk åkomma hade gjort hans nacke fullkomligt styv. Han kunde inte

böja på huvudet, inte vända på det. Detta gamla huvud med de vita, glesa hårtestarna och glasögonen framför rinnande ögon föreföll därför i sitt orörliga tillstånd redan dött. Han tycktes inte heller öppna läpparna, orden som han skulle säga kommo ändå flytande på en rosslande stämma.

Aimées "ja" på frågan om hon lovade att älska Herman Ankarlod i nöd och lust kom svagt som en fläkt. Det nådde inte fram till de främsta bänkraderna i kyrkan. Men Hermans "ja" steg trohjärtat upp mot valven. När de efter ceremoniens slut vände sig mot församlingen hade Aimée fått en smula färg på kinderna. Prosten, som de nu stodo med ryggen åt, stirrade över deras huvuden rätt upp i taket. Kanske bad han en förtorkads bön om kärlek som borde regna som blomster från himlen över de nyvigda.

Rörande sig som i en dröm gick Aimée under bröllopsmarschens toner åter nedför gången vid Hermans sida. De stannade framför de stora utgångsportarna och togo emot lyckönskningarna från de framstormande släktingarna.

Herman log ett ansträngt leende när hans far och mor nu kommo fram till honom. Amiralen som var mycket lång och mager och framåtlutad som en skära, som om han inte orkat bära upp kroppen, kysste Aimée med gammaldags ridderlighet på handen. Hans aristokratiska, skarpa ansikte fick en liten rynka av misslynthet mellan de buskiga vita ögonbrynen då hans nyblivna svärdotter inte log mot honom utan alltjämt förhöll sig avvaktande som väntade hon på något annat, något mera hon inte visste namn för. Amiralskan, en liten

smärt dam i violett siden med bruna allvetande ögon, kysste häftigt sin son. Det såg nästan ut som om hon bitit honom likt en kattmor som leker med sin unge. På Aimées brudslöja lyfte hon också och såg in i hennes förstenade ansikte, därpå nöjde hon sig med att långsamt låta sin hand med dyrbara ringar glida över hennes kind. Första gången Aimée log var när landshövdingen slöt henne i sin famn och viskade något i hennes öra, men sedan stelnade hennes ansikte på nytt.

— Aimée ser just inte lycklig ut, mumlade Antonius till Viveka.

Han tog sig mycket nätt och prydlig ut där han stod och trampade litet med foten av otålighet att få komma fram och gratulera brudparet. Men Viveka drog sig ifrån honom, därför att hans blanka hår luktade nästan outhärdligt av en pomada som han frikostigt gnidit in det med innan han for hemifrån.

När Viveka vände sig om fick hon se sin kusin Donald hjälpa den vackra doktorinnan Fromling på med kappan. Hon vred litet på huvudet och gav honom en muntert granskande blick som tycktes utfalla till hennes belåtenhet. Och när han nu böjde sig framåt för att svepa kappan om hennes nakna vita skuldror såg Viveka att hans ögon lyste av beundran. Så hade han aldrig betraktat henne. Och för första gången i sitt liv kände Viveka ett styng av svartsjuka som borrade sig tvärsigenom hennes hjärta.

Kyrkan tömdes snart på människor och de svartlackerade kupéerna rullade bort med brudparet och gästerna. När Viveka åkte över bron lutade hon sig ut

genom det neddragna fönstret och tittade ned i ån där vattnet just här under bron bildade en liten fors. Forsens brus, som hon plötsligt tyckte var bruset från ån vid Igelfors, steg in i henne och blandade sig med hjärtats slag och kyrkklockornas avlägsna klang så att hon frysande började darra i hela kroppen.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Nu snör jag in mig i äktenskapet, tänkte Aimée. — En mattröd strimma.

Viveka och Antonius sutto längst nere vid bröllopsbordet. De hade god utsikt över gästerna och hela bordet som var fyllt av röda rosor i låga skålar. Från höga silverstakar fladdrade ljuslågor som förgäves sökte göra sig gällande mot den lätta vita vårskymningen, vilken föll in genom de stora fönstren.

— Drag för gardinerna, hörde de moster Eveline befalla en av de uppassande husorna.

Sidengardinerna flögo med ett rassel som av stora vingar ihop och nu blevo ljuslågorna genast gula och strålande.

Vid övre bordsändan satt brudparet mellan landshövdingskan Macdougall och amiral Ankarlod. Aimée, vit om kinderna och med slöjan tillbakaslagen, åt nästan ingenting och vid skålarna höjde hon endast glaset och satte ned det igen utan att ens läppja på vinet. Herman gjorde små ödmjuka försök att vara artig och att tala med henne, böjande sitt ansikte på ett ängsligt frågande sätt emot hennes, men hon tycktes inte svara. Ett par gånger tog hon sig dock samman och ansiktet grinade till i ett leende som liksom skakade hela hennes gestalt, så försvann det igen.

Det hölls tal under middagens lopp. Landshövdingen talade för brudparet och hans bror Archibald för gästerna. Det märktes tydligt att Archibald Macdougall sökte överträffa David i kvickhet och behag, men lika tydligt var att han som vanligt inte gick i land därmed. Från Archibalds sida härskade alltjämt som i ungdomen samma hätska avundsjuka gentemot den så mycket mera begåvade och framskjutne brodern. När alla skrattade åt något skämt från Davids mun bet Archibald samman tänderna och såg vred ut. Men han var inte länge förargad, i nästa stund skallade hans eget höga skratt när han själv fått ihop något lustigt.

Den gamle prosten reste sig på skälvande ben och talade länge och omständligt om äktenskapets helgd och plikter. Hans ord riktade sig särskilt till bruden som han här såg framför sig som en av obeskrivlig lycka strålande ung kvinna. Allt under det han talade med sin rosslande gammelmansröst, styv i nacken och utan att blicka varken åt höger eller vänster, började gästerna se förskrämda ut. Det var som om någon vridit upp en mekanism som nu stötte fram sina kalla, opersonliga läten. De hade velat knuffa till honom, trycka på en knapp för att få honom att sluta, men de kunde det inte. Ljuslågorna fladdrade inte längre, de tycktes ha stelnat i en rak gul låga. Rosornas doft lade sig tung över salen. Man vågade inte dra andan, det kändes som om man skulle kvävas. Och prosten, vars senila mentalitet började helt och hållet slockna, blandade nu i sitt tal in ord och meningar som han nyligen yttrat vid en begravning av en av stadens kommunalpampar.

— Vi skola alla den vägen gå, även de yppersta skola offra åt stoftet, de högst lysande skola skänka jordenom sin skärv och allt kött är hö, yttrade han.

Landshövdingen som märkte hur han vecklade in sig, fick plötsligt en förtvivlad hosta som dränkte orden och när han slutade hade också prosten satt sig igen på sin stol.

Joachim Rosenhielm var den ende utom landshövdingen som röjde att han märkt prostens fatala förväxling, men han gjorde allt för att understryka den genom att högljutt upprepa sitt vanliga älsklingsuttryck:

— Äst tu förbannad? Äst tu förbannad? Äst tu förbannad?

Och David fick för hans skull hålla på ännu längre med sin hosta.

Krokanen bjöds omkring tillsammans med glass. Antonius tog för sig stora bitar av krokanen och en väldig glassportion och glömde för en stund hela sällskapet för ätandets njutning.

Viveka hade fått den olycksalige Joachim bredvid sig. Man hade ej velat plåga någon av de vuxna damerna med hans grannskap. Han åt som alltid med glupande aptit, men när tallrikarna byttes om och han för tillfället inte hade något att tugga på lutade han sig framåt och betraktade småmysande och med vippande hakskägg bordssällskapet.

— Din älskade Donald är kär i den där granna doktorinnan, viskade han till Viveka.

Viveka for samman. Hennes snabba blickar löpte strax bort mot Donald. Han hade fått sin plats vid

sidan av doktorinnan Fromling och Viveka anade att Joachim talat sant. Donalds ögon strålade, då och då böjde han huvudet med den vågiga svarta hårmanen, instämmande i något som hans dam kvittrade fram. Han skulle upp i studentexamen om någon vecka, men var alltför säker på sig själv och sina betyg för att inte våga experimentet att fara bort över en kväll. Och nu tycktes han roa sig kungligt. Viveka hade aldrig sett någon som i kvällstoalett verkat så oblygt naken som doktorinnan Fromling. Hennes klänning stammade nog från en elegantare ateljé än vad Ramstaden kunde uppbringa. Över blank vit satin svepte som i mjuka vågor chiffon av en underbar grön färg. Kring hals och midja och nedåt kjolfållen glänste gröna paljetter i form av näckrosblad. Den vackra halsen och de runda axlarna voro bara och två smala slejfer glittrande av paljetter höll klänningslivet nätt och jämnt lyftat över brösten. Och trots all denna flödande chiffon föreföll hon ändå så helt och hållet, så utmanande naken, och med små skälmska sidoblickar fattade hon ibland tag i de glittrande axelslejferna som om hon velat antyda att utan dessa hennes små grepp om dem skulle klänningen glida av henne och ned på mattan och hon själv sitta där på sin stol i bara skinnet ända ned till knäna och strumporna.

Varför skall hon vara så vacker? tänkte Viveka bittert.

Hon råkade spegla sig i en av de kupiga silverskålarna och såg en förvänd bild av sitt eget ansikte i silvret. Då ville hon kasta servetten och gråtande fly ut ur rummet.

Nu var glassen slut på tallrikarna. Morbror Archibald tackade för maten och man steg upp under ett buller av tillbakaskjutna stolar och ett lätt skrap av fötter mot det hala parkettgolvet. Efter kaffet spred sig sällskapet i de många rummen. Man ville röra på sig efter den högtidliga stunden i kyrkan och den långa middagen.

Viveka gick oroligt ur rum i rum. Ibland stod hon vid ett fönster i en av de djupa nischerna, som nästan bildade små kammare för sig, och såg ned i den grönskande trädgården som nu blånade på ett hemlighetsfullt sätt i vårskymningen.

När hon vid ett tillfälle stod så gömd i en nisch, framför vilken ett tunt genomskinligt draperi hängde in mot rummet, hörde hon lätta steg på mattan och när hon tittade genom draperiet såg hon Donald och doktorinnan Fromling komma gående. Förskräckt och rädd för att upptäckas kröp Viveka då längre in i nischen, men hon måste se bort mot paret igen när hon hörde deras röster.

Nu slogo de sig ned i en liten empiresoffa under en bred fyrkantig spegel med förgylld ram. Taklamporna, dämpade av mörkröda sidenskärmar, spredo ett behagligt skimmer över rummet. Viveka hade bra gärna velat höra vad hennes kusin och den vackra doktorinnan så livligt samtalade om, men hon vågade inte flytta sig från sin plats, i stället såg hon på dem med en känsla av att hennes blickar borde bränt dem.

Fru Fromling lutade sig tillbaka mot soffans kuddar. Hennes smärta gestalt liksom svällde i denna ställning. Ur urringningen sköto bröstens vita rundningar upp,

en blå skugga löpte mellan dem ned under klänningslivets gröna paljetter. Viveka höll andan. För henne uppenbarade sig i denna stund kvinnan, sådan hon kan vara i all sin förföriskhet. Hon skulle aldrig glömma denna syn. Många, många år efteråt, då hon själv blivit en mogen kvinna och redan besviken och bitter på vad livet haft att bjuda henne, kunde hon i erinringens skarpa ljus se för sig empiresoffan på slottet i Ramstaden och den unga kvinnan i sin grönskimrande toalett tillbakasjunken mot dess kuddar. Hon hade glömt Donald då och den häftiga svartsjuka som brutit lös i hennes barnasinne, hon mindes bara de vita brösten rundning, halsens smäckra båge, de nakna axlarna över vilka de glittrande slejferna löpte som smala giftiga ormar. För första gången fick hon ett begrepp om en makt som hon förut icke ens anat: denna en bedårande, sinnlig kvinnas makt, vilken kan omstörta troner och sätta världar i rörelse.

Viveka såg nu Donald böja sig ned och fatta fru Fromlings hand. Han höll den i sin, smekte lätt över dess fingerspetsar, och hon lät det ske medan hennes blickar spelade mot honom under halvslutna ögonlock. Viveka undrade om hon visste att Donald inte tagit studenten än ... att han var så ung. Men han såg äldre ut än sin ålder, och just nu blev hans ansikte så blekt och dragen hade stramat till. Viveka knäppte samman sina darrande händer.

Då lutade sig hennes kusin ännu närmare den vackra damen. Han kysste henne på munnen. Hon lindade en av sina bara armar om hans hals och höll honom tryckt intill sig. Deras gestalter flöto ihop för Vivekas blickar.

I detsamma hade hon en känsla av att ännu ett ansikte närmade sig henne på ett skugglikt sätt. Hon hade lyftat ögonen och sett rätt in i spegeln ovanför de två kyssande. Det var sitt eget ansikte hon såg in i genom det tunna draperiet. Ansiktet var vitt med glänsande ögon. Hon stirrade på det med förskräckelse.

Men nu hände något. De två där i soffan hade flyttat sig ifrån varandra, kanske hade de hört steg i något angränsande rum och voro rädda för att bli överraskade. Donald riktade plötsligt sin blick mot draperiet bakom vilket Viveka fanns. Han fick syn på henne och reste sig hastigt, skyndade över rummet och drog draperiet med ett ryck åt sidan.

— Viveka, sade han ond och överraskad. Spionerar du på mig?

Från soffan ljöd ett kuttrande skratt:

— Kors, den där lilla flickan har sett oss!

Donald gjorde en rörelse som för att fatta tag i Vivekas axel, men Viveka gled undan honom och rusade med dunkande hjärta ut ur rummet. Hon tyckte sig höra viskningar från fru Fromling efter sig, några ord om att hon inte fick tala om detta för någon... Men hon var inte säker därpå. I ett rum längre bort uppfångade hon en skymt av Carl-Mårten och Axelina i en soffa, men hon sprang förbi dem.

Nu var hon ute i slottets långa korridorer. Hon löpte framåt, hon måste bort, undan. Hennes kinder brände av skam. Hon hade blivit ertappad som en spion. Det var som om de två där borta i empiresoffan givit henne skulden för sina brottsliga kyssar. Donald hade varit ond på henne. Aldrig mera skulle han promenera

vid hennes sida, aldrig mera säga ett vänligt ord till henne. Hon snyftade till.

En dörr stod på glänt. Hon sköt upp den och befann sig inne i ett av systrarna Macdougalls rum. Dörrarna till de andra flickrummen som lågo i fil stodo öppna. Viveka gick långsamt igenom dem och lade märke till oredan. Här hade Julie, Frédrique och Jacquette klätt sig i stor brådska. Strumpor och kjolar lågo kastade över stolarna, en karaffin var kullstjälpt på ett tvättställ och vattnet bildade en liten pöl på mattan.

Det såg ut som om man här i all hast berett sig till flykt.

När Viveka kom in i Aimées rum slog hon sig ned på en stol. På Aimées vita säng bredde hennes resdräkt ut sig i all sin festliga glans. Vivekas blickar snuddade vid den och hon förvånade sig över hur elegant den var. Hennes kusiner på slottet brukade ju alltid eljes vara så ytterst enkelt klädda, men nu var Aimée en ung fru och moster Eveline hade väl därför släppt av på sina stränga principer. Dräkten var av mörkgrönt kläde med garnering i samma färg, den korta jackan slutade med ett brett skärp och kjolen var av en stor vidd med många rynkor och små veck. Hatten som låg ovanpå den hade två svepande plymer fästade baktill på brättet. För en minut glömde Viveka sin sorg och måste smyga sig fram till sängen och stryka över det mjuka och blanka klädet. Det kändes så behagligt mot handen, nästan som om tyget givit henne en försynt smekning tillbaka.

Viveka blev sittande på sängen, utan lust att gå in igen till bröllopssällskapet. Helst hade hon velat springa

hem och ej säga adjö till någon, men hon visste att Sofia då skulle bli ond på henne. Nu kanske hon ändå inte märkte Vivekas frånvaro för alla gästernas skull.

Plötsligt brast Viveka i gråt. Hon lutade kinden mot kudden, mot vilken Aimées huvud vilat för sista gången föregående natt, och grät ut all sin bitterhet. Var detta kärleken? Var detta att älska att känna denna förtvivlan som borrade djupt inne i bröstet? Donald hade kysst den vackra frun som suttit där nästan naken i soffan. Och Viveka hade hållit så mycket av honom. Om kvällarna innan hon somnat hade hon blandat in hans namn i sin aftonbön. Ja, hon hade glömt att be för sig själv av längtan efter att tyst i mörkret få viska hans namn: Donald! Med ens tyckte hon att de ljusblå slaggbitarna hon den gången på Igelfors lämnat honom hade varit små bitar av hennes eget hjärta. Det var så hon menat det. Här har du stycken, små ljusblå stycken av mig själv! Ge också mig något av dig själv! Men det var till doktorinnan Fromling han givit. Och Viveka hade bara fått vara ett vittne till att han skänkte henne av sina kyssars och händers värme. Om detta vore kärleken, då ville Viveka aldrig mer älska.

Hon snyftade ännu, när Aimée kom in i rummet. Hermine stod på tröskeln och ville hjälpa sin nyblivna svägerska att klä om sig, Julie och Jacquette voro också där, men Aimée sade nästan med skärpa i sin eljes så milda röst:

— Nej, låt mig då vara ensam — bara för en stund. Jag reder mig själv.

Då drogo de andra sig tillbaka och dörren slöts efter dem. Viveka hade satt sig upp.

— Skall jag också gå, Aimée? frågade hon blygt.

Aimée ryckte till vid ljudet av hennes röst.

— Å, är du där, Viveka? sade hon. Nej, stanna du, det gör ingenting.

Hon stod framför sin toalettspegel och såg på sin bild genom brudslöjan. Med ett häftigt ryck löste hon sig från den. Kronan av myrten rullade ned på golvet. Viveka tyckte att det nästan såg ut som om Aimée velat vara ensam bara för att på detta sätt få slita av sig slöja och krona. Hon var fri från dem nu och vände sitt bleka ansikte mot Viveka.

— Du kan hjälpa mig med att häkta upp alla dessa hyskor, sade hon med en liten suck.

Men när Viveka höjde sig på tå för att häkta upp den vita brudklänningen i ryggen, svällde Aimées suck så att brösten hävde sig och armarna började darra. Hon böjde ned huvudet och stora tårar rullade utför hennes feta kinder.

Viveka vågade inte fråga varför hon grät. Kanske tänkte hon nu på den där andre, på Manne, som hon varit så förälskad i. Aimée såg ned på sitt finger där den nya guldringen blänkte.

— Förlåt mig, sade hon så tyst att Viveka hade svårt att uppfatta det.

Nu var klänningen uppknäppt och Viveka hjälpte Aimée att lyfta av den. Också bruddräkten föll i golvet och Aimée trampade på den då hon tog ett par steg tillbaka.

— Låt den ligga, sade hon trött, när Viveka ville samla ihop den.

Och medan Aimée nu gjorde sig i ordning för att resa bort från det älskade barndomshemmet för alltid, gick hon vårdslöst fram och tillbaka över sin vackra brudklänning. Hon trampade på den med avsikt, som om den varit ett levande ting som gjort henne alltför illa för att hon inte skulle hämnas på den.

Viveka såg det med förfäran. Själv var hon uppfostrad att vara mycket rädd om dyra kläder, därför att de skulle räcka så länge som möjligt. Man hade inte råd att köpa nytt, och hon visste nog att Aimée uppfostrats på samma sätt. Och här trampade Aimée och fläckade det dyrbara sidenet. Hon såg oformligt tjock och tung ut där hon rörde sig framför spegeln. Det fanns ingenting kvar av den ljuva, vackra Aimée. Viveka visste ju att denna förvandling skett gradvis under sjukdomstiden, men hon inbillade sig nu att Aimée blivit sådan i samma ögonblick den gamle prosten i kyrkan gjort henne till Herman Ankarlods maka. Hon hade slitit sönder sin ljuva ungflickstid och klivit rätt in i en oklädsam matroneålder.

— Skall du inte ta på dig resdräkten, Aimée? frågade Viveka och lyfte tveksamt den vackra gröna klädeskjolen från sängen.

— Vad?

Aimée stannade på sin vandring. Hon stirrade på dräkten och hatten med frånvarande min. Viveka visste det inte, men i denna stund såg Aimée för sig de tröstlösa hedarna där uppe vid Storlien där tunt grönt gräs växte så sparsamt och en kall vind ständigt snärjde

det och flög över det med isig andedräkt. Där uppe hade hon gått och gått med den andtrutna snälla moster Alida vid sin sida. Hon hade tyckt sig trampa ut i något ändlöst, ett segt trampande som aldrig ville ta slut. Då hade hon föreställt sig att sådant skulle livet bli: hon skulle vandra över hedar med tunt gräs medan en vredgad blåst for in i hennes lungor och bredvid sig skulle hon höra en uttröttad människa, icke längre moster Alida, utan Herman, flåsa.

Och nu skulle hon ut på detta långa tröttsamma trampande med Herman Ankarlod i sällskap. Manne? Ännu såg hon honom framför sig. Ännu hade hon inte glömt hans kyss den där gången på balen. Skulle Hermans kyssar någonsin kunna få henne att glömma Mannes?

Hon tog emot klänningen som Viveka räckte henne och trädde den över huvudet. Inne i dess mörker förlorade hon ett ögonblick medvetandet. Det kändes som vore hon på väg att sjunka ned i ett kärr, det där kärret hon stått vid stranden av den gången hon flytt från släkten på Igelfors. Men hennes huvud dök åter upp i ljuset, när kjolen rasslande föll ned omkring hennes knän.

Viveka var ivrigt sysselsatt med att knäppa klänningen kring Aimées midja. Ack, hur skulle hon få igen den? Hon stretade och drog, eldröd i ansiktet av ansträngningen. Aimée själv hjälpte till genom att föra sina händer hårt mot snörlivet för att trycka samman det än mer, en invand gest, rentav nedärvd från mor och mormor. Hon miste andan av det, och när häktorna äntligen slogo igen med ett litet ljud som

efter ett bett, kände hon sig fångad i den gröna dräktens hölje som i en råttfälla.

Hur skall jag någonsin bli fri från den igen? tänkte hon förtvivlad. Och hon såg för sig en grotesk scen som skulle utspelas i deras sängkammare då Herman skulle försöka häkta upp kjolen. Hon blev rädd för synen som man kan bli rädd för en mardröm om natten.

Viveka höll upp den korta eleganta jackan och Aimée satte på sig också den. Det breda skärpet! Ack, varför skulle allt sitta så trångt denna afton! Resdräkten var ju nyligen sydd. Men hennes mor hade så strängt hållit på att allt skulle smita åt om Aimées midja.

— Det magrar man av, hade hon leende sagt till sömmerskan som ivrigt varit av samma åsikt som landshövdingskan.

Nu snör jag in mig i äktenskapet, tänkte Aimée, och jag kommer inte mer ut ur det. Och hon erinrade sig hur de kinesiska mödrarna pinade och plågade sina döttrars fötter för att de skulle bli så ohyggligt små och därigenom leda till att flickorna gjorde ett gott gifte.

Äntligen! Nu fattades endast hatten. Aimée stod kvar framför spegeln. Hon vågade inte sätta sig av rädsla för att skrynkla kjolen. Viveka och Aimée betraktade varandra sorgset. Och med ens drog Aimée Viveka in i sin famn. De stodo där tysta, slutna till varandra. Viveka hade alltid känt sympati för Aimée, men åldersskillnaden hade hindrat all förtrolighet. Nu grät hon över henne och över sig själv. Om några ögonblick skulle Aimée fara med Herman vid sin sida

i vagnen och där uppe i något av de små förmaken sutto Donald och den vackra doktorinnan tätt intill varandra och växlade ömma förstulna blickar. På vilken bal dansade nu den bedårande Manne? Vilka unga smärta kvinnor höll han i sina armar? Var livet så här? En älskade man hett, till den andre steg man in i vagnen för att fara bort som hans lagvigda hustru med nya plymer svajande från hatten.

Aimée och Viveka drogo sig fort ifrån varandra. Landshövdingskan stod ståtlig och myndig i rummet.

— Är du färdig nu, Aimée? sade hon. Vagnen är här.

— Ja, mor, jag är färdig, svarade Aimée lydigt.

Landshövdingen steg nu brådskande in i rummet och omfamnade Aimée. Han hade tårar i ögonen, men höll en brinnande cigarr sträckt ifrån sig. Landshövdingskan satte på Aimée hatten med öm omsorg.

— Nu är du riktigt söt, sade hon och kysste Aimée lätt utan att vilja låtsas om hennes betryckta min.

De gingo tillsammans ut i korridoren fram till vestibulen, varifrån den breda trappan ledde ned till porten. Här i vestibulen voro systrarna och släktingarna samlade för att säga farväl. Aimée gick ur famn i famn. Hennes käcke bror tryckte en kyss på vardera av hennes kinder och steg så med klirrande sporrar åt sidan. Systrarna hade svårt för att slita sig loss från Aimée. De kramade henne och viskade i hennes öron små ömma ord som hon inte uppfattade. Mostrarna gräto. Tårarna droppade från deras ögon. Ottilias näsa blev blank av tårarna. Svärföräldrarna önskade henne lycka och hoppades att hon skulle bli god mot Herman. Sofia

Lagercrona kysste henne nästan hysteriskt, och plötsligt som ur de gungande skuggorna som rörde sig framför Aimées förvirrade blickar stod Joachim där med grinande ansikte och rödkantade ögon. Han hade tagit sig åtskilligt för mycket till bästa på denna sin systerdotters festdag och hans andedräkt luktade fränt av den sprit han förtärt.

— Lycka till då, min docka, pep han och sluddrade en smula på målet. Vårt väna Igelfors sänder dig genom morbror Joachim sina bästa välönskningar.

När han nämnde Igelfors hörde Aimée suset av de mörka skogarna däromkring och det knittrande, men som hon nu tyckte olycksbådande ljudet av den lilla forsens fall i den stilla bruna ån. Förrän Joachim hunnit kyssa henne, vilket hans avsikt varit, fördes han undan av gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielms hand.

— Du har druckit för mycket, Joachim, sade hon bestraffande och strängt som man talar till en olydig pojke.

Så log hon vemodigt mot Aimée och räckte än en gång fram sin vita hand, nu med en åtbörd av stor mildhet.

Mekaniskt böjde sig Aimée ned och kysste den som hon så ofta gjort förr.

Innan hon visste hur det gått till var Herman vid hennes sida och fattade hennes arm. Långsamt började de gå nedför trappan. Kommen till hälften av trappstegen, som Aimée med fart sprungit nedför när hon förr om morgnarna skulle till skolan och utefter vilkas blanka ledstänger hon rutschat tillsammans med syst-

rarna då de ännu haft korta kjolar, måste Aimée vända sig om och se tillbaka. Hon kastade en dröjande blick på de välkända ansiktena och hade gärna velat rusa upp igen och stänga dörren om sig. Men Herman släppte inte sitt grepp om hennes arm. Hon kände det nästan som om han släpat henne med sig.

Mamsell öppnade porten och neg vördnadsfullt. En av husjungfrurna kom bärande på hennes kappsäckar. Våraftonens syrliga luft bemängd med doften av grönska och nyutspruckna blommor slog emot henne från trädgården. Herman och Aimée stego upp i den väntande vagnen. Grevinnan Eveline som inte tyckte om att ta farväl vid stationer hade också tillsagt Aimées syskon att inte följa med brudparet. Hon ville inte att staden skulle få landshövdingebarnens rörande avsked att gapa på.

Men de tre systrarna kommo nedspringande. De hoppade upp på fotstegen en sista gång, omilt förande undan Hermine som också ville vara med. De fyra systrarna voro åter förenade i en till synes oupplöslig kedja. Deras armar slingrade sig om varandra, deras händer möttes, deras röster smälte samman. De trängde Herman långt bort på sätet och skymde Aimée för honom.

Kusken smackade på hästarna och Julie, Jacquette och Frédrique tumlade ned på gårdsplanen då vagnen ryckte till. Frédrique hade nog besinning att slunga en sko som hon tog av sin egen lilla fot efter det bortilande ekipaget. Sedan fick hon hoppa över sanden på ett ben för att få fatt i sin sko igen.

De tre systrarna blevo stående och sågo på var-

andra. De öppnade och slöto sina händer som om plötsligt något de nyss så fast hållit med dem flugit ifrån dem. Den bleka vårhimlen lyste svagt över deras huvuden. Från gruset steg en fuktig kyla som de inte förut märkt. Då fröso de till och logo blekt. Med armarna om varandra gingo de åter uppför trappan.

När de kommo in i tamburen kände de en söt stark doft slå emot sig. Aimée hade glömt sin blombukett av vita liljor. Den låg övergiven kvar på en stol.

Julie tog med allvarlig min upp den. Så började hon lösa buketten. Hon fäste en lilja i skärpet på var och en av sina systrar och tog en till sig själv. Det var som om de blivit medlemmar av en orden, där de stodo med de vita liljorna mot bröstet: en systerkärlekens heliga oskuldsfulla orden. Så gledo de in i den upplysta salen.

Viveka som strax därefter kom ut i tamburen fick se ett par nedfallna liljor på mattan efter den upplösta brudbuketten. Hon tog upp dem och förde de sammetslena bladen mot sin kind. På ett av dem syntes en mattröd strimma som efter en bloddroppe. Viveka betraktade den med en dunkel aning inom sig om att denna händelserika afton färgat också hennes förut så vita liv med en kant av blodrött som snart skulle breda ut sig inom henne och göra hennes eget hjärta och hennes egna dagar hetare och mera glödande.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Douglas passade inte.

I början av december, hösten efter den vår Aimée gift sig, blev David Macdougall kallad till statsråd. Man hade länge försökt att övertala honom att inträda i regeringen, men av många skäl, kanske ett av de starkaste var att han ej ville lämna sin landshövdingepost i Ramstaden, hade han alltid hittills nekat. I dessa dagar då Oscar den andre låg på sitt yttersta antog slutligen David anbudet. Detta betydde att hela familjen på nyåret skulle förflytta sig till Stockholm och ta farväl av Ramstaden, kanske för alltid.

Det gällde nu att utse en ny hövding för länet. Bland dem som David talade med saken om var också hans egen svåger överste Lagercrona.

För Sofia blev det en stor överraskning, när Edvard kom till henne och berättade att David tänkte på att föreslå honom själv till den ansvarsfulla posten. Hon hade aldrig förstått att hennes dyrkade bror till den grad uppskattade hennes man. Inte heller var hon säker på att Edvard skulle kunna gå i land med ett sådant ämbete. Hon bannade visserligen sig själv vid denna tanke, men då hon i smyg och med ett förstulet leende, icke alldeles fritt från en viss överlägsen ironi, betraktade sin mans lilla spensliga figur och hans föga

imposanta huvud och lyssnade till det försynta sätt han hade att tala och framkasta sina meningar på måste hon jämföra honom med sin lejonbror, och jämförelsen utföll på ett rent olidligt sätt till Edvards nackdel, ehuru Edvard själv hade en bror som varit statsråd långt före David.

Edvard Lagercrona å sin sida skrattade först åt förslaget, anseende det som något orimligt och löjligt, men sedan började han allvarligt och bekymrat fundera på det. Han hade nu endast ett och ett halvt år kvar till dess han skulle ta avsked som chef för regementet och han motsåg sin pensionsålder med en bävan som väl är gemensam för alla officerare utan förmögenhet. Man måste naturligtvis flytta från Ramstaden och försöka finna någon blygsam syssla som kunde ge ett extra tillskott till den blygsamma pensionen. Vid sextiotre år, som var pensionsåldern för en överste, skulle hans kraft ännu inte vara bruten, han skulle alltjämt vara densamme, men då han likväl måste begära sitt avsked hade han varken lust eller råd att sjunka tillbaka i tvungen sysslolöshet.

Tanken på ekonomien, alltid levande för honom, stack och plågade honom under sömnlösa nätter då han med den bekymmerslöst sovande Sofia bredvid sig räknade och räknade igenom sina möjligheter och hur han skulle få pengarna att räcka för en hel familj, som ännu inte kunde reda sig utan honom. Sofias så ofta upprepade ord, som med åren blevo alltmera hänsynslösa, om hur det skulle bli för de kvarlevande "när lilla pappa faller ifrån", hade grävt sig in i hans öras hörselgångar och gnagde där som otaliga små grå

maskar. Sebastian hade visserligen en liten lön, men begärde ofta pengar hemifrån, än till en ny uniform, än till något annat nyttigt som Edvard ändå misstänkte vara camouflage för någon utsvävning, kanske en spelskuld. Hans älsklingsson Douglas begärde sällan någonting extra, men något kostade han ju ändå, trots att översten lyckats skaffa honom ett av de många riddarhusstipendierna för obemedlade adliga ynglingar som genomgå krigsskolan och även fått honom antagen som kammarpage hos Oscar den andre, vilket medförde vissa lättnader beträffande ekiperingen för Karlberg. Att Douglas själv oerhört pinades av tanken hur han vid galadinéer eller liknande högtidliga tillfällen skulle tvingas att iförd det traditionella pagelivréet och orörlig som en annan lakej hålla vakt bakom monarkens stol var en sak som översten inte reflekterade över. Men nu låg ju den gamle kungen döende och stipendiet kunde han mista, förändringar kunde inträffa, allting var osäkert.

Och så Antonius och Viveka. Översten hade hoppats att Antonius vid hans avsked skulle ha tagit studentexamen, men vid vårterminens utgång hade det visat sig att Antonius, den dygdige, blivit kvarsittare i 6:2. Det var följden av att Sofia låtit honom ägna så många timmar om dagen åt pianoklinket, ansåg översten. Alltså skulle Antonius och Viveka ännu inte ha gått ut skolan. Det betydde fortsatta terminsavgifter, nya skolböcker, nya och snygga kläder. Därtill kommo så Sofias obenägenhet för att spara och hennes böjelse för att ge ut pengar på onyttiga småsaker.

Och medan översten vridande sig på sin bädd för-

sökte i huvudet uträkna hur varje liten summa skulle placeras och med fasa förutsåg den dag då han måste ta av det lilla han lyckats spara ihop som borde ligga orört för Sofias räkning dök möjligheten av att bli landshövding upp som en sol i mörkret omkring honom. Skulle han kunna klara det? Kunde han det skulle han några år ännu vara tämligen fri från de ekonomiska bekymren.

Även i sina tankar och icke blott i ord och åthävor var han en blygsam människa och han sade sig att överststeållningen inte hade uppfostrat honom till ett så högt ämbete som detta. Men för barnens skull! För Sofias skull! Kanske vore det hans plikt att inte avböja, om de som bestämde i en sådan sak vädjade till honom? Hur många resonera inte på detta sätt med värkande och trötta huvuden. För barnens skull! För någon Sofias skull! Hur ofta finns det icke barn med gapande och glupska munnar som fågelungars bakom en åldrad mans beslut att taga på sig en ny, kanske övermäktig arbetsbörda, hur ofta icke en Sofia med gnatande små pretentioner på ett slags lumpen lyx och slappa händer som låta pengarna så lätt gå ifrån sig! Och under det att Edvard Lagercrona grubblade på detta störtes han ibland i sina funderingar av att Oscar den andres mäktiga ansikte visade sig för honom.

Nu skulle han dö och Edvard von Lagercrona hade älskat och vördat honom ända sedan han som ung officer kommit till slottet som adjutant. Han kände det, som om en gammal god tid sjunkit undan och något nytt nu skulle begynna för många — även för honom.

Han reste upp till Stockholm till kung Oscars jordfästning och det kunde inte hjälpas att han kom tillbaka helt upplivad och med nytt mod. Han hade fått träffa gamla vänner och än en gång inandas luften i slottets salar. Åsynen av Douglas i sin pagedräkt som tillsammans med en kamrat stått i stram givakt bakom den avsomnade monarkens bår hade också rört honom och samtidigt stärkt hans självaktning. Till Viveka hade han med sig en stor begravningskaramell med gamle kungens bild på.

Viveka förvarade den länge i sin lilla dockbyrå till dess den slutligen en dag befunnits ha kommit undan och hon inte kunde hitta den igen.

Och så var julen åter där. Sebastian och Douglas kommo till hemmet på permission, Douglas i den nya Karlbergsuniformen som inte klädde honom. Han ansträngde sig att hålla sin lilla kortväxta gestalt mycket rak, men det lyckades honom inte. Han föll gärna ihop så att uniformsrocken låg i tjocka oklädsamma veck över bröstet. Översten gav honom ibland uppmuntrande ett slag i ryggen eller ropade på skämt med spelad barskhet "Giv akt!" åt honom, men det hjälpte bara för ögonblicket.

I själva verket låg det något rörande över denne lille soldat som tvingat på sig uniformen för sin fars skull och trivdes så utomordentligt illa i den, men det märkte inte Edvard Lagercrona eller ville inte märka. Han strålade av glädje över att Douglas nu snart skulle vara officer och över att ha en son som han skulle kunna tala om sitt älskade regementes angelägenheter med.

Mer än någonsin såg nu Douglas, den försynte, upp till sin äldre bror. Sebastian hade många historier från Karlskrona och livet där att berätta, och Douglas kiknade som förr av skratt åt hans lustigheter.

— Ja, den Sebastian! sade han, och betraktade brodern med glänsande ögon.

Sebastian lät denna beundran sig väl smaka. Den steg honom också åt huvudet så att han blev en smula översittare gentemot den yngre, men det hände icke ofta därför att han uppriktigt höll av Douglas.

Om kvällarna inne i det gemensamma sovrummet fortsatte Sebastian att underhålla Douglas med historier, men nu sådana som han ej vågat tala om för den lättupprörda Sofia.

Då officerarna, särskilt de yngre, blevo litet livade av groggarna, brukade de ta sig för att springa över hustaken. De kilade upp på någons vind och klevo ut genom en lucka i taket och sedan balanserade de där uppe med staden och havet under sig. Det var ju så nyttigt med litet frisk luft efter rökuppfyllda rum och de voro ju från pojkåren tränade att klättra i tackel och tåg. Den som druckit de flesta glasen sprit och ändå kunde klara sig över en takås hyllades som segrare. Någon svindel kände de aldrig.

När Sebastian berättade om dessa upptåg kände Douglas svindeln krypa upp inom sig så att han blev illamående och måste sluta ögonen. Själv skulle han aldrig vågat sig upp på detta sätt på ett tak i skymningen och han sörjde djupt över sin feghet då han nu som alltid jämförde sig med den våghalsige Sebastian.

Ännu värre blev det för honom när Sebastian hann till fruntimmershistorierna, vilka han berättade på samma gåpåiga karska sätt. Douglas hade ännu ingen erfarenhet och ändå kom han från Karlberg, som sannerligen inte var något oskuldens hemvist. När Sebastian snabbt nog märkte Douglas' oerfarenhet dämpade han också sin ton och talade om de unga familjeflickor han varit kär i och förlovat sig, eller nära på, med. Douglas hatade dem. Alltjämt var han svartsjuk på varje ung kvinna som närmade sig hans äldste bror. De unga damerna Tryggerson som fortfarande gingo ogifta lösa i staden voro honom därför en nagel i ögat. Sebastian var ofta tillsammans med dem och Douglas gav dem onda blickar, där de kommo svängande i gathörnen. Han var trofast mot sin Gerda, men hade inte som Sebastian någon tanke på att förlova sig.

När Sebastian för länge sedan somnat låg Douglas ännu vaken försjunken i sina funderingar. Han hade ärvt sin benägenhet för sömnlöshet efter sin far. Det som mest oroade honom denna tid var tanken på hur illa han passade för militärlivet. Han kunde inte finna sig till rätta i det. Huvudets väggar ville sprängas av lektioner och överläsningar. Detta var inte bättre än i skolan. Andra och svårare böcker sattes i hans händer, och ännu mer än förr flöto siffror och bokstäver ihop framför hans överansträngda ögon.

Då längtade han att få gömma sin heta panna i den svala mossan ute i skogen. Han drömde om sin skogshydda uppe på Backamo och ville lyssna till fåglarnas kvitter och vingslag i stället för till framropade kommandoord. Han måste lyda befallningarna som gåvos

av råa och oskolade röster, vända helt om, springa, komma tillbaka, och en dag skulle han själv stå där framför ett regemente med munnen fylld av dessa förhatliga kommandoord och befalla över andra som voro yngre än han. Skulle han kunna det? Omöjligt! Han kröp samman i sängen som om en piska svingats över hans huvud.

Denna förflutna sommar på Backamo då han efter Karlsborg i fyra månader tjänstgjort på regementet hade det hänt honom något som bränt sig in i honom — ett förödmjukande minne som alltjämt hettade och bultade.

Det hade skett ett inbrott i förening med överfall och blodsutgjutelse i en stor bondgård i trakten och en avdelning av regementet var uppbådad för att gå på jakt efter ogärningsmännen. Regementet hade varit uppbådat den sommaren också då Douglas gömt de där mördarna i sin hydda. Men nu var han själv med om skallgången.

Han och några av hans kamrater hade fått höra att de förföljda skulle finnas i närheten av gästgivargården.

De begåvo sig alltså dit för att söka dem. I detsamma de kommo in i gästgivargårdens kök gav någon till ett häftigt utrop och ett par karlar reste sig från en bänk och drogo sig mot fönstret. Det var brottslingarna. De unga militärerna kände igen dem på signalementet. De hade, pinade av hunger, begivit sig in i gästgivargården för att tigga mat och ingen där hade anat oråd.

De unga officersämnena ryckte resolut fram över golvet för att ta dem till fånga. När de närmade sig drog den ene boven, en liten mager karl med plirande ögon, upp en revolver och sköt ett skott mot taket, i nästa ögonblick hade han slagit sönder fönstret och hoppat ut följd av den andre. Utan en sekunds tvekan hoppade Douglas' kamrater efter och togo upp förföljandet över gården.

Douglas hade gått fram till fönstret, mindre snabb än de andra, och såg hur brottslingen riktade revolvern mot sina förföljare. Det hade varit en ringa sak för Douglas att hoppa ut genom fönstret, det var inte långt till marken, men då han hörde skjutandet överfölls hela hans kropp av en nervös darrning. Han vände tvärt och gick ut genom dörren utan att låtsas om gästgivarfolkets höjda ögonbryn och hånfulla miner.

Utkommen började han springa åt kasernen till. På omvägar och alltjämt skälvande och med skallrande tänder nådde han regementsbyggnaderna. Då fortsatte han direkt upp till överste von Lagercronas rum.

Översten stirrade häpen på honom, då han störtade in drypande av svett. I ett enda andetag berättade Douglas för sin förfärade far vad som hänt.

— Jag är feg, stönade Douglas, jag passar inte till officer. Ett skott, ett enda skott, satte ju en sådan skräck i mig . . .

Och han hade brustit i gråt med huvudet lutat mot skrivbordsskivan.

Douglas anade icke själv att i vad han kallade feghet blandade sig också mycket av samma motvilja mot

att vara med om att bära hand på förolyckade och överlämna dem till gagnlösa straff, vilken den där sommaren hade fått honom att hjälpa mördarna att hålla sig undan. Det fanns däri en både fysisk och psykisk oförmåga till hårdhänt ingripande mot mer eller mindre försvarslösa, som särskilt för Sofia var förhatlig och obegriplig, men som ju just var det som mest bidrog till att göra Douglas föga skickad till militäryrket.

Översten hade suttit tyst och bitit sig i mustaschen. Han visste sig ingen råd. Hur skulle han behandla denne unge man som han älskade över allt annat? Kanske det den gången ändå gick upp för Edvard Lagercrona att han begått ett fruktansvärt misstag då han tvingat in Douglas på den här banan. Men han var för stolt för att erkänna det ens för sig själv. Han kunde inte, ville inte uppge sin älsklingsplan. Douglas måste trots allt bli officer. Han skulle ta vid där översten slutade. Det var nu överste Lagercronas dyrbaraste dröm och han kunde inte försaka den.

Han reste sig och promenerade under tystnad fram och åter i rummet. Douglas' förtvivlade snyftningar skuro genom luften. Översten stannade och lade sin hand på hans axel.

— Du måste försöka igen, Douglas, sade han milt. Du kan inte ge tappt. Du skall få se att det blir bättre för dig när du blivit varm i kläderna på Karlberg.

Douglas skakade på huvudet. Han var fast besluten att säga sin far att nu fick det vara nog. Han stod inte ut längre. Inte en dag till. Han erinrade sig hur han under den här tiden oupphörligt på kurar eller

bänkar sett inristat i träet med någon bevärings otympliga stil: "Tjugu dagar till i detta bondhelvete. Tio dagar till i detta bondhelvete." Men för Douglas skulle det inte räcka med år. För Douglas skulle helvetet räcka hela livet. Han lyfte blicken utmanande mot fadern, men när han varsnade det längtande uttrycket i sin fars ögon, kunde han inte säga emot honom.

I stället reste han sig vacklande och stammade.

— Jag skall väl försöka igen då ...

Det hade varit en belöning för honom att märka hur översten i detsamma lyst upp.

På detta tänkte Douglas när han låg vaken i sängen bredvid Sebastian, och när han äntligen somnade jagades han genom ödsliga drömtrakter och stönade högt eller ropade till med en sovandes skrikiga onaturligt gälla stämma.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Le en smula, kadett von Lagercrona! — Jag tror inte moster Eveline skall tycka om det här.

En förmiddag mötte Douglas Frédrique och Jacquette ute på gatan. De kommo gående på den hårt tilltrampade snön med raska steg och hållande varandra under armen. De stannade framför Douglas och sågo honom skrattande in i ögonen.

— Vi skola fotografera oss, förkunnade de. Mor vill absolut ha ett porträtt av oss. Följ med till fotografen, Douglas.

Douglas rodnade. Han var alltid blyg för kusinerna och han kände ingen lust att följa med dem till fotografen. Han kunde ändå inte vara så oartig att svara nej på deras begäran, och därför vände han nu och gick långsamt vid deras sida.

Fotografiateljén var belägen högst uppe i ett av husen vid huvudgatan med utsikt över staden och torget från det stora snett sluttande ateljéfönstret. Fotografen Rumpert, en ung man med små vaselinslickade mustascher och ljust hår, också det med en smetig glans av vaselin över sig, bockade ödmjukt och inställsamt för landshövdingens båda döttrar. Han en-

visades att kalla dem "grevinnan", vilken titel ju icke användes i Sverige för ogifta grevedöttrar. De blevo fulla av skratt vid benämningen, men ville heller inte rätta honom för att ej göra honom ledsen.

Beställsamt ordnade han med kameran och det svarta skynket, flyttade på skärmar, rättade nervöst på draggardinerna framför fönstren. Det var som om han nu gjorde sig extra besvär inför så sjangtila kunder.

Men då han ville placera både Frédriques och Jacquettes huvuden i skruvstäd som skulle få dem att hålla sig stilla och styva i nacken sköto de leende undan instrumenten och förklarade att det säkert skulle gå bra utan dessa.

Under tiden förhöll sig Douglas tyst och gick omkring och tittade på fotografierna som lågo i högar på två små bord. Till sin överraskning hittade han ett av Gerda, som han ej sett förut. Kanske hon tagit det för att ge bort det till julen. Hon hade tydligen just fått en sådan där obehaglig ställning bakom sitt huvud och hon blickade på ett kallt och främmande sätt framför sig, under det att läpparna dragits upp i ett stelt grin.

Douglas kastade med avsky kortet ifrån sig. Så där såg inte Gerda ut. Hon var en enkel och glad ung flicka och Douglas höll outsägligt mycket av henne.

Nu vände han sig om och betraktade sina båda kusiner som med huvudena tätt intill varandra och med ett ljuvt leende på läpparna höllo på att förevigas. Douglas måste också småle. De sågo så löjligt tillgjorda ut.

Fotografen dök upp bakom sitt svarta skynke. Nu hade han tagit en plåt och ville att "grevinnorna" skulle ändra ställning. Han släpade fram ett litet marmorbord med förgyllda ben och placerade det emellan dem. Bakom bordet flyttade han fram en fond föreställande ett sommarlandskap med vajande hängbjörkar och en liten röd stuga från vilkens svarta skorsten röken ringlade upp. Sommar!

Frédrique och Jacquette fingo sätta sig på var sin liten förgylld taburett. Med smekande åtbörder, fyllda av finkänslighet, förde fotografen deras händer mot varandra. Deras runda vita armar vilade på bordsskivan, händerna med smala fingrar slingrade sig om varandra. Vändande sina profiler mot Douglas sågo de med ett begrundande leende in i varandras ljusa ögon.

— Charmant, sjöng fotografen och dansade bort till sitt skynke.

Till och med Douglas fann tavlan med de två systrarna behaglig att se på. Jacquette var nu sjutton år och gick i sista klassen i flickskolan. Hon hade ännu kvar barnaårens runda former. De små brösten tycktes vilja spränga den tunna blusen, det runda bleka ansiktet hade ett par glittrande ögon som helst ville försvinna när hon skrattade. Frédrique, snart tjugu år, föreföll att ständigt leva i en dröm som flöt igenom henne eller förbi henne som en svagt framglidande flod. Hennes drag voro mera utmejslade än systerns, mera förandligade, hennes rörelser långsamma och när hon lyfte händerna såg det ofta ut som om hon höjde dem i bön och åkallan mot någon hemlighetsfull och osynlig gudomlighet. Detta hindrade inte att hon

liksom de andra systrarna plötsligt kunde brista ut i ett klingande gapskratt eller le på detta grinande hastiga, nästan hysteriska sätt, som var flickorna Macdougall eget.

Nu var bilden tagen. Men de två systrarna Macdougall sutto alltjämt kvar, allvarligt blickande in i varandras ögon. De voro så försjunkna i detta stilla åskådande att de båda häftigt ryckte till, när fotografen på nytt kom fram till dem för att flytta undan bordet.

Douglas från sin vrå av ateljén undrade inom sig vad de två hade sett för syner. Kanske den ena endast sett sin egen bild återspeglas i den andras ögon?

— Nu ta vi ett kort av oss alla tre tillsammans, ropade Jacquette livligt. Kom, Douglas!

Hon gick emot honom, men Douglas värjde sig, nästan förtvivlat. Han tyckte mycket illa om att fotograferas och än värre ansåg han det skulle vara att stå emellan sina två kusiner och vänta på det där knäppande ljudet, då fotografen tog en plåt.

Men Frédrique och Jacquette drogo honom fram till fonden med de vajande hängbjörkarna och den lilla röda stugan. De klängde sig fast på var sin sida av honom, hängande vid hans armar likt förälskade lantliga jungfrur. Båda njöto de av ett litet spektakel, ett skämt utan ond mening, och de föreställde sig att deras mor också skulle skratta och roa sig med dem, då hon finge syn på det här fotografiet.

Fotografen fnittrade till och sprang tillbaka till kameran. Han gömde sig under det svarta klädet, men kom strax därpå fram igen. Han var inte riktigt nöjd med Douglas' utseende.

— Le en smula, kadett von Lagercrona, sade han i en upprymd, nästan kommenderande ton. Rätta på kragen! Var vänlig och sträck på sig!

Douglas ryckte till liksom inför kommandoorden på Karlberg. Han blev pinsamt berörd. Den där karlen hade ju nyss inför "grevinnorna" varit idel oljig underdånighet. Kände han kanske på sig att Douglas var en förtryckt och ödmjuk natur, som man genast kunde befalla över?

— Ja, så le då en smula, Douglas, upprepade skrattande Frédrique och Jacquette och tryckte än ömmare om hans armar.

Douglas skulle helst velat springa sin väg. Men det hade ju sett illa ut. Han kände hur hans läppar drogos till ett fåraktigt grin. Hans ansikte hettade som om han druckit vin. Armarna stodo stelt ut på honom som grytkrokar.

— Nu! Utmärkt! Jag tar... Charmant! fjäskade fotografen och gav de unga flickorna små blickar som om de nu varit i samförstånd med honom.

Knäpp! Knäpp! Bilden var tagen. Jacquette och Frédrique släppte sitt grepp om den olycklige Douglas. Han drog en suck av lättnad.

— Jag tror inte moster Eveline skall tycka om det här, stammade han, förtvivlad över sin egen förlägenhet och tafatthet.

— Jo då, hon kommer att bli förtjust, pepo Frédrique och Jacquette med en mun.

Douglas tvivlade på deras ord och det skulle sedan också visa sig att han hade rätt. Tack vare detta fotografi av landshövdingskans två leende döttrar kläng-

ande sig fast vid Douglas Lagercrona slogos överstens drömmar och förhoppningar om landshövdingeposten i kras. Men om en sådan fruktansvärd verkan av det oskyldiga fotografiet kunde ju ingen av de tre medbrottslingarna ännu drömma.

När Douglas kom hem efter sin långa utflykt fann han familjen redan samlad framför middagsbordet som dukats i hallen, därför att det denna dag var storstädning i salen.

Tyst slog han sig ned på sin plats och tog för sig av köttfatet där såsen redan börjat stelna.

Douglas märkte att alla voro i en upprymd sinnesstämning. Antonius guppade upp och ned på sin stol och kunde inte hålla sig stilla, fastän Sebastian då och då gav honom en liten uppsluppen spark under bordet. Viveka lyssnade med gapande mun och en skalad potatis spetsad på sin lilla silvergaffel till föräldrarnas samtal. Av detta framgick det att morbror David nyss varit på besök vid ett synnerligen välvilligt humör. Han skulle åter företa en Stockholmsresa och det skulle snart komma till ett avgörande angående hans begäran att få översten till länets tillförordnade hövding.

— Pappa blir landshövding, tjöt Sebastian höjande sitt ölglas och fuktande läpparna med den blonda drycken, och här sitter den blivande landshövdingefamiljen och äter sin enkla middag i tamburen med en pilsnerbutelj på bordet. Det är verkligen skojigt. Skål för vår blivande landshövding!

Översten måste le. Sofia vred sig av skratt.

— Vi dricka för lilla pappa, ropade hon och höjde också sitt ölglas.

— Tänk att bli landshövdingebarn, kluckade Antonius, och att få bo på själva slottet.

Han försjönk i drömmar över de lycksaliga möjligheter som nu öppnades för honom.

— Jag kanske inte ens får råd att bo på slottet, anmärkte översten betänksamt. Där har jag ju expeditionslokalerna, men det är ingen som fordrar att jag skall installera mig där. Det bleve alltför dyrt med en stor tjänarstab och representationsskyldigheterna. Jag blir väl ändå bara som en vikarie för David.

— Å, mamma, låt oss få bo på slottet, tiggde Antonius, redan med tårar i ögonen över att se sina drömmar rämna.

— Vi få se, sade Sofia glatt.

Hon ville inte alls stanna kvar i den gamla våningen. Hon fann det visserligen besvärligt vid tanken på att hon måste ha många tjänare och därigenom fördubblade hushållsbestyr, men hon älskade de stora salarna där uppe och själv hade hon ju vuxit upp på ett ännu större slott. Dessutom ansåg hon det vara en triumf att nu få residera där hennes svägerska förut med sådan pomp och ståt fört sitt lilla småstadshov.

— Tänk, vad det skall bli för ett letande efter mammas nyckelklippa, skrattade Sebastian.

Sofia måste skratta på nytt. Hon blev aldrig ond när Sebastian retades med henne. Hon skulle ständigt bära på sig sin nyckelknippa med nycklar som ledde till linneskåpet och handkammaren, men ständigt lade hon också bort den och hela huset sattes i gång att leta efter den. Senare i livet då hon måste använda glasögon när hon sydde eller läste förlade hon också

dessa på de mest omöjliga ställen, ibland bar hon dem i sin egen ficka och åter sattes alla i rörelse för att söka efter dem. Men den gång hon förlorade Viveka ropade hon icke till av förskräckelse och satte heller icke människor i rörelse för att leta upp sitt barn där det gömde sig i något veck av världens vida klädnad. Hon knäppte fromt sina händer och överlämnade i trygghet och ro sitt förlorade barn åt den Gud som aldrig tycktes ha tröttnat på hennes böner. Ett bekvämt sätt som rekommenderas åt otrogna mödrar över hela jorden.

Men ännu var Viveka blott tretton år och hennes själ hade icke slagit ut sina blad.

Efter middagen gick Viveka in i sitt lilla rum och såg sig med beklämt sinne omkring. Hon tyckte inte om att överge det.

Redan förnam hon som om de tomma väggarna skulle ropa efter henne. Visst skulle det vara roligt om hennes pappa bleve landshövding och de finge flytta upp till slottet, men Viveka visste att hon skulle längta tillbaka till de rum och de ting hon nu så länge vant sig vid. Det var som att byta kropp.

Denna olust för stora förändringar skulle följa Viveka genom hela livet. Och ändå kom hon att tillbringa många, många år med att flacka land och riken kring. Hon slet sig bort med vilja från det land som fött henne därför att hon kände sig jagas därifrån av ovänliga blickar och onda och smutsiga ord. En gång på ett främmande hotell i ett långt avlägset land vaknade hon vid att hon stod mittpå golvet i sitt sovrum och klagande ropade:

— Jag vill tillbaka — tillbaka. Hela vägen skall jag gå.

I drömmen hade hon då sett för sig sitt lilla flickrum i Ramstaden. Möblerna hade sträckt vänliga snärjande armar emot henne. Väckarklockan på det nötta skrivbordet hade sjungit en entonig lockande sång: — Tillbaka! Tillbaka.

Men man kommer aldrig åter. Det vita flickrummet har rasat. Trädgården med hagtornshäcken har vuxit igen. Jorden man trampade har hårdnat. Men djupt nere i hjärnans vrå fladdrar oroligt en ljusblå slöja som inte vill trasas sönder.

Döljer den en helig plats, en flickstad i ruiner? Skola aldrig mer pelarna resa sig och rosorna dofta där? Svara eko! Svara! Men ekot är endast till för att sorgset ge tillbaka ett mänskligt rop, en mänsklig bön. Obarmhärtiga eko som låter orden som stenar studsa tillbaka mot ens öppna läppar och slå dem blodiga!

TRETTIONDE KAPITLET.

I kalla natten till vargarna. — Jag är glad över att ha haft en sådan chef.

Sofia satt vid frukostbordet en dag i januari och klämde ett öppet brevark mellan fingrarna. Brevet var från Eveline Macdougall som nu vistades i Stockholm för att göra i ordning familjens våning där.

Sofia torkade sig i ögonen och läste än en gång uppmärksamt igenom brevet, där den eleganta sneda stilen fick orden att liksom rasande ramla över varandra. Sofia satt där och smågrät därför att brevet innehöll upplysningen om att överste Lagercrona inte skulle bli landshövding. Det hade redan utsetts en annan, skrev Eveline och fyllde flera rader med hycklat deltagande. Men på slutet som ett P. S. stod tillagt:

"Har du sett det chockerande fotografiet av mina två döttrar med Douglas emellan sig? Jag blev mycket ond däröver och är säker på att den opassande intimitet som här så fräckt exponerar sig är din sons fel."

Varje gång Sofia läste om dessa rader klarnade det litet inom henne om orsaken till att inte hennes man blivit utnämnd till landshövding i Ramstaden. Eveline hade blivit så förargad över fotografiet, som Sofia

ännu inte sett, att hon övertalat David att ej vidare lägga sig ut för Edvard Lagercrona.

Många år efteråt fick Sofia också reda på att så förhöll sig saken verkligen. Nu anade hon endast ett argt försåt från Evelines sida, och ett par ord Eveline också nedskrivit i en bisats om att det kanske skulle se illa ut, ifall hennes mans egen svåger finge ämbetet efter honom, kommo Sofias aning att bli visshet.

När översten kom in från sin morgonritt och satte sig vid sillen och potatisen, räckte Sofia honom stumt brevet. Efter att ha läst det slängde han det med en höjning på axeln ifrån sig.

— Eveline, den söta Eveline, sade han lakoniskt.

Han fick en djup rynka mellan ögonbrynen. Nu voro alla bekymren över honom på nytt. Vad skulle han göra när han tagit avsked? Likt en öken av tröstlös torka bredde kommande år ut sig för hans oroliga blick. Utan arbete och tvungen att skatta det lilla kapitalet som Sofia skulle ha efter hans död... Nu när landshövdingeposten, vilken han så länge grubblat över om han skulle våga anta, med ens glidit utom räckhåll för hans händer, såg han inte längre någon utväg. Han glömde att skala sin potatis och sillen kallnade på hans tallrik.

För en gångs skull hade inte Sofia några futtiga tröstegrunder att komma med. Hon satt ju där själv med gråten i halsen. Hon mindes den listiga Rosenhielmska katten som för åratal sedan vilat på hennes säng i rummet på Igelfors. Hon hade inbillat sig att det där odjuret och Eveline haft samma uttryck av lurande ondska i sina ögon. Nu ruvade detta fantas-

tiska djur någonstädes i luften över hennes huvud och blickade ned på henne med ett uttryck av hån i sina gröna rovdjurspupiller.

Med darrande hand serverade hon översten kaffet. Han läppjade bara på det och satte så koppen tillbaka, mumlande något om att det var för hett och att han inte hade tid att vänta till dess det svalnat och steg därpå upp och gick ut ur salen.

Inkommen i sitt rum slog han sig ned vid skrivbordet med handen stödd mot kinden. Den andra formade halvt omedvetet med pennan några enstaka siffror som sågo hjälplösa ut på det vita papperet över bordsskivan.

Han tyckte att livet helt plötsligt med starkare fart började rinna genom hans fingrar som fin havssand. För honom var det som om han nu endast hade ett och ett halvt år till kvar att leva. Den dag han skulle ta avsked från sitt regemente reste sig i slutet av en väg som en hotande svart galge som bara väntade på att få lyfta upp honom till sig med ett fruktansvärt grepp om hans hals. Han blinkade häftigt med ögonen och önskade för en sekund att det verkligen vore så. Då skulle den ändlösa torra öknen förbytas i en mörk grav och en evig tystnad. Men så tänkte han åter på Sofia och barnen och hoppades på att han skulle finna någon anspråkslös befattning som inbringade honom slantar för dagen så att han åtminstone skulle slippa ta av kapitalet.

Där var det igen! Detta kapital placerat i aktier och sparbanksböcker: en styrka, en räddningsplanka undan nöden. Det var visst inte stort, det borde varit mång-

dubbelt större, men sådant det nu var låg det där som resultatet av åratals besparingar och mödor. Det skulle kännas som att slita av en hand att röra blott en liten del av det. Det vore som att kasta ut Sofia och barnen i kalla natten till vargarna.

Överste von Lagercronas tankar nådde aldrig högre i styrka än när de borrade sig in i detta kapital. God och så utan all självviskhet som han var hade detta blygsamma kapital med åren blivit en del av hans hjärta och hjärna. Hans nervtrådar och hans blod flöto ut i det och klibbade vid det därför att detta var den enda arvedel han tyckte sig ha att skänka Sofia och de älskade barnen. Han tänkte aldrig på att det förnämsta arv de hade att dela efter honom skulle bestå i annat än pengar. Om hans barn blott komme att ärva det allra bittersta av hans milda sinnelag, av hans renhjärtade väsen, av hans tuktade kropp och hans själsstyrka, skulle de gott kunna stå sig i det hårda livet.

Men för översten som själv vuxit upp i så sparsamma förhållanden och slitit ont därav var det förnämsta önskemålet att hans efterkommande inte skulle sakna mat och kläder.

Ack! Han skulle sett dem från sin himmel sedan, dessa barn, som alla mer eller mindre ärvt moderns längtan efter dessa onödiga småsaker som för dem blevo oumbärliga. De blevo näriga och penningdyrkare, eller ängsliga för det ekonomiska ända till mani, men lärde sig ändå aldrig att handskas med pengar. När Sebastian för andra gången gift sig och stod på konkursens brant kom han glädjestrålande hem med en

dyrbar päls till sin nya fru. Genom sådant föreställer man sig vinna kärlek. Antonius som blev rikt förankrad bland ärvda möbler och med fruns räntor på banken glömde snart bort att pengarna icke voro hans egna, eller kanske det snarare just berodde på att de inte voro hans egna, att han så lättsinnigt lät dem rulla. Men både Antonius och Sebastian alltid frikostiga endast mot sig själva och de sina för pengarna som fruarna skaffade dem, alltid snåla och njugga mot alla andra så att de till och med betalade skulder och räkningar med den yttersta motvilja!

Översten lutade sig med en suck tillbaka i stolen. Det var också en annan sak som oroade honom denna morgon. Den rörde en av hans officerare. Major Lactander skulle nu för tredje eller fjärde gången bli förbigången. Han hade länge stått i tur att bli överstelöjtnant, men smidigare och yngre officerare hade gått om honom. Nu hade han varit säker på sin utnämning. Överste Lagercrona visste det och det skulle bli pinsamt för honom att underrätta majoren om att han än en gång överhoppats. Det var inte överstens fel och knappast major Lactanders.

General Tunnstén hade varit och inspekterat regementet. Vid middagen som gavs på mässen efteråt hade generalen suttit mellan överste Lagercrona och överstelöjtnant Jegerfelt. Översten måste le, trots sin sorgsenhet, då han tänkte på general Tunnsten. Han var en föga ståtlig man med kullrig mage och ett blårött ansikte vari den tjocka klumpiga näsan lyste festligt som en alltför mogen jordgubbe. Han såg ut som en drinkare, lasten stod skriven på hans låga gorilla-

panna och i de små ilskna rödsprängda ögonen. Men sedan många år tillbaka hade hans läkare tvingat honom att vara nykterist.

Nu satt han där bredvid den bleknosige överstelöjtnant Jegerfelt och båda hade vinglas fyllda med klart hälsosamt vatten framför sig. Översten märkte hur generalens blickar granskande vandrade mellan officerarna. Och allteftersom måltiden fortskred fastnade hans blick allt oftare på major Lactander, vilken, blåröd som generalen själv i ansiktet, lät det ena glaset vin efter det andra halka ned i strupen.

— Major Lactander dricker bestämt för mycket, sade generalen ogillande till Jegerfelt.

Överstelöjtnanten som denna afton aktat sig för att tala om sitt magonda, hans vanliga förevändning för att få supa, böjde instämmande och majestätiskt på huvudet.

Det var sant att major Lactander var förtjust i att dricka. Det var alldeles säkert att han drack för mycket och ofta sågs vackla hem på något krokiga ben från mässen. Men han var en trevlig sällskapsbroder, avhållen av sina kamrater för sin storartade hjälpsamhet och sina lustiga historier och glada skämt. Överste Lagercrona, som var måttligheten själv, kunde inte låta bli att tycka om majoren, trots hans fel. Han hade därför varit orolig då han efter middagen observerat hur generalen inlåtit sig i ett långt samtal med Jegerfelt, allt under det dessa båda, nickande med huvudena som gamla ugglor, då och då tittat bort mot major Lactander, som ovetande om det damoklessvärd som

hängde över hans huvud, friskt fortsatte att tömma punschbålar.

Men dagen därpå då översten föreslagit majoren till befordran hade Tunnsten fått ett hysteriskt utbrott av vrede. Han hade hållit ett långt nykterhetsföredrag med ord och vändningar hämtade från godtemplarlogerna och slutat med orden:

— Aldrig befordrar jag en man som är sjunken i dryckenskapslasten.

Och då överste Lagercrona vidhållit sin begäran hade generalen sett på honom med en förebrående blick och en undran hade stått att läsa i hans blodsprängda ögon om icke översten själv i hemlighet kunde vara majorens dryckesbroder och kumpan i nattligt svir.

Just denna morgon hade översten bett major Lactander komma upp till sig och han gruvade sig för mötet.

Nu knackade det på dörren och majoren stod på tröskeln i givakt. Uniformsrocken med de blanka knapparna omslöt nätt och jämnt hans frodiga gestalt. Det mörkblå tyget åkte upp från höfterna och lade sig i välbehagliga små vågor kring det som en gång varit hans midja. De uppvridna mustascherna darrade som morrhår, ögonen rullade. Svetten pärlade i droppar från hans panna, fastän det var en kall vintermorgon. Översten förstod strax att major Lactander redan visste sin dom.

Majoren slöt med en liten smäll dörren efter sig och marscherade över golvet fram till skrivbordet. Det var som om en hel truppkolonn ryckt fram, så kna-

kade det i golvtiljorna, så klirrade det av sporrar, så trampade det av tjocksulade stövlar.

Framför översten som rest sig upp gjorde majoren ställningssteg och honnör.

— Jag lägger in om mitt avsked, morrade han och kippade efter andan. Jag slutar på regementet denna samma dag.

— Men så sätt dig då, bad översten bevekande, och låt oss tala om saken. Jag förstår att du fått en obehaglig underrättelse.

Men ingen kunde i denna stund tvinga ned majoren i en stol. Han hade föregående afton på omvägar fått veta att han inte skulle bli befordrad och denna morgon haft en mycket obehaglig stund med sin hustru, vilken förebrått honom alla små felsteg han gjort ända sedan de gifte sig, och han hade rusat ifrån henne då hon storgråtande sjunkit ned i en länstol. Nu var han rasande likt en retad tjur som man svängt ett rött skynke framför.

— Vem är det som har motarbetat mina intressen hos generalen? röt han. Säg mig hans namn så att jag kan döda den uslingen med ett pistolskott.

Översten satte sig åter och höjde trött på axlarna.

— Jag vet, det måste vara Jegerfelt, fortsatte majoren. Den där hycklaren... Den där gudsfeta Jesusfan!

Han hämtade andan, kanske en smula förvånad över sina egna uttryck.

Överste Lagercrona måste dölja sitt småleende med handen. "Jesusfan" måste anses olämpligt, men "gudsfet", det var just vad Jegerfelt var, blekfet av Guds

ord, som han ständigt svalde eller hostade upp på läpparna.

— Visst fan är det Jegerfelt, skrek majoren till. Du vill ingenting säga för att du är en hygglig människa, men det lovar jag heligt att när solen gått ner denna fördömda dag finns inte Jegerfelt mera bland de levandes antal.

— Men så lugna dig då, käre Lactander, försökte översten. Det är ju dumt av dig att reta upp dig på detta sätt. Jag vill inte att du skall begära ditt avsked. Du är en av de duktigaste officerarna på mitt regemente.

Överste Lagercrona höll upp. Majoren hade sjunkit ihop i en stol. Hela hans gestalt skakade. Tårarna trillade som tjocka ärter utför hans kinder.

Översten blev generad. Han tyckte inte om att se en officer på detta sätt förlora fattningen. Han satt tyst. I rummet hördes endast majorens dova snyftningar. Så harklade han sig och snöt sig kraftigt.

— Förlåt mig, stammade han ödmjukt, nu en annan människa än nyss. Jag måste ta avsked. Det är alltför förnedrande att se andra och yngre män gå om sig. Men jag är förtvivlad över att lämna militärtjänsten. Vad skall jag sedan ta mig till? Det finns ingenting att göra för en gammal infanterist.

Åter blev det tyst i rummet. De två officerarna stirrade på varandra. Nej, det fanns ingenting att göra för dem utanför kaserngården. Den dag de togo avsked och klädde sig i civila kläder mörknade himlen för dem. Solen skulle inte mera spegla sig i deras blanka uniformsknappar. De skulle långsamt flytta sig

framåt utan att höra skramlet från sabeln vid sidan eller det muntra klirret av nyputsade sporrar. Deras stämmor skulle sjunka till en viskning när de inte längre hade en trupp att kommendera över. Översten som snart skulle sluta och majoren som av omständigheternas makt tvingats att redan nu i dag begära sitt avsked slogo ned ögonen inför varandra därför att de inte stodo ut att tyda den sorg och missräkning som funnos att läsa i dem.

Majoren reste sig och gjorde åter ställningssteg, men översten gick emot honom och fattade hans hand.

— Jag hoppas du ändrar dig, sade han.

— Nej, men jag är glad över att ha haft en sådan chef, svarade majoren.

Så marscherade han ut ur rummet.

Översten stod kvar och såg dröjande mot dörren långt efter det den slagit igen efter major Lactander. Äntligen satte han sig vid skrivbordet med en åtbörd av stor trötthet.

Den vackra vinterdagen som han börjat med en galopp på hästryggen genom den snöiga skogen hade redan efter ett par timmar fått en skåra på sin skinnande blanka rustning. Och översten tog, bitande sig i mustaschen, på nytt itu med sina fattiga kalkyler.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Vårens smekande vindar. — Trädets grenar ha vackrare linjer.

Denna samma vår började Sebastians förut regelbundet inträffande brev från Karlskrona plötsligt bli ofullständiga och tunna och ibland alldeles sluta upp att komma under ett par veckor.

Sofia var orolig. Kunde det ha hänt hennes äldste son något?

Men en dag då våren börjat blomma och grönska i stadsparken i Ramstaden kom ett hänryckt brev från Sebastian där han omtalade att han förlovat sig med en Karlskronaflicka, Magnhild Tollén, dotter till en fabrikör, en ägare av en läderfabrik. Sofia rynkade instinktivt på näsan som om hon känt en obehaglig lukt stryka sig förbi. En fabrikör! Hu då!

Ett kort som hon först inte lagt märke till föll ned i hennes knä. Hon tog motvilligt upp det. Ja, där var hon, Sebastians sista kärlek. Sofia granskade fotografiet nyfiket: ett runt, mjukt ansikte, ljuva svärmiska ögon, en liten käck uppnäsa, en mun med läppar svällande som små dynor, blont hår i vågor uppstruket från en klar och molnfri panna. Detta var Magnhild Tollén, Sebastians fästmö.

Sofia letade efter fel och hittade ett genast. I rosetten under den stärkta kragen, prydd med en bred hål-

sömsbård, var en kråsnål i form av ett turkhuvud fastsatt. Nålen vittnade om dålig smak, kanske var den en gåva från pappan-fabrikören.

Sofia rynkade frenetiskt sin aristokratiska näsa och släppte kortet i golvet.

O, Sofia, tappa inte denna ljuva lilla kvinna! Ser du inte att hon älskar, att ögonen stråla av kärlek till din son, den överdådige sällen? Se för en gångs skull bort från en sådan bagatell som en tarvlig kråsnål och det i ditt tycke ännu tarvligare yrke, som är hennes fars. Om något mer än ett år finns inte den där lilla älskande kvinnan mer. Hon dör i barnsäng, förvriden och vanställd av den frukt din son givit henne att bära. Det vet inte Sofia Lagercrona, och visste hon det, skulle hon ändå rynka på näsan och känna den fräna lukten av ett garveri. Bo vi inte alla vid en strand mitt emot Dödens ö och våra ögon så skarpa för alla livets detaljer skönja ändå inte dess allvarsamma svarta cypresser och våra öron så lyhörda för allsköns skvaller och onda ord förnimma icke suset från de mörka bladen.

Viveka tog upp fotografiet från golvet.

Det var eftermiddag och hon var sysselsatt med sina läxor, men hade gått in ett ögonblick i salen för att höra vad Sebastian skrev.

Försiktigt lade hon kortet på bordet framför sig och med kinden stödd mot handen betraktade hon det länge. Äntligen skulle hon få en syster, hon som så ofta längtat därefter! Om nu bara inte denna Sebastians förlovning plötsligt ginge upp i rök som alla hans föregående. Viveka hoppades att det inte skulle

gå så, emedan hon strax fattade tycke för ansiktet på fotografiet. Hon fann det rörande och fastän Viveka vid denna tid ännu inte fyllt fjorton år kände hon sig på ett egendomligt sätt äldre än denna Sebastians fästmö som blickade emot henne från kortet.

— Hon är bara aderton år, suckade Sofia från sin länstol. Det är ju väl att garvaren tycks ha pengar.

Hon vände och vred på Sebastians brev som om hon hoppats kunna pressa ännu flera nyheter ur det.

Aderton år, tänkte Viveka. Hon är alltså fyra år äldre än jag själv!

Hon fann det otroligt, därför att detta ansikte var oberört som en blomma. Det liknade en ros, så daggfriskt lyste det.

Översten kom ned från expeditionen, Antonius från sitt rum. Båda kastade sig över fotografiet och höll det granskande upp mot sina ögon.

Sofia läste upp brevet.

— Måtte det gå bra, sade Edvard Lagercrona, som blev ganska belåten då han hörde att fabrikören var förmögen. Jag tycker i alla fall flickan ser snäll ut.

— Ett garveri, fnyste Sofia. Käre Edvard, nu måste vi bli du med garvare.

— Har mamma sett den rysliga kråsnålen? ropade nu Antonius, som alltid ofelbart anade sig till Sofias egna tankar och åsikter.

Viveka betraktade förgrymmad Antonius. Han hade vuxit detta år, men var alltjämt mager och en smula kobent i de åtsittande knäbyxorna. Ansiktet var blekt och ögonen doldes av de blänkande glasögonen. Han var mycket kokett med sitt alltmer mörknande hår.

Förr då han ännu var liten hade hans mor lagt korkskruvslockar, som ringlade sig ner över hans smala vita hals och krage, nu var det han själv som med outtröttlig omsorg ägnade sig åt håret. Än kammade han det i en snedbena, än i en mittbena, för närvarande bar han det nedborstat i en tjock jämn lugg som strök tätt över ögonbrynen och gav honom ett dolskt och opålitligt utseende.

Översten var ond på Antonius över detta hans koketteri, Sofia skrattade road åt det. Just nu fann Viveka honom avskyvärd där han stod med sin lugg över ögonen och kisade på kortet, som han höll i handen.

Hon ryckte det till sig.

— Får jag behålla det? frågade hon med gråt i rösten.

Alla stirrade förvånade på henne.

— Jag tycker så mycket om henne, stammade Viveka då och tryckte fotografiet av Sebastians fästmö hårdare mot sitt bröst.

— Du har väl blivit förtjust i den vackra kråsnålen? hånade Antonius henne. Be pappa att ge dig en likadan.

Men Viveka vände tvärt och rusade in i sitt rum. Väl inkommen där reglade hon dörren och gick fram till fönstret. Hon kände våren andas på sig därutifrån. Hon drog in doften i sig och ögonen fuktades igen.

— Min syster, viskade hon och strök med varsam hand över fotografiet. Min lilla syster!

Vad var det i detta unga flickansikte som berörde Viveka så starkt att hon ville gråta?

Var det kanske det att kärleken lyste ur dessa ljuva ögon med en strålglans som en enkel landsortsfotograf

inte förmått fördunkla? Och Viveka älskade redan kärleken. Ett litet dun från den ständigt flyktande fågeln hade redan en gång berört hennes panna och kind. Det var den gången hon svärmat för sin kusin Donald och sedan så brutalt störtats nedför en brant och tyckt sig sjunka i ett ändlöst mörker, då hon varit vittne till hur han kysst den sköna doktorinnan.

Nu fläktade en svag vind från den flygande fågelns vingar på nytt över hennes panna. Det rörde sig något i hennes hjärta. Läpparna fingo en bittersöt smak. Den här unga kvinnan älskade hennes äldste bror, Sebastian. Vilka dagar av lycka genomlevde hon icke nu! Ack, att åren ville rusa framåt i stormgalopp. En — två — tre — fyra. Hon ville själv vara aderton år och älska och älskas av en ung man. Vem? Det visste hon ju inte.

I den begynnande skymningen formades vagt en bild av en ynglings ansikte som tycktes le mot henne. Men hon kände honom inte, visste inte vem han var. Hårt slog hon sina smala armar om sin kropp, kände de halvutslagna brösten runda sig mot dem och böjde sig häftigt ned och kysste dem genom skolblusen. Kärleken?

Den unga flickan i väntandets och knoppandets stund känner ibland hettan stiga i ansikte och lemmar och har ingen annan att famna än sig själv eller sovrummets vita och hårda lilla kudde. Omedvetet älskar hon sig själv och utvecklar i hemlighet sina späda behag framför spegeln. Bakom sin egen bild i glaset, som är som ett dunkelt vatten, skönjer hon redan en mans arm med muskler knutna till strängar. Hon vet att

denne man skall komma, och hon föreställer sig att dimmorna och töcknet då skola skingras. Längtan efter kärleken, kärleken till kärleken väcka poesien inom henne. Ännu är hon ovig och klumpig och tafatt som ett ungt djur. Hon är hungrig och äter. Hon är törstig och dricker. Men var är då kärlekens kaka som flyter av honung att hon må bita i den?

Sedan överste Lagercrona och Sofia svarat på Sebastians brev och önskat honom lycka, och Sofia dessutom skrivit ett litet älskvärt brev till fästmön själv, började det dugga av brev från Ragnhild Tollén.

Sofia läste dem leende och en smula otåligt. Ibland ryckte hon på axlarna och snörpte på munnen åt skolflicksuttrycken och den vacklande ojämna stilen som fyllde de ljusblå arken. Ofta glömde hon dem kvar i sin sykorg eller på ett bord eller till och med på toaletten. Hon kunde aldrig hitta dem igen, därför att Viveka fann dem och envist behöll dem.

Många, många år efter denna vår upptäckte Viveka dessa brev inskjutna i en låda i sin sekretär och ombundna med ett rosenrött sammetsband. Hon tyckte sig begå ett helgerån då hon löste upp bandet och läste breven på nytt och hon undrade över vad det var i dessa vardagliga brev som så tilltalat den lilla flickan Viveka.

Den våren läste Viveka dem emellertid andlöst och med glänsande ögon uppkrupen i sitt soffhörn. Visserligen brukade Sofia alltid läsa dem högt för hela familjen, men då tyckte sig Viveka inte kunna uppfatta meningarna riktigt. Nu sög hon till sig orden och smakade på dem. Breven voro helt fyllda av Sebastian

och av den unga fästmöns förälskelse i honom. För Viveka bildade de en gyllene port in i kärlekens land. Hon lade inte märke till de ofta banala vändningarna, till fraser som voro som hämtade ur någon enkel flickroman — så ung Viveka än var förstod hon intuitivt utgjutelsernas anda och innebörd: en älskande kvinnas Höga visa. Alla dessa sidor voro genomträngda av häckande fåglars kvitter, av vårens smekande vindar. De blåste in i det Lagercronska skyddade hemmet som komna från ett annat, vidsträcktare och högre upp beläget rike, och ingen annan än Viveka uppfångade deras märkliga budskap.

Viveka mognade denna vår hastigt, som om en het sol bränt henne. Lemmarna värkte därför att hon växte. Brösten ömmade. I ögonen mörknade skuggor. Allt oftare bad hon till Gud, som hon tyckte flyttade sig på ett väldigt moln allt längre bort från jorden. Hon borde haft vingar för att hinna fatt honom. Snart skulle den mäktige helt döljas i en molnstod.

Fastän hon så ivrigt bad, kunde hon inte längre höra hans fotsteg på gångarna, som hon hört dem då hon som litet barn lekt tillsammans med Dess i Jegerfelts trädgård.

Dess som var nyfiken på allt och snokade omkring och lyssnade i alla hörn och skrymslen kom nu plötsligt med dunkla och orena antydningar om könets underjordiska hemligheter. Dess visste redan, fastän på ett virrigt sätt, hur små barn bli till, men när hon skulle berätta det för Viveka blevo hennes ord till ett dumt stammande. Viveka som inte visste någonting tyckte sig denna tid ändå ha grubblat slut över problemet. För

tillfället levde hon i en högre värld inspirerad av Magnhilds brev.

Hon slet sig lös från Dess och gick i timmar för sig själv i den vårliga parken. Hon stannade framför planteringarna och stirrade in i blommornas kalkar, utan att veta att hon just här framför mörka ståndare och pistiller stod inför gåtans lösning. Hon följde med blicken frömjölet som blåste från sälgens hängen för att fastna vid nästa sälghänge av motsatt kön och fann bara att detta gula lätta frömjöl var vackert och lustigt att se på där det sållade sitt guldstoft genom rymden. Hon anade livets förborgade mening utan att fatta dess mekanism.

I parken var det inte många människor annat än om söndagarna. Viveka lyssnade till de allmera tätnande trädens sus. Hon kunde bli stående under ett och se upp i det gröna bladverket. Småfåglar rörde sig som oroliga skuggor där uppe i kronan. Ur ett fågelbo ljöd hungriga ungars pip. Från bladen föll en grön och luden mask ned som sedan plågat vred sig på sanden.

Då smekte hon stammen med darrande känsliga fingrar och tyckte att trädets skåror och linjer omärkligt ristade sig in i hennes händer för att för evigt lämna sina märken där. Hon blev en liten del av trädet därför att hon berörde det, och hon kände det som om detta träd som gav henne sina blads skugga vore hennes mor, en tystlåten mor som ville henne oändligt väl.

På någon av broarna som ledde över ån dröjde hon också och tittade ned i det glittrande vattnet. När det

ibland från en sten stänkte en droppe på hennes nedböjda huvud tyckte hon att även vattnet välsignade henne och ville att hon skulle bli en del av det.

Hon vandrade omkring där i den gröna och solblänkande parken och förnam sig på ett underbart sätt vara föremål för en kärlek som brann i luften omkring henne.

Men det var ju hon själv som älskade.

Det var som om en liten gyllene fågel lyft sig från hennes hjärta och ivrigt och brådskande flugit från gren till gren i träden och på åns stenar höjt en lovsång mot skyn, så väl förtrogen med allt levande omkring sig.

Ibland blev hon då djupt sorgsen därför att hon själv inte kunde vara med överallt. Då kände hon sig fastbunden vid huset där borta där hennes föräldrar och Antonius bodde. Och fastän hon så mycket höll av de där rummen, ville hon i sådana stunder rycka sig lös och fly. Hon skulle svepa in sig i trädens gröna bladverk och förbli där osynlig för alla.

Varför ville Viveka ha det gröna trädet till mor och bliva närd av dess safter? Kanske därför att hon redan nu kände sig moderlös. Sofia var upptagen av tusen saker, hennes nervösa händer fingrade på allt, dragande på en bordduk, plockande med ett handarbete, bläddrande i en bok. De ville också fingra på Viveka, men fingertopparna voro alltför hårda, naglarna alltför långa och skarpa. Antonius fann njutning i dessa smekningar och fågelkyssar, Viveka ryggade tillbaka för dem. Så blev Antonius den mest omhuldade och

älskade. Han var alltför lik sin mor för att hon inte skulle finna ett stort behag i honom.

Ack, du lilla trumpna Viveka, som i ensamheten får drömmar i ögonen och mjukhet i gången, vilket litet ringa mått av moderskärlek kom inte på din lott! Sök då efter kärlek på annat håll! Trädets grenar ha vackrare linjer än din moders barm. Dess blad ha en kryddad doft som du inte finner i din mors sängkammare. I skyddet av dess grenar bygga fåglarna sina bon, och det skakar inte av dem ens när stormen river i dess krona, som din mor i brådskan skakade dig från sina kjolar, när du var liten och ännu inte kunde stå på benen.

Redan sökte Viveka på ett aningsfullt och skälvande sätt sig till naturen och allteftersom åren gingo skulle hon finna ro endast under gröna träd och hennes öra skulle med allt större iver lyssna till vattnets porlande mot stenarna och kronornas sus, vändande sig ifrån människoröster och det outhärdliga trampandet av klackar mot heta stenläggningar.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Välkommen, fru grevinna! — Nu måste vi bli du med garvare.

Viveka låg i den övre kojen i sovvagnskupén och försökte somna. Hennes mor i bädden under henne sov redan. De voro på väg genom natten till Karlskrona där Sebastians förlovning med Magnhild Tollén skulle eklateras.

Det var endast Sofia och Viveka som reste dit av familjen Lagercrona. Översten kunde inte komma ifrån regementsmötet nu i slutet av juli och han hade inte råd att bekosta resan också för Antonius.

Viveka lyssnade halvt i dröm till vagnshjulens dunkande och det rusande ljudet från lokomotivet då ångan släpptes ut. Hon hade aldrig förr åkt på nattåg. För henne var det en märkvärdig, ja fantastisk upplevelse. Hon hade en känsla av att slungas ut i mörkret och natten på ett gungande svart moln.

Ibland grep hon kring kojens kanter av fruktan för att falla. Men hon föll inte, och snart vande hon sig vid vagnens rörelser.

Gardinen slöt tätt till kupéfönstret, men ändå lämnade den på sidorna två springor öppna. När tåget for förbi någon station lyste det i dessa springor av ett

vitt sken från stationslyktan. För ett par sekunder for det vita skenet som en slingrande orm under taket och gled över Vivekas händer på filten, vilka plötsligt tycktes bli glasaktigt genomskinliga. Så slocknade skenet och den slingrande ormen försvann.

— Jag flyger... Jag reser... viskade Viveka för sig själv.

Hon hoppades resan aldrig skulle upphöra och tåget stå stilla. I hennes hjärna formades i takt med vagnshjulens dunkande och glasens skramlande borta i skåpet till kommoden ord och meningar som hade en sjungande rytm. Viveka tyckte att hon diktade en oändlig hymn, men i morgon skulle hon inte komma ihåg den. Det var tåget kanske, vagnshjulen, ångan som föll i lätta droppar mot kupéfönstret som diktade den åt henne. Hon ville uppstämma den högt, men vågade ej av rädsla för att hennes mor då skulle vakna. Färger började också framträda under hennes slutna ögonlock: blått, gult, som var skrämmande, blodrött och stora stänk av guld.

Orden i hennes hjärna och färgerna under hennes ögonlock ville tränga sig fram, men förmådde det icke. Så blev det till ett enda kaos inom henne av skapande färger och ord, och bland detta kaos svängde ett stort hjul runt med rasande fart och stänkte frömjöl från flygande blomkalkar omkring sig. Där var frömjölet igen, vårens frömjöl som Viveka sett fylla rymden i parken. Vad ville det? Vart längtade det? Och åter som så många gånger förr slöts Vivekas skälvande armar omkring hennes egen späda kropp, som om de velat skydda något mycket dyrbart och mycket skört.

Så somnade hon.

Viveka vaknade vid ljudet av röster utifrån och trampet av fotsteg. Hon reste sig på armbågen och såg sig förvirrad omkring. Var var hon? Hela huset gungade ju nyss. Men så måste hon skratta. Hon befann sig ju på nattåget och hade glömt det i sömnen. Nu måste det vara morgon. Gardinen var ljus av solsken.

Viveka kravlade sig ned från sin koj och nådde efter mycket besvär golvet. Där i bädden sov hennes mor med ena handen krampaktigt knuten och vilande mot kinden. Viveka försökte få upp gardinen, nu lyckades det henne verkligen. Hon tryckte ansiktet mot kupéfönstret och kikade ut.

Människor gingo av och an på perrongen. Allas ansikten sågo bleka och sorgsna ut i morgonljuset, tyckte Viveka. Två karlar körde en kärra lastad med kappsäckar framför sig. De hojtade till och människorna veko undan och stannade på ömse sidor om kärran, som med sin tunga last rullade vidare till en bagagevagn. De betryckta ansiktena blickade efter den och leden slöto sig åter. En liten pojke med fransiga byxor som åt på en kringla pekade på Viveka, då nickade Viveka åt honom, glömsk av att hon var i bara nattskjortan, och han gjorde en grimas och svängde om på sin snedgångna klack.

Här fanns det inte någon vänlighet i luften. Kanske voro de andra där ute både ledsna och onda över att de måste stanna kvar medan tåget for vidare fyllt av resenärer som bekymmerslöst läto sig forslas till andra trakter?

Stationsinspektoren kom nu ut och höjde den röda

flaggan. Tåget gav ett ängsligt skrik ifrån sig. Människorna på perrongen veko åter åt sidan. För Viveka såg det ut som om de vore rädda. Nu rullade vagnarna i väg. Ett rökmoln sänkte sig över perrongen och skymde ansiktena.

Nu böjde sig hängbjörkar framför fönstret. Där borta låg en liten röd stuga framför vilken en gråhårig gumma gick krokig och sopade. Där på ängen betade korna. En kalv skuttade omkring sin mor. Två granna hästar satte av i skenande galopp, men Viveka kunde inte höra dånet från deras hovar. En älv forsade förbi under en bro som tåget körde över. Ett barn, en flicka i gul klänning, byggde något, kanske en kvarn, vid det lugna vattnet bakom forsen. Tusen bilder foro förbi Vivekas ögon.

Nu vaknade Sofia med en svag jämmer som om hon varit försjunken i en ond dröm. När hon fick se Viveka började hon banna henne för att hon satt där i nattskjortan, hon kunde ju förkyla sig. Alltid dessa farhågor, denna hjärtängslan för att något skulle hända! Det var varmt och kvavt i kupén så att Viveka snarare svettades än frös. Hon tiggde om att få klä på sig och äntligen tillät hennes mor det, fastän hon hellre sett att Viveka krupit ned i sin bädd igen. Man skulle inte vara framme i Karlskrona på ett par timmar ännu. Det var inte lätt att klä sig där uppe på den trånga britsen, men det gick ändå och Viveka steg efter många förmaningar ut i korridoren.

En äldre herre med uppsvullet ansikte och med ögon som inte voro vakna stod lutad mot sin dörr rökande en cigarrett. En ung blond dam i elegant res-

dräkt och ett flor för sitt rosiga ansikte hade dragit ned fönstret till hälften, lutade sig ut och lät sommarvinden fläkta omkring sig. Från de andra kupéerna med stängda dörrar ljödo otåliga röster som om alla dessa människor som stego upp och klädde sig grälade med varandra om det trånga utrymmet.

Viveka försökte åter i minnet fånga nattens fantastiska ringdans av färger och ord och det förbiilande landskapets daggfriska skönhet, men morgonen och natten brusto sönder för henne, därför att människorna i korridoren och nyss på perrongen på något sätt kommit henne för nära.

Och så skulle det alltid bli för Viveka Lagercrona: hennes kärlek till naturen och det som växte, rörde sig, blommade och doftade var alltför ömtålig för att icke ständigt vara i fara att fläckas av människohänder och rivas itu av gälla röster. Alltid senare, då hon för länge sedan kommit ur barndomen, hägrade för hennes inbillning ett landskap ännu icke berört av människor och orenat av deras andedräkt. En ö, kanske, vid vilkens kust aldrig någon båt lagt till och vars stränder därför inte kunde bära spår av trampande fötter. Gräset skulle frodas vilt och yvigt där. Trädens grenar i överväldigande växtkraft slingra sig om varandra och bilda gröna valv och täta snår. Röd vallmo skulle höja sig som underbara fjärilar på smala stänglar. Liljor skulle rusa med sin doft. Rosor klänga sig fast överallt, blommor med okända namn och av en skönhet, icke heller den ännu känd och erkänd, skulle skina och lysa, vändande sig mot solen om morgonen, men på aftonen strängt sluta sina kalkar om sina hemligheter.

Svalors lätta vingslag skulle vina genom luften. djurs klara ögon speja från alla håll, en örn med utslagna vingar kretsa kring sol och måne.

Och där skulle finnas palmer. Dessa sagolika och drömmande träd som Viveka först sett i bilderböcker och sedan i verkligheten i de sydliga länder hon så ofta genomfor hade för henne en tjuskraft som hon aldrig kunde förklara. "Här växa mina träd, här stannar jag", brukade hon ofta tänka när hon, sedan hon blivit vuxen, genom kupéfönstret skymtade palmerna vid foten av ett berg eller vid stranden av ett blått hav. När palmernas kronor fläktade för vinden föreföll det henne som om de fångat upp en avlägsen ton kommande från himlen eller jorden, så svag, så fylld av mystik att endast urtidsträdens känsliga fibrer kunde uppsnappa den och behålla den. De svällde av denna ton, de sjöngo den högt i stormen, den blev till ett budskap som ingen förmådde fatta, liksom man inte kan fatta hur man blivit till och varför jorden en gång slungades ut i världsrymden.

Det skulle finnas palmer på Vivekas ö och hon såg sig med vacklande steg nalkas dem för att åter låta sitt hjärta fyllas av de frågor suset i dem och bladens och stammarnas egenartade former väckte hos henne.

Men ännu reser Viveka på sitt första nattåg och har ingen aning om hur många färder genom världen som återstå henne.

De nalkades en stad. Viveka såg havet skymta långt borta. Här måste det vara. Hon tänkte strax med en lätt skälvning av undran på Magnhild. Ingen av familjen Lagercrona hade ännu träffat Sebastians fästmö.

Avståndet mellan Karlskrona och Ramstaden var alltför långt för att man ens av nyfikenhet skulle ha lust att göra flyktiga visiter hos varandra.

Magnhilds förälskade brev hade fortfarit att dugga över det Lagercronska hemmet. Det var som om hon i den storslagna naivitet som är ungdomen ensam förbehållen varit på förhand säker på att hon skulle mötas av förtroende och sympati från sin blivande svärmors sida. Hon skulle blivit bestört om hon sett Sofia Lagercronas små spydiga miner och föraktfulla näsrynkningar då hon liksom med en andlig lup granskade varje uttryck. Ord som "stilig", "väldigt", "pampigt" funnos icke i överstinnans vokabulär, om de också börjat tränga in i hennes barns.

När därför Magnhild skrev att Sebastian var så "stilig i sin uniform" och att hon "kände det så pampigt att vara hans fästmö", fick den finkänsliga Sofia kväljningar, ja till och med yrsel så att hon måste ta sig en stor klunk konjak. Hon avskydde den klass av människor som fabrikör Tolléns tillhörde. De voro varken över- eller underklass, men pendlade mellan båda sugande sig fast vid överklassen med grova händer, stämplade av underklassens arbete. Överstinnan behövde minsann inte se dem för att känna dem.

Nu kom Sofia ut ur deras kupé knäppande sina handskar med nervös brådska. De få kappsäckarna hade hon låst och radat upp på den obäddade britsen. Nu gällde det att strax och före alla andra resande få tag i en bärare.

Tåget gav ett tjut ifrån sig och rullade långsamt in på stationen. Sofia som fått upp ett fönster lutade sig ivrigt ut på spaning efter stadsbud. Stor var därför hennes förvåning när hon genast tåget stannade fick se en kusk i ett grant livré, havsblått med förgyllda knappar, hoppa upp på vagnen och stiga in i kupén. Han gjorde en överdådig honnör och yttrade:

— Från fabrikör Tollén.

Innan Sofia hämtat sig var Sebastian där. Sebastian slog armarna omkring henne och lyfte ned henne och ställde henne på fast mark mittemot Magnhild Tollén.

Medan Sofia omfamnade Sebastians fästmö och hälsade på henne med en mångfald extatiska och överdrivna uttryck, stod Viveka bredvid och såg på sin blivande svägerska.

Hur var det? Hon kunde först inte riktigt få syn på henne. Magnhild bar en stor vit sommarhatt prydd med skära konstgjorda rosor. Hattens brätte gick i vågor: än skymtade Viveka en liten fyllig, mjäll haka, än ett strålande öga, än en trubbig näsa, än en rodnande fjunig kind. I den åtsittande ljusgrå promenaddräkten skönjdes höfterna alltför runda, men med barnsliga former.

Nu hade Sofia slutat sin hälsningsorgie som hon redan för sin sons skull väl förberett och Magnhild böjde sig mot Viveka.

Viveka tyckte sig försvinna under detta böljande hattbrätte. Hon kom så nära det rodnande ansiktet och den leende munnen som ville kyssas, och hon bländades som inför starkt solsken av de mörkblå ögonens strålglans.

När två mjuka runda armar slöto sig omkring Viveka och hon oemotståndligt trycktes mot de fylliga brösten, tyckte hon sig än klarare förstå de ömma brevens verkliga innehåll. Här fanns kärlekens själva urkälla som oavbrutet vattnat denna blommande äng. För Viveka var Magnhild försommaren själv. Det doftade av rosor omkring henne, som om blommorna på hennes hatt fått liv och ande.

Men när Viveka nu kände armarnas grepp lossna och hon åter såg upp i Magnhilds ansikte märkte hon att Magnhilds blick inte längre vilade på henne. Den hade redan flytt över till Sebastian som stod där solbränd och skrattande ett stycke ifrån dem. Hon sköt Viveka nästan häftigt ifrån sig, sprang fram till sin fästman, och i det hon slog armarna om hans hals gav hon honom en glödande kyss på munnen.

Sofia såg chockerad ut. Hon ansåg det icke vara god ton att på detta sätt i andras åsyn och därtill på en offentlig plats ge sina känslor utlopp. Dessutom kunde hon inte lida att nu för första gången se en främmande kvinna omfamna hennes son.

Men Viveka lät sina ögon fyllas av denna syn. Hon tyckte att den lilla trånga klotrunda värld hon kom ifrån plötsligt fått hjul och börjat rulla. Med Sebastian hade den redan rullat bort och ut i världen. Likaså med Douglas. Snart gällde det Antonius, snart henne själv. De voro alla stycken av denna lilla värld, men de skulle hjälpas åt att sätta fart på den och rulla bort och ut till äventyren. Snart skulle hemmets dunster förflyktiga, fönsterrutorna springa sönder med dristiga knallar och de skulle vara fria — fria som nu

Sebastian som valt en kvinna för sig utan att Sofia, hemmets vanmäktiga härskarinna, kunde lyfta ett finger för att rycka henne bort från honom hur gärna hon än velat det. En gång skulle hon också stå så där hjälplös och med vitnande läppar när en främmande man lade sin arm om Viveka.

Den livrékladda kusken kom åter fram med handen krökt i honnör framför mösskärmen.

Utanför stationen väntade fabrikör Tolléns svartlackerade landå förspänd med två präktiga hästar, vilka otåligt lyfte hovarna och riste sina manar. Kusken hade redan placerat bagaget, men Sofia måste räkna om kappsäckarna under det hon gav ifrån sig små otåliga utrop som:

— Var har han gjort av mitt paraply då? eller: Nu har han vänt upp och ned på hattasken så att plymerna komma att bli alldeles förstörda.

Hennes ton och ord fastän riktade till kusken gåvo uttryck för en stark misstro mot hela familjen Tollén, som kom Viveka att bli röd om kinderna av blygsel. Men Sebastian låtsades ingenting märka, utan frågade muntert:

— Var har mamma sina glasögon och nyckelknippan?

Då måste också Sofia skratta.

Så foro de i väg med mycken stål. Tolléns hade ett landställe, en villa strax utanför staden, och det var dit vagnen nu körde.

Sofia bredvid Magnhild på framsätet gjorde henne tusen frågor. Men Magnhild som bara hade ögon för

Sebastian mittemot sig fumlade med svaren och talade inte tillräckligt högt för att Sofia skulle höra.

Så måste Sebastian upprepa sin fästmös ord. Det var som om han fångat dem som lätta kyssar från hennes röda, svällande läppar och kastat dem över till den motsträviga Sofia. Det blev till en ny lek mellan dessa två unga älskande, ett kärlekens fjäderlätta bollspel med den åldrande kvinnans konventionella ord. Och liksom granna och lysande fjädrar bruka vara fastStuckna i bollarna i detta spel, fäste Sebastian och Magnhild nu sina egna små kärleksord till Sofias frågor och fingo dessa på så sätt att flyga med andra hemligare och viktigare budskap.

Viveka märkte det nog, vad märker inte en flicka i tretton-, fjortonårsåldern? — och för första gången i sitt liv tyckte hon en smula synd om sin mor för att hon satt där så isolerad bakom sin dövhets mur.

Vagnen svängde uppför en allé kantad med lindar. Bakom dem lågo grönskande klöverängar där fjärilar och humlor sökte sin honung bland blommorna.

Nu körde vagnen in på en grusig gård och fram till en brun villa i åttiotalsstil belastad med klumpiga verandor och konstfärdigt utskurna räcken och fönsterbågar. Sofia drog litet på munnen. Just så hade hon nog föreställt sig att dessa människor bodde.

Hon hann inte sätta sin fot på vagnssteget förrän en herre skyndade fram och chevalereskt räckte henne handen. Det var Magnhilds far, fabrikör Tollén. På skrangliga och svaga ben bar han pustande upp en fet överkropp, som för varje minut tycktes hota att ta överbalansen. Ansiktets färg vittnade om en hög

och dyrbar diet, ögonen hade en solig glans och på ett sätt som icke var behagligt för Sofia då hon tänkte på Sebastians framtid påminde de starkt om hans dotters liksom de svällande läpparna och den lilla knubbiga hakan.

Skulle Magnhild komma att se ut så här om några år? Men ingen visste i denna stund att Magnhilds liv icke skulle komma att räknas i år utan i månader. Hon skulle gå bort och lämna efter sig minnet, icke av en pussig och fet åldrande tvilling till fabrikören, utan av en blommande och ljuvligt doftande ung kvinna.

— Välkommen, fru grevinna, eller kanske jag strax får säga Sofia, var fabrikörens välkomsthälsning.

Sofia smålog med tvungen älskvärdhet. Vad hade hon sagt Edvard? "Nu måste vi bli du med garvare." Och det var han själv, garvaren, som föreslog titlarnas bortläggande. Hon visste att han hette Felix, och hon uttalade nu hans namn med en tydlig tvekan som han icke observerade. Bakom honom stod fru Tollén, en säker och bred matrona med ett blekt ansikte och en klok och en smula ironisk blick i de smala ögonen.

Sofia studsade när hon mötte denna blick. Det var som om fru Viktoria Tollén i all tysthet gjort narr av Sofia och hennes son och redan kritiserade dem. Kunde det vara möjligt?

Två fröknar Tollén kommo nu nedför trappan. Den ena som såg ut att vara i trettioårsåldern och med ett rundlagt, koppärrigt ansikte skimrande av beställsam vänlighet haltade svårt. För varje steg svängde hennes kropp ett halvt varv runt för att hejdas med en knyck av den missbildade höften. Hon presenterades som

Bojan och efter henne trädde Göta fram, en spänstig och rakväxt sextonåring med håret i margaretaflätor kring hjässan.

På trappan bockade sig också en av sönerna klumpigt och välmenande med en rykande pipa i handen. Sebastian hade blott på Sofias frågor i breven talat vagt och svävande om Magnhilds systrar och bröder. Sofia visste att de voro åtta barn, några hade anställningar i andra städer, några funnos hemma. Det föreföll i breven som om Magnhilds syskon icke kommo Sebastian vid. Men när Sofia nu såg Magnhild självsvåldigt hängande vid hans arm och de andra tre vänskapligt knuffande honom eller klappande honom på axeln fick hon en svindlande känsla av att han var förlorad för henne. Han skulle växa in i denna garvarfamilj, låna deras tarvliga uttryck, behärskas av deras nycker och antaga deras vanor. Det var förfärligt. Han skulle visserligen få en hel del pengar också, ty fabrikören var ju ganska förmögen, men de skulle inte på något sätt torrlägga det träsk han råkat ned i.

Sofias hjärta sved. I hennes ögon var Sebastian den vackraste och mest aristokratiske unge man man kunde se och i jämförelse med de tollénska barnen blev hans rastyp än mer påfallande. Han var ju en verklig Macdougall till utseendet.

Sofia och Viveka fördes in i salen som var stor och tråkig utan blommor eller minsta prydnadssaker. Möblerna voro stela och polerade som om de nyss kommit från snickerifabriken. Frukostbordet var dukat och man slog sig ned kring det.

Fabrikören lade sin svampiga hand över Sofias och lyckönskade henne med spinnande och förtrolig röst till "denna lyckliga förlovning". Sofia frös till så att huden knottrade sig på henne. Hur skulle hon härda ut? Men på bordet stodo stora fat med ångande varm mat mellan smörgåsassietter, sardinlådor och burkar med kaviar. Det var inte ett frukostbord, snarare föreföll det Sofia som om en hel veckas frukostar, luncher och middagar dukats fram på den vita duken. Bordet var överlastat av alla dessa omeletter, biffstekar, bräckkorvar, ångande potatiskastruller, kaffekannor och mjölktillbringare. Framför varje kuvert stod dessutom en pilsnerbutelj redan uppdragen. Innan Sofia hunnit protestera hade fabrikören hällt i en stor sup åt henne.

— Man måste ha en styrketår efter den långa resan, hörde hon honom säga.

Sofia sköt med avsky det fyllda brännvinsglaset ifrån sig. Hon såg med en oro, som nästan var konvulsivisk och som fick hennes hjärta att slå häftigt, hur fabrikören och Sebastian skålade med varandra, med precis samma rörelser fattande om glaset och lutande sig tillbaka för att låta den hetsande drycken glida ned i struparna.

— Men Sebastian då ... måste hon ropa till.

Men Sebastian skakade på huvudet och log mot henne till tecken på att hon inte skulle vara ängslig.

Sedan efter frukosten, då man satt på verandan, tände Viktoria med ett visst självmedvetet behag en lång och smal cigarr, som hon höll med yttersta fingertopparna och lättjefullt svängde medan hon talade.

Magnhild hoppade upp i Sebastians knä och tryckte sig fast där med armarna om hans hals, då och då givande honom en kyss på kinden eller munnen, medan hennes systrar kastade menande och skämtsamma ord till det förälskade paret.

Sofia visste snart inte vart hon skulle se. På ena sidan hade hon sin älskade son med den knubbiga fästmön som en värdshusflicka på knäna, på den andra sidan rökte hans blivande svärmor med njutning sin cigarr och mittemot sig hade hon fabrikören-garvaren, som ideligen sträckte fram sin klabbiga hand för att beskyddande och ömt lägga den över Sofias. Slutligen satt Sofia där efter att ha räddat undan sina händer genom att hålla dem knäppta i sitt knä och såg ned med hopknipen mun och ett leende som i sin tvungna älskvärdhet höll på att skära sig och bli surt.

För Sofia gick sedan dagen odrägligt långsamt. För Viveka var den förtjusande, nästan händelserik. Man besåg den stora trädgården och kökträdgården. Kökträdgården var fru Tolléns stolthet och dess grönsaker räckte till långt in på vintern, därför att hon hela sommaren var sysselsatt med att konservera och sylta. I bortre ändan av trädgården med utsikt över havsviken låg en liten röd byggnad som av systrarna Tollén skämtsamt benämndes "châteauet". Där hade de unga flickorna sina rum och där skulle Viveka också bo, medan Sofia fick ett gästrum uppe i huvudbyggnaden.

Utanför fönstret växte ett guldregnsträd som nu hade blommat ut, men dess fina ljusa blad berörde Vivekas fönsterkarm, när hon på aftonen lutade sig ut för att se på havet.

Vågorna slogo mot stranden med ett svagt klingande ljud. Det hade fort mörknat, men himlen var beströdd med uddiga och blixtrande stjärnor. Nere i trädgården andades blommorna i sömnen ut sina dofter. I gräset glimmade det. Viveka fick sedan höra att det var lysmaskar, som om nätterna gåvo ifrån sig detta ljus. Men denna afton visste hon inte vad dessa lysande punkter i gräset kunde vara för något. Hon föreställde sig att stjärnorna smälte i den varma aftonluften och droppade sin glans över grässtrån och blommor.

Och plötsligt fylldes luften med en hänförande fågelsång. Det var visst en försenad näktergal som sjöng. Viveka hade aldrig hört näktergalen och hon lyssnade med slutna ögon och läpparna skilda åt sjunkande hän i en extas som om hon redan varit en älskande kvinna fuktande sina läppar med älskarens kyssar.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Förlova dig du också i röda rappet, eller sluta ögonblickligen med ditt oanständiga nojs. — Jag har fått nog, sade Jan-Guy. Det lät konstigt.

— Jag höjer mitt glas för de nyförlovade.

Fabrikör Felix Tollén lyfte champagneglaset och med soliga ögon och ett högtidligt uttryck i ansiktet såg han sig omkring på dem som voro församlade vid middagsbordet.

Glasen klirrade mot varandra då de stötte samman, champagnepärlorna fräste och stänkte, Sebastian och Magnhild som sutto sida vid sida på mitten av ena långsidan nickade strålande och lyckligt leende åt alla håll.

— Skål, älskade Sebastian, ropade Sofia från sin plats bredvid värden.

Hon skålade inte med Magnhild, det glömde hon för att helt försjunka i åskådandet av sin son mittemot sig.

— Skål, mamma, ropade Sebastian i sin tur.

Också han glömde Magnhild i detta ögonblick, då hon ju bort vara huvudpersonen. Han mindes bara hur hans mor följt honom genom alla dessa år, del-

tagit i hans små sorger och stora fröjder, alltid med ett lyssnande ansikte vänt mot honom.

Sebastian ficka tyngdes i denna stund av ett lyckönskningsbrev från Douglas. Denne var på Backamo och hade därför ej kunnat komma ifrån. Brevet andades svårmod och en viss hätskhet mot Sebastians fästmö, som de överslätande orden inte kunnat dölja. Sebastian hade inte velat visa broderns brev för Magnhild. Hon skulle säkert missförstå det och sedan ha svårt att tycka om Douglas. Douglas var en god kamrat och en beundrare som Sebastian inte hade råd att mista. Men han var alltför svartsjuk och det var ändå besynnerligt.

När Sebastian efter att ha läst Douglas' brev tittade upp på Magnhild som sysslade omkring honom undrade han plötsligt om hon vore värd detta, att han för hennes skull kastade bort Douglas' kärlek. Hans flyktiga och heta sinne hade redan börjat svalna. Det ständiga umgänget med Magnhilds familj gjorde också sitt till. Han trivdes inte riktigt och sedan nu hans mor kommit överraskade han sig ibland med att se på fabrikörsfamiljen med samma kritiska ögon som hon.

I dag tycktes också stämningen vid middagsbordet skära sig mera än vanligt. En del av Sebastians släktingar hade kommit till eklateringen och tömde just nu sina champagneglas med god smak.

Grevinnan Christine Macdougall, som tillsammans med sin äldsta dotter Eugénie och sin son Carl-Mårten vistats på en stor egendom i Blekinge under sommaren, var nu här med dem, men utan Charlotte, och Jan-Guy som gjort en utlandstripp hade på återresan be-

hagat stanna i staden för att deltaga i Sebastians lycka.

Eugénie var odräglig, det syntes att hon hade hjärtligt roligt och hennes höga gälla röst hördes genom sorlet, men Sebastian såg på hennes blickar att hon roade sig både på hans och familjen Tolléns bekostnad. Han önskade att i stället Aimée och hennes man varit där, men Aimée vistades på Igelfors och hennes man var på sjökommendering.

Grevinnan Christine bredde ut sig som en väldig näckros på fabrikörens andra sida. Hon hade en ljus sidenklänning som fick henne att se otroligt fet ut, men hennes fina ansikte med kaméprofilen kommo de andra damernas ansikten, utom Sebastians mors, att se plågsamt vulgära ut. Också grevinnan Christine hade ett roat småleende på läpparna som om hon varit med på något slags folkfest.

Herregud vad dessa Macdougalls äro ohyggligt högfärdiga! tänkte Sebastian suckande.

Men själv var han ju ett stycke Macdougall och förstod dem så innerligt väl.

Carl-Mårten, blek och meditativ, hade fått den livade Göta Tollén till bordsdam. Han hade lagt litet potatis och några små gröna ärter på sin tallrik och svarade med världsfrånvarande min på hennes muntra utkast och frågor.

Men den svåraste att ha vid bordet denna festmiddag var i Sebastians tycke ändå Jan-Guy, vilken placerats bredvid den halta Bojan.

Jan-Guy kom närmast från Berlin och det syntes av snittet på hans kostym att han låtit beställa sina

kläder i staden vid Spree. De andra vid bordet, utom Sebastian som hade uniform, buro smoking, men Jan-Guy hade ursäktat sig med att han befann sig på resa och var därför iförd en ljusgrå preussiskt snitsig förmiddagskostym och en mönstrad slips där ett svagt rött inslag gjorde sig gällande. Ur hans manschett stack en purpurfärgad silkesnäsduk fram. Han underrättade just Bojan om att detta var sista modet att bära näsduken på.

Jan-Guy Macdougall föreföll så elegant, så vacker att han gav Sebastian ett stick i hjärtat av avundsjuka. Förr hade Jan-Guy aldrig varit så noga med sina kläder, men nu tycktes märkvärdigt nog Tyskland kommit honom att ändra sig i detta avseende. Sebastian och han hade inte varit mycket tillsammans och Sebastian hade glömt hur bra hans kusin kunde se ut.

Men det var inte så mycket Jan-Guys utseende och eleganta kostym som förargade Sebastian, utan hans sätt mot Bojan och de andra medlemmarna av familjen Tollén. Han behandlade dem överlägset, nästan arrogant, men låtsades hela tiden att han hade kungligt trevligt. Den slyngeln njöt tydligen av den goda maten och de förträffliga vinerna, medan han gjorde narr av värdfolket som bestod het hela.

Men de märkte det inte eller ville inte märka det. Magnhilds systrar och bröder och svågrar som kommit resande böjde sig i full beundran mot denne "stilige" unge greve. Hans spefulla anmärkningar, präglade av en ganska oförtäckt drift, gingo dem helt förbi. Deras ögon strålade. Ibland logo de och viskade med varandra. De hade aldrig hoppats på lyckan att sitta till

bords med sonen till en minister som därtill var av så hög börd, ännu mindre hade de någonsin kunnat hoppas på att bli befryndade med en sådan, och de voro alltför naiva för att inte visa sig över all beskrivning smickrade därav.

— O, vad han är stilig, Jan-Guy, viskade i detta nu Magnhild i Sebastians öra.

Sebastian bet sig i läppen. Du skulle tagit honom i stället, höll det på att slippa ur honom, men han hejdade sig i tid. Det hade väl låtit alltför tarvligt och Magnhild skulle kunnat tro att han vore svartsjuk.

Magnhild som varseblev en skugga på hans panna kysste nu glättigt hans öra, och åter bet sig Sebastian i läppen och sneglade bort mot Jan-Guy för att se om denne hångrinade. Men Jan-Guy hade just nu fängslats av Magnhilds ömma uttryck. Han fann henne som han sedan på sitt kasernspråk uttryckte det för sin mor "sabla söt och kolossalt vulgär". Han höjde glaset och drack med henne och hon log en smula blygt mot honom.

Göta sökte fånga Jan-Guys uppmärksamhet, sedan hon förgäves väntat på några artiga ord från Carl-Mårten. Hon hade strax blivit förälskad och lät tydligt märka det. Jan-Guy som fått för mycket champagne hade ingenting emot en flirt som man aldrig kunde vara säker på hur långt den kunde gå. En flicka av denna klass ansåg han skulle säkert tillåta sig och honom litet av varje.

De voro snart inbegripna i ett livligt samtal över Carl-Mårtens och Bojans huvuden. Carl-Mårten drog en suck av lättnad över att bli lämnad i fred medan

Bojan blev helt vemodig vid tanken på att hon med sin sjuka höft alltid skulle vara den förbigångna.

Under tiden satt fru Tollén tyst och lät sina kloka ögon forskande glida över sällskapet. Allt övermodigt raljeri studsade mot henne utan att stinga henne. Hon var den enda av familjen som märkte de andras miner och ord, men hon lät sig inte bekomma.

För henne var den främste i världen Felix Tollén, fastän hon kände hans svagheter och ibland plågades av dem. I hennes hjärta rymdes alltjämt en ung flickas förmåga av dyrkan och svärmeri och dessa känslor fingo sitt utlopp i hennes umgänge med maken. Han hade dåligt hjärta, och det blev inte bättre av den höga diet han förde, därav kom det sig att han fick smärtor och blev andfådd om han böjde sig ned eller lyfte någon tyngd. Varje morgon föll hans hustru på knä framför sängen där han tronade väldig och uppsvälld, och drog på honom strumporna och snörde hans kängor, alltunder det att han jämrade sig över hennes långsamhet. Och ändå visste han ju att hade inte hon funnits skulle han sjunkit samman och förmodligen aldrig mer kunnat resa sig ur bädden för att åter få sitta vid ett festligt och dignande bord.

Nu hörde hon med ett litet leende på hur han utbröt i lovsånger över "den kära Sofia" som ordnat blommor i vaser på bordet och i alla rum.

— En sådan smak vore jag lycklig om min gumma och mina döttrar visat sig äga, utbrast han, hes av vin och mat. Ack, vad skulle vi göra utan den söta lilla grevinnan!

Han kallade gärna, alltför gärna, Sofia för "lilla

grevinnan" och varje gång såg Sofia ut som om hon fått något surt att svälja. Hon skämdes inför sin svägerska och Eugénie som dolde sitt skratt i servetterna. Hon visste att detta garvarkalas skulle i minsta detalj inberättas för den elaka Eveline, och den tanken pinade henne mer än allt annat.

Viveka vid nedre bordsändan uppmärksammade allt och alla med glänsande ögon. Ibland tyckte hon sig känna något obehagligt i luften, men hon fläktade bort det med sin hand så att det ej skulle komma henne alltför nära.

Nu rörde sig samtalet om prins Vilhelms giftermål med Maria Pavlovna och brudparets ankomst till Stockholm. Men Viveka intresserade sig inte mycket för detta. Hon drack champagne som hon aldrig druckit förr. Det smakade gott som sockerdricka, men hon blev besynnerligt het i huvudet av det och plötsligt var det som om bordet börjat gunga och alla som sutto vid det dansade runt för hennes ögon. Då blundade hon och höll sig krampaktigt fast vid bordsskivan. Hon förstod med ens att hon var berusad och höll på att brista i gråt. Efter en stund hade bordet åter stadgat sig och bordsgästerna kommit på sina platser. Då sköt Viveka glaset med den förrädiska drycken långt ifrån sig och vågade inte smaka något mer.

Nu hade fabrikör Tollén börjat läsa upp en rad av telegram. Han hade klämt fast en pincené över den svettiga näsan för att se bättre. I vardagslag använde han glasögon när han läste, men i detta sällskap ansåg han pincenén passa bättre.

Först och främst ägnade han sig åt telegrammen

från Sebastians familj och släktingar. I de flesta fall stodo ju endast förnamnen med ett moster eller farbror framför och för varje gång tog fabrikören pincenén från näsan och förhörde sig med hög röst hos Sofia vilka medlemmar av ätterna Lagercrona och Macdougall dessa olika förnamn representerade.

Alla Sofias släktingar och vänner hade gjort sig besvär med att telegrafera lyckönskningar till eklateringsdagen, kanske för att muntra upp Sofia med att hon hade deras medlidande och sympati i detta ledsamma — denna mesallians som hennes son Sebastian begått. För varje gång Sofia nu underrättade fabrikör Tollén vem den och den var upprepade han hennes ord med glädjestrålande min och höjde sitt glas för att utbringa en skål än för statsrådet och statsrådinnan David Macdougall, än för friherrinnan Rosenhielm, ja baron Joachim Rosenhielms namn uttalade han med särskild andakt och salvelse därför att han tyckte detta lät alldeles osedvanligt ståtligt.

Och framför Vivekas ögon steg då den obehaglige Joachim upp med den grå katten hängande över skuldran medan han med elaka blickar ur sina små ludna ögon granskade sällskapet.

De många utbringade och samvetsgrant tömda skålarna försatte fabrikören i ett oroväckande upphetsat och glödande tillstånd. När han slutat med telegrammen från Sebastians och Sofias släkt och vänner sköt han undan en hög med telegram från den egna vänkretsen. Just nu hade han inte lust att låta namnen på sina affärsbekanta ljuda i öronen på dessa högdjur och aristokrater.

— Vi måste servera glassen, ropade han åt sin hustru, eljes kanske den smälter där ute i köket i denna värme.

Och så bars glassen, beställd på stadens förnämsta konditori, in av en svartklädd uppasserska. Konditorn hade på fabrikörens order avbildat hans sommarvilla som nu höjde sig på ett berg av grönt spunnet socker. Denna i Sofias tycke förfärliga villa bjöds henne härmed från ett silverfat. Allting fanns där: den klumpiga verandan, de utsirade balustraderna formade i brun karamell. I det gröna sockret som föreställde gräsmattor stod en flaggstång nedstucken och en blågul flagga av siden vajade från dess topp.

— Så ta då ett stort stycke, bad fabrikören, och Sofia lossade försiktigt en bit av huset och fick även på tallriken en grön matta av gräs.

När Sebastian också fått sitt och villan snart smält samman efter alla gästernas anlopp på den, sutto Sofia och Sebastian mittemot varandra och tuggade och svalde på den bruna nugaten som var ytterligt seg. De sågo med förtvivlade och komiska blickar på varandra. Fabrikörens magnifika sommarnöje tycktes fastna dem i halsen och aldrig vilja glida ned.

Det var inte lätt för fabrikören att resa sig från bordet. Han bjöd Sofia armen, men han snarare stödde sig på henne än förde henne, då de gingo ut i salongen. Och åter kände Sofia en tyngd som om hon fått hela villan och familjen Tollén med den att släpa på.

Kvällen gick långsamt framåt. Konversationen flöt trögt. Fabrikören halvsov i en fåtölj med de svullna fötterna på en taburett.

En efter en smögo sig de unga ut i trädgården och den begynnande skymningen.

Jan-Guy, alltjämt med unga Göta efter sig, stannade i den lilla hallen, då han mötte sin bild i en avlång spegel. Ända sedan han var barn hade han aldrig kunnat låta bli att dröja framför speglar. Deras klara och skinande glas hade återgivit hans bild och likt Narcissus vid källan kände han då lust att böja sig djupare och djupare fram för att få snudda vid detta mystiska och underbara som var han själv. Här i Tolléns tamburspegel mötte han Götas beundrande blickar. Hon såg inte på sig själv, bara på honom, och i hennes ögon läste han vad han förut visste: att han var gudomligt växt och såg enastående bra ut. Just nu föreföll hon honom täck och lustig och han greps av ett begär att ända denna komiska och småborgerliga fylltillställning med en svindlande kyss.

Förtroligt tog han därför den rodnande flickans arm och förde henne ut genom dörren och ned i trädgården. Här sökte han sig fram på gångarna för att komma så långt bort från villan som möjligt. Göta följde honom villigt, kanske var det snarare hon som så väl kände till trädgården som ledde hans steg. Grenar slogo dem mjukt över de heta kinderna. Gruset knastrade uppsluppet under deras skosulor. Blommorna som samlat dagens hetta läto nu i skymningen sina dofter rusa ut och fylla luften.

Göta drog ned Jan-Guy på en bänk. Havets brus nådde dem här. Stranden måste vara mycket nära. Jan-Guy knöt sina armar omkring Götas runda midja och knäppte samman sina händer under hennes bröst som

om han låst fast henne vid sig. Båda voro mer än rusiga av all champagne de druckit, och den sextonåriga Göta var dessutom uppeldad av de febrila känslor som åsynen av en äldre systers kärlekslycka alltid skänker en ung flicka. Hon tryckte sina skälvande skuldror mot Jan-Guy, vände litet på huvudet och mötte strax hans läppar. Hans kyssar regnade över hennes mjuka ansikte och hals och slutligen sög han sig fast vid hennes mun som darrande gav vika och öppnade sig svagt.

I denna stund förstod Jan-Guy att Sebastian von Lagercrona inte valt så illa. Hade Magnhild samma temperament som den här lilla kattungen vore Sebastian sannerligen att gratulera i stället för att beklaga.

I sina behagliga och allt närgångnare undersökningar av det härliga ämne till kvinna han höll i sina armar avbröts han plötsligt av Sebastians förgrymmade röst som röt:

— Vad är det här för någonting? Hur vågar du förgå dig så mot min lilla svägerska? Förlova dig du också nu i röda rappet, eller sluta ögonblickligen med ditt oanständiga nojs!

Sebastian och Magnhild hade, kanske i samma avsikter som Jan-Guy och Göta, sökt sig till denna plats av trädgården och redan sett bänken upptagen av en av Sebastian illa tåld grå kostym och Götas lysande vita klänning, lätt igenkännbar för Magnhild som varit med då hon provat den för att bära den på förlovningsmiddagen.

Jan-Guy hade svårt för att släppa Göta som klängde sig fast vid honom, dessutom blev han stött över kusi-

nens kommandoton och satt därför kvar på bänken. Sebastian var med ett par steg framme hos honom och fattande honom i armen reste han honom upp. Göta flydde förskräckt till Magnhild som slog armarna om henne.

Mörkret skingrades plötsligt av en bengalisk sol som fabrikören till gästernas och de nyförlovades ära låtit tända uppe på terrassen. Hans mening hade varit att samla dem alla nere i trädgården för att de därifrån skulle se fyrverkeriet, men då hans hustru och Bojan hade försäkrat honom att de ej kunde finna de fyra ungdomarna, hade han brassat på, säker om att de skulle komma framskyndande.

I skenet från den bengaliska solen, som kastade strålar av skiftande regnbågsljus över gräsmattan och flammade till i buskarna så att de tycktes brinna, brottades Jan-Guy och Sebastian med varandra. När solen slutade att snurra och det åter blev skumt, hörde Magnhild och Göta deras flämtande andetag och jorden som kastades upp under deras hälar. En raket steg fräsande mot himlen med en liten knall och medan förtjusta utrop höjdes från dem som stodo nedanför terrassen, öppnade den sig och röda, gula och gröna blommor dalade i ett blixtrande regn över trädgården. I det osäkra ljuset lyste Sebastians och Jan-Guys ansikten bleka. Magnhild och Göta småsnyftade och ropade till dem att äntligen sluta, men nu hade Sebastian fått ett tag om Jan-Guys midja och pressade honom nedåt.

Vad hade det tagit åt Sebastian? Höll han verkligen så mycket på sin blivande svägerskas dygd? Jan-Guys

ansikte hade ett uttryck av en så kolossal förvåning att Sebastian skulle funnit det skrattretande vid varje annat tillfälle.

Raketerna stego alltjämt mot stjärnhimlen, en ny bengalisk sol flammade, när fabrikören kostade på ett fyrverkeri gjorde han det också ordentligt, och alltjämt fortsatte de två kusinernas brottning.

Sebastian var uppfylld av hätsk vrede. Hela middagen hade han retat sig på sina släktingars menande miner och medlidsamma ögonkast mot honom själv. När han sett Jan-Guy kyssa och bråka med Magnhilds syster hade hans retlighet stegrats till ursinne. Så rakt på sak och utan omsvep och förberedelser skulle Jan-Guy Macdougall knappast gå till väga mot en ung flicka av god familj. Sebastian kände att också han själv föraktades därför att han sjunkit ned i denna miljö och han måste hämnas för att upprätta sitt anseende.

Men under det han gav Jan-Guy som var så mycket spensligare och svagare byggd än han själv smörj, slog hans sinnesstämning om och han önskade hett att han hade haft sin blivande svärfar med den stora magen och det fräsande fyrverkeriet under nävarna. Den där lilla lättkyssta slynan Göta skulle också haft gott av ett kok stryk. Och mågarna och de unga herrarna som levde högt på pappa Felix' pengar! Hur hade han kunnat låta locka sig in i det här av ett par röda svällande läppar och två runda bröst? Han hörde Magnhilds svaga snyftningar, men de kommo honom inte att vekna. Hon skulle bli lik sin far: väldig och däst skulle hon tynga honom så att han till sist inte skulle kunna andas. Och Sebastian dunkade på sin

kusin, den unge greven, men slog i inbillningen en hel dynasti av små garvare med ögonen blinkande och rinnande av garvsyra. Och fastän Sebastian nu i champagneyran i själva verket valt fel föremål för sin heliga vrede var det första och sista gången han skulle kämpa mot det öde som skulle bli hans. Han hade, vilket icke är sällsynt hos adelsmannen, en svaghet för småborgares döttrar och det otvungna liv som leves i deras kretsar, vilken aldrig skulle gå ur honom. Efter Magnhilds död skulle han på nytt gifta sig in i samma miljö, som också frestade honom emedan han där kunde känna sig som den överlägsne och vara den som man fjäsade och bugade sig för. Han behövde aldrig anstränga sig för att vara dylikt småfolk till lags, därför att hans namn och släktförbindelser bländade dem så att de blevo oförmögna att varsna hans ganska betänkliga lyten.

Men nu i denna stund, medan Felix Tolléns raketer stego mot himlen och fördunklade stjärnorna, trodde sig Sebastian avsvärja hela familjen Tollén och dess anhang av småstadsmänniskor. Hans famntag om kusinen blev nästan ömt. Av samma blod som börjat droppa från Jan-Guys näsa, mot vilken Sebastian riktat ett knytnävsslag, rann en försvarlig rännil genom hans egna ådror, och det kött han ömsom smekte, ömsom slog var besläktat i högsta grad med hans eget. Sällan har väl en slagskämpe stritt under så varandra motsägande och förvirrade känslor.

Med en gång räckte han handen till Jan-Guy, som nu flämtade på den fuktiga gräsmattan, drog upp

honom mot sig och sade ett ilsket "Förlåt" in i hans vidöppna mun.

— Jo jag tackar jag, muttrade Jan-Guy och torkade sig om nosen.

Så fann han det humoristiska i situationen och brast i gapskratt.

— Du har förstört min fina kostym, sade han och slog Sebastian på axeln. Jag har fått nog och skall aldrig röra din svägerska mer.

Och därmed försvann Jan-Guy ur de unga flickorna Tolléns åsyn för alltid. Genom trädgården, som ännu belystes av raketerna, tog han en genväg och kom icke tillbaka för att säga adjö till sitt alltför älskvärda värdfolk.

Magnhilds ögon lyste av beundran då Sebastian kom fram till henne.

— Du är väl inte skadad? frågade hon och slingrade sina runda armar om hans hals.

Och där stod Sebastian, på nytt fängslad, med de svällande läpparna nära sina och den unga kvinnans doft omkring sig. Göta hade smugit sig bort. De voro ensamma. En ny raket lät sina rosor regna över deras huvuden.

— Vi måste gå tillbaka till gästerna, mumlade Sebastian och försökte undvika det som nu så inbjudande och frikostigt bjöds honom.

Men i nästa stund tryckte han sina läppar mot Magnhilds, och när de senare med armarna slingrade om varandra sökte sig tillbaka mot villan som så ut-

sökt avbildats i middagens efterrätt, förstod Sebastian att han stritt en fåfäng kamp och aldrig skulle göra om det.

Fyrverkeriet var slut, gästerna hade farit. Viveka stod och såg efter dem nere i allén dit hon sprungit. Carl-Mårten hade tillsammans med henne åsett fyrverkeriet.

— En verklig blomma är vackrare, hade han sagt då han märkte hur hon råkat i extas över raketernas blommor.

Viveka hade för första gången funnit honom tillgjord. Varför kunde han inte vara tacksam mot fabrikören som kostat på sådana granna raketer?

Viveka vandrade långsamt tillbaka genom allén. Vart hade Jan-Guy tagit vägen? Sebastian hade skrattande ursäktat honom för värdfolket och sagt att han blivit illamående. Det lät konstigt och Sebastian hade också sett konstig ut, då han sagt det.

När Viveka kom upp till villan hade flickorna Tollén redan gått till "châteauet". Viveka tog godnatt av sin mor som satt och pratade med fru Tollén och fortsatte ensam genom trädgården.

Nyss hade här blixtrat och gnistrat och trädgården hade genljudit av utrop och skratt, nu var det tyst och stjärnorna uppe på himlen lyste med en stilla glans. En röd ros på en lång stängel suckade tungt och böjde sig djupt ned mot jorden för den svaga fläkten från havet. I gräset prasslade det hemlighetsfullt. En lysmask glänste. Och plötsligt lyfte Viveka armarna i luften och fortsatte att gå så. Hon kände det som svävade hon framåt och osynliga händer sträcktes ned från

stjärnorna för att fatta om hennes. Hon skulle velat fortsätta att sväva så bort till ett land där morgongryningen kanske nu börjat glänsa. Men hon stötte emot "châteauets" dörr och var nära att falla omkull. Då steg hon tyst uppför den smala trätrappan, och när hon öppnade sin dörr slog vinden från havet emot henne och hon tyckte sig höra ett sus av vingar, som om en svala förirrat sig in till henne och nu försökte hitta vägen ut.

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.

Översten ger den älsklige Antonius en örfil.

Överste von Lagercrona satt uppe på sitt expeditionsrum och stirrade med ett skräckslaget ansikte ut genom fönstret. I handen höll han ett brev.

Han brukade inte få några privatbrev med posten upp till expeditionen, utan endast de brungula kuverten som det stod "tjänstebrev" på, men denna olycksaliga förmiddag hade ett privatbrev smugit sig in emellan dem. Stilen utanpå kuvertet var Douglas' och medan översten bröt det hade han funderat över varför Douglas skrivit till honom, då han eljes alltid brukade adressera sina skrivelser till Sofia, vilken sedan läste dem högt.

Men nu förstod översten varför Douglas velat meddela sig med sin far. Han hade fallit igenom i de sista examina på Karlberg som ägde rum nu före jul och hans utsikter att bli officer voro för alltid stängda.

Översten borde förstått vad brevet innehöll, men i det ögonblicket han såg Douglas' stil hade han genom en besynnerlig tillfällighet som om ett tomrum bildats i hans hjärna glömt dessa examina. Och ändå hade han inte tänkt på något annat de här dagarna. Om nätterna hade han inte kunnat sova för oro, och nu,

just denna morgon, då han känt sig lugn och helt och hållet glömsk av orsaken till sin själs ångest, träffade honom Douglas' meddelande som ett förrädiskt knivhugg i ryggen.

Parkens träd voro tyngda av snön. Höga vallar av snö voro uppskottade på ömse sidor om gatan. Himlen var jämngrå och flingor dalade i luften. Översten kände det som om han blivit infrusen här, och kylan därutifrån steg in i honom och fick hans lemmar att skälva. Douglas skulle inte bli officer. Han hade mistat sin uniform och skulle komma tillbaka klädd i sina gamla civila kläder. Alla kostnader, all hjälp hade varit förgäves. Hur skulle nu Douglas' framtid te sig? Vad skulle han ta sig till?

Men Edvard Lagercrona märkte till sin förskräckelse att det inte var för sonens egen skull han sörjde. Det var honom själv det gällde. Han hade varit så lycklig över att åtminstone en av sönerna skulle ikläda sig den kära vapenrocken. Och nu när han skulle ta avsked hade han haft en hemlig glädje av att tänka på att just Douglas skulle fortsätta hans bana och därtill som officer vid detta samma regemente.

Han stödde handen mot pannan som värkte. Aldrig hade det varit så mörkt omkring honom. Han borde varit i Stockholm och muntrat upp och eggat Douglas, men han hade varken haft råd eller tid att resa ifrån Ramstaden. Med vemod mindes han den där vårnatten, då han och Douglas innan studentexamen suttit uppe i salen och läst historia tillsammans. Douglas hade gråtit av ängslan inför examensprovet. Det hade naturligtvis förhållit sig på samma sätt nu och han hade

inte haft sin far vid sin sida som förhört honom och försökt hjälpa honom. Säkert var den samvetsgranne Douglas lika kunnig i sina stycken som de andra kadetterna och det var endast denna förfärliga examensfeber som vållat olyckan.

Nu måste översten ned för att meddela Sofia vad som hänt, men han drog sig för det. Hon skulle bli hysterisk av förbittring.

Douglas hade aldrig önskat bli officer. Han hade gjort en ansträngning för sin fars skull och misslyckats. Edvard Lagercrona kunde inte anklaga honom, men han anklagade bittert sig själv att han drivit Douglas in på en bana som han kanske inte passade för. Och ändå! Varför skulle han inte kunnat bli överste och chef för sitt regemente likaväl som sin far? Han var ju dock sin fars son, den mest älskade av sin fars söner...

Översten vred sig på stolen. Han led och kunde inte finna någon förlösning i tårar för dessa kval. Nu måste Douglas välja något nytt, och varifrån skulle pengar tagas för att bekosta dessa nya studier? Och sedan kanske även de skulle tjäna till intet.

Översten blickade ut genom fönstret och blev varse en flock damer, vilka i pälsfodrade bottiner kommo trippande mellan snövallarna på gatan. Han såg att de pratade och skrattade och gjorde små åtbörder sinsemellan. Det var en del av officersfruarna, och nu erinrade sig översten att Sofia bjudit dem hem på eftermiddagste.

Litet på avstånd från de andra promenerade den långnästa fru Jegerfelt med händerna på ett fruset

sätt inborrade i bisammuffen, men de övriga höllo ihop som en flock sparvar i en buske. Mattis Pira hade tydligen mycket att tala om. Klädd i en ganska sliten pälskappa gestikulerade hon med sina händer i stora hemstickade vantar. Hade den söta lilla fru Amy Ros försett henne med något nytt stoff till en skandalhistoria? Inte annat än vad översten visste höll hon fortfarande samman med Einar af Sund som ännu inte blivit kapten, därför att han, sedan nästan alla dörrar i staden stängts för paret efter uppträdet på den där ångbåtsutflykten, börjat vansköta sig verkligen alldeles för mycket. Han sades också leva på smålån och dricka tillsammans med den genom sitt gifte burgne Lactander, vars hustru dock lika litet som de andra fruarna kunde tåla Amy Ros.

I snart nio år hade översten nu sett dessa fruar och deras män. Männen hade avancerat eller inte avancerat, några hade förflyttats till andra regementen och två eller tre nya familjer hade kommit till, men grundstommen var alltjämt densamma.

Översten satt och följde damerna med trötta blickar medan de kommo allt närmare. Hade de åldrats på denna tid? Han kunde inte se det. Man åldras själv och man märker det knappast. Åren måste ändå farit fram ej alltför onådigt med dessa officersfruar. De hade väl heller inte några stora bekymmer och inte något annat arbete än att se efter man och barn och ibland sträcka upp någon oförskämd tjänarinna. Huvudstadens moder gjorde de sig också besvär att följa och några av dem voro alltid välklädda och till och med jämförelsevis elegant chausserade.

Fru Eva Mullberg bar nu till exempel en kolossal nymodern hatt på sitt välfriserade huvud. Under många krumbukter med kroppen och manövrerande med hatten mot snövinden tog hon sig framåt gatan, medan ansiktet tycktes smälta i små förtjusta leenden. Den praktfulla fru Hjördis af Steen med de blixtrande ögonen öppnade den breda munnen till ett gapskratt. Härifrån fönstret kunde översten se hennes tänder lysa som snöklimpar.

Nanna Bager-Nilsson, som snart skulle bli överstelöjtnantsfru och kände sig stolt som en skrockande höna över sin man, men lika upprörd över att den hygglige major Lactander blivit prickad och lämnats obefordrad, marscherade med stora steg framåt, medan höfterna vaggade under den åtspända kappan och en liten pälsbarett beskäftigt halkade på sned över hennes huvud och åter sattes till rätta med en knuff av hennes kraftiga hand.

Lalla Schönberg ormade sig framåt, ständigt lika ljuv med ständigt lika förföriska höfter som aldrig skulle få de Bager-Nilssonska dimensionerna.

Nej, de voro desamma och skulle fortfara att vara desamma sedan en ny chef kommit till regementet. Fru Lactander var icke med dem. Hon gick inte gärna till överstens sedan mannen blivit förbigången och tagit avsked. Kanske hyste hon agg mot Lagercronas för sin mans skull eller tyckte hon det var obehagligt att träffa de andra officersfruarna. Översten visste det inte, men han sörjde ännu över skilsmässan från den glade majoren.

Nu stampade de snön av fötterna utanför porten. Deras röster stego i ett enda kvittrande upp till överstens fönsterruta. Ingen hade sett honom och han var glad däröver. Han var också tacksam för att den här tebjudningen kommit emellan Sofia och det trista budskap han hade i beredskap åt henne. Hon skulle få vara glad där nere i salongen en liten stund till.

En dam kom skyndande framåt gatan. När hon närmade sig igenkände översten fru Ros. Så lätt hon gick! Det var som om de små fötterna inte berörde marken. Om halsen hade hon en vit boa och även hatten var vit som snön omkring henne. Under kappan, som hon redan öppnat, skymtade en bjärtröd sidenblus.

Översten tyckte om starka färger och han fann fru Ros förtjusande. Det var något hos henne, något särskilt, kanske den hemliga, syndiga och allt förlåtande kärleken, som gjorde att hennes ansikte städse bar en flickaktigt ljuv rodnad och att violögonen fingo denna stjärnglans.

Nu såg hon översten i fönstret och med en liten blyg och ändå förnäm åtbörd höjde hon sin lilla snöbollsmuff och vinkade. Översten måste vinka tillbaka. Det lyste upp helt svagt inom honom. Det var som om han fått en hälsning från ungdomens och hoppets ö, där gräset ständigt är lika grönt och blommorna dofta. Nu var hon försvunnen. Så glida de över ens horisont, dessa små älskande kvinnor, med smycken i sina ögon och sina bröst. Det bildas en ljusstrimma genom en mörk värld efter dem och fastän onda, till kärlek oförmögna kvinnors munnar sättas i rörelse om-

kring dem för att smäda dem och deras rikedom, skola tusen händer alltid sträckas efter dem och suckande skola alla män förnimma en saknad över att de inte förmådde fånga en mild älskogskraft som var så nära.

Översten sjönk åter ihop. Han kände sig gammal och den lilla glädje som åsynen av fru Amy Ros skänkte honom förflyktigade hastigt.

Åter voro alla bekymren där som om okynniga pojkar kastat små vassa stenar på honom, men den största stenen av dem alla som var budskapet denna dag sjönk ned i hans själ och tyngde och sargade den. Han skulle alltid släpa den med sig. Genom alla kommande år skulle detta vara den största sorgen för honom, ända till den dag då döden ryckte bort Douglas för alltid ur hans åsyn. Men då hade han redan hunnit bli en alltför gammal man för att kunna förnimma smärtans sveda så starkt. Nu erfor han den. Kroppen hettade av slaget. Tankarna blevo oklara.

Var då hans kärlek till officersyrket så oerhörd att han kände det som en skam, ja vanära för honom själv att hans son misslyckats i det? Säkert. Han älskade det. Han hade uppfostrats sedan han var liten i det. Kommandoorden, ljudet av det tåliga trampet från en soldattrupp som marscherar, reveljen om morgnarna och taptot om aftnarna, ja klingandet av glasen från mässen under de ljumma sommaraftnarna, allt var den ljuvligaste musik för hans öron. Han älskade konungamakten, sitt fosterland, sin Gud, sina hästar. Han skulle blivit en idealisk krigare, denne lille försynte och ömsinte man, om fosterlandet hotats av någon fara och om krigsarbetarens och människoslak-

tarens effektivitet i någon mån ännu berodde på sinnelaget. Och Douglas skulle vandrat i hans fotspår och axlat de epåletter som översten själv nu om några månader måste avstå ifrån.

Han tog sig över ögonen. Handen blev våt av tårar. Då fingrade han på uniformsknapparna som om dessa i denna stund skulle kunna skänka honom lisa. Han lät händerna glida över uniformsrocken. Den skulle tagas ifrån honom, denna stolta uniform, och hans ögon skulle aldrig få trösta sig med anblicken av Douglas i en liknande rock med blanka knappar och sabeln skramlande vid sidan. Kanske var det barnsligt av honom att fästa sig vid dessa yttre ting, men uniformen med alla sina tillbehör var själva symbolen för det älskade regementet.

Han fann ett par hästhår på rocken och lade dem på bordet framför sig. Han borde burit dem i klockboetten, där en ung man förr gömde en lock av sin älskades hår. Slutligen bemannade han sig och satte sig till arbetet. Han glömde inte grämelsen medan han skrev brev eller klottrade ned siffror, men arbetet som var hans dagliga glädje lindrade den något.

Officerare kommo och gingo på expeditionen. Sablarna skramlade muntert i gehängen, en solstrimma som föll snett in genom fönstret, sedan det slutat snöa, blänkte till i deras knappar.

Och varje gång en officer avlägsnade sig ur rummet vände överste Lagercrona på huvudet och såg sorgset och dröjande efter honom. Så där skulle också Douglas en gång ilat ut och in genom en regementschefs dörr, gjort ställningssteg och fört handen till

officersmössans skärm, till dess han själv i tidens fullbordan blivit regementschef.

Arbetet för dagen var slut och översten samlade ihop sina papper. Genom fönstret såg han officersfruarna gå sin väg på den snöiga gatan. Men sedan de varit hos överstinnan tycktes de ha ännu mer att prata om. Bara den lilla fru Amy Ros dröjde en bit efter de andra och gick tyst och ensam.

Nu måste översten ned för att tala om vad som hänt för Sofia. Det skulle kasta sin skugga över julen och över Sebastians bröllop som skulle bli dagen före nyårsaftonen. Sofia, Antonius och översten själv skulle resa ned till Karlskrona för att vara med om högtidligheten. Viveka fick stanna hemma denna gång. Sebastian skulle också bli förskräckligt ledsen när han fick höra om detta. Det knackade på dörren, och husjungfrun anmälde att middagen var serverad. Översten reste sig och gick nedför den smala vindeltrappan som förband expeditionsrummen med nedre våningen.

Vid middagen ville översten ingenting säga om vad som tryckte honom.

Antonius berättade att han fått varning i tyska. Han sade det i en nonchalant ton som om detta med varningen vore en bagatell, och dock hade han ju förra året blivit kvarsittare. Antonius' röst och sätt retade översten. Hans sorg över Douglas förvandlades till vrede mot denne hans bleknosige yngste son som han aldrig kunde lära sig att förstå och ibland rentav kände motvilja för.

— Du ser inte vidare ledsen ut över den där varningen, utbröt översten och lutade sig tillbaka i stolen.

Tänk på hur det gick förra gången, när varningarna började.

— Äsch, det är så många som få varningar, svarade Antonius på samma vårdslösa sätt, utan att se upp, därför att han var i färd med att sluka maten.

Han var sjutton år nu, Antonius, och fastän han var mager och spenslig hade han redan utseendet av en ung herre med bestämda pretentioner på livet.

Retad av svaret och den ton i vilken det avgavs företog sig översten något överraskande och förfärligt. Han rusade upp från sin stol och gav den bleke och vårdade Antonius en rungande örfil. Han hade aldrig förgått sig så mot något av sina barn förr. Den faderliga örfilen träffade Antonius några år för sent.

Antonius satt häpen, fastnaglad på stolen, och betäckte med darrande hand sin blossande kind. Viveka skrek till och började gråta. Överstinnan kastade servetten och sprang fram till Antonius. Hon föll på knä vid hans stol, lindade sina armar omkring den förfördelade och överhöljde honom med de ömmaste kyssar. Antonius började snyfta.

Översten kastade en förgrymmad blick på dessa två som nu tycktes oskiljaktigt förenade, därefter gick han ut ur rummet och stängde dörren med en ordentlig smäll efter sig. Han hade inte rört maten.

Efter en timme kom Sofia in till honom, ännu med ansiktet fuktigt av tårar. Timmen hade hon tillbringat med att trösta den dödligt förolämpade Antonius. Nu hade hon lämnat honom i hans rum, glatt mumsande på bakelser som hon skickat efter från konditoriet.

— Edvard, hur kunde du göra så? skrek hon i det hon gick fram till honom. Jag förstår dig inte. Och hur skall Antonius någonsin kunna förlåta dig? Nu har jag fått yrsel också.

I rummet spreds en stark doft av konjak. Överstinnan sjönk ned i en stol och Edvard Lagercrona betraktade henne ängsligt forskande. Denna yrsel var hennes bästa och osvikligaste argument mot honom. Vid alla små meningsskiljaktigheter, vilka dock ej förekommo så ofta, segrade den känsliga Sofia i yrselns tecken. Hennes svärd hette yrsel, hennes sköld konjak. Med dessa vapen skulle hon besegrat en armé av män, om dessa varit lika ömsinta som överste Lagercrona. Han hade aldrig övervunnit sin skräck för hennes hemliga sjukdom som började med yrsel och kunde sluta i epilepsiliknande spasmer.

Också denna gång föll han till föga.

— Ja, det var dumt av mig, sade han svagt. Men jag var redan förut ledsen över något som hänt.

Och så berättade han för Sofia om att Douglas fallit igenom i sin examen. Hade icke detta förspel med Antonius varit skulle Sofia tagit underrättelsen mycket hårt, men nu kunde hon bara se för sig Antonius' av slaget blossande kind och tårarna som runno från hans vackra ögon. Kanske tyckte hon också i all tysthet att hennes make nu fått sitt straff för att han varit så elak mot Antonius. Hon var ju för litet psykolog för att kunna förstå att underrättelsen om Douglas' nederlag i stället föranlett översten att förgripa sig på den älsklige Antonius.

Hon grät nu en skvätt också över Douglas. Översten märkte dock med en viss förvåning, men också med lättnad att hon inte kunde bli mera tagen än hon redan var förut.

När Sofia lämnade rummet var det sista hon sade inte något som berörde Douglas, utan Antonius.

— Tänk om du krossat hans glasögon, sade hon. Det kunde förstört hans syn för alltid.

Douglas kom hem till julen och det blev en dyster jul med en mörk stämning över hela hemmet. Antonius gick omkring och surade och det hjälpte inte att översten på Sofias böner ridderligt bett sin son om ursäkt. Han betraktade sin far som om denne varit en bödel och rörde sig nervöst på sin stol, så snart översten gjorde någon livligare åtbörd, som om han väntat på en ny örfil.

Sebastian kom inte hem som vanligt. Han firade julen hos fabrikör Tolléns.

Douglas gick långa ensamma promenader och återvände hem med ett uttryck i ansiktet som kunde få en att gråta. Och ändå, väl dolt för alla andra, rann det upp en liten klar glädjekälla i Douglas' hjärta efter alla tårar han fällt. Han skulle slippa bli officer, den väg han så motvilligt vandrat hade tagit ett abrupt slut, och nu hoppades han att han hädanefter skulle få ha sin dagliga gärning ute under skogens träd. Översten hade lovat honom att han skulle få bli forstmästare och han längtade bara efter att få börja sina nya studier långt borta från en dammig kaserngård.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Magnhild von Lagercrona, född Tollén. — Han kysser henne ju, utbrast Ottonie.

Viveka vaknade tidigt en morgon ett par veckor in på det nya året. Ännu var det tyst i huset. Utifrån hördes en snöskottare skyffla undan snön från trottoaren. I dag? Vad var det som skulle ske i dag? Drömmarna flöto ännu omkring Vivekas säng. Hon mindes dem inte riktigt, de voro som dessa ljusa morgonmoln som samla sig i gryningen för att sedan förflyktiga.

Med ens var Viveka klarvaken. Denna dag skulle ju Sebastian och hans unga hustru komma hit från sin bröllopsresa. Bröllopsresan hade företagits genom Tyskland och till Sofia hade då och då denna tid vykort anlänt fyllda av korta och förtjusta utgjutelser om den lyckade resan, och alltid med de två namnen Sebastian och Magnhild underst, skrivna med Magnhilds stil och förenade genom ett slingrande streck. Sofia hade suckat då hon sett att Sebastian inte ens orkat skriva sitt namn. Nu när han hade en hustru skulle han inte längre bry sig om att själv skriva till sin mor.

Viveka hade med nyfikenhet hört sin mors och Antonius' berättelser från bröllopet i Karlskrona. Hon

hade varit mycket ledsen över att hon ej fått följa med, men hon visste att hennes far inte hade råd till det. På sista tiden hade hon ständigt vid frukostarna hört honom klaga över de växande utgifterna. Nu hade Sofia bestämt sig för att ge en stor supé då de nygifta kommo tillbaka — så mycket lämpligare som Sofias och Edvards bröllopsdag inföll denna dag. De hade varit gifta i tjugusju år. Silverbröllopet för ett par år sedan hade firats i all stillhet, men nu ville Sofia ha det litet festligt, kanske också för att imponera på sin sonhustru. Översten hade hållit emot, men slutligen fallit till föga.

Viveka hade med spänning följt deras diskussioner vid frukosten. Hennes mor hade klagat över att allt arbete ändå komme på hennes lott, men också framhållit att man måste bjuda officerarna och deras fruar, kanske för sista gången, och det skulle ställa sig billigare att slå båda festligheterna tillsammans. Det var ju klart att man i varje fall måste ha några gäster på middag för de nygiftas skull, varför inte då lika gärna bjuda hela högen? Översten hade motvilligt givit henne rätt. Viveka hade knappt förmått äta en bit dessa frukostar därför att hon tyckte sig få hela supén i halsen. Diskussionerna om fisken, om köttet och desserten hade varit långvariga och livliga. Varje morgon kom Sofia med nya uppgifter på priser som hon fått av kokerskan eller kokfrun, fru Utter. Slutligen hade man bestämt sig för fiskfiléer, översköljda med svampsås, orrar, som denna tid på året enligt Sofias försäkran ställde sig ganska billiga, fastän översten ansåg att de voro för dyra och att en rejäl stek kunde

passat lika bra, och slutligen glass som dessert. Översten hade opponerat sig mot glassen till dess Sofia fått yrsel, då han genast gav efter, ehuru det enligt hans åsikt varit klokare med en hemlagad tårta. Så vann Sofia genom tårar och yrsel för varje dag terräng till dess man bara hade kvar att laga denna supé och sätta den på bordet.

Viveka suckade litet där hon låg i sin säng. Så mycket mat och så många bekymmer! Om nu hennes far hade så ont om pengar som han klagade över, borde de väl inte heller kosta på sådan supé i hemmet: en tanke som aldrig steg upp i hjärnan hos Sofia Lagercrona, hon som ändå alltid jämrade sig över att det inte skulle finnas några pengar kvar "när lilla pappa faller ifrån".

Ju äldre Viveka blev och ju mer hon förstod av dessa sina föräldrars samtal, desto starkare greps hon av skräck för fattigdomen, ja ordet fattigdom tog form och blev i hennes inbillning till ett skumt illaluktande rum utan möbler med några trasiga britsar kring väggarna och en hop potatisskal på golvet. Längre fram fortlevde alltjämt i Vivekas hjärna detta fattigdomens rum vilket en barnslig fantasi frammanat. Hon kunde plötsligt som vuxen erinra sig dessa förskräckliga frukostsamtal och då räknade hon febrilt igenom hur länge hennes pengar skulle räcka och föreställde sig hur hennes ålderdom skulle tillbringas på den trasiga britsen medan högen av potatisskal på golvet växte.

Å, ni Sofior som pressa utgifterna i ett litet magert hushåll till bristningsgränsen, låt inte en liten flicka med stora grubblande ögon lyssna till era uppgifter

och era klagomål och era högt uttalade farhågor för att "lilla pappa" skall lämna er på bar backe! Orden komma hela livet att klinga i hennes öron som det ihåliga ljudet från bjällror. Hon får aldrig någon ro för dem. Ni borde sätta era munnar i en skål fylld med vatten, så att den lilla bara ser hur det bubblar och sjuder i vattnet av era läppars rörelser, medan inga ord nå henne. Utan fasa skall hon senare i livet erinra sig detta bubblande vatten och hennes minne har inte generats och tyngts av er röst och era ord.

Föregående kväll hade moster Mariana von Leijon anlänt. Hon hade rest hela den långa vägen från Västergötland för att få träffa de nygifta. Mannen hade hon denna gång, som väl var, lämnat hemma. Hon hade suttit uppe tillsammans med dem till sent föregående kväll, varefter Douglas hade följt henne till hotellet där hon tagit in.

Viveka hade känt samma rysningar som förr av förtjusning då Mariana stigit in i salen. Hennes lilla smärta gestalt, händernas rörelser, parfymen som utströmmade från hennes kläder, allt föreföll den fjortonåriga Viveka egendomligt och därför tjusande.

Mariana von Leijons hår hade blivit snövitt och hennes mun lyste korallröd. På gamla dagar hade hon återtagit sin vana från ungdomen att sminka sig. Hennes tal fladdrade på samma oroliga och otroliga sätt från hennes röda läppar. Strax hade hon fyllt hela det Lagercronska hemmet med ett sjudande och vibrerande liv. Hon sade sig vara förvånad över hur stora hennes systerbarn blivit. Men det var mer än fyra år sedan hon sett dem, fyra år under vilka de hade hunnit växa

och utvecklas. Viveka tänkte nu med förtjusning på att moster Mariana skulle komma till frukosten. Då var det säkert inte något tvivel om att inte frukosten skulle bli festlig och glad. Längre fram på förmiddagen hade Edvard Lagercronas syster Ottonie och adjunkten Baal annonserat sin ankomst. Också de ville träffa de nygifta och vara med om supén. Och till den tidiga middagen skulle Sebastian och Magnhild vara här. Dagen skulle bli fylld av händelser och människor, och när Viveka rullade upp gardinen spejade hon oroligt upp mot himlen. Skulle vädret bli vackert? En liten blå flik mellan snömolnen lugnade henne. Skolan skulle inte börja ännu på ett par dagar och Viveka gladde sig åt att ha hela dagen fri.

När de sutto vid frukostbordet tillsammans med moster Mariana ringde det på tamburdörren och strax därpå kom Ottonie von Lagercrona följd av adjunkten Baal in i salen.

Sofia steg överraskad upp från sin plats för att ta emot dem. De hade tagit ett tidigare tåg än de först ämnat och redan varit på sina rum på hotellet.

Ottonie hade knappt hälsat förrän hon utbröt i anklagelser mot Sofia över hur hon hade ordnat med hotellrummen. Saken var den att Sofia som det naturligaste i världen ansett sig böra beställa två rum liggande bredvid varandra åt Ottonie och adjunkten. Men hon hade inte sett rummen och nu fick hon av den upprörda Ottonie höra att de fått en dubblett med dörren öppen mellan rummen.

— Vad har Sofia tänkt på? utropade Ottonie med

lyftade händer. Tror Sofia att adjunkten och jag bo så hemma i min våning?

Sofia blev förlägen och bad om ursäkt, hon skulle strax låta jungfrun ringa till hotellet för att ändra beställningen, men Ottonie försäkrade med skärpa att det hade de själva redan styrt om. Adjunkten hade fått ett rum i ena ändan av hotellkorridoren, medan Ottonie själv hade valt ett i den andra.

Under dessa förklaringar stod adjunkten Baal bakom Ottonie. Med sitt stirrande orörliga öga och sitt uttryckslösa ansikte liknade han en Buddabild eller kanske just den gåtfulle och hemske människoslukande guden Baal själv. Mariana von Leijon hade svårt för att inte brista i skratt. Översten smulade generad sönder sitt bröd på bordduken.

Äntligen hade Ottonie lugnat sig något och kunde ta av sig hatt och kappa, vilka båda plagg hon med ett visst skälmaktigt koketteri räckte till Baalsguden, som blev stående med dem i händerna och inte visste vad han skulle göra av dem till dess husjungfrun, som med allvarlig min lyssnat till samtalet, skyndade fram och befriade honom från dem. Nu hälsade Ottonie på alla, kysste sin bror med värme, granskade med skarp och ändå leende blick barnen Lagercrona och slog sig ned vid frukostbordet allt under det hon gjorde små anmärkningar till adjunkten såsom: "Ser han hur Antonius vuxit?" och "Nu har han väl god aptit?" med mera i den stilen. Adjunkten satte sig med lugn värdighet på sin stol och lät sig väl smaka, trots att han varken kokat äggen eller tillrett kaffet.

Ottonie som dyrkade sin bror Edvard flyttade sig

närmare honom, gav honom förtroligt små klappar på kinden och frågade ut honom om allt som hänt sedan de sist råkats. Efter det hon blivit så tämligen tillfredsställd med upplysningar började hon själv tala om sitt liv i Uppsala. I allt vad hon hade att förtälja spelade hon själv den lysande huvudrollen. Någon hade en gång kallat henne för "Uppsalas drottning" och hon återkom oupphörligt till denna titel vädjande till Baal om han inte hört detta smeknamn. Adjunkten satt där endast och muttrade eller brummade något otydligt. Översten blev förargad över sin systers skrytsamhet och Sofia höjde försmädligt på axlarna och snörpte på munnen åt denna flödande pratsamhet, men hur det var försattes ändå alla till slut i gott lynne vid åsynen av Ottonies strålande uppsyn. Man kunde reta sig på henne och smått le åt henne, men man slutade med att bli intagen i hennes vackra ansikte och av hennes originella sätt och vanor.

Under förmiddagens lopp togo sig gästerna en promenad under det att Sofia med hjälp av jungfrurna, de två systrarna som voro plikttrogna och flitiga flickor, vände upp och ned på hela huset för aftonens supé. Antonius ordnade tulpaner i vaser, han var alltjämt lika intresserad av blommor och djur, ehuru han för länge sedan slutat att fånga nejonögon eller ha kanariefåglar i bur. Viveka började titta ut genom fönstret för att se om inte Douglas skulle komma tillbaka snart från stationen med de nygifta, fastän tiden ännu icke kunde vara inne för tågets ankomst.

Douglas hade ensam gått ned till stationen i det vackra vintervädret. På sin promenad genom staden

gick han och tänkte på hur ofta han förr mött Sebastian när denne kommit från Stockholm, en ung kadett som hoppat av tåget med fart och glatt hälsande sprungit emot honom. Douglas' ansikte mulnade mitt i solskenet. Den här gången skulle inte Sebastian vara ensam. Han skulle ha den där kvinnan, som inte Douglas sett, i hälarna på sig.

Douglas hade inte varit med om bröllopet, resan skulle ställt sig alltför dyrbar. Men priset på biljetterna hade kanske ändå varit överkomligt. Det förnämsta skälet till att han ej farit till sin äldste brors bröllop låg djupare och bottnade i en motvilja för att se Sebastian som brudgum med en rodnande och hängiven brud vid sin sida. Dessutom hade ju Douglas personligen lidit ett svårt nederlag och han hade ingen längtan att från Sebastians håll mötas av beklaganden och medlidsamma blickar.

Här var stationen. Några skolflickor promenerade av och an på perrongen i en lång rad med armarna häktade i varandra. Åsynen av dem kom Douglas att tänka på Gerda. Hon hade slutat skolan för länge sedan och denna jul var hon bortrest och hade icke funnits här för att trösta honom. De korresponderade med varandra och Douglas höll av henne utan att därför ännu ha en tanke på förlovning eller giftermål. Han hade en alltför ringa åsikt om sig själv för att kunna föreställa sig att någon flicka skulle vilja binda sig vid honom.

Han stod nu och tittade åt det håll varifrån tåget skulle komma. Händerna höll han i fickorna på sin överrock liksom han förr i världen frusen och hutt-

rande av väntan borrat ned dem i fickorna på sin korta skolpojkskavaj. Han hade inte vuxit mycket. Dragen i hans ansikte hade blivit finare och mer utpräglade, och han hade inte någon aning om att skolflickorna stirrade på honom därför att de tyckte han såg bra ut. Snarare var han besvärligt medveten om deras ögonkast och fnitter och undrade om han tedde sig alltför löjlig. Den här överrocken hade varit nedpepprad under hans kadettår, och den verkade nog en smula gammalmodig nu och passade honom inte lika bra som då han köpt den som nybliven student.

Nu hörde han lokomotivets vissling. Raden av skolflickor stannade. Två stadsbud gingo dröjande tätt intill spåret. De hoppades väl på att det skulle vara många resande med tåget. De hade grova och elaka ansikten, tyckte Douglas. Den erfarenhet han hade av ett stadsbud var ett välvilligt grinande ansikte som blickade upp till en där man stod på plattformen med kappsäcken i handen. Nu strax, när Sebastian steg av tåget, skulle de väl också lysa upp och det elaka draget förflyktiga.

Vagnarna rullade in på stationen. Stationsinspektoren svängde sin röda flagga som om han velat till raseri reta tjuren, det frustande lokomotivet. Douglas' hjärta klappade häftigt medan han stod där stilla och spejade genom kupéfönstren. Där — nej, där voro de! Han såg Sebastian vinka med sin hatt från en plattform och började springa utmed vagnarna till dess de stannade med ett ryck. Han hade inte riktigt hunnit fram till Sebastians vagn då han såg honom vigt hoppa

ned från trappsteget och räcka upp handen mot en dam som stod på plattformen ovanför honom.

Douglas tvärstannade. En solstråle föll på Sebastians uppåtvända ansikte. Sebastians ögon hade en sällsam glans, munnen log på en gång vekt och passionerat. Douglas stod där i skuggan av det långa tågsättet och kämpade med gråten. Detta var alltså hans äldste bror Sebastian då han var förälskad. Sådan hade Douglas aldrig sett honom. Det stack som synålar i hans hjärta, svartsjukans och besvikelsens små onda sting som långt efteråt lämna ärr efter sig. Händerna knöto sig i fickorna. Han misshandlade fruktansvärt sin underläpp.

Sebastian hade inte sett honom, han trodde Douglas ännu inte hunnit fram. Douglas riktade sin blick mot den unga dam som steg ned med sin behandskade hand i Sebastians uppåträckta. Hon bar en kolossal svart sammetshatt med plymer. Douglas fick sedan höra att den ivrige Sebastian inköpt den i Berlin under den unga fruns protester. Hatten var som ett kvarnhjul. Men när Magnhild nu hade satt sina små fötter på perrongen lyfte hon sitt ansikte mot Sebastian. Det var rosigt, flickaktigt, med en liten darrande skälmsk grop i vardera kinden och med blå ögon som solstrålarna runno in i som om ögonen haft en magnetisk dragningskraft på dem. Även i den sinnesstämning Douglas nu befann sig i lockade detta ansikte fram ett småleende på hans läppar. I detsamma fick Magnhild se honom och kände strax igen honom efter de fotografier Sebastian visat henne.

— Det är ju Douglas, ropade hon och kom emot honom med huvudet litet framåtböjt av hattens tyngd och med mogna, lätt vaggande höfter.

Douglas bockade sig stelt. Men Magnhild grep hans hand i sin mjuka och skakade den. Sebastian var med ett par steg framme hos dem. I det han stack sin ena arm under Magnhilds nickade han åt Douglas, ännu upptagen av sin hustru och utan andra tankar just nu än på henne.

De gingo alla tre ut från stationen och sedan Sebastian fått dit kappsäckarna, framburna av de två nu strålande stadsbuden, satte de sig upp i en droska och foro raskt hemåt. Douglas mindes hur han och Sebastian alltid förr brukat vandra hem genom gatorna tillsammans. Denna stund, innan de andra ännu hunnit ta hand om Sebastian, hade alltid för Douglas varit jullovets förnämsta upplevelse.

Magnhild klagade skämtsamt över att hon var så rädd för att nu möta alla dessa nya och främmande människor. Sebastian med hennes hand i sin sade att det säkert skulle gå bra, och Douglas måste i tysthet erkänna för sig själv att det inte var något tvivel om att ej Magnhild skulle vinna dem alla: faster Ottonie, moster Mariana och officersfruarna. Men han själv var ingalunda vunnen. Nej, så ljuv och älsklig denna unga kvinna än var, väckte hon just genom dessa egenskaper Douglas' motvilja. Sebastian var så helt intagen av henne att han inte ens räckt Douglas handen. Han hade glömt det.

Nu syntes deras hus. I ett fönster visade sig Sofia som vinkade med en näsduk. Antonius och Viveka

hade sprungit nedför trapporna och stodo utanför porten barhuvade i den kalla vinterkylan.

I triumf fördes Magnhild in i huset. Tamburdörren hade hon svårt att komma igenom för sin stora hatts skull och som ett litet fartyg i full blåst med seglen uppspända måste hon kryssa på sned in genom dörröppningen. Det såg så kostligt ut att de båda släktingarna och svärföräldrarna som stodo väntande i tamburen för att mottaga henne oemotståndligt brusto i skratt.

Magnhild gick ur famn i famn. De måste krypa in under det stora hattbrättet för att kyssa hennes rodnande ansikte. Mariana von Leijon hade ögonen fulla av tårar. Hon blev rörd av så mycken ungdom och hon suckade litet vid tanken på att hela livet ännu låg framför denna brud och denne brudgum, vilka föreföllo så lyckliga.

Adjunkten Baal stirrade framför sig, det var mer omöjligt än någonsin att säga vilket av hans ögon som bestod av emalj. Men då det blev hans tur att hälsa på den unga frun överraskade han dem alla med att böja sitt människoätarhuvud och kyssa Magnhild på handen.

— Titta, han kysser henne ju, utbrast Ottonie och fick dem alla att skratta på nytt.

Så steg Magnhild von Lagercrona, född Tollén, in i sina svärföräldrars hus för första gången med en doft av vår omkring sig och beredd att frikostigt ösa ut av de skatter hennes kärleksfulla hjärta ägde.

TRETTIOSJÄTTE KAPITLET.

Bjudningen var ovanligt lyckad.

Supébordet var avdukat och utburet. Parkettgolvet i Lagercronas sal låg där ödsligt blankt och skinande, speglande takkronornas många små starka lampor. Runt väggarna sutto damerna på stolar som jungfrurna skyndat sig att bära fram. Bakom dem trängdes officerarna i full uniform. De enda civila herrarna denna kväll voro Douglas, Antonius, Baal samt Allan Jegerfelt, nu en ung man på nära tjuguett år som studerade juridik i Stockholm. Lika blek och degig i ansiktet, lika tillgjort artig som förr höll han sig iklädd smoking i salongsdörren med viktig min granskande damernas toaletter.

Många hade skaffat sig nya klänningar till supén hos överste Lagercronas. Från stolarna flöt en gnistrande flod av siden och tyll i alla färgskiftningar. De konstfärdiga håruppsättningarna rymde blommor eller nickande esprier. De ganska djärva urringningarna blottade mer eller mindre runda och vita axlar och läto övre delen av brösten skymta.

Allan gav sin syster Majken en missnöjd blick. Varför skulle hon envisas att gå klädd i denna mörka

höghalsade sidenklänning som kom henne att se ut som en redan åldrad lärarinna? Det var sant, hon dansade ju inte och hade aldrig velat lära sig det, och ändå hade hon lovat överstinnan att i kväll hjälpa henne med dansmusiken. När hon nu ansåg dans som en syndig förströelse borde hon väl heller inte locka andra att dansa genom att spela sprittande melodier, tänkte Allan. Han var inte heller riktigt nöjd med Dess, som i kväll fått komma med. Hennes alltför korta vita klänning fick hennes ben i svarta trådstrumpor att se så löjligt långa och smala ut. Hon klev omkring där borta mellan pelarna som någon besynnerlig sorts fågel och de bruna utstående ögonen tycktes rulla i huvudet på henne, så ivrig och nyfiken var hon att titta på allt och alla.

De två systrarna Marga och Mildred Tryggerson voro också där. De stodo och pratade med Sebastian som ett ögonblick lämnat Magnhilds sida. Sebastian hade själv ringt upp dem på förmiddagen sedan han övertalat sin mor att ge honom tillåtelse att bjuda dessa sina gamla flammor. De hade strax svarat ja och kommit flygande, ivriga att få se den av dem så beundrade och älskade Sebastian som nygift äkta man. En smula avundsjuka på den unga frun kände de sig nog, men de voro ju godmodiga och lättjefulla varelser och ställde aldrig till förtretligheter för någon.

Nu spelade Majken upp en boston. Sebastian och Magnhild öppnade balen. Ingen annan rörde sig från sin plats, alla voro upptända av en enda önskan: att få se de nygifta dansa.

Viveka, stödd mot en av pelarna med de målade äppelträden, följde med glänsande ögon det unga paret. Magnhild bar en vit tyllklänning som i lätta små vågor böljade kring hennes gestalt. Den vackra halsen var bar. I det blonda rika håret hade hon satt en röd ros. På fötterna hade hon de vita högklackade brudskorna. Sebastian i sjöofficersuniform höll sin arm hårt om hennes midja. Hon böjde huvudet svagt och dansade med nedslagna ögon, medan ett ömt leende lyste över ansiktet.

Viveka tyckte sig knappast ha sett något vackrare än detta unga par. Och när hon tittade sig omkring på de andra förstod hon med en liten ilning av glädje i hjärtat att dessa hennes föräldrars gäster sutto stumma och betagna inför synen.

Viveka hade sett rätt. Flera av officersfruarna hade kommit hit för att kritisera den unga bruden av så enkel familj, vilken de inte ansågo vara nog fin för Sebastian von Lagercrona, och för att sedan kunna ha samtalsämnen framför kaffebordet i veckor under den tråkiga händelselösa vintern i Ramstaden. Men de föllo till föga inför denna ungdomliga charm och detta oskuldsfulla behag. Kanske erinrade de sig också sin egen smekmånad och de smögo sig till små blickar på sina män för att se om dessa kommo ihåg . . . Men alla officerarna stodo blott som i stram givakt och slukade med ögonen den unga bruden.

— Men varför dansa ni inte? ropade Sofia Lagercrona livligt och klappade i händerna.

Det var ju inte meningen att Sebastian och Magnhild skulle dansa ensamma.

Hennes gälla nervösa röst bröt förtrollningen. Man reste sig. Man bockade sig eller neg skämtsamt för varandra och snart var golvet fullt av dansande och glidande fötter och graciöst viftande kjolar.

Men Viveka från sin plats vid pelarna förlorade inte Magnhild och Sebastian ur sikte. Bland alla dessa dansande par tycktes de vara de enda som följde musikens rytm och som i sina rörelser gåvo uttryck åt den lycka och livsglädje de kände i varandras närhet. Deras dans var lika skild från de andras som Magnhilds levande, blossande röda ros som hon bar i håret var olik de konstgjorda blommorna, som prydde de andra damernas hår.

— Tycker du inte hon är söt? viskade Viveka till Dess som nu kommit fram till henne.

— Åja, för att vara en liten borgarflicka är hon hon inte så illa, lydde den långbenta Dess' överraskande svar.

Som de gamla kraxa, sjunga de unga. Dess hade nu i flera dagar hört talas om den mesallians Sebastian begått och eftersom fru Louise Jegerfelt ägde hela Sofias förtroende hade hon, sedan hon flera gånger intagit te hos Lagercronas, vid middagsbordet för överstelöjtnanten framburit Sofias klagomål över giftermålet och farhågor för att det skulle sluta illa för Sebastian genom umgänget med garvarfamiljen.

Viveka drog sig stött ifrån Dess. I denna stund avskydde hon henne.

— Usch, jag tycker bostondansen inte ser riktigt anständig ut, sade Sofia till sin syster, där de sutto i

övre ändan av salen tillsammans med de äldre officersfruarna.

— Det är väl inte heller meningen att dans skall vara något anständigt, svarade Mariana von Leijon lugnt. Mammorna voro lika förskräckta över de oskyldiga danserna på vår tid. Jag har heller inte tyckt att boston varit någon vacker dans förrän i kväll då jag sett Sebastian och Magnhild utföra den. De äro ett vackert par, det måste du väl ändå hålla med om.

Sofia ville inte riktigt medgiva det. Hon kunde inte hjälpa att hon inte tyckte om att se Magnhild Tollén i sin sons armar. När hon sagt att boston inte var riktigt anständig, menade hon i själva verket att Magnhild inte verkade riktigt anständig. Detta sätt hon hade att, som om hon hängåve sig, sjunka i Sebastians armar, dessa kärleksfulla ögonkast, ja denna röda ros i håret... Varför hade hon inte valt ett garnityr av konstgjorda blommor i stället? Sofia hade erbjudit henne ett, men hon hade sagt att Sebastian ville att hon skulle ha en levande blomma. Magnhild hade inte varit två timmar i huset förrän Sofia tröttnade på att höra detta eviga: "Sebastian har sagt... Sebastian tycker..."

Sofia tänkte ironiskt att hon aldrig hade vetat att Sebastian hade en så bestämd smak. Men kände hon honom egentligen? Denna tid fick Sofia uppleva det besynnerliga och tragiska som alla mödrar med nygifta söner få erfara: hennes son hade ingått i en annan kvinna och var för alltid lössliten från henne själv. Det rycker smärtsamt i själen vid en sådan upptäckt. Hade hon fött en son endast för att förlora

honom? Det föreföll så. Under förlovningstiden märkte Sofia en viss avmattning i Sebastians känslor, men nu hade de flammat upp på nytt. Hur länge skulle elden hållas vid liv? Men tröttnade han på Magnhild skulle han nog välja ett nytt föremål för sin åtrå och i varje fall skulle Sofia, hans mor, lämnas utanför. Hon hatade tanken att en främling trängt sig in i den slutna familjekretsen. Visst hade hon velat att Sebastian skulle gifta sig, det var ju en naturlig sak, men han borde valt någon av deras egen klass och med samma uppfostran som han själv.

Sofia uttalade alltid ordet "uppfostran" med en betoning som skulle låta förstå vilket arbete hon haft med att uppfostra fyra barn. Hon glömde att Sebastian lämnat hemmet vid tretton, fjorton års ålder och att åtminstone hans "uppfostran" således måste räknas Sjökrigsskolan och främmande människor till förtjänst.

Sofia vände litet på huvudet. Vem pratade så högt och livligt? Å, Ottonie! Hon höll just på att underhålla fruarna Lactander och Bager-Nilsson med berättelsen om Sofias rumsbeställning på hotellet. Nu hette det redan att Sofia med vett och vilja hyrt en dubblett åt Ottonie och adjunkten Baal. Sofia som uppfattade ungefär hälften av Ottonies ord såg generad de andra damernas roade miner. Vad skulle de tänka om sin regementschefs syster? Ottonie, som bar en mörkröd sammetsklänning och hade satt en hög kam av sköldpadd prydd med en krona av ljusröda koraller i håret, såg i varje fall utomordentligt bra ut, det måste Sofia erkänna för sig själv.

Ottonie har inte en droppe av Lagercronornas blod i sig, tänkte Sofia elakt, då hon jämförde Ottonie med sin man. Den där informatorn som var hennes riktige far måste ha varit en vacker karl.

Men när Sofias tankar på detta sätt kommit på irrvägar ryckte hon förskräckt till som om hon ertappat sig med något otillbörligt. Därför tittade hon i stället på den utsökta antika kammen på svägerskans huvud och log nu då hon erinrade sig att denna kam vållat strid mellan systrarna Lagercrona. Wendla ansåg den nämligen vara en av de ärvda saker som rätteligen borde tillkommit henne, och Sofia såg i inbillningen för sig hur Wendla, om hon varit här, skulle flugit på Ottonie för att rycka det dyrbara föremålet för deras tvister ur hennes hår.

Adjunkten Baal, iförd en besynnerlig långrock, en så kallad syrtut, grön av ålder och med otroligt smala benkläder, satt orörlig på sin stol bakom Ottonie. Sofia kände sig otålig på honom. Det var inte sed att de äldre herrarna på bjudningarna höllo till bland damerna. De brukade snart dra sig in i värdens rum där groggarna och punschen väntade och spelkorten kommo på bordet. De äldre officerarna hade också redan gått in till översten.

Utan Sofias vetskap utspelades just nu ett litet intermezzo i herrummet som familjen Lagercrona sedan i veckor skulle ha roligt åt.

Överstelöjtnant Jegerfelt, vilken, som vanligt skyllande på sitt magonda och en viss frossa som överfallit honom denna kalla vinterafton, tagit sig en väldig grogg, varseblev plötsligt över glasets kant hur ett par

av de nya unga officerarna, vilka dragit sig hit undan dansen, menande och småleende blinkade åt varandra.

Överstelöjtnanten satte ned grogglaset med en liten duns som kom en del av den bruna vätskan att stänka omkring på bordet. Hur var det fatt? Skrattade man åt honom? Trodde man inte på hans nykterhet? I åratal hade han skyllt på sin mage för att kunna med bibehållen självaktning tömma ett snapsglas eller läska sig med en fräsande grogg. I själva verket var han ju absolutist, men även en absolutist har rättighet att intaga en stark dryck som medicin, och ännu aldrig hade han ertappat någon av officerarna med ett smålöje. Kanske hade han ändå sett dem le, men han hade övertalat sig själv att de hade roligt åt andra saker, som ej kommo honom vid. Men de här unggloparna med sina sidoblickar hade alltför tydligt visat överstelöjtnant Jegerfelt att han var ett föremål för deras hänsynslösa drift. Denna måste stävjas.

Han gav dem en av sina majestätiska blickar, en av dessa som brukade få hans familj att sjunka till jorden för honom, men de två syndarna stirrade bara förvånade på honom utan att förstå.

Då grep överstelöjtnant Jegerfelt i sin förtvivlan till en ytterlighet. Han hade sagt att han inte mådde bra och att han frös, nu skulle de få se att han talat sanning.

Han vände sig till överste Lagercrona med ögonbrynen uppdragna i pannan och rynkad näsa.

— Tillåter du, sade han högtidligt, att er husjungfru hämtar en filt åt mig? Jag måste ha något varmt omkring mig för att ej det onda skall bli för svårt.

Överste Lagercrona ryckte till och stirrade på sin överstelöjtnant. Han trodde först inte att han hade hört rätt, men när Jegerfelt upprepade sin begäran måste överste Lagercrona ju äntligen förstå att överstelöjtnanten menade allvar. Han ropade på en av husjungfrurna och begärde en filt.

Samtalet hade avstannat där inne kring bordet. Man tittade på varandra med generade blickar. En officer som borta på en bjudning hos sin regementschef begär en filt att svepa om magen är en så ovanlig företeelse att man först inte riktigt vet, hur man skall ställa sig till saken.

Jungfrun kom in med filten, en stor tjock filt med grevlig krona på som Sofia haft med sig från slottet i Uppsala, och räckte den till översten. Edvard von Lagercrona kastade den med en axelryckning, som han inte kunde hejda, mot soffan där den sjuke överstelöjtnanten satt. Med värdighet svepte denne den kronmärkta filten om magen. Filten var lång och täckte även hans ben och fötter.

Så blev han sittande hela kvällen liksom inne i ett tjockt fodral som kom alla hans rörelser att stocka sig. Han förmådde dock då och då sträcka ut en hand för att fatta grogglaset, under det att hans blickar följde kortspelet. Överstelöjtnant Jegerfelt spelade inte kort själv, vilket inte hindrade att han gav ett och annat råd till spelarna och med intresse iakttog den växlande lyckan vid spelbordet.

Ryktet om överstelöjtnantens löjliga utstyrsel spred sig snart till danssalen. Till herrummets dörr kommo unga officersfruar trippande, tittade in för att försäkra

sig om att ryktet talat sant och återvände till dansen storskrattande. De två unga och nya officerarna som snart smugit sig ifrån herrummet gjorde stor lycka med sina berättelser om hur det hela tillgått.

Överstelöjtnanten och hans fru blevo efter den kvällen en visa för hela regementet. Begärde en officer något att dricka på mässen frågade man strax om det skulle vara konjak "med eller utan filt". De många olika kvickheterna nådde snart överstelöjtnantens öron. Hans ställning blev olidlig. Och när han så blev befordrad till överste med förflyttning till ett annat regemente, en befordran som för honom dröjt ovanligt länge, fastän han ej retat sig på dröjsmålet som den temperamentsfulle Lactander och den smått förfallne af Sund, lämnade han Ramstaden med en suck av outsäglig lättnad.

Inne i salen var dansen i full gång. Magnhild gick från arm till arm. Men officerarna som bjudit upp henne hade inte mycken glädje av att få föra ut henne i dansen. Hon mötte inte en enda gång deras beundrande blickar och lyssnade inte till deras artigheter. Hela tiden såg hon blott efter sin man. Lyckades hon uppfånga hans blick, när han virvlade förbi henne med en dam i sin famn, strålade hennes ansikte upp i ett leende som inte var ämnat för hennes kavaljerer.

Bland officersfruarna började man viska om att unge Lagercrona ägnade sig för mycket åt de andra damerna, särskilt åt de unga flickorna Tryggerson, och att han för deras skull glömde bort sin hustru. Sant var att Sebastian gonade sig i värmen från Margas och Mildreds blickar. Han hade varit förälskad

i dem sedan de varit sjutton, aderton år, och nu när de hunnit rätt mycket över de tjugu fann han dem alltjämt vara samma trevliga och förtjusande flickor med gott hull och svikt i dansen. Han förstod bara inte att han aldrig friat till dem, han som friat till så många.

När en pas d'Espagne spelades upp av den outtröttliga och allt blekare Majken Jegerfelt bugade sig Sebastian för Mildred Tryggerson. Båda visste att de dansade pas d'Espagne utmärkt tillsammans, och pas d'Espagne var en svår dans som fordrar smidighet och en viss grace, vilka egenskaper Mildred verkligen besatt fastän hon nog föreföll väl storvuxen.

Åter trängde sig de andra upp kring väggarna liksom vid första valsen, men nu för att få se Mildred Tryggerson och Sebastian Lagercrona i pas d'Espagne.

Magnhild slog sig ned bredvid Mariana von Leijon. Hon kunde inte denna dans och nu ville hon se Sebastian dansa den. Men hon hade inte beräknat att det skulle vålla henne sådana kval. I pas d'Espagne visa alla kavaljerens rörelser hur han dyrkar och uppskattar sin dam. Han bugar för henne, han låter henne avlägsna sig en smula för att sedan åter gripa ett fast tag om henne så att hon icke skall virvla ifrån honom. De föra ryggarna mot varandra under nigande och antydda strykningar, likt djur som gnida sig mot varandra. Allteftersom dansen fortgår bli bådas åtbörder alltmera dröjande, alltmera trånande. Passionen sjunger i melodien, smekningar och kyssar trycka luften över deras huvuden.

Magnhild stirrade med vidöppna ögon på sin man och den för henne obekanta fröken Tryggerson.

När Mariana von Leijon, som njöt av dansen, efter några minuter vände sig mot den unga frun vid sin sida märkte hon att hennes ögon stodo fyllda av tårar.

— Men kära barn det är ju dig han älskar, måste hon viska.

Magnhild gav henne en tacksam blick, men hon vågade ingenting säga av rädsla för att hon då skulle brista i gråt framför alla gästerna.

Dess och Viveka som hållit sig bakom Magnhilds stol förstodo dock att inte allt stod rätt till.

— Hon gråter ju, viskade Dess till Viveka.

Och så beslöt Dess, alltid rask och överdriven i sina beslut, att något måste göras för att Magnhild skulle sluta att gråta. Hon tyckte mycket mera om Magnhilds söta ansikte än hon velat låtsa om för Viveka. Hon ansåg bara det var onödigt att Viveka skulle skryta med sin svägerska då hon, Dess, inte hade någon. Uppmärksamheten måste dras ifrån Sebastian och den dumma Mildred så att de slutade att dansa och plåga Magnhild.

Dess gick fram till Antonius, som stod där och gapade och bad honom om en pas d'Espagne.

— Är du tokig? fräste Antonius. Omöjligt för oss att ge oss ut på golvet nu, det förstår du väl?

De hade emellertid alldeles nyligen övat sig själva just i pas d'Espagne och kände någorlunda till stegen.

— Magnhild är ledsen för att Sebastian uppvaktar Mildred, viskade Dess förklarande. Ge vi oss ut nu, så sluta de.

Antonius tycktes fundera på saken. Dess' förslag lockade honom. Han liksom Dess Jegerfelt var alltid

förtjust över att kunna dra uppmärksamheten åt sin egen person.

Och så kom det sig att ett mycket ungdomligt par plötsligt uppenbarade sig på parkettgolvet och började dansa efter Sebastian och Mildred. Medvetet härmade de deras rörelser, men överdrevo dem så att det såg ut som om de parodierat det andra paret. De svängde, de nego, de bugade. Dess' magra långa ben i de svarta trådstrumporna utförde de besynnerligaste rörelser, Antonius med sina glasögon och kortbyxor hade lagt sin tunga innanför den ena kinden, som alltid när han var ivrig, så att det föreföll som ansiktshalvan bulnat av häftig tandvärk. Hela tiden grimaserade de med allvarliga miner mot varandra.

Om Dess och Antonius önskat väcka uppmärksamhet nådde de sitt mål till fullo. Man tjöt av skratt åt dem, somliga klappade i händerna. Fru Jegerfelt höll på att svimma då hon fick se sitt olycksaliga barn uppföra sig som en apa, som en gång för länge sedan på den där teaterföreställningen. Men överstinnan Lagercrona skrattade i sin näsduk så att tårarna runno fastän hon då och då hytte med fingret åt Antonius till tecken att han skulle sluta.

Mildred och Sebastian som häpna vänt sig om, då skrattsalvorna börjat ljuda, fortsatte ett par varv, men drogo sig så mot dörren. Officersfruarna funno att barnen gjort rätt. De ansågo det vara skandalöst av Sebastian att dansa på detta sätt med sin forna flamma mitt framför bruden.

Ute i hallen träffade Sebastian en stund därefter Antonius. Han riktade då som förr i världen en spark

mot hans smalben, men i detsamma gick löjtnant af Sund genom rummet ut i salen. Sebastian måste hejda sig och Antonius hann fly undan.

Löjtnant af Sund dansade med fru Amy Ros, och åter höllo de icke uppbjudna officersfruarna andan. Inne i herrummet satt hennes man och hade inte visat sig sedan kortspelet börjat och här ute svävade fru Amy omkring salen, ömt tryckt mot sin älskares bröst.

Fru Mattis Pira viskade till höger och vänster. Denna afton blev hon sprickfärdig av allt det hon fick se. Mariana von Leijon, som iakttog henne med sin kloka blick och förstod vad hon talade om, önskade att hon skulle spricka. Så mycket var som det då skulle rinna ur denna farliga och alltför gamla böld! Hon kände till dessa småstadsfruar och hade själv under sitt liv i en småstad blivit utsatt för deras förtal, och när hon såg från den vackra rodnande fru Ros och därpå fäste blicken på fru Piras bleka och snipiga ansikte önskade hon att hon hade haft små spikar på sin elfenbenssolfjäder. Vilken njutning det då skulle varit att föra solfjädern rätt mot den där damens bröst!

Viveka var lycklig att få dansa ett par gånger med två av officerarna som av artighet mot sin chef småleende bjödo upp henne. Hon förde sig så väl hon kunde och lyfte sig på det yttersta av tåspetsarna, men nådde ändå inte högt upp på dem. De fingo böja sig ned för att kunna lägga armen om hennes späda midja.

Sofia iakttog belåten sin dotter. Hon önskade bara att denna varit fyra år äldre. Ett sådant nöje det då skulle varit för Sofia att få föra omkring henne på balerna!

Och Majken Jegerfelt fortsatte alltjämt att spela. Små fattiga händelser, små passioner, små magra känslor av avundsjuka eller av triumf fyllde luften omkring henne som virvlande dammkorn. Hon inandades dem och hostade jämmerligt. Var Gud ond på henne för att hon spelade dansmusik? Skulle han hota henne med allvarlig uppsyn sedan hon krupit i säng? Guds vrede är förfärlig därför att man ingenstädes kan gömma sig undan för den. Hans blickar borra genom mörkret och se lika väl i natten som på ljusan dag. Hans hat är lika brännande vitglödgat som hans vrede.

Majken lutade sig framåt där hon satt på pianostolen, som om hon hört Guds piska vina genom luften. Hennes kval stillnade då hon såg tebrickan bäras in, ett säkert tecken på att festen nu skulle sluta och gästerna begiva sig hem.

Medan de avtroppande gästerna ännu voro i trappan, samlade Sofia sina svägerskor, den allvarlige adjunkten Baal, sina man och sina barn omkring sig.

— Edvard har köpt hem en butelj champagne, förklarade hon glädjestrålande. Vi skola dricka en skål för oss två brudpar.

Översten slog i glasen.

Sofia hade själv redan föreslagit skålen: det unga brudpar som just begynt sitt äktenskapliga liv och det åldrande paret som i tjugusju år hållit samman nickade med glasen i händerna mot varandra.

— Bli lika lyckliga som lilla pappa och jag, sade Sofia rörd och kysste Edvard Lagercrona, vilken alltid

föreföll lika motsträvig och generad när hans hustru kysste honom, så att några andra sågo på.

Men Magnhild dolde sitt ansikte vid Sebastians bröst, och med henne i famnen drog han sig långsamt mot deras gemensamma sovrum, vars dörr han öppnade och hastigt stängde om sig och sin unga hustru.

Sofia blev litet snopen över att välgångsskålen fick ett så hastigt förlopp. Antonius skyndade sig i smyg att tömma de champagneskvättar hans bror och svägerska lämnat kvar. Douglas tittade sorgset och långt mot dörren varigenom de nygifta försvunnit.

Sedan Mariana von Leijon, Ottonie och adjunkten Baal begivit sig till sitt hotell, gick Sofia omkring i salen och plockade in silvret. Hon lade ordentligt knivar, gafflar och skedar i deras fodral och låste in dem i linneskåpet.

— Bjudningen var ovanligt lyckad, sade hon, nu som så många gånger förr till sin man, vilken klädd i nattrock gläntade på salsdörren för att se om ej Sofia snart vore färdig och skulle gå och lägga sig, så att han finge sova.

Viveka klädde långsamt av sig inne hos sig. Hon tyckte det var högtidligt och sällsamt att ha ett brudpar sovande i ett rum ej långt från hennes eget. Länge betraktade hon stjärnorna och förundrade sig över att de föreföllo att vara så nära henne. Skulle hon en gång låta en av dessa stjärnor med en lång tagg genomborra sitt bröst, och skulle hon då långsamt dö, brinnande i en himmelsk sällhet? Kramande om sina späda bröst, som tycktes svälla i hennes händer, sjönk hon ned på sin bädd.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Gjordes det redan rent efter familjen von Lagercrona? — Farväl till Ramstaden.

Viveka satte sig hastigt upp i sängen. Vad var det? Tonerna från regementsmarschen hade nått ända in i hennes drömmar och fått henne att vakna.

Å, musikkåren hade kommit för att hedra hennes far på födelsedagen! Denna vackra junimorgon fyllde överste Lagercrona sextiotre år, den sista födelsedag han skulle fira som chef för Ramstadlands regemente.

Viveka klädde sig fort. Utkommen i salen fann hon föräldrarna, Douglas och Antonius vid de öppna fönstren. Edvard Lagercrona vände sig om och gav henne en hastig kram.

— Jag har den äran att gratulera, pappa, viskade Viveka tätt sluten i hans famn.

— Tack, Viveka.

Hon såg att hennes far hade tårar i ögonen. Han var rörd över musikkårens uppmärksamhet.

Den ljuvliga sommarluften med fläktar av blomdoft från den gröna parken slog mot Vivekas kind, när hon lutade sig ut. Anföraren gjorde honnör för henne och log upp mot fönstret.

Hela regementets musikkår hade tagit plats där nere i intendent Sjungers trädgård. Horninstrumenten blänkte i solen. Guldtränsarna på uniformerna lyste, himlen ovanför staden var skarpt blå. Utanför hagtornshäcken stannade de förbigående för att lyssna. Intendenten hade på det lilla tornets topp hissat svenska flaggan och Viveka kunde se en flik av den, när hon höjde blicken.

Allt var så festligt, så strålande, så juniskönt. Men det skönaste av allt var för Viveka åsynen av hennes far där han stod i givakt, med tårar i ögonen och med leende mun.

De välkända taktfasta tonerna kommo Vivekas fötter att trampa i golvet. Ingenting var ändå som regementsmusik. Man ville marschera, ropa, hurra, skrika av fröjd. Den lille käcke trumslagaren slog virvlar på sin trumma. De som skötte horninstrumenten spände sina röda kinder, så att deras ansikten liknade kerubers.

De spelade flera nummer och slutade med "Vår Gud är oss en väldig borg".

Nu grät Sofia, allt under det hon vinkade med sin näsduk. Även Viveka var nära tårar.

Musikfanjunkaren utbringade ett leve för översten. Från det öppna fönstret svarade överste Lagercrona med några ord till tack. Viveka kände knappast igen hans röst. Han röt nästan barskt till dem där nere som vände sina blossande ansikten upp till salsfönstren. Saken var den att han var så rörd att han inte vågade tala på sitt vanliga milda sätt av fruktan för att hans stämma då skulle darra.

Under förmiddagens lopp kommo flera deputationer

förande med sig blommor och presenter. Officerskåren uppvaktade, likaså underofficerarna. Stadsfullmäktige, vars ledamot översten varit under flera år, kom i samlad trupp med en blomstervas fylld av röda rosor. Salen doftade snart av blommor. Officerskåren skänkte tre silverskålar, på vilka officerarnas namn stodo inristade, också de fullsatta med rosor.

Det ingick telegram från konungahuset och telegram och brev från släktingarna. Sofia lät servera te och kakor hela förmiddagen för alla uppvaktande.

För översten var det en sorgens dag, denna dag som var avslutningen på hans bana som aktiv officer. Han hade svårt att le och svårt att tala med dem som kommo på besök. Då och då vred han nervöst sin mustasch och såg sig omkring på alla vänliga ansikten, som om han velat inprägla dem i sitt minne för alltid.

Till middagen voro överstinnan och översten inbjudna till officersmässen. När de begivit sig av blev det plötsligt så tyst i våningen. Douglas hade gått ut på en promenad. Antonius hade strövat åt sitt håll. Jungfrurna voro lediga.

Viveka vandrade ensam omkring i våningen över vilken sommarskymningen nu började breda sig. Hon stannade i beundran framför blommorna som voro placerade i vaser i salongen och salen och i hennes fars rum. Några av rosorna hade redan börjat fälla sina blad. Viveka plockade upp dem från mattan, men hejdade sig och strödda åter ut dem. De skimrade så vackert där de lågo på mattorna och golven. De föreföllo Viveka som spåren efter någon sällsam varelse som denna dag glidit genom rummen osynlig för alla

för att säga farväl. Kanske var det själva rummens ande som lämnat sitt avtryck efter sig.

Viveka slog sig ned i salongssoffan. Snart skulle dessa möbler inte finnas här mer. De skulle stå i en annan, säkert enklare och mindre våning i huvudstaden, och Viveka skulle kanske få svårt att känna igen dem och trivas med dem som förr i den nya omgivningen.

I nio år hade nu familjen Lagercrona bott här. Måste inte imman från deras andedräkt länge sedan de farit finnas kvar på väggar och fönster? Skulle inte i rummen dröja ett eko av deras röster: ibland gräliga och elaka, ibland ömma och glada?

Viveka sörjde över att hon måste lämna våningen. Hon satt där och spejade sig omkring i rummen som sökte hon efter minnen. Genom salongsdörren skymtade hon salens pelare med sina blommande äppelträd. Dess hade hållit så hett på att träden voro persikoträd, men fröken Abraham, den vackra, eleganta fröken Abraham, hade givit Viveka rätt.

Här hade Jupp, nu länge sedan död liksom Sandra, tassat på mjuka fötter. Kvarhöll inte det blanka parkettgolvet även skuggan av honom?

Antonius' kanariefåglar från gårdskarlens fattiga vindskupa hade fyllt luften med sina drillar. Nejonögat hade kilat omkring bland sanden i sin glasburk.

Rupert Rehusen med sin röda kopparman av hår hade stått där i tamburdörren med skridskorna hängande i remmarna från sin arm den där nyårsaftonen då han drunknat i havet och för alltid försvunnit ur deras åsyn. I tamburdörren brukade också den sorg-

modiga Mollie Bastman vänta på att Viveka skulle bli färdig att gå till skolan.

Viveka slöt ögonen och tyckte sig höra sin mors gälla röst då hon ropade på någon, och så faderns, mild, med en sådan klang av ömhet.

Men mitt i sitt vemodsrus inbillade hon sig plötsligt dra in lukten från tusen måltider: den oskalade potatisens söta lukt, sillens fräna och sura, köttbullarnas obehagliga lökdoft. Hon inbillade sig höra det svaga, otåliga smällandet i dörrarna när jungfrurna rusade ut och in genom dem med karotter i händerna eller med armarna tyngda av kläder och skor till borstning.

Men plötsligt trängde genom dessa inbillade ljud till hennes öra ett verkligt. Det kom från gårdskarlens stora kvast.

Viveka behövde inte titta ut genom fönstret för att vara säker på att gamle Johansson nu gick där utanför och sopade. Gjorde han redan rent efter familjen von Lagercrona? Skulle han inte ta dem själva en för en på den väldiga sopkvasten och föra undan dem? Då kom det över Viveka en skälvning av skräck. Så oundvikligt allting var. Den gamle gårdskarlen hade säkert aldrig fått tillräckligt med dricks pengar av familjen i första våningen. Nu skulle han hämnas. Nu skulle han sopa undan dem. Och de skulle flyga långt bort med dammet där nere på bakgården. Viveka hade velat muta honom med penningar för att han skulle sluta sitt rysliga arbete.

Men hon hade ju inte några slantar.

För att komma ifrån ljudet av den sopande kvasten smög sig Viveka då in i sin fars skrivrum.

Fönstret stod öppet mot parken. Trädens grönska hade i skymningen mörknat. Några röda fuchsior lyste svagt i en rabatt där långt borta. En fågel ropade entonigt inne mellan stammarna. Viveka drog djupt efter andan och tyckte sig få sommaraftonens ljuvliga svalka ända ned i sitt heta och oroliga bröst. Två älskande gingo förbi tätt slutna till varandra. Skulle Viveka själv en gång gå så vid kanten av en parks mörker med en mans arm i sin?

Viveka kröp ned i sin fars skrivbordsstol. Uppslagen på bordsskivan låg en tjock bok fullskriven med anteckningar och siffror. Viveka försökte läsa fastän skriften blev otydlig i skymningen. Hon följde raderna med fingret. Hennes fars stil var henne dock alltför välbekant för att hon inte skulle kunna tyda den även i skymningen. Vad stod här?

"Vivekas sommarskor: 7:50."

Kostade de så mycket? Det hade Viveka glömt.

"Sofias dräkttyg: 65:85."

Viveka vände bladen. Siffror. Siffror, och små kortfattade uppgifter. Elektriska ljuset. Veden. Jungfrurnas löner. Vinterkappan och hemsömmerskan.

"Ett tvättfat: 1:50."

När hade man slagit sönder det där tvättfatet? Å, nittonhundrasju! Och här fanns det uppskrivet. Och här — här stod det:

"Min födelsedag."

Summan var inte liten. Så mycket kostade det översten att fira sin sextiotredje födelsedag. Mamma och barnen hade begärt pengar för att köpa presenter åt honom.

Viveka skämdes så att hon blev röd om kinderna. Så kom då allting från honom, denne arbetsamme man med den sorgsna blicken, denna märkvärdiga människa som var Vivekas far.

Viveka blev sittande länge med handen stödd i kinden. Var barndomen verkligen förbi? Skulle ett nytt liv nu börja? Framtidens rum var fyllt av skymning liksom detta där hon nu satt.

Från sin plats vid överstens skrivbord hörde Viveka hur Douglas steg in i hallen och strax gick över salen och in till sig. En stund därefter kom Antonius. Han sysslade en stund i hallen. Kanske hade han som vanligt plockat blommor, fastän ju våningen denna dag var fylld av dem, och letade efter någon tom vas. Så avlägsnade sig också hans steg.

Viveka undrade om familjen Lagercrona alltid skulle hålla ihop som nu. Skulle dess olika medlemmar fortsätta att stiga in över samma tröskel och genom samma tamburdörr? Hon smålog en smula som om hennes tanke varit dum och sentimental. Det var ju helt naturligt att syskon och föräldrar höllo samman. Vad skulle de eljes göra? Flyga som gårdskarlen Johanssons sopor åt alla håll? Nu när Viveka inte kunde höra hans sopkvast svepa över bakgården var hon heller inte rädd för den längre.

Och så äntligen kommo hennes föräldrar hem. Sofias högljudda röst genljöd i trappan. Tamburdörren låstes upp. Hennes far och mor togo av sig ytterkläderna och hängde upp dem. Alltjämt pratade Sofia om tillställningen på mässen. Översten svarade lågt och fåordigt.

Nu öppnade han dörren. En liten stråle föll in över mattan från den elektriska lampan i hallen. Överste Lagercrona såg först inte Viveka. Men då han tog ett par steg över golvet för att tända skrivbordslampan kastade hon sig plötsligt i hans famn. Liten, mager och darrande kröp hon intill honom.

— Jag ville bara säga godnatt till pappa, stammade hon, orolig för vad han skulle säga om att finna henne så här i hans eget rum.

Men han smekte henne endast över håret och mumlade några ömma ord.

Då glömde Viveka eftermiddagens ängsliga och vemodiga tankar för den trygghet och ro hennes far alltid ingav henne.

— Pappa... viskade hon.

Men i detsamma ryckte de båda till för Sofias skarpa röst. Hon stod på tröskeln och spejade in i halvmörkret.

— Vad gör du, Edvard? ropade hon. Varför har du inte tänt?

Hennes sidenklänning rasslade mot golvet när hon rörde sig framåt, famlande framför sig med händerna.

Då smög sig Viveka snabbt ur sin fars armar. Lik en tyst skugga gled hon förbi sin mor, som inte hann se henne, och fortsatte springande in till sitt rum.

Sandhamn september 1935—Korfu juni 1936.

INNEHÅLL

FÖRSTA AVDELNINGEN.

PÅ IGELFORS' BRUK.

1. Baron Joachim Rosenhielm, bruksägare, Igelfors. — Jacquette sov alltjämt. Vad den flickan sov gott . 9
2. Det måste hänt Aimée Macdougall något. — Gamla friherrinnan Joséphine Rosenhielm 19
3. Greve Carl-Mårtens tempel 39
4. Aimée älskar 52
5. Nere i trädgården intill ån 64
6. Jag älskar två män. — Aimée, kom tillbaka 79
7. Zora Mikaelson kommer. — Varför aldrig någon herre? 92
8. Gyllne sommardagar 111
9. Småkryp över diket 127
10. O, kan jag inte få vara ensam? — Han sätter Högvälborna framför Fröken, det gör ett gott intryck 143
11. Dagarna gå så långsamt. — Eveline har redan fått en liten rynka mellan ögonbrynen 159
12. Nu följde dagar 175
13. Aimée älskade två män. — Jag hoppas ni bli mycket lyckliga 187
14. Över kärret susa trollsländorna. — Kanske var Aimée inte lycklig med den där förlovningen 196
15. Det där kunde blivit farligt 209

ANDRA AVDELNINGEN.

ÅTER I RAMSTADEN.

16. Viveka steg upp klockan sex. — Vad du är lycklig, Viveka, sade Mollie Bastman 227

17. Nyårsaftonen hände det något sorgligt 240
18. Det var bäst som skedde 258
19. Jag också skall mig gifta 269
20. Vad har försiggått här i natt? — Det är alltid obehagligt att lyfta en pistol 295
21. Gerdas blommor. — Jag har redan en rival, tänkte Sofia 306
22. Sebastian förlovar sig alltid. — Viveka älskade skymningen 318
23. Vi äro inte barn längre 330
24. Viveka tretton år. — Vid Jan Matias' grav 341
25. Sofia sov tungt 354
26. Aimées bröllop. — Bruset från Igelfors 368
27. Nu snör jag in mig i äktenskapet, tänkte Aimée. — En mattröd strimma 380
28. Douglas passade inte 397
29. Le en smula, kadett von Lagercrona! — Jag tror inte moster Eveline skall tycka om det här 408
30. I kalla natten till vargarna. — Jag är glad över att ha haft en sådan chef 417
31. Vårens smekande vindar. — Trädets grenar ha vackrare linjer 427
32. Välkommen, fru grevinna! — Nu måste vi bli du med garvare 437
33. Förlova dig du också i röda rappet, eller sluta ögonblickligen med ditt oanständiga nojs. — Jag har fått nog, sade Jan-Guy. Det lät konstigt 453
34. Översten ger den älsklige Antonius en örfil 470
35. Magnhild von Lagercrona, född Tollén. — Han kysser henne ju, utbrast Ottonie 482
36. Bjudningen var ovanligt lyckad 494
37. Gjordes det redan rent efter familjen von Lagercrona? — Farväl till Ramstaden 510

Ystads 6/10-37
31 k:mor

AGNES
VON
KRUSEN-
STJERNA

VIVEKA
VON
LAGERCRONAS
HISTORIA
**
DUNKLET
MELLAN
TRÄDEN

PRIS 9: 50
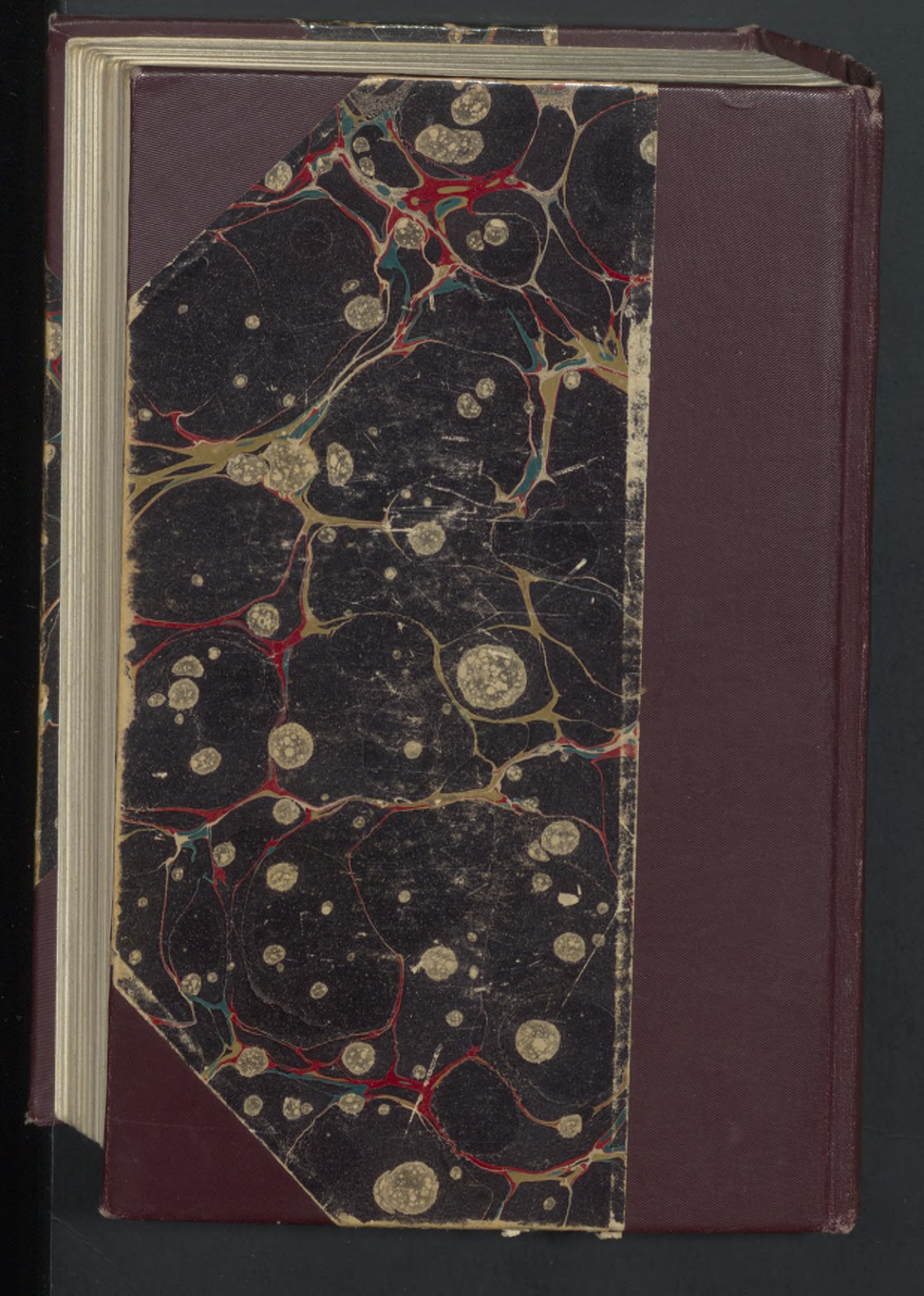
STOCKHOLM
—
ALBERT
BONNIERS
FÖRLAG